

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning för komplettering av EU:s förordning om allmän produktsäkerhet och till lag om konsumtionstjänsters säkerhet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om konsumentprodukters säkerhet och en lag om konsumtionstjänsters säkerhet. Konsument säkerhetslagen och lagen om underrättelser till Europeiska kommissionen om marknadskontrollen av vissa produkter som medför risk föreslås bli upphävda. Lagen om marknadskontrollen av vissa produkter, miljöskyddslagen, hälsoskyddslagen, konsument skyddslagen, lagen om kosmetiska produkter, tobakslagen, jaktlagen, kemikalielagen, hiss säkerhetslagen, strafflagen, lagen om vissa brandskyddsanordningar och lagen om verkställighet av böter ändras.

Propositionens huvudsakliga syften är att komplettera EU:s förordning om allmän produktsäkerhet och att modernisera den allmänna regleringen om konsumtionstjänsters säkerhet. Förordningen om allmän produktsäkerhet förutsätter att det föreskrivs om marknadskontrollmyndigheterna och deras befogenheter samt de påföljder som tillämpas vid överträdelser av förordningen. Det är skäl att upphäva den reglering som överlappar förordningen. I lagen om marknadskontrollen av vissa produkter görs de ändringar som behövs för att genomföra förordningen om allmän produktsäkerhet. Utöver det införlivas i den lagen och i den föreslagna lagen om konsumentprodukters säkerhet bestämmelserna i den gällande lagen om underrättelser till Europeiska kommissionen om marknadskontrollen av vissa produkter som medför risk, till den del och i den form som de behövs för att genomföra förordningen om allmän produktsäkerhet.

Bestämmelser om de produkter som omfattas av tillämpningsområdet för förordningen om allmän produktsäkerhet införs enligt förslaget i lagen om konsumentprodukters säkerhet till den del det enligt förordningen behövs. I lagen föreskrivs det främst om språkkrav som gäller produktsäkerhet, behöriga marknadskontrollmyndigheter och vissa av deras befogenheter samt påföljder som tillämpas på överträdelser av förordningen om allmän produktsäkerhet. Största delen av de föreslagna bestämmelserna om befogenheter tas in i lagen om marknadskontroll av vissa produkter. Enligt förslaget föreskrivs det i lagen om konsumentprodukters säkerhet också om marknadskontroll av maskiner som är avsedda att användas av konsumenter och om påföljder för överträdelse av den reglering som gäller dem samt om konsument säkerhetsdelegationen.

I den föreslagna lagen om konsumtionstjänsters säkerhet föreskrivs det om kraven på säker konsumtionstjänst och bedömning av säkerhet, tjänsteleverantörens skyldigheter, tillsynsmyndigheten och tillsynsmyndighetens tillsynsmetoder, tillsynsmyndighetens förpliktande beslut och påföljder vid överträdelse av lagen.

I lagen om konsumentprodukters säkerhet och i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet föreskrivs det om den behöriga myndighetens möjlighet att påföra en påföljdsavgift. På överträdelser av regleringen tillämpas därtill bestämmelserna om hälsobrott i strafflagen.

I vissa bestämmelser i miljöskyddslagen, tobakslagen och jaktlagen görs innehållsmässiga ändringar till följd av lagen om konsumentprodukters säkerhet. I övrigt är ändringarna i de anknyttande lagarna av teknisk art.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	7
1 Bakgrund och beredning.....	7
1.1 Beredning.....	7
1.1.1 Beredningen av EU-rättsakten	7
1.1.2 Beredningen av propositionen	7
1.1.2.1 Förberedande åtgärder	7
1.1.2.2 Arbetsgrupp	7
1.1.2.3 Samråd	7
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll.....	8
2.1 Målsättning	8
2.2 Huvudsakligt innehåll	9
2.3 Nationellt handlingsutrymme	10
3 Nuläge och bedömning av nuläget	12
3.1 Konsument säkerhetslagen	12
3.1.1 Allmänt	12
3.1.2 Marknadskontroll av maskiner som är avsedda att användas av konsumenter	13
3.1.3 Allmänna bestämmelser om konsumenttjänsters säkerhet	13
3.2 Lagen om marknadskontroll av vissa produkter.....	15
3.3 Lagen om underrättelser till Europeiska kommissionen om marknadskontrollen av vissa produkter som medför risk.....	16
3.4 Hänvisningar till konsument säkerhetslagen	16
4 Förslagen och deras konsekvenser	16
4.1 De viktigaste förslagen	16
4.1.1 Allmänt	16
4.1.2 Faror avseende egendom	18
4.1.3 Påföljder.....	19
4.1.4 Genomförande av förordningen om allmän produktsäkerhet.....	23
4.1.4.1 Tillsyn över efterlevnaden av förordningen om allmän produktsäkerhet.....	24
4.1.4.2 Tillsyn över bestämmelser som preciserar förordningen om digitala tjänster.....	25
4.1.4.3 Centralt samordningskontor.....	26
4.1.4.4 Gemensam nationell kontaktpunkt	26
4.1.4.5 Tillsyn över behandlingen av personuppgifter	27
4.1.4.6 Marknadskontrollmyndigheternas befogenheter	28
4.1.4.7 Återkallelse	28
4.1.4.8 Upphävande av konsument säkerhetslagen	29
4.1.4.9 Upphävande av förordningar och beslut som utfärdats och förblivit i kraft med stöd av konsument säkerhetslagen.....	29
4.1.4.10 Stiftande av lagen om konsumentprodukters säkerhet	30
4.1.4.11 Marknadskontroll av maskiner som är avsedda att användas av konsumenter	30
4.1.4.12 Ändring av lagen om marknadskontrollen av vissa produkter	31
4.1.4.13 Upphävande av lagen om underrättelser till Europeiska kommissionen om marknadskontrollen av vissa produkter som medför risk.....	31
4.1.5 Stiftande av lagen om konsumtionstjänsters säkerhet	31

4.1.5.1 Lagens syfte	31
4.1.5.2 Tillämpningsområde och begrepp	32
4.1.5.3 Tjänsteleverantörens skyldigheter	32
4.1.5.4 Tillsynsmyndighetens befogenheter	34
4.1.6 Övriga lagändringar med anknytning till saken.....	35
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	36
4.2.1 Förordningen om allmän produktsäkerhet.....	36
4.2.2 Lagen om konsumentprodukters säkerhet	37
4.2.3 Lagen om konsumtionstjänsters säkerhet	38
4.2.3.1 Allmänt om konsekvenserna för tjänsteleverantörer	38
4.2.3.2 Konsekvenser för företag.....	38
4.2.3.3 Konsekvenser för föreningar	39
4.2.3.4 Konsekvenser för kommunerna	40
4.2.3.5 Konsekvenser för användarna och andra som direkt berörs av tjänsten.....	41
4.2.3.6 Konsekvenser för myndigheterna	41
5 Alternativa handlingsvägar.....	42
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	42
5.1.1 Tillämpning av lagen om konsumtionstjänsters säkerhet på föreningar och andra sammanslutningar	42
5.1.1.1 Bakgrund.....	42
5.1.1.2 Konsekvenser.....	43
5.1.1.3 Slutledningar.....	44
5.2 Lagstiftningen i utlandet.....	45
5.2.1 Bestämmelser om konsumtionstjänsters säkerhet	45
5.2.1.1 Sverige	45
5.2.1.2 Norge	45
5.2.1.3 Danmark	46
5.2.1.4 Estland	46
6 Remissvar	46
6.1 Skriftligt samråd med föreningsaktörer	46
6.2 Offentlig remissbehandling	47
7 Specialmotivering.....	49
7.1 Lagen om konsumentprodukters säkerhet	49
7.2 Lagen om konsumtionstjänsters säkerhet	67
7.3 Lagen om marknadskontrollen av vissa produkter.....	85
7.4 Hälsoskyddslagen	87
7.5 Miljöskyddslagen.....	87
7.6 Konsumentskyddslagen	88
7.7 Lagen om kosmetiska produkter.....	89
7.8 Tobakslagen	89
7.9 Jaktlagen	89
7.10 Kemikalielagen	90
7.11 Hissäkerhetslagen	90
7.12 Strafflagen.....	90
7.13 Lagen om vissa brandskyddsanordningar.....	93

7.14 Lagen om verkställighet av böter	93
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	94
8.1 Bestämmelser om upphävs	94
8.2 Bestämmelser som förblir i kraft	94
9 Ikraftträdande	95
10 Förhållande till andra propositioner	95
10.1 Tobakslagen	95
10.2 Lagen om verkställighet av böter	95
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	96
11.1 Påföljder	96
11.1.1 Förslag	96
11.1.2 Grundlagsutskottets praxis	96
11.1.3 Rättslig bedömning av den administrativa påföljdsavgiften enligt lagförslag nr 1 och 2	97
11.1.4 Rättslig bedömning av den straffrättsliga påföljden enligt lagförslag nr 1	100
11.1.5 Rättslig bedömning av den straffrättsliga påföljden enligt lagförslag nr 12	100
11.2 Rätt att få och lämna ut information	101
11.3 Myndigheternas övriga befogenheter	104
11.3.1 Befogenhetsbestämmelserna i lagförslag nr 1 och lagförslag nr 3	104
11.3.2 Befogenhetsbestämmelserna i lagförslag nr 2	106
11.4 Anlitande av utomstående experter	107
11.5 Bemyndiganden att utfärda förordning	109
LAGFÖRSLAG	111
1. Lag om konsumentprodukters säkerhet	111
2. Lag om konsumtionstjänsters säkerhet	119
3. Lag om ändring av lagen om marknadskontrollen av vissa produkter	127
4. Lag om ändring av 3 § i hälsoskyddslagen	130
5. Lag om ändring av 19 och 24 § i miljöskyddslagen	131
6. Lag om ändring av 5 kap. 16 a § och 9 kap. 16 § i konsumentskyddslagen	132
7. Lag om ändring av 2 § i lagen om kosmetiska produkter	133
8. Lag om ändring av 74 § i tobakslagen	133
9. Lag om ändring av 34 a § i jaktlagen	134
10. Lag om ändring av 5 § i kemikalielagen	134
11. Lag om ändring av 5 § i hissäkerhetslagen	135
12. Lag om ändring av 44 kap. 1 § i strafflagen	135
13. Lag om ändring av 2 § i lagen om vissa brandskyddsanordningar	137
14. Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter	137
BILAGA	139
PARALLELLTEXTER	139
3. Lag om ändring av lagen om marknadskontrollen av vissa produkter	139
4. Lag om ändring av 3 § i hälsoskyddslagen	144
5. Lag om ändring av 19 och 24 § i miljöskyddslagen	145
6. Lag om ändring av 5 kap. 16 a § och 9 kap. 16 § i konsumentskyddslagen	146
7. Lag om ändring av 2 § i lagen om kosmetiska produkter	147
8. Lag om ändring av 74 § i tobakslagen	148
9. Lag om ändring av 34 a § i jaktlagen	148

10. Lag om ändring av 5 § i kemikalielagen	149
11. Lag om ändring av 5 § i hiss säkerhetslagen.....	150
12. Lag om ändring av 44 kap. 1 § i strafflagen	151
13. Lag om ändring av 2 § i lagen om vissa brandskyddsanordningar.....	153
14. Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter	154

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Beredning

1.1.1 Beredningen av EU-rättsakten

Europeiska kommissionen antog den 30 juni 2021 ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och om upphävande av rådets direktiv 87/357/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG (COM(2021) 346 slutlig).

Statsrådets U-skrivelse U 45/2021 rd om förslaget lämnades till riksdagen den 16 september 2021. Stora utskottet skickade ärendet till ekonomiutskottet för utlåtande och till grundlagsutskottet för eventuella åtgärder. Grundlagsutskottet meddelade att det inte vidtar några åtgärder. Ekonomiutskottet hörde sakkunniga från arbets- och näringsministeriet, Säkerhets- och kemikalieverket, Tullen, Konsumentförbundet, Företagarna i Finland rf och Konkurrens- och konsumentverket och omfattade statsrådets ståndpunkt. Stora utskottet antog den 20 oktober 2021 riksdagens ståndpunkt StoURS 70/2021 rd, där utskottet i enlighet med ekonomiutskottets ställningstagande omfattade statsrådets ståndpunkt.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG (*förordningen om allmän produktsäkerhet*) antogs den 10 maj 2023. Den började tillämpas den 13 december 2024.

1.1.2 Beredningen av propositionen

1.1.2.1 Förberedande åtgärder

Det förberedande åtgärderna genomfördes som tjänstearbete i form av en beredningspromemoria. Under det förberedande arbetet hördes Säkerhets- och kemikalieverket. Beredningspromemorian publicerades i statsrådets offentliga webbtjänst, adress <https://valtioneuvosto.fi/sv/projekt> med beteckningen TEM115:00/2023.

1.1.2.2 Arbetsgrupp

Propositionen bereddes i en arbetsgrupp som tillsattes av arbets- och näringsministeriet den 4 december 2023. Arbetsgruppen samlades sju gånger under tiden 9 januari–20 juni 2024. Information om arbetsgruppen och beredningen av regeringens proposition finns i statsrådets ovannämnda webbtjänst med beteckningen TEM115:00/2023.

Arbetsgruppen överlämnade sitt förslag i form av en regeringsproposition till arbets- och näringsministeriet den 3 juli 2024. Arbetsgruppen samlades för att behandla responsen i remissvaren den 29 oktober 2024.

1.1.2.3 Samråd

Under den grundläggande beredningen hördes föreningsaktörer skriftligt. Samrådet gällde det förslag som lades fram under beredningen om att slopa den gällande lagstiftningens begränsning

av tillämpningsområdet, genom vilken tjänster som föreningar och andra sammanslutningar tillhandahåller sina medlemmar i annan verksamhet än näringsverksamhet ställs utanför konsument säkerhetslagens tillämpningsområde. De som yttrade sig ombads fästa särskild uppmärksamhet vid de kostnader och den administrativa börda som föreningar orsakas av efterlevnaden av den gällande konsument säkerhetslagen samt vid inverkan av den föreslagna utvidgningen av tillämpningsområdet å ena sidan för tjänsteanvändarnas säkerhet och å andra sidan för föreningarnas kostnader och administrativa börda. Remisstiden var den 28 februari–13 mars 2024. Remissvaren behandlas i avsnitt 6.1.

Arbets- och näringsministeriet ordnade också en diskussion om saken den 22 maj 2024. Utlåtandena från det skriftliga samrådet och ett sammandrag av dem samt ett sammandrag av diskussionen finns i statsrådets offentliga webbtjänst, adress <https://valtioneuvosto.fi/sv/projekt> med beteckningen TEM115:00/2023.

De kostnader som orsakas av lagförslaget som gäller konsumtionstjänsters säkerhet utreddes också genom en enkät. Enkäten skickades till en lämplig grupp medlemmar i arbets- och näringsministeriets företagspanel, och dessutom ombads de som ingick i den arbetsgrupp som tillsatts inom ramen för lagberedningsprojektet dela ut enkäten till sina medlemmar. Det kom 13 svar på panelenkäten från aktörer som tillhandahåller konsumtionstjänster och 67 svar på den utdelade enkäten. Av dem som svarade företrädde 47 företag, sex föreningar och 27 den offentliga förvaltningen. I enkäten ombads tjänsteleverantörerna uppskatta den tid de använder för respektive säkerhetsåtgärd samt berätta i vilken utsträckning de skulle vidta åtgärden om den inte vore en lagstadgad förpliktelse (*den normala affärsverksamhetens andel*). De som svarade ombads också precisera till vilken del deras säkerhetsåtgärder baserar sig på den allmänna konsument säkerhetslagstiftningen och till vilken del på annan lagstiftning samt till vilka del dessa åtgärder skyddar hälsan och till vilken del de skyddar egendom. Tjänsteleverantörerna ombads också uppskatta det penningbelopp som de använder till produktanskaffningar för att säkerställa skyddet.

Utkastet till regeringens proposition skickades på remiss den 11 juli 2024. Utlåtande begärdes i tjänsten Utlåtande.fi av 60 aktörer och tiden för att lämna utlåtande gick ut den 5 september 2024. Utlåtande begärdes av ministerierna, säkerhets- och konsumentmyndigheterna, varu- och tjänstehandelssektorn, aktörer inom föreningsfältet samt konsumenternas intressebevakningsorganisation. Det kom 27 begärda utlåtanden och dessutom yttrade sig fem andra aktörer. Tre aktörer meddelade att de inte har något att yttra. Begäran om utlåtande och utlåtandena finns i tjänsten Utlåtande.fi och dessutom har de och ett sammandrag av dem publicerats i statsrådets offentliga webbtjänst på adressen <https://valtioneuvosto.fi/sv/projekt> med koden TEM115:00/2023.

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

2.1 Målsättning

Förordningen om allmän produktsäkerhet syftar till att skydda konsumenter och deras säkerhet såsom en av de grundläggande principerna i unionens rättsliga ram och såsom fastställs i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (skäl 5). Den allmänna förordningen om produktsäkerhet syftar också till att bidra till att uppnå de mål som avses i artikel 169 i EUF-fördraget. Den bör särskilt syfta till att säkerställa konsumenters hälsa och säkerhet och att den inre marknaden fungerar när det gäller produkter avsedda för konsumenter (skäl 4). I artikel 169.1 i EUF-fördraget sägs att för att främja konsumenternas intressen och

säkerställa en hög konsumentskyddsnivå ska unionen bidra till att skydda konsumenternas hälsa, säkerhet och ekonomiska intressen samt till att främja deras rätt till information och utbildning och deras rätt att organisera sig för att tillvarata sina intressen. Förordningens syfte är också att säkerställa förenlighet mellan unionens harmoniseringslagstiftning, standardiseringslagstiftning och de allmänna produktsäkerhetsreglerna och att dessa bestämmelser fungerar, särskilt mot bakgrund av utvecklingen i fråga om ny teknik och onlineförsäljning så att de allmänna produktsäkerhetsreglerna behåller sin karaktär av ett omfattande skyddsnät (skäl 2, 3, 6 och 7). Ett syfte med förordningen är att säkerställa en tydligare ram för produkter som är imitationer av livsmedel (skäl 2). Det har ansetts nödvändigt att uppdatera direktivet om allmän produktsäkerhet mot bakgrund av utvecklingen i fråga om ny teknik och onlineförsäljning (skäl 2).

2.2 Huvudsakligt innehåll

Förordningen ersätter Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG om allmän produktsäkerhet (*direktivet om allmän produktsäkerhet*) och rådets direktiv 87/357/EEG om tillnärmningen av medlemsstaternas lagstiftning om produkter som, på grund av sina yttre egenskaper, kan förväxlas med andra produkter och härigenom utgöra en risk för konsumenternas hälsa och säkerhet (*direktivet om imitationer av livsmedel*), som upphävs genom förordningen. Genom förordningen om allmän produktsäkerhet ändras Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 om gruppitalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen och om upphävande av direktiv 2009/22/EG (*direktivet om gruppitalan*) så att hänvisningen till direktivet om allmän produktsäkerhet i bilaga I ersätts med en motsvarande hänvisning till förordningen om allmän produktsäkerhet, som på så vis börjar omfattas av tillämpningsområdet för direktivet om gruppitalan. Kapitel I i förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller allmänna bestämmelser om förordningens syfte, innehåll och tillämpningsområde. I kapitlet definieras dessutom de begrepp som används i förordningen och fastställs att produkter som erbjuds genom distansförsäljning hör till förordningens tillämpningsområde. Bestämmelser om begreppet produkt, som avgränsar förordningens tillämpningsområde finns i artikel 3.1: ”I denna förordning gäller följande definitioner: produkt: ett föremål, oavsett om det är sammankopplat med andra föremål eller inte, som levereras eller tillhandahålls, mot ersättning eller inte, inbegripet i samband med tillhandahållande av en tjänst, som är avsedd för konsumenter eller som, under rimligen förutsebara förhållanden, sannolikt kommer att användas av konsumenter även om produkten inte är avsedd för dem.”

Bestämmelser om förordningens tillämpningsområde finns i artikel 2. Förordningen ska tillämpas på produkter som släpps ut eller tillhandahålls på marknaden i den mån det inte föreligger särskilda bestämmelser med samma syfte enligt unionsrätten som reglerar säkerheten hos de berörda produkterna. Om produkter omfattas av särskilda säkerhetskrav enligt unionsrätten är förordningen tillämplig endast i fråga om de aspekter, risker eller riskkategorier som inte omfattas av de kraven. När det gäller produkter som omfattas av särskilda krav som införts genom unionens harmoniseringslagstiftning tillämpas förordningen endast delvis. Vissa produkter har helt och hållet ställts utanför förordningens tillämpningsområde.

I kapitel II ingår bestämmelser om allmänt säkerhetskrav samt om aspekter som ska beaktas vid bedömning av produktsäkerhet och om presumtioner som ska tillämpas vid bedömningen.

I kapitel III finns bestämmelser om ekonomiska aktörers skyldigheter. Avsitt 1 innehåller separata bestämmelser om skyldigheter för tillverkare, tillverkarens representant, importörer och distributörer. I avsnittet föreskrivs också om tillämpning av tillverkarens skyldigheter på andra personer. I avsnittet ingår dessutom skyldigheter som berör alla aktörer, en bestämmelse om ansvarig person samt bestämmelser som reglerar förhållandet mellan ekonomiska aktörer

och myndigheter. I avsnitt 2 föreskrivs det om ekonomiska aktörers skyldigheter vid distansförsäljning och vid olyckor som hänger samman med produkters säkerhet samt om viss information som lämnas i elektroniskt format.

Kapitel IV innehåller särskilda bestämmelser om leverantörer av onlinemarknadsplatser.

Kapitel V innehåller bestämmelser om marknadskontroll. Där föreskrivs särskilt om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 (*marknadskontrollförordningen*) på produkter som hör till tillämpningsområdet för förordningen om allmän produktsäkerhet. I kapitlet föreskrivs dessutom om rapportering om genomförandet till kommissionen.

I kapitel VI föreskrivs det om systemet för snabb varning Safety Gate och systemet Safety Business Gateway.

I kapitel VII föreskrivs det om kommissionens roll och samordning av kontrollen av efterlevnaden. Kapitlet innehåller bestämmelser om myndigheternas gemensamma åtgärder och samordnade kontrollåtgärder. Genom bestämmelserna i kapitlet inrättas också ett europeiskt nätverk av myndigheter i medlemsstaterna med ansvar för produktsäkerhet, nätverket för konsumentssäkerhet.

Kapitel VIII innehåller bestämmelser om information till allmänheten och konsumenter, återkallelse och avhjälpande åtgärder i anslutning därtill, frivilliga samförståndsavtal och tillämpning av direktivet om grupptalan på överträdelser av förordningen om allmän produktsäkerhet.

Bestämmelser om internationellt samarbete ingår i kapitel IX, och finansiella bestämmelser i kapitel X. Förordningens slutbestämmelser ingår i kapitel XI, där det föreskrivs om bl.a. sanktioner, kommissionens befogenhet att anta delegerade akter, ändring av standardiseringsförordningen och direktivet om grupptalan samt upphävande av direktivet om imitationer av livsmedel och direktivet om allmän produktsäkerhet.

2.3 Nationellt handlingsutrymme

Genom förordningen om allmän produktsäkerhet förenhetligas medlemsstaternas lagstiftning om allmän produktsäkerhet. Medlemsstaternas skyldigheter att lagstifta innehåller nationellt handlingsutrymme. Eftersom vissa bestämmelser i marknadskontrollförordningen tillämpas på produkter som hör till tillämpningsområdet för förordningen om allmän produktsäkerhet, kan medlemsstaterna utnyttja det nationella handlingsutrymme som ingår i dessa bestämmelser när de genomför förordningen om allmän produktsäkerhet.

Enligt artiklarna 9.7, 11.4, 19 d och 21 i förordningen om allmän produktsäkerhet bestämmer den medlemsstat där produkten tillhandahålls på marknaden det språk på vilket de uppgifter som avses i bestämmelserna ska anges.

Enligt artikel 23.1 i förordningen om allmän produktsäkerhet ska artiklarna 10, 11.1–11.7, 12–15, 16.1–16.5, 18, 19 och 21–24 i marknadskontrollförordningen vara tillämpliga på produkter som omfattas av tillämpningsområdet för förordningen om allmän produktsäkerhet. Till dessa delar har medlemsstaterna handlingsutrymme enligt marknadskontrollförordningen:

- Enligt artikel 10.2 i marknadskontrollförordningen ska varje medlemsstat utse en eller flera marknadskontrollmyndigheter i sina territorier. Enligt punkt 3 ska varje medlemsstat tillsätta ett centralt samordningskontor. Valet av dessa nationella myndigheter omfattas av det nationella handlingsutrymmet.
- Artikel 10.4 i marknadskontrollförordningen innehåller bestämmelser om det centrala samordningskontorets minimiuppgifter. Nationellt kan det föreskrivas om även andra uppgifter för det centrala samordningskontoret.
- I artikel 10.6 i marknadskontrollförordningen föreskrivs det om skyldighet för medlemsstaterna att säkerställa att marknadskontrollmyndigheternas uppgifter är tydligt definierade och att det inrättas lämpliga kommunikations- och samordningsmekanismer som gör det möjligt för dessa myndigheter att bedriva ett nära samarbete och fullgöra sina uppgifter på ett effektivt sätt. Sättet att fullgöra denna skyldighet omfattas av det nationella handlingsutrymmet.
- Artikel 13.2 i marknadskontrollförordningen innehåller bestämmelser om minimikraven på innehållet i strategin för marknadskontroll. Nationellt kan det föreskrivas om även andra krav på innehållet.
- I artikel 14 i marknadskontrollförordningen föreskrivs det om marknadskontrollmyndigheternas befogenheter. I punkt 3 anges tre alternativa sätt som medlemsstaterna kan välja mellan när de föreskriver om hur marknadskontrollmyndigheterna utövar sina befogenheter: direkt inom ramen för deras egen myndighetsutövning, med hjälp av andra myndigheter eller genom ansökningar till domstolar om det nödvändiga beslutet. I punkt 4 föreskrivs det om de minimibefogenheter som ska tilldelas marknadskontrollmyndigheterna. Nationellt får det föreskrivas om även andra, mer omfattande befogenheter.
- Enligt artikel 15 i marknadskontrollförordningen får medlemsstaterna ge sina marknadskontrollmyndigheter rätt att från den relevanta ekonomiska aktören återkräva alla kostnader för sin verksamhet avseende fall av bristande överensstämmelse.

Enligt artikel 26.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet ska varje medlemsstat utse en gemensam nationell kontaktpunkt som åtminstone ska ansvara för att kontrollera att anmälningarna är fullständiga och att de lämnas in för validering av kommissionen samt för kommunikation med kommissionen när det gäller de uppgifter som föreskrivs i artikel 26.1–26.6. Valet av gemensam nationell kontaktpunkt omfattas av det nationella handlingsutrymmet. Dessutom kan den gemensamma nationella kontaktpunkten nationellt ges även andra uppgifter än sådana som föreskrivs i förordningen om allmän produktsäkerhet.

Artikel 26.1–3 och 26.6–8 i förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller bestämmelser om medlemsstaternas uppgifter. Vem som tilldelas dessa uppgifter i medlemsstaterna omfattas av det nationella handlingsutrymmet.

Enligt artikel 44.1 i förordningen om allmän produktsäkerhet ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelse av de bestämmelser i denna förordning som medför skyldigheter för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser och ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas i enlighet med nationell rätt. Enligt punkt 2 ska de sanktioner som föreskrivs vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Bedömningen är att det nationella handlingsutrymmet när det gäller sanktioner omfattar arten av sanktioner och deras eventuella storlek samt förfarandet för att fastställa dem. Enligt bedömningen måste det kunna påföras någon påföljd, genom vilken en ekonomisk aktör eller en leverantör av en onlinemarknadsplats åläggs skyldigheter, för alla överträdelser av förordningen.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Konsumentssäkerhetslagen

3.1.1 Allmänt

Konsumentssäkerhetslagen (920/2011) är en allmän lag om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet. Direktivet om allmän produktsäkerhet har i huvudsak genomförts nationellt genom konsumentssäkerhetslagen.

Syftet med lagen är enligt 1 § att säkerställa att konsumtionsvaror och konsumenttjänster är säkra, förebygga sådan fara för hälsa och egendom som förorsakas av konsumtionsvaror och konsumenttjänster, när fara uppstår säkerställa att faran kan undanröjas på ett tillräckligt effektivt sätt, säkra en högklassig konsumentssäkerhetstillsyn och bidra till bättre verksamhetsbetingelser för verksamhetsutövare.

Lagen tillämpas på konsumtionsvaror och konsumenttjänster till den del det inte när det gäller förebyggande av sådan fara för hälsa och egendom som dessa varor och tjänster medför finns sådana bestämmelser i annan lag där det med beaktande av alla aspekter som hänför sig till de berörda konsumtionsvarornas och konsumenttjänsternas säkerhet krävs minst samma säkerhetsnivå som i denna lag (4 §). I 18 § föreskrivs det om tillämpning av konsumentssäkerhetslagens bestämmelser när en myndighet med stöd av annan lagstiftning utövar tillsyn över säkerheten hos konsumtionsvaror och konsumenttjänster.

Enligt 13 § i konsumentssäkerhetslagen utövar Säkerhets- och kemikalieverket tillsyn över efterlevnaden av konsumentssäkerhetslagen. Enligt 14 § i konsumentssäkerhetslagen utövar Tullen tillsyn över efterlevnaden av denna lag och bestämmelser och beslut som har utfärdats med stöd av den och som gäller konsumtionsvaror och varor som används i samband med konsumenttjänster vid import från länder utanför Europeiska unionen, vid export av varor från Finland, och vid transitering av varor genom Finland. Dessutom utövar Tullen tillsyn över efterlevnaden av denna lag och bestämmelser och beslut som har utfärdats med stöd av den vid lossning av varupartier i Finland och tillhörande lagring när varor som avses ovan levereras till Finland från Europeiska unionens medlemsstater.

Förutom Säkerhets- och kemikalieverket och Tullen övervakar flera andra myndigheter säkerheten hos konsumtionsvaror och konsumenttjänster med stöd av egen speciallagstiftning. Sådana myndigheter är t.ex. Livsmedelsverket, Transport- och kommunikationsverket, Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet, Strålsäkerhetscentralen, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, polisen och räddningsverken. I enlighet med lagens 18 § tillämpar dessa andra myndigheter konsumentssäkerhetslagens bestämmelser om verksamhetsutövarnas skyldigheter samt tillsynsmyndigheternas befogenheter och rättigheter med undantag för bestämmelserna i 6 och 7 § när de med stöd av annan lagstiftning utövar tillsyn över säkerheten hos konsumtionsvaror och konsumenttjänster, om inte den lagstiftningen innehåller bestämmelser vars efterlevnad tryggar minst samma säkerhetsnivå med beaktande av alla aspekter som hänför sig till de berörda konsumtionsvarornas och konsumenttjänsternas säkerhet.

Konsument säkerhetslagen tillämpas på konsumtionsvaror som tillverkas, saluförs, säljs eller på annat sätt överläts, som importeras eller exporteras eller som transporteras genom Finland (2 § 1 mom. 1 punkten). Med konsumtionsvaror avses varor som är avsedda att användas för eller som i betydande omfattning används för enskild konsumtion (3 § 1 mom. 1 punkten). Lagen tillämpas likaså på konsumenttjänster som tillhandahålls, utförs, saluförs, säljs eller på annat sätt överläts (2 § 1 mom. 2 punkten). Med konsumenttjänster avses tjänster som är avsedda att användas för eller som i betydande omfattning används för enskild konsumtion (3 § 1 mom. 2 punkten).

Lagen innehåller bestämmelser om verksamhetsutövarens skyldigheter, överensstämmelse med kraven, grunder för bedömning av farlighet, tillsynsmyndigheter, ordnande av konsument säkerhetstillsyn och tillsynsmyndigheternas skyldigheter, marknadskontroll av maskiner som är avsedda att användas av konsument, tillsynsmetoder, avgifter för myndighetsprestationer samt administrativa tvångsmedel. Lagen innehåller dessutom bestämmelser om handräckning, ändringssökande och straff. I lagen föreskrivs det också om konsument säkerhetsdelegationen. Med stöd av konsument säkerhetslagen har flera förordningar utfärdats och förblivit i kraft.

Konsument säkerhetslagens bestämmelser bygger till flera delar på bestämmelser i de författningar som föregick konsument säkerhetslagen, lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (75/2004, upphävd) och produktsäkerhetslagen (914/1986, upphävd). Exempelvis det huvudsakliga innehållet i den allmänna omsorgsplikten enligt 5 § motsvarar bestämmelsen i 1986 års lag. Genom lagändring 539/1993 har produktsäkerhetslagen utsträckts till att omfatta även konsumenttjänster.

3.1.2 Marknadskontroll av maskiner som är avsedda att användas av konsument

I 26 § i konsument säkerhetslagen finns bestämmelser om marknadskontroll av maskiner som är avsedda att användas av konsument. På denna marknadskontroll tillämpas förutom befogenheterna enligt konsument säkerhetslagen vissa befogenheter enligt marknadskontrollagen. Vid marknadskontroll av maskiner som är avsedda att användas av konsument tillämpas också straffbestämmelserna i 50 § i konsument säkerhetslagen.

Säkerhets- och kemikalieverket är ansvarig marknadskontrollmyndighet för tillsynen över maskiner som är avsedda att användas av konsument.

3.1.3 Allmänna bestämmelser om konsumenttjänsters säkerhet

Konsumenttjänsters allmänna säkerhet regleras genom konsument säkerhetslagen. Omständigheter som hänför sig till konsumenttjänsters säkerhet regleras också på andra ställen i lagstiftningen. Exempelvis skidanläggningars skidliftar berörs av statsrådets förordning om användning och besiktning av linbaneanläggningar (220/2018, som utfärdats med stöd av arbetarskyddslagen (738/2002), och vattenkvaliteten i simhallar regleras genom social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökningar av bassängvatten i simhallar och badanläggningar (315/2002), som utfärdats med stöd av hälsoskyddslagen (763/1994). Sådana författningar har företräde framom konsument säkerhetslagen.

Med konsumenttjänster avses enligt 3 § 1 mom. 2 punkten i konsument säkerhetslagen tjänster som är avsedda att användas för eller som i betydande omfattning används för enskild konsumtion. Enligt 4 punkten avses med tjänsteleverantör fysisk person eller enskild eller offentlig juridisk person som utför, saluför, tillhandahåller, säljer eller på annat sätt överlåter

eller förmedlar konsumenttjänster. Enligt 2 mom. avses med tjänsteleverantör dock inte en fysisk person som överlåter varor eller tillhandahåller tjänster i annan verksamhet än näringsverksamhet. Enligt 3 mom. avses med tjänsteleverantör inte heller föreningar eller andra sammanslutningar till den del de tillhandahåller sina medlemmar tjänster i annan verksamhet än näringsverksamhet. Enligt 1 mom. 5 punkten är tjänsteleverantörer verksamhetsutövare.

Det gällande lagens tillämpningsområde omfattar samma personkrets som den föregående lagen (lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (75/2004, upphävd)). I 2004 års lag används begreppen näringsidkare och annan tjänsteleverantör. Annan tjänsteleverantör är en enskild eller offentlig juridisk person som i samband med annan verksamhet än näringsverksamhet överlåter konsumenttjänster för att användas av personer som kan jämföras med konsumenter. Med personer som kan jämföras med konsumenter avses personer som inte skaffar varorna för personligt bruk och inte för att användas i privata hushåll. (RP 127/2003 rd, s. 5). Enligt lagens förarbeten (RP 127/2003 rd, s. 33) är avsikten att skolor, sjukhus, daghem eller andra motsvarande inrättningar, kommuner, samkommuner, församlingar eller andra offentliga samfund, ideella föreningar, bostadsaktiebolag samt andra sammanslutningar som äger bostadshus kan komma att bli ansvariga parter när de i samband med annan verksamhet än näringsverksamhet överlåter konsumenttjänster för att användas av personer som kan jämföras med konsumenter. Sådana juridiska personer är alltså tjänsteleverantörer som hör till konsumenttjänstlagens tillämpningsområde till den del de tillhandahåller konsumenttjänster i näringsverksamhet eller till andra än sina medlemmar.

Tjänsteleverantörer är t.ex. huvudmännen för olika motions- och idrottsplatser, huvudmännen för lek- och nöjesparker samt tillhandahållare av olika upplevelsetjänster. Begreppet tjänsteleverantör är inte bundet till idkande av näring, utan t.ex. offentliga samfund kan vara tjänsteleverantörer även när de tillhandahåller offentliga tjänster. Kommunerna är en betydande grupp av konsumenttjänsteleverantörer. Föreningar är i lagen avsedda tjänsteleverantörer när de tillhandahåller konsumenttjänster i näringsverksamhet eller till andra än sina medlemmar.

I 2 kap. finns bestämmelser om tjänsteleverantörens skyldigheter. Dessa skyldigheter är den allmänna omsorgsplikten enligt 5 §, skyldigheten att upprätta säkerhetsdokument enligt 7 §, skyldigheten att underrätta Säkerhets- och kemikalieverket om farliga konsumenttjänster enligt 8 § och skyldigheten att lämna uppgifter till konsumenter enligt 9 §.

Säkerhets- och kemikalieverket övervakar konsumenttjänsters säkerhet riskbaserat med hjälp av inspektionsbesök och dokumentkontroll. Tillsynen utförs på basis av såväl anmälningar till Säkerhets- och kemikalieverket som den årliga tillsynsplanen. Tjänsteleverantörer har lagstadgad skyldighet att underrätta Säkerhets- och kemikalieverket om allvarliga olyckor och nära ögat-situationer i deras tjänster, och dessutom kan vem som helst anmäla en farlig tjänst till Säkerhets- och kemikalieverket. Inom ramen för tillsynsplanen genomför Säkerhets- och kemikalieverket årligen tillsynsprojekt, där temana och objekten väljs utifrån Säkerhets- och kemikalieverkets sakkunskap samt olyckor eller förändringar som inträffat i tjänsterna.

Tillsynsmyndigheten har rätt att få den information som är nödvändig för verkställande av tillsynen enligt 27 §, rätt att utföra kontroller enligt 28 §, rätt att ta prover enligt 29 §, som också inbegriper rätt att använda en konsumenttjänst, och rätt att anlita utomstående sakkunniga enligt 30 §. I 6 kap. ingår bestämmelser om de administrativa tvångsmedel som tillsynsmyndigheten förfogar över och som är t.ex. åläggande om korrigerings- eller rättelseåtgärd (34 §), förbud (36 §) och åläggande att vidta åtgärder för att avvärja risk för skada (42 §).

År 2022 behandlade Säkerhets- och kemikalieverket sammanlagt 180 tillsynsärenden som hade att göra med en kund som skadat sig i en konsumenttjänst. Situationen som helhet när det gäller

såväl antalet olycksanmälningar till Säkerhets- och kemikalieverket som antalet allvarliga olyckor har varit nästan oförändrad de senaste åren.

Förutom tillsynsarbetet strävar Säkerhets- och kemikalieverket efter att förbättra konsumenttjänsters säkerhet med hjälp av aktiv kommunikation och utbildning samt verktyg som utvecklats för tjänsteleverantörerna. I sin webbtjänst tillhandahåller verket konsumenttjänsteleverantörer allmänna anvisningar, ett planeringsunderlag för att identifiera och reducera risker i anslutning till tjänsten, ett verktyg för självbedömning av säkerhetsverksamheten för att bedöma nuläget i fråga om säkerhetshanteringen, ett säkerhetsdokumentunderlag samt en separat anvisning om nödvändiga uppgifter som ska lämnas konsumenten.

Så som konstaterats ovan baserar sig bestämmelserna om konsumenttjänsters säkerhet till många delar på bestämmelserna om konsumtionsvarors säkerhet. Konsumtionsvaror och konsumenttjänster regleras i konsument säkerhetslagen i regel med samma eller mycket likadana bestämmelser. Ett viktigt undantag från detta är lagens 7 §, där det föreskrivs om säkerhetsdokument för vissa tjänster.

Denna reglering förefaller delvis oändamålsenligt när det handlar om konsumenttjänsters säkerhet. Säkerhetsbrister hos konsumtionsvaror är i allmänhet sådana konkreta brister i en produkts struktur eller sammansättning som kan medföra fara för konsumentens hälsa eller egendom. Konsumenttjänster är åter funktionella helheter, vilkas genomförande kan variera beroende på situationen, kunden, tidpunkten och andra omständigheter. Kunden kan själv vara aktiv och delta i genomförandet av tjänsten. En konsumenttjänst består inte bara av den egentliga tjänsteprestationen utan också av andra element, såsom utrustning som används i tjänsten, tjänstemiljön samt anvisningar till och kommunikation med kunden.

Syftet med den lagändring som gjordes 2015 har varit att utveckla tillsynen över konsumenttjänsters säkerhet i en modernare riktning så att tyngdpunkten i tillsynen förskjuts från enskilda objekt, anordningar och tekniska detaljer mot en övergripande granskning av säkerhetsledningssystemet. Denna ändring har genomförts genom att bestämmelserna om tillsynsmyndigheternas uppgifter har ändrats i någon mån. Lagändringen har ändå inte utsträckts till att gälla verksamhetsutövarens skyldigheter eller tillsynsmyndigheternas befogenheter. Detta kan anses ha lett till en situation där tillsynsmyndigheternas uppgifter delvis gäller sådana omständigheter som inte klart framgår av de bestämmelser som förpliktar tjänsteleverantörerna. Detta är problematiskt med tanke på genomförandet av tillsynen: Tillsynsmyndigheten kan i sig rikta styrande tillsyn till tjänsteleverantörens säkerhetskultur och säkerhetsprocesser, säkerhetsledningssystem och egenkontrollsystem oberoende av i vilken utsträckning tjänsteleverantören fäster uppmärksamhet vid dessa omständigheter eller ens upplever sig ha dem. Myndighetsåtgärder som ingriper i dessa omständigheter kan då vara svåra att förutse ur tjänsteleverantörens synvinkel. Dessutom är tillsynsmyndighetens möjligheter att rikta dessa förpliktande föreskrifter till tjänsteleverantörerna mycket begränsade, vilket måste betraktas som en brist med tanke på tillsynens effektivitet och förebyggande verkan.

När målet är tillsyn med heltäckande genomslag, är det motiverat att eftersträva detta mål även med lagstiftningens hjälp. Detta innebär att det klart framgår av lagstiftningen om tjänsteleverantörer hur man ska försäkra sig om att en konsumenttjänst är säkers. Det ska gå att övervaka att de förpliktelser som åläggs tjänsteleverantörer uppfylls, och tillsynsmyndigheterna ska kunna ingripa även med förpliktande beslut när lagen inte efterlevs. Om tillsynsmyndigheten inte har tillgång till effektiva tillsynsmetoder utan uppfyllandet av förpliktelserna baserar sig på frivillighet, finns det risk för att förpliktelserna inte uppfylls.

Därför är det viktigt att det finns ett samband mellan myndigheternas befogenheter och tjänsteleverantörernas förpliktelser och att de gäller samma omständigheter.

3.2 Lagen om marknadskontroll av vissa produkter

Lagen om marknadskontroll av vissa produkter (1137/2016, *marknadskontrollagen*) är en horisontell lag med karaktären av allmän lag. De nationella bestämmelser som kompletterar marknadskontrollförordningen ingår i huvudsak i marknadskontrollagen. Bestämmelserna om det centrala samordningskontoret enligt artikel 10 i marknadskontrollförordningen har genomförts nationellt genom marknadskontrollagen. I marknadskontrollagen ingår också bestämmelser om ordnande av marknadskontrollverksamheten, myndigheternas befogenheter, administrativ praxis och återkrav av kostnader enligt marknadskontrollförordningen.

Lagens 1 kap. innehåller allmänna bestämmelser om tillämpningsområde och definitioner (1 och 2 §). Lagen tillämpas på marknadskontrollen av de produkter som omfattas av tillämpningsområdet för de lagar som nämns i 1 §, om inte något annat föreskrivs i de lagar som nämns. Marknadskontrollagen är en del av den produktregleringshelhet som består av inalles två horisontella lagar – marknadskontrollagen och lagen om anmälda organ för vissa produktgrupper (278/2016) – samt flera sektorlagstiftningar. Marknadskontrollagen tillämpas inte självständigt utan den sektorlagstiftning som nämns i paragrafen om tillämpningsområde. Förhållandet mellan marknadskontrollagen och tillsynsbestämmelserna i de sektorlagar som hör till dess tillämpningsområde varierar mellan olika sektorer beroende på sektorlagstiftningens innehåll, och sektorlagarnas tillämpningsområden är av olika omfattning. Till den del sektorlagarna innehåller särskilda bestämmelser om särskilda tilläggskrav eller befogenheter eller bestämmelser om marknadskontroll som annars avviker från marknadskontrollagen, tillämpas sektorlagens bestämmelser. Dessutom innehåller t.ex. elsäkerhetslagen (1135/2016), hissäkerhetslagen (1134/2016), lagen om mätinstrument (707/2011) och lagen om tryckbärande anordningar (1144/2016) bestämmelser om produkters och anordningars överensstämmelse med kraven och säkerhet under drifttiden samt om tillsynen i anslutning därtill, som baserar sig på nationell reglering.

3.3 Lagen om underrättelser till Europeiska kommissionen om marknadskontrollen av vissa produkter som medför risk

Lagen om underrättelser till Europeiska kommissionen om marknadskontrollen av vissa produkter som medför risk (1197/2009) (*Safety Gate-lagen*) innehåller bestämmelser om de underrättelser som enligt artikel 12 i direktivet om allmän produktsäkerhet ska lämnas till Europeiska kommissionen beträffande marknadskontrollen av produkter som medför allvarlig risk samt om de åtgärder som man i Finland ska vidta med anledning av de underrättelser som Europeiska kommissionen skickar till medlemsstaterna med stöd av artikel 12 i direktivet om allmän produktsäkerhet och artikel 20 i marknadskontrollförordningen.

3.4 Hänvisningar till konsumentssäkerhetslagen

I miljöskyddslagen (527/2014), hälsoskyddslagen (763/1994), konsumentskyddslagen (38/1978), lagen om kosmetiska produkter (492/2013), tobakslagen (549/2016), jaktlagen (615/1993), kemikalielagen (599/2013), hissäkerhetslagen (1134/2016), strafflagen (39/1889) och lagen om vissa brandskyddsanordningar (191/2024) hänvisas det till konsumentssäkerhetslagen. En del av hänvisningarna är informativa och en del är materiella.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

4.1.1 Allmänt

Propositionens huvudsakliga syfte är att genomföra EU:s förordning om allmän produktsäkerhet och revidera bestämmelserna om konsumtionstjänsters säkerhet så att de blir moderna och konsekventa.

Trots att förordningen om allmän produktsäkerhet är direkt tillämplig rätt, innehåller den också lagstiftningsförpliktelser för medlemsstaterna, som uppfylls genom regleringen enligt denna proposition. Dessutom ska sådana bestämmelser upphävas som överlappar eller står i strid med regleringen enligt förordningen om allmän produktsäkerhet.

Genom förordningen om allmän produktsäkerhet förenhetligas medlemsstaternas bestämmelser om allmän produktsäkerhet. Nationellt handlingsutrymme ingår i de bestämmelser som ålägger medlemsstaterna lagstiftningsförpliktelser: det ska föreskrivas nationellt om det språk på vilket vissa uppgifter ska lämnas, om utseende av behöriga myndigheter, om vissa myndighetsuppgifter och om påföljder för överträdelse av förordningen. Även bestämmelserna om myndigheternas befogenheter innehåller nationellt handlingsutrymme, eftersom befogenheterna enligt marknadskontrollförordningen, som tillämpas även på förordningen om allmän produktsäkerhet, är minimibefogenheter. I denna proposition föreslås att befogenheterna enligt marknadskontrollagen ska tillämpas på tillsynen över produkter som hör till tillämpningsområdet för förordningen om allmän produktsäkerhet, varvid det nationella handlingsutrymmet utnyttjas vid genomförandet av förordningen om allmän produktsäkerhet i samma utsträckning som det redan utnyttjats vid genomförandet av marknadskontrollförordningen.

Det föreslås att regleringen om konsumentssäkerhet och marknadskontroll omstruktureras något. För att genomföra förordningen om allmän produktsäkerhet föreslås det i denna proposition att en ny lag om konsumentprodukters säkerhet stiftas, att marknadskontrollagen ändras samt att konsumentssäkerhetslagen och Safety Gate-lagen upphävs. Dessutom upphävs följande förordningen som utfärdats eller förblivit i kraft med stöd av konsumentssäkerhetslagen:

- förordningen om provtagning i vissa fall (98/1987),
- förordningen om brandsäkerhetskrav för stoppade sittmöbler (743/1990),
- förordningen om brandsäkerhetskrav för madrasser (57/1991),
- förordningen om förmödenheter som kommer i beröring med munnen (402/1996),
- statsrådets förordning om uppgifter som skall lämnas om konsumtionsvaror och konsumenttjänster (613/2004),
- statsrådets förordning om säkerhetsdokument för vissa konsumenttjänster (1110/2011) samt
- statsrådets förordning om de högsta tillåtna mängderna formaldehyd i vissa textilprodukter (233/2012).

Eftersom det föreslås att konsumentssäkerhetslagen upphävs i sin helhet, föreslås det att en lag om konsumtionstjänsters säkerhet stiftas. Lagen om konsumtionstjänsters säkerhet är en ny lag, vars tillämpningsområde omfattar konsumenttjänsters säkerhet på i huvudsak motsvarande sätt som den nuvarande konsumentssäkerhetslagen. Enligt förslaget görs det inskränkande ändringar i tillämpningsområdet i fråga om skyddande av egendom.

I lagen om konsumtionstjänsters säkerhet föreslås bestämmelser om säkerhetskrav för konsumtionstjänster. I förslaget lösgörs regleringen om konsumenttjänsters säkerhet från produktsäkerhetsregleringens logik och perspektivet är uttryckligen tjänsternas funktionella säkerhet. Regleringen uppdateras så att den börjar motsvara dagens uppfattning om säkerhetstänkade, och strävan är att betona lättlästhet och förståelighet.

Säkerhets- och kemikalieverket ska även i fortsättningen vara tillsynsmyndighet enligt lagen. Bestämmelserna om myndighetens befogenheter och tillsynsmetoder uppdateras för att bättre än förr motsvara den nuvarande riksomfattande tillsynsmodellen. En ny tillsynsrätt som föreslås för tillsynsmyndigheten är rätt att undersöka olyckor.

Denna proposition gäller konsumentssäkerhet. Konsumentssäkerhetsfrågor hör i enlighet med självstyrelselagen för Åland (1144/1991) till landskapets lagstiftningsbehörighet (18 § 1 mom. 6 och 22 punkten; RP 73/1990 rd, s. 70). Landskapet Åland svarar för att förordningen om allmän produktsäkerhet genomförs i landskapet.

4.1.2 Faror avseende egendom

Enligt propositionen ska varken lagen om konsumtionstjänsters säkerhet eller lagen om konsumentprodukters säkerhet gälla faror avseende egendom. Detta innebär att förpliktelserna och tillsynen enligt lagen inte gäller förhindrande eller avvärjande av skador på egendom. Dyliga myndighetsåtgärder har dock förekommit mycket sällan och tillsynen har fokuserats nästan enbart på produkter och tjänster som äventyrar liv och hälsa. Genom propositionen förändras nuläget, där egendom skyddas preventivt genom konsumentssäkerhetslagens bestämmelser. Genom förslaget förenhetligas å ena sidan den nationella regleringen med EU:s reglering, så att det inte föreskrivs om några nationella tilläggsskyldigheter för verksamhetsutövare, och å andra sidan förenhetligas regleringen om konsumtionstjänster med regleringen om konsumentprodukter.

Förslaget baserar sig för det första på det produktsäkerhetssystem som skapats i EU-lagstiftningen, och som är indelat i särskilda krav som ställs i EU:s sektorlagstiftning och i allmänna minimikrav som ställs i förordningen om allmän produktsäkerhet och som inte skyddar egendom. Förordningen om allmän produktsäkerhet kompletterar den sektorspecifika harmoniseringslagstiftningen och är sekundär i förhållande till den. Egendom skyddas i flera sektorspecifika författningar. Exempelvis av de författningar som räknas upp i marknadskontrollagens bestämmelse om tillämpningsområde (1 §) är ungefär hälften sådana där det föreskrivs om skyddande av egendom eller så har de bakgrund i en EU-rättsakt där det föreskrivs så. När det vid behov föreskrivs om skyddande av egendom i sektorspecifik lagstiftning är det inte ändamålsenligt att föreskriva om det även i de skyddsåtnsbestämmelser som gäller alla konsumentprodukter.

Dessutom är det ofta så att sådana krav som gäller konsumentprodukter och som skyddar konsumenters säkerhet och hälsa indirekt skyddar även egendom. Detta kan anses vara fallet bl.a. när det gäller bestämmelserna om konsumentprodukters kemikalie- och brandsäkerhet: exempelvis enligt lagen om leksakers säkerhet får leksaker inte utgöra någon brandrisk i barnets omgivning (24 §) och inte orsaka fara för elchock, brännskada, brand eller strålning (26 §). Det är dock klart att slopandet av skyddandet av egendom innebär att den kollektiva myndighetstillsynen upphör i sådana situationer där en konsumentprodukt kan orsaka fara för egendom utan att den samtidigt kan orsaka fara för konsumenters säkerhet och hälsa, och där det inte föreskrivs om förhindrande av skador på egendom i sektorlagstiftningen om konsumentprodukter. I dessa situationer är det i första hand fråga om risk för ekonomisk skada

och snarare om någon annan beskaffenhet hos produkten än säkerhet. Om en säkerhetsbrist orsakar risk för såväl hälso- som egendomsskada, tillämpas förordningen om allmän produktsäkerhet och tillsynsbefogenheterna enligt den. En sådan säkerhetsbrist kan också bero på den bedömda produktens inverkan på någon annan produkt eller någon annan produkts inverkan på den bedömda produkten.

Att skyddandet av egendom stryks i den allmänna regleringen om konsumentprodukters säkerhet innebär inte att konsumenterna förlorar sitt ekonomiska efterhandsskydd mot sakskador orsakade av produkter; produktsäkerhetslagstiftningen innehåller inte heller för närvarande bestämmelser om felansvar eller ersättning för skador. Konsumenterna har fortfarande rättigheter som grundar sig på annan lagstiftning, särskilt produktansvarslagen (694/1990) och konsumentskyddslagen (38/1978) samt i sista hand skadeståndslagen (412/1974). Det nya produktansvarsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/2853 av den 23 oktober 2024 om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister och om upphävande av rådets direktiv 85/374/EEG) publicerades den 18 november 2024.

Även bestämmelserna om konsumenttjänsters säkerhet utgör skyddsnätsbestämmelser, där det ställs minimikrav på tjänsteleverantörerna för att säkerställa människors hälsa och säkerhet. Dessa krav ska tillämpas som ett komplement till speciallagstiftningen, och på samma sätt som bestämmelserna om allmän produktsäkerhet skyddar de inte egendom. En sådan risk för egendomsskada som uppstår utan risk för hälsoskada torde ofta hänföra sig till någon annan beskaffenhet hos tjänsten än säkerhet och vara enbart ekonomisk. Den föreslagna lagen om konsumtionstjänsters säkerhet kan dock antas indirekt skydda även egendom; en risk för egendomsskada som hänför sig till en konsumtionstjänst torde ofta bero på en sådan riskfaktor som även orsakar risk för hälsoskada. Konsumenterna har fortfarande rättigheter som baserar sig på konsumentskyddslagen och skadeståndslagen (412/1974) i sådana situationer där de orsakas egendomsskador av en konsumtionstjänst.

Sådana personer som inte är i konsumentskyddslagen avsedda konsumenter omfattas i princip inte av det ekonomiska skyddet enligt konsumentskyddslagen. Skyddet i efterhand för egendomsskador som drabbat dessa personer bestäms alltså enligt produktansvarslagen och skadeståndslagen. Rätt till skadestånd enligt 8 kap. i konsumentskyddslagen har dock förutom beställaren även en medlem av beställarens familj som lider skada på grund av en felaktig tjänst.

Säkerheten hos produkter som är avsedda för sällskapsdjur samt behandlingen och skötseln av sällskapsdjur regleras genom lagen om djurvälstånd (693/2023) till den del det är fråga om skaderisk som orsakas sällskapsdjur. Att man avstår från den lagstiftning om konsumentprodukters säkerhet som skyddar egendom betyder inte att sällskapsdjurs säkerhet äventyras till den del det är fråga om säkerheten hos produkter som är avsedda för sällskapsdjur eller säkerheten hos tjänster riktade till sällskapsdjur. Till den del som sällskapsdjur orsakas skaderisk av andra produkter än sådana som är avsedda för sällskapsdjur kan det anses att den lagstiftning som skyddar konsumenternas hälsa och säkerhet indirekt skyddar även sällskapsdjur, åtminstone delvis. Bestämmelser om skydd av djur under och i samband med transport finns i rådets förordning (EG) nr 1/2005 och i lagen om transport av djur (1429/2006).

4.1.3 Påföljder

Det ska föreskrivas nationellt om påföljder för överträdelse av förordningen om allmän produktsäkerhet. Bestämmelser om administrativ påföljdsavgift samt föreläggande som gäller leverantörer av onlinemarknadsplatser och som kan förenas med vite föreslås ingå i lagen om konsumentprodukters säkerhet. Bestämmelser om andra påföljder, såsom förbud, exportförbud

och föreläggande om förstöring, ingår i marknadskontrollagen. På marknadskontrollen av produkter som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om konsumenttjänsters säkerhet tillämpas i huvudsak tillsynsmetoderna enligt marknadskontrollagen; i enlighet med syftet med förordningen om allmän produktsäkerhet ska tillsynsramen för konsumentprodukter vara så enhetlig som möjligt oberoende av att kraven som gäller produkten harmoniseras.

Det är också skäl att föreskriva om påföljder för överträdelse av lagen om konsumtionstjänsters säkerhet, och sådana bestämmelser föreslås ingå i den lagen. Bestämmelserna om konsumtionstjänster baserar sig inte på EU:s lagstiftning utan de är nationella.

I denna proposition föreslås det att sanktionssystemet som gäller konsumentprodukters och konsumtionstjänsters säkerhet ska bestå av en administrativ påföljdsavgift, som påförs av marknadskontrollmyndigheten eller den tillsynsmyndighet som övervakar konsumtionstjänsters säkerhet, och av straff för hälsobrott som påförs enligt strafflagen.

Påföljdssystemet som gäller konsumentprodukter ska förutom sanktioner omfatta administrativa påföljder enligt marknadskontrollagen, såsom förbud, återkallelse, exportförbud och föreläggande om förstöring, samt indirekt förvaltningstvång. Tillsynsmyndighetens befogenheter enligt lagen om konsumenttjänsters säkerhet behandlas mer ingående i avsnitt 4.1.5.4.

Det föreslås att hälsobrott ska börja omfatta de mest klandervärda gärningarna som mest konkret och direkt äventyrar människors hälsa och säkerhet och som direkt gäller tillhandahållande av en konsumentprodukt på marknaden eller genomförande av en konsumtionstjänst.

Det föreslås att den administrativa påföljdsavgiften ska börja omfatta för det första sådana försummelser som gäller farliga produkter eller tjänster som redan finns på marknaden och som äventyrar människors hälsa och säkerhet, men som det inte går att ingripa effektivt i med andra administrativa metoder. Det handlar om försummelser av verksamhetsutövarens anmälningsskyldigheter på eget initiativ och som hänför sig till konsumtionstjänsters och konsumentprodukters säkerhet. Fullgörandet av dessa skyldigheter förutsätter att verksamhetsutövarens agerar utan dröjsmål, och myndigheten kan inte i efterhand ålägga verksamhetsutövaren att göra det. När dessa skyldigheter fullgörs kan man säkerställa att säkerhetsbrister som verksamhetsutövaren känner till kommer till myndighetens kännedom så att denna kan vidta behövliga åtgärder.

Dessutom föreslås det att den administrativa påföljdsavgiften börjar omfatta ekonomiska aktörers märkningsskyldigheter, som indirekt äventyrar konsumenternas säkerhet på grund av anvisningar eller varningar som saknas eller på grund av bristande information i produktsäkerhetssystemet om den ekonomiska aktören bakom verksamheten.

Maximibeloppen av de administrativa påföljdsavgifter som påförs för överträdelser av lagstiftning som skyddar konsumenter varierar betydligt. Exempelvis maximibeloppet av påföljdsavgiften enligt lagen om överensstämmelse för skodon och textilprodukter (265/2022) är 3 000 euro. Å andra sidan kan den påföljdsavgift som påförs näringsidkare med stöd av t.ex. lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020) för en juridisk person vara upp till 2 000 000 euro och för en fysisk person om hör till en juridisk persons ledning eller som utövar faktisk beslutanderätt inom en juridisk person upp till 40 000 euro. När man beaktar att det i denna proposition handlar om överensstämmelse i anslutning till människors säkerhet och att påföljdsavgiftens maximibelopp ska vara ägnat att styra de

ekonomiska aktörerna och leverantörerna av onlinemarknadstjänster att på eget initiativ agera i enlighet med de krav som berör dem föreslås för påföljdsavgiften ett maximibelopp som är en procent av en fysisk persons årsinkomster eller en juridisk persons årliga omsättning eller motsvarande intäkter. Påföljdsavgiften ska dock vara högst 10 000 euro när den påförs en fysisk person, och högst 100 000 euro när den påförs en juridisk person. Att påföljdsavgiftens maximibelopp binds till den betalningsskyldiges omsättning eller inkomster är ägnat att främja en proportionerlig påföljd.

I påföljdsbestämmelserna om gäller konsumentprodukter beaktas på det sätt som principen om likvärdighet förutsätter och för att säkerställa enhetlighet annan liknande lagstiftning.

Naturliga jämförelseobjekt för lagen om konsumentprodukters säkerhet är för det första andra sektorförfattningar om konsumentprodukter, där det föreskrivs om säkerhet eller överensstämmelse för produkter avsedda för konsumenter som släpps ut på marknaden. När man granskar de produkter som sektorförfattningarna täcker kan som särskilt väsentliga författningar med tanke på konsumenterna betraktas åtminstone konsument säkerhetslagen (920/2011) och statsrådets förordning och statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008), som utfärdats med stöd av den, lagen om leksakers säkerhet (1154/2011), lagen om kosmetiska produkter (492/2013), kemikalielagen (599/2013), lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014), lagen om personlig skyddsutrustning som är avsedd att användas av konsumenter (218/2018), fordonslagen (82/2021), livsmedelslagen (297/2021) samt lagen om överensstämmelse för skodon och textilprodukter (265/2022). En granskning av författningarna visar att det i allmänhet föreskrivs om straffrättsliga eller administrativa sanktioner för överträdelse av kravet på överensstämmelse (se artiklarna 9.1, 11.1, 11.5 och 12.1 i förordningen om allmän produktsäkerhet) samt av åtgärds- och anmälningsskyldigheten (se artiklarna 9.8, 11.2 och 12.4 i förordningen om allmän produktsäkerhet). Sanktionerna för överträdelse av kraven på att lämna information och språkkraven (se artiklarna 9.5–7, 11.3–4 och 19) varierar, men sådana förefaller vara tämligen vanliga; sådana bestämmelser finns t.ex. i lagen om leksakers säkerhet, lagen om kosmetiska produkter, lagen om personlig skyddsutrustning som är avsedd att användas av konsumenter samt lagen om överensstämmelse för skodon och textilprodukter. Det föreskrivs inte på samma sätt om sanktioner för överträdelse av skyldigheten att utarbeta och förvara teknisk dokumentation (se artikel 9.2 och 9.3 i förordningen om allmän produktsäkerhet); lagen om leksakers säkerhet, lagen om personlig skyddsutrustning som är avsedd att användas av konsumenter och lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation innehåller bestämmelser om sanktioner för överträdelse av denna skyldighet. Det bör konstateras att flera nationella författningar, där tillsynsramen enligt marknadskontrollförordningen tillämpas på tillsynen över efterlevnaden, innehåller bestämmelser om sanktioner som ska tillämpas på överträdelse av skyldigheten som gäller teknisk dokumentation. Sådana författningar är t.ex. lagen om mätinstrument (707/2011), lagen om tryckbärande anordningar (1144/2016) och gasanordningslagen (502/2018). Författningarna innehåller också bestämmelser om interna förfaranden som krävs av ekonomiska aktörer (se artiklarna 9.4 och 14 i förordningen om allmän produktsäkerhet). Som sådana kan betraktas skyldigheten att ha egenkontroll enligt 15 § i livsmedelslagen och skyldigheten avseende serieproduktion enligt artikel 8.4 i förordningen om personlig skyddsutrustning i lagen om personlig skyddsutrustning som är avsedd att användas av konsumenter. Bestämmelser om sanktioner för överträdelse av dessa skyldigheter finns i de relevanta lagarna. En skyldighet som gäller serieproduktion och som motsvarar förordningen om allmän produktsäkerhet finns också i lagen om leksakers säkerhet (6 §), men det föreskrivs inte om någon sanktion för överträdelse

av den skyldigheten. För överträdelse av dessa sektorlagar kan vanligtvis påföras böter med stöd av den relevanta lagen. Fordonslagen, livsmedelslagen och lagen om överensstämmelse för fordon och textilprodukter innehåller bestämmelser om påföljdsavgift. Exempelvis maximibeloppet av påföljdsavgiften enligt fordonslagen är för en juridisk person en procent av omsättningen eller 30 000 euro och för en fysisk person en procent av årsinkomsterna eller 3 000 euro.

Som en annan väsentlig jämförelsepunkt bör betraktas annan reglering om skyldigheter för leverantörer av onlinemarknadsplatser. Genom förordningen om allmän produktsäkerhet preciseras nämligen skyldigheterna för leverantörer av dylika förmedlingstjänster, som det i huvudsak föreskrivs om i förordningen om digitala tjänster. Nationella bestämmelser om tillsynen över efterlevnaden av och om påföljder för överträdelse av förordningen om digitala tjänster finns i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet (18/2024). De påföljdsbestämmelserna tillämpas också på överträdelse av artikel 22.7–9 och 22.11 i förordningen om allmän produktsäkerhet. I artikel 22.1 och 22.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet föreskrivs om skyldigheter för leverantörer av onlinemarknadsplatser, som gäller marknadskontrollmyndigheternas och konsumenternas kontakt till leverantörer av onlinemarknadsplatser. Överträdelse av liknande bestämmelser i förordningen om digitala tjänster (artiklarna 11.1 och 11.2 samt 12.1) berörs av påföljdsavgift. Artikel 9.1 i förordningen om digitala tjänster och artikel 22.4 andra stycket i förordningen om allmän produktsäkerhet gäller skyldigheter för leverantörer av onlinemarknadsplatser som hänför sig till myndighetsförlägganden som riktats mot dem. Överträdelse av bestämmelsen i förordningen om digitala tjänster berörs inte av sanktioner. I artikel 22.6 i förordningen om allmän produktsäkerhet föreskrivs om skyldighet för leverantörer av onlinemarknadsplatser att beakta information om farliga produkter som marknadskontrollmyndigheterna har underrättat om samt om skyldighet att informera marknadskontrollmyndigheterna om vidtagna åtgärder. I artikel 31.3 i förordningen om digitala tjänster föreskrivs det om skyldighet för leverantörer av medelstora och stora onlinemarknadsplatser att göra rimliga ansträngningar för att genom stickprov i officiella, fritt tillgängliga och maskinläsbara onlinedatabaser eller onlinegränssnitt, kontrollera huruvida de erbjudna produkterna eller tjänsterna har identifierats som olagliga. Den Safe Gate-portal som avses i artikel 34 i förordningen om allmän produktsäkerhet är ett sådant onlinegränssnitt. Överträdelse av artikel 31.3 i förordningen om digitala tjänster berörs inte av sanktioner. I artikel 22.10 i förordningen om allmän produktsäkerhet föreskrivs det om mekanismer för leverantörer av onlinemarknadsplatser som gör det möjligt för näringsidkare att tillhandahålla viss information. Motsvarande bestämmelser finns i artikel 31.1 och 31.2 i förordningen om digitala tjänster, där det föreskrivs om skyldighet för leverantörer av medelstora och stora onlinemarknadstjänster att utforma och organisera sina onlinegränssnitt så att näringsidkare kan fullgöra sina skyldigheter att lämna information enligt unionslagstiftningen. Överträdelse av artikel 31.1 och 31.2 i förordningen om digitala tjänster berörs av sanktioner. Bestämmelser om skyldigheter för leverantörer av onlinemarknadsplatser att informera kunder som köpt en farlig produkt och att offentliggöra informationen finns för det första i artikel 22.12 andra stycket a i förordningen om allmän produktsäkerhet och för det andra i artikel 32.1 första stycket och artikel 32.2 i förordningen om digitala tjänster. Överträdelse av dessa skyldigheter för medelstora och stora onlinemarknadsplatser enligt förordningen om digitala tjänster berörs av sanktioner. Skyldigheterna enligt förordningen om digitala tjänster gäller situationer där leverantören av en onlinemarknadsplats får kännedom om en olaglig produkt, medan skyldigheterna enligt förordningen om allmän produktsäkerhet

aktualiseras när en produktsäkerhetsåterkallelse har inletts, om leverantören av en onlinemarknadsplatser har fått faktisk kännedom. Skyldigheten enligt artikel 22.12 andra stycket a i föreligger också när konsumenterna måste uppmärksammas på viss information för att säkerställa säker användning av en produkt i enlighet med artikel 35 eller 36, eller båda. Innehållet i skyldigheten enligt artikel 22.12 andra stycket b i förordningen om allmän produktsäkerhet att informera ekonomiska aktörer motsvarar i stor utsträckning skyldigheten enligt artikel 17.1 a i förordningen om digitala tjänster, som gäller leverantörer av värdtjänster. Bestämmelsen i förordningen om digitala tjänster gäller information till "berörda tjänstemottagare" medan bestämmelsen i förordningen om allmän produktsäkerhet gäller information till "den relevanta ekonomiska aktören". Bestämmelserna gäller åtminstone delvis samma skyldighet. Överträdelse av artikel 17.1 a i förordningen om digitala tjänster berörs av sanktioner. Några bestämmelser som skulle motsvara artikel 22.12 andra stycket c–h i förordningen om allmän produktsäkerhet ingår inte i förordningen om digitala tjänster. Påföljdsavgiften för en leverantör av förmedlingstjänster får vara högst 6 procent av den globala årsomsättningen för den berörda leverantören av förmedlingstjänster under det föregående räkenskapsåret.

Som en tredje jämförelsepunkt kan betraktas annan konsumentskyddslagstiftning, särskilt konsumentskyddslagen (38/1978) och lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020). I 2 kap. 7 § i konsumentskyddslagen föreskrivs om utelämnande av väsentlig information. Enligt 3 mom. får information som är nödvändig med tanke på konsumenternas hälsa och säkerhet aldrig utelämnas. I 8 § i det kapitlet föreskrivs om informationsskyldigheten vid saluföring av specificerade konsumtionsnyttigheter. Enligt 1 mom. 2 punkten ska vid saluföring av specificerade konsumtionsnyttigheter till ett bestämt pris av marknadsföringen framgå näringsidkarens namn och geografiska adress och, om näringsidkaren är ombud eller agent för en annan näringsidkare, nämnda uppgifter om huvudmannen. För överträdelse av dessa skyldigheter kan påföras en påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna, vars storlek är högst 4 procent av näringsidkarens omsättning under året före det då överträdelsen upphörde. I vissa är påföljdsavgiftens maximibelopp två miljoner euro.

Påföljdsavgift i anslutning till konsumentprodukters säkerhet påförs av marknadskontrollmyndigheten. Efterlevnaden av bestämmelser i förordningen om allmän produktsäkerhet övervakas av flera olika myndigheter, var och en inom sin egen sektor. I ett påföljdsavgiftsärendet är det fråga om att tillämpa samma materialrättsliga bestämmelser som vid marknadskontroll i övrigt. De centrala marknadskontrollmyndigheterna för förordningen om allmän produktsäkerhet, Säkerhets- och kemikalieverket och Tullen, använder sig redan av möjligheten att påföra påföljdsavgifter med stöd av annan lagstiftning. Även Transport- och kommunikationsverket, som i någon mån kan betraktas som en central marknadskontrollmyndighet, har med stöd av annan lagstiftning möjlighet att påföra påföljdsavgifter. Denna befogenhet är alltså inte ny för dessa myndigheter.

Påföljdsavgift ska komma i sista hand i förhållande till andra administrativa påföljder, såsom förbud, vite, säkringsåtgärder och avbrytande av verksamheten. Även om syftet med dessa andra administrativa påföljder inte är straff, så kan de orsaka betydande olägenheter för de berörda, t.ex. om hela eller en del av verksamheten avbryts. I detta avseende påminner de om sanktioner; de har en klar individualpreventiv, och dessutom kan enbart hot om påföljder ha en styrande eller avskräckande inverkan. När påföljdsavgift påförs strävar man inte efter att åstadkomma eller återställa den lagenliga situationen, och påföljdsavgiften ersätter därför inte

myndighetsåtgärder som vidtas i detta syfte. Å andra sidan undanröjer sådana åtgärder inte möjligheten att påföra påföljdsavgift, om en påföljdsavgift är nödvändig.

Påföljdsavgift som gäller konsumtionstjänsters säkerhet påförs av den tillsynsmyndighet som avses i den aktuella lagen. Grunderna för förslaget är i många avseenden desamma som i fråga om produktsäkerhet, och saken behandlas i specialmotiveringen till lagen om konsumtionstjänsters säkerhet.

4.1.4 Genomförande av förordningen om allmän produktsäkerhet

För att genomföra förordningen om allmän produktsäkerhet förutsätts att det förskrivs särskilt om marknadskontroll- och andra myndigheter och deras befogenheter. De egentliga bestämmelserna om konsumentprodukters säkerhet och annan överensstämmelse ingår i förordningen om allmän produktsäkerhet, som är direkt tillämpning rätt.

På produkter som omfattas av tillämpningsområdet för förordningen om allmän produktsäkerhet tillämpas marknadskontrollmyndigheternas befogenheter som föreskrivits med stöd av marknadskontrollförordningen. Bestämmelser om dem ingår i marknadskontrollagen. Därför föreslås det att marknadskontrollagens tillämpningsområde utvidgas så att det omfattar även produkter som hör till tillämpningsområdet för förordningen om allmän produktsäkerhet.

En stor del av konsument säkerhetslagens bestämmelser om konsumtionsvaror överlappar regleringen i förordningen om allmän produktsäkerhet, och därför bör de upphävas. I fortsättningen ska förordningen om allmän produktsäkerhet vara den allmänna författning som reglerar konsumentprodukters säkerhet.

Marknadskontrollagen har karaktären av allmän lag och den har ett brett tillämpningsområde. Sådan reglering som gäller endast en viss produktsektor, i detta fall konsumentprodukter, passar därför dåligt in i marknadskontrollagen. Det föreslås att denna reglering samlas i en sektorförfattning om konsumentprodukter, lagen om konsumentprodukters säkerhet, där det föreskrivs om språkkrav som gäller konsumentprodukter, marknadskontroll av konsumentprodukter, marknadskontrollmyndigheter, vissa befogenheter samt påföljder som tillämpas på överträdelser av förordningen om allmän produktsäkerhet. Lagen om konsumentprodukters säkerhet föreslås höra till marknadskontrollagens tillämpningsområde, varvid marknadskontrollagens bestämmelser tillämpas på produkter som omfattas av den förstnämnda lagens tillämpningsområde till den del det inte föreskrivs något annat i lagen om konsumentprodukters säkerhet.

4.1.4.1 Tillsyn över efterlevnaden av förordningen om allmän produktsäkerhet

För att genomföra förordningen om allmän produktsäkerhet förutsätts att behöriga myndigheter utses samt att det föreskrivs om deras befogenheter och uppgifter.

Enligt artikel 23.1 i förordningen om allmän produktsäkerhet ska artiklarna 10, 11.1–11.7, 12–15, 16.1–16.5, 18, 19 och 21–24 i marknadskontrollförordningen vara tillämpliga på produkter som omfattas av den här förordningen. I punkt 2 anges hur hänvisningarna i dessa bestämmelser i marknadskontrollförordningen ska förstås när förordningen om allmän produktsäkerhet tillämpas.

I artikel 10 i marknadskontrollförordningen föreskrivs det om utseende av marknadskontrollmyndigheter och det centrala samordningskontoret, det centrala samordningskontorets uppgifter, tillräckliga resurser för det centrala samordningskontoret och

marknadskontrollmyndigheterna samt om ordnande av de nationella marknadskontrollmyndigheternas arbetsfördelning, samarbete och kommunikation.

Bestämmelser om marknadskontrollmyndigheter ingår i respektive sektorlag, och i 4 § i marknadskontrolllagen uppräknas dessutom marknadskontrollmyndigheterna enligt de författningar som nämns i 1 § i marknadskontrolllagen.

Bestämmelser om de marknadskontrollmyndigheter som svarar för tillsynen enligt förordningen om allmän produktsäkerhet föreslås ingå i lagen om konsumentprodukters säkerhet, och dessutom nämns dessa myndigheter på etablerat sätt i 4 § i marknadskontrolllagen. Tillsynen över en konsumentprodukts säkerhet ska med stöd av förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen om konsumentprodukters säkerhet höras till den myndighet som även annars övervakar konsumentprodukters säkerhet med stöd av annan lagstiftning. Detta är fallet när det föreskrivs om produktens överensstämmelse i sektorlagstiftning och regleringen i förordningen om allmän produktsäkerhet kompletterar denna sektorreglering. Om det inte finns någon sådan reglering och således inte heller någon myndighet, ska marknadskontrollmyndigheter på nuvarande sätt vara Säkerhets- och kemikalieverket och Tullen. Detta är typiskt fallet när det gäller vanliga konsumtionsvaror, såsom många klädesplagg och hushållsartiklar.

Ett syfte med propositionen är att förtydliga den regel som även ingår i den gällande konsument säkerhetslagen och som säger att tillsynen över en produkt även med stöd av den allmänna regleringen om konsumentprodukters säkerhet hör till den myndighet som även annars övervakar konsumentprodukters säkerhet med stöd av egen speciallagstiftning.

4.1.4.2 Tillsyn över bestämmelser som preciserar förordningen om digitala tjänster

Bestämmelser om skyldigheter för leverantörer av förmedlingstjänster ingår i huvudsak i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster). Förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller vissa bestämmelser om leverantörer av onlinemarknadsplatser, som kompletterar dessa aktörers skyldigheter enligt förordningen om digitala tjänster. Med leverantör av en onlinemarknadsplats avses enligt artikel 3.14 i förordningen om allmän produktsäkerhet en leverantör av en förmedlingstjänst som använder ett onlinegränssnitt som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare för försäljning av produkter. Bestämmelser om särskilda skyldigheter för leverantörer av onlinemarknadsplatser ingår i artikel 22 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

Artikel 22 i förordningen om allmän produktsäkerhet tillämpas i princip på alla leverantörer av onlinemarknadsplatser oberoende av storlek. Sådana punkter i artikeln som ska iakttas för att efterleva en viss bestämmelse i förordningen om digitala tjänster tillämpas dock endast på de leverantörer av onlinemarknadsplatser på vilka den aktuella bestämmelsen i förordningen om digitala tjänster tillämpas. Sådana bestämmelser i förordningen om allmän produktsäkerhet preciserar förpliktelse i bestämmelser i förordningen om digitala tjänster eller ger dem innehåll på produktsäkerhetens område: t.ex. i förordningen om digitala tjänster avsedd snabbhet (artikel 16.6), tillhandahållande av innehåll som är uppenbart olagligt (artikel 23.1), skyldigheter enligt unionsrätten när det gäller förhandsinformation, överensstämmelse och produktsäkerhetsinformation (artikel 31.1) och officiella, fritt tillgängliga och maskinläsbara onlinedatabaser eller onlinegränssnitt, (artikel 31.3) får på produktsäkerhetens område sitt innehåll från bestämmelser i förordningen om allmän produktsäkerhet.

Nationella bestämmelser om tillsyn över efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster ingår i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet (18/2024). Tillsynsmyndigheter enligt

den är Transport- och kommunikationsverket, dataombudsmannen och konsumentombudsmannen. Efterlevnaden av artiklarna 16, 23 och 31 i förordningen om digitala tjänster övervakas av Transport- och kommunikationsverket. Efterlevnaden av dessa bestämmelser förutsätter också att de bestämmelser i förordningen om allmän produktsäkerhet som preciserar dem iakttas, och samma förutsättning gäller också tillsynen över efterlevnaden av dessa bestämmelser. Tillsynen över att dessa bestämmelser i förordningen om allmän produktsäkerhet efterlevs hör därför till Transport- och kommunikationsverkets befogenheter och uppgifter, och på denna tillsyn och överträdelser av dessa bestämmelser tillämpas tillsynsmetoder och påföljdsbestämmelser enligt förordningen om digitala tjänster och lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet.

Förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller också bestämmelser vars innehåll delvis överlappar regleringen i förordningen om digitala tjänster. I artikel 22.12 i förordningen om allmän produktsäkerhet föreskrivs om skyldighet för leverantörer av onlinemarknadsplatser att samarbeta med marknadskontrollmyndigheterna, med näringsidkare och med relevanta ekonomiska aktörer för att underlätta alla åtgärder som vidtas för att undanröja eller, om så inte är möjligt, minska risker som är förknippade med en produkt som erbjuds eller har erbjudits online genom deras tjänster (dvs. onlinemarknadsplatsen). I artikel 32 i förordningen om digitala tjänster föreskrivs i sin tur om skyldighet för en leverantör av en onlineplattform att informera berörda konsumenter direkt genom att använda deras kontaktuppgifter eller, om leverantören inte har dessa kontaktuppgifter, göra informationen om de olagliga produkterna, näringsidkarens identitet och eventuella möjligheter till rättslig prövning tillgänglig för allmänheten. I artiklarna 9 och 17 i förordningen om digitala tjänster föreskrivs om skyldighet för leverantörer av förmedlingstjänster och leverantörer av värdtjänster att informera tjänstemottagare om att innehåll avlägsnas eller görs oåtkomligt.

Efterlevnaden av artikel 22.12 i förordningen om allmän produktsäkerhet övervakas av marknadskontrollmyndigheterna enligt förordningen om allmän produktsäkerhet. På tillsynen tillämpas tillsynsmetoder enligt förordningen om allmän produktsäkerhet och på överträdelser av bestämmelserna påföljdsbestämmelser som införts med stöd av förordningen om allmän produktsäkerhet. Enligt 12 § 2 mom. i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet ska de tillsynsmyndigheter som avses i 4 § i marknadskontrollagen underrätta Transport- och kommunikationsverket och konsumentombudsmannen om eventuella överträdelser av bestämmelserna i artiklarna 30–32 i förordningen om digitala tjänster som de fått kännedom om vid skötseln av sina egna uppgifter.

Tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i förordningen om digitala tjänster hör i enlighet med artikel 56 i förordningen om digitala tjänster exklusivt till den medlemsstat där det huvudsakliga etableringsstället för leverantören av förmedlingstjänster är beläget (*principen om ursprungsland*). Behörig myndighet enligt förordningen om allmän produktsäkerhet är marknadskontrollmyndigheten i den medlemsstat där produkten släpps ut på marknaden (*principen om destinationsland*). Efterlevnaden av artikel 22.7–9 och 22.11 i förordningen om allmän produktsäkerhet övervakas alltså av den tillsynsmyndighet som övervakar efterlevnaden av förordningen om digitala tjänster i den stat där leverantören av en onlinemarknadsplats är etablerad. Efterlevnaden av artikel 22.12 i förordningen om allmän produktsäkerhet övervakas åter av marknadskontrollmyndigheten i den medlemsstat där den farliga produkten har släppts ut på marknaden och där de konsumenter som avses i artikel 22.12 andra stycket led a finns.

4.1.4.3 Centralt samordningskontor

Bestämmelser om det centrala samordningskontoret finns i 4 a § i marknadskontrollagen. Enligt paragrafens 1 mom. är Säkerhets- och kemikalieverket det centrala samordningskontor för

marknadskontroll som avses i artikel 10.3 i marknadskontrollförordningen. Bestämmelser om det centrala samordningskontorets uppgifter finns i marknadskontrollförordningen. Dessa uppgifter utvidgas direkt med stöd av förordningen om allmän produktsäkerhet till att omfatta även produkter som hör till tillämpningsområdet för den, och det behöver inte föreskrivas nationellt om detta.

4.1.4.4 Gemensam nationell kontaktpunkt

I artikel 25.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet föreskrivs om skyldighet för medlemsstaterna att utse en gemensam nationell kontaktpunkt som åtminstone ska ansvara för att kontrollera att anmälningarna är fullständiga och att de lämnas in för validering av kommissionen samt för kommunikation med kommissionen när det gäller de uppgifter som föreskrivs i artikel 26.1–26.6.

Den gemensamma nationella kontaktpunktens uppgifter och roll motsvarar i stor utsträckning uppgifterna och rollen för den RAPEX-kontaktpunkt som inrättats med stöd av direktivet om allmän produktsäkerhet. I Finland har kontaktpunktens uppgifter skötts av Säkerhets- och kemikalieverket. Dess uppgifter och roll som RAPEX-kontaktpunkt upphör när förordningen om allmän produktsäkerhet börjar tillämpas. Verket kommer att utses till gemensam nationell kontaktpunkt och i fortsättningen sköta de uppgifter som föreskrivs i artikel 25.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

På tillsynen enligt förordningen om allmän produktsäkerhet tillämpas i huvudsak befogenheterna enligt marknadskontrollförordningen, som har genomförts nationellt genom marknadskontrollagen och därför föreskrivs det att de produkter som hör till tillämpningsområdet för förordningen om allmän produktsäkerhet ska höra till marknadskontrollagens tillämpningsområde. Också bestämmelserna om gemensam nationell kontaktpunkt tas in i marknadskontrollagen. Motsvarande bestämmelser ingår för närvarande i lagen om underrättelser till Europeiska kommissionen om marknadskontrollen av vissa produkter som medför risk (1197/2009, *Safety Gate-lagen*), som upphävs.

4.1.4.5 Tillsyn över behandlingen av personuppgifter

Förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller några bestämmelser om behandling av personuppgifter. Lagenligheten hos behandlingen av personuppgifter övervakas av dataombudsmannen med stöd av dataskyddslagen (1050/2018) och den allmänna dataskyddsförordningen, och denna proposition påverkar inte dataombudsmannens befogenheter. Dataombudsmannen övervakar lagenligheten hos behandlingen av personuppgifter som utförs i syfte att efterleva förordningen om allmän produktsäkerhet med stöd av sina egna befogenheter.

I skäl 107 i förordningen om allmän produktsäkerhet sägs att när det, vid tillämpningen av denna förordning, är nödvändigt att behandla personuppgifter bör sådan behandling ske i enlighet med unionsrätten om skydd av personuppgifter. All behandling av personuppgifter enligt denna förordning omfattas av förordningarna (EU) 2016/679 och (EU) 2018/1725 samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG, beroende på vad som är tillämpligt. När en konsument rapporterar en produkt i Safety Gate-portalen bör endast de personuppgifter som är nödvändiga för att rapportera den farliga produkten lagras och dessa uppgifter får inte lagras längre än under en period av fem år räknat från registreringen av uppgifterna. Tillverkare och importörer bör bibehålla registreringar av konsumenters klagomål endast så lång tid som är nödvändig för tillämpningen av denna förordning. Tillverkare och importörer som är fysiska

personer bör uppge sitt namn i syfte att säkerställa att konsumenterna kan identifiera produkterna så att dessa blir spårbara.

Bestämmelser om behandling av personuppgifter som utförs av ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser ingår i den allmänna dataskyddsförordningen. I artikel 5.1 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs om de principer som ska iakttas vid behandlingen av personer och som är bl.a. ändamålsbegränsning enligt led b, uppgiftsminimering enligt led c och lagringsminimering enligt led e.

Dataombudsmannen övervakar lagenligheten hos behandlingen av personuppgifter, och på denna tillsyn tillämpas dataskyddslagens och den allmänna dataskyddsförordningens bestämmelser inklusive påföljdsbestämmelser. På tillsynen över lagenligheten hos behandlingen av personuppgifter tillämpas inte tillsynsmetoderna enligt förordningen om allmän produktsäkerhet, och på överträdelser som hör till den allmänna dataskyddsförordningens tillämpningsområde tillämpas inte påföljdsbestämmelser som utfärdats med stöd av förordningen om allmän produktsäkerhet.

Bestämmelsen i artikel 35.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet, enligt vilken de personuppgifter som samlas in för säkerhetsrelaterade syften ska begränsas till ett nödvändigt minimum och får endast användas för att kontakta konsumenter vid en återkallelse eller säkerhetsvarning, preciserar principerna enligt artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen. Detsamma gäller bestämmelserna i artikel 9.13 och artikel 11.11 i förordningen om allmän produktsäkerhet. Dataombudsmannen övervakar med stöd av sina nuvarande befogenheter efterlevnaden av dessa bestämmelser.

Till den del som ekonomiska aktörer eller leverantörer av onlinemarknadsplatser genom förordningen om allmän produktsäkerhet åläggs skyldighet att behandla personuppgifter för något ändamål, tillämpas bestämmelserna i förordningen om allmän produktsäkerhet på tillsynen över att denna skyldighet fullgörs och efterlevnaden övervakas av marknadskontrollmyndigheterna. Detta gäller t.ex. artikel 11.10 och artikel 35.1 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

4.1.4.6 Marknadskontrollmyndigheternas befogenheter

Enligt artikel 23.1 i förordningen om allmän produktsäkerhet ska artiklarna 10, 11.1–11.7, 12–15, 16.1–16.5, 18, 19 och 21–24 i marknadskontrollförordningen vara tillämpliga på produkter som omfattas av den här förordningen. I punkt 2 anges hur hänvisningarna i dessa bestämmelser i marknadskontrollförordningen ska förstås när förordningen om allmän produktsäkerhet tillämpas.

Dessa bestämmelser handlar i huvudsak om marknadskontrollmyndigheternas befogenheter. Bestämmelserna har i huvudsak genomförts genom marknadskontrollagen. Därför föreslås det att marknadskontrollagens tillämpningsområde utvidgas så att det börjar omfatta även produkter som hör till tillämpningsområdet för förordningen om allmän produktsäkerhet. Bestämmelser om rätt att utföra inspektioner i utrymmen som används för boende ingår dock i sektorlagarna, och bestämmelser om detta föreslås i lagen om konsumentprodukters säkerhet.

Förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller dessutom bestämmelser om nya befogenheter som riktas mot leverantörer av onlinemarknadsplatser. Eftersom dessa befogenheter gäller endast konsumentprodukter föreslås de ingå i lagen om konsumentprodukters säkerhet.

4.1.4.7 Återkallelse

Kapitel VIII i förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller detaljerade bestämmelser om meddelande om återkallelse (artikel 36) och om avhjälpande åtgärder för konsumenten vid en produktsäkerhetsåterkallelse (artikel 37). Dessa bestämmelser tillämpas på alla produkter som omfattas av förordningen om allmän produktsäkerhet med stöd av artikel 2.1 i den.

Bestämmelser om återkallelse finns för närvarande i 19 § i marknadskontrollagen. Marknadskontrollagen ska även i fortsättningen ha bestämmelser om förutsättningarna för föreläggande som gäller återkallelse, som ska vara desamma för alla produkter som hör till marknadskontrollagens tillämpningsområde. I fortsättningen ska marknadskontrollagens regler om innehållet i återkallelse dock gälla endast andra återkallelser än sådana som avser konsumentprodukter, eftersom det föreskrivs om innehållet i återkallelse av konsumentprodukter i förordningen om allmän produktsäkerhet.

Bestämmelserna om återkallelse i förordningen om allmän produktsäkerhet är produktsäkerhetsrelaterade procedurbestämmelser. På tillsynen över att de efterlevs ska befogenheter enligt lagen om konsumentprodukters säkerhet och marknadskontrollagen tillämpas. Exempelvis i 17 § 2 mom. i marknadskontrollagen föreskrivs det om åtgärdsföreläggande för att få förfarandena att överensstämma med kraven. I 18 § i marknadskontrollagen föreskrivs det i sin tur om förbud samt om förelägganden att dra tillbaka en produkt från marknaden och att begränsa tillhandahållandet av en produkt på marknaden. Ett förbud eller föreläggande enligt bestämmelsen kan utfärdas t.ex. när en ekonomisk aktör trots ett föreläggande enligt 17 § inte vidtar korrigerande åtgärder eller ett föreläggande enligt 17 § inte kan anses tillräckligt.

Enligt artikel 2.4 i förordningen om allmän produktsäkerhet påverkar förordningen inte tillämpningen av reglerna i unionsrätten om konsumentskydd. I artikel 37.1 föreskrivs att utan att det påverkar tillämpningen av direktiven (EU) 2019/770 och (EU) 2019/771 ska, vid en produktsäkerhetsåterkallelse som initieras av en ekonomisk aktör eller åläggs av en nationell behörig myndighet, den ekonomiska aktör som ansvarar för produktsäkerhetsåterkallelsen erbjuda konsumenten en ändamålsenlig, kostnadsfri och snabb avhjälpande åtgärd. Dessa direktiv gäller tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster samt försäljning av varor. Även enligt artikel 37.3 i förordningen om allmän produktsäkerhet, som gäller av konsumenten utförd reparation, får det att en konsument utför en reparation inte medföra att konsumenten fråntas sina rättigheter enligt direktiven (EU) 2019/770 och (EU) 2019/771.

4.1.4.8 Upphävande av konsument säkerhetslagen

Det föreslås att konsument säkerhetslagen upphävs genom denna proposition. En betydande del av konsument säkerhetslagens bestämmelser om konsumtionsvaror överlappar regleringen i förordningen om allmän produktsäkerhet, och därför bör de upphävas. I fortsättningen ska förordningen om allmän produktsäkerhet vara den allmänna författning som reglerar konsumentprodukters säkerhet.

4.1.4.9 Upphävande av förordningar och beslut som utfärdats och förblivit i kraft med stöd av konsument säkerhetslagen

Det föreslås att förordningen om brandsäkerhetskrav för stoppade sittmöbler (743/1990) och förordningen om brandsäkerhetskrav för madrasser (57/1991) upphävs, eftersom regleringen i dem överlappar bestämmelser i förordningen om allmän produktsäkerhet. Förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller bestämmelser om de omständigheter som ska beaktas vid

bedömningen av produkters säkerhet. Förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller också bestämmelser om ställningen för standarder när konsumentprodukters säkerhet bedöms. De standarder som avses i de nationella förordningen antas vara föråldrade och det har senare publicerats europeiska standarder om saken. Sådana standarder är standarden EN 1021-1 Bedömning av antändlighet hos stoppade möbler - Del 1: Tändkälla: Glödande cigarett och standarden 1021-2 Bedömning av antändlighet hos stoppade möbler - Del 2: Tändkälla: Gaslåga motsvarande en brinnande tändsticka samt standarden EN 597-1 Bedömning av antändlighet hos stoppade sängar och madrasser - Del 1: Tändkälla: Glödande cigarett och standarden EN 597-2 Bedömning av antändlighet hos stoppade sängar och madrasser - Del 2: Tändkälla: Gaslåga motsvarande brinnande tändsticka.

Det föreslås att förordningen om farliga livsmedelsimitationer (359/1991) upphävs. Genom förordningen har genomförts direktiv 87/357/EEG, som upphävs genom förordningen om allmän produktsäkerhet.

Det föreslås att förordningen om förnödenheter som kommer i beröring med munnen (402/1996) upphävs, eftersom regleringen enligt den överlappar regleringen enligt förordningen om allmän produktsäkerhet. Handels- och industriministeriets beslut om utlösning av N-nitrosaminer och N-nitroserbara ämnen från dinappar och tröstnappar av elastomer eller gummi (903/1994), som utfärdats med stöd av förordningens 4 §, förblir dock i kraft, eftersom kommissionens direktiv 93/11/EEG om utlösning av N-nitrosaminer och N-nitroserbara ämnen från dinappar och tröstnappar av elastomer eller gummi har genomförts genom beslutet.

Det föreslås att statsrådets förordning om säkerhetsdokument för vissa konsumenttjänster (1110/2011) upphävs, eftersom skyldigheten att upprätta säkerhetsdokument slopas. Det föreslås att statsrådets förordning om uppgifter som skall lämnas om konsumtionsvaror och konsumenttjänster (613/2004) upphävs, eftersom regleringen överlappar såväl bestämmelser i förordningen om allmän produktsäkerhet som bestämmelser i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet.

Det föreslås att förordningen om provtagning i vissa fall (98/1987) upphävs. I förordningen föreskrivs att vid tagande av sådana prov på konsumtionsvaror som avses i 10 § produktsäkerhetslagen (914/86, upphävd) ska i tillämpliga delar iakttas vad som stadgas i provtagningsförordningen (385/83). Provtagningsförordningen har upphävts genom statsrådets förordning om livsmedelstillsyn (321/2006, upphävd). På provtagning ska tillämpas vad som föreskrivs därom i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter.

Det föreslås att statsrådets förordning om de högsta tillåtna mängderna formaldehyd i vissa textilprodukter (233/2012) upphävs, eftersom den överlappar REACH-förordningen. I artikel 67 i REACH-förordningen föreskrivs om förbud mot tillverkning, utsläppande på marknaden och användning av ämnen som är föremål för begränsningar enligt bilaga XVII. Utsläppandet av formaldehyd på marknaden i textilier har begränsats i bilaga XVII så att den allmänna koncentrationsgränsen är 75 mg/kg.

Handels- och industriministeriets beslut om tungmetaller som övergår från förnödenheter som kommer i beröring med livsmedel (268/1992) förblir i kraft. Beslutet tillämpas inte på kontaktmaterial som importeras från EU:s inre marknad, om de är lagliga på marknaden i detta andra EU-land.

4.1.4.10 Stiftande av lagen om konsumentprodukters säkerhet

Det föreslås att en ny lag om konsumentprodukters säkerhet stiftas genom denna proposition. I den lagen föreskrivs det om sådana omständigheter som hänför sig till konsumentprodukters säkerhet och som det enligt förordningen om allmän produktsäkerhet ska föreskrivs om i nationell lagstiftning, men det enligt den etablerade indelningen inte föreskrivs om i marknadskontrollagen. Sådana omständigheter är t.ex. påföljder och rätt att utföra inspektioner i utrymmen som används för boende.

4.1.4.11 Marknadskontroll av maskiner som är avsedda att användas av konsumenter

Det ska föreskrivas om marknadskontroll av maskiner som är avsedda att användas av konsumenter i lagen om konsumentprodukters säkerhet på ett något liknande sätt som i den gällande konsument säkerhetslagen. På marknadskontrollen av dessa maskiner ska dock tillämpas endast vissa av lagens bestämmelser, dvs. de som gäller marknadskontrollmyndighet, marknadskontroll, rätt att utföra inspektioner samt påföljder. På samma sätt som på marknadskontrollen av konsumentprodukter ska i huvudsak befogenheter enligt marknadskontrollagen i fortsättningen tillämpas på marknadskontroll av maskiner som är avsedda att användas av konsumenter.

De påföljdsbestämmelser som gäller maskiner som är avsedda att användas av konsumenter revideras inte egentligen genom denna proposition, men upphävandet av konsument säkerhetslagen leder till att straffsystemet i fortsättningen endast består av regleringen enligt lagen om konsumentprodukters säkerhet. Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet bryter mot ett förbud eller ett föreläggande som utfärdats med stöd av marknadskontrollagen ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för konsument säkerhetsförseelse dömas till böter.

Bestämmelserna om maskiner har reviderats avsevärt genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1230 av den 14 juni 2023 om maskiner och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG och rådets direktiv 73/361/EEG, nedan *maskinförordningen*. Vissa bestämmelser i maskinförordningen tillämpas redan, men förordningen börjar i huvudsak tillämpas den 14 januari 2027. På samma sätt som i fråga om förordningen om allmän produktsäkerhet ersätter maskinförordningen det föregående direktivet och de egentliga kraven ingår i fortsättningen i EU:s rättsakt i stället för i nationell lag. Det ska dock föreskrivas nationellt om t.ex. påföljder.

Eftersom genomförandet av maskinförordningen i vilket fall som helst kommer att förutsätta betydande ändringar i bestämmelserna om såväl maskiner som används yrkesmässigt som sådana som används av konsumenter, är det ändamålsenligt att bestämmelserna om påföljder som gäller dem bedöms i samband med det genomförandeprojektet.

4.1.4.12 Ändring av lagen om marknadskontrollen av vissa produkter

Den föreslås att marknadskontrollagen ändras genom denna proposition. Genom förordningen om allmän produktsäkerhet förenhetligas tillsynsramen för harmoniserade och icke-harmoniserade konsumentprodukter så att marknadskontrollförordningen ska tillämpas på tillsynen över båda produktgrupperna. Marknadskontrollförordningen har genomförts nationellt i huvudsak genom marknadskontrollagen, och genom denna proposition börjar de produkter som omfattas av förordningen om allmän produktsäkerhet höra till marknadskontrollagens tillämpningsområde. I marknadskontrollagen görs sådana ändringar som behövs för att genomföra förordningen om allmän produktsäkerhet till den del som det är lämpligt att

föreskriva om dem i marknadskontrollagen. Avsikten med denna proposition är inte att ändra den etablerade indelningen mellan de omständigheter som regleras i marknadskontrollagen och de omständigheter som hör till sektorlagstiftningen.

4.1.4.13 Upphävande av lagen om underrättelser till Europeiska kommissionen om marknadskontrollen av vissa produkter som medför risk

Safety Gate-lagens bestämmelser behövs för att genomföra direktivet om allmän produktsäkerhet. I fortsättningen ingår bestämmelser om flera motsvarande omständigheter i förordningen om allmän produktsäkerhet, som är direkt tillämplig rätt. Till den del som nationell lagstiftning fortfarande behövs ingår bestämmelserna i lagen om konsumenttjänsternas säkerhet; dessa bestämmelser är få och de gäller marknadskontroll. Det föreslås att Safety Gate-lagen upphävs.

4.1.5 Stiftande av lagen om konsumtionstjänsters säkerhet

4.1.5.1 Lagens syfte

I denna proposition föreslås det att en ny allmän lag om konsumtionstjänsters säkerhet stiftas. Den gällande konsumentssäkerhetslagen innehåller bestämmelser om såväl konsumtionsvarors som konsumenttjänsters säkerhet. Det föreslås att den lagen upphävs och att det stiftas en separat lag om konsumtionstjänsters säkerhet.

Lagens syfte är att förbättra konsumtionstjänsters säkerhet genom att förebygga och avvärja hälsoskador som orsakas av konsumtionstjänster. Detta eftersträvas genom att avhjälpa och förebygga riskerna för sådana skador. Avsikten är att lagen på samma sätt som konsumentssäkerhetslagen ska fungera som en bred skyddsnätsförfattning, som blir tillämplig när det inte finns andra bestämmelser om en tjänsts säkerhet. Ett centralt syfte med lagen är att säkerställa att det inte blir sådana luckor i lagstiftningen som gör att det inte är möjligt att ingripa i upptäckta säkerhetsbrister.

4.1.5.2 Tillämpningsområde och begrepp

Lagens tillämpningsområde förblir till många delar likadant som den gällande lagens tillämpningsområde. Lagens tillämpningsområde i sak inskränks genom att egendom ställs utanför de skyddade objekten. Slopande av skyddandet av egendom behandlas i avsnitt 4.1.2.

De begrepp som används i lagen och som bestämmer tillämpningsområdet är verksamhetscentrerade, inte aktörscentrerade; det väsentliga är tillhandahållandet av tjänsten och användningen av tjänsten, inte näringsidkare- eller konsumentrollen eller någon annan roll. Begreppen beskriver sålunda även lagens verkliga tillämpningsområde bättre, som inte är begränsat till förhållandet näringsidkare-konsument utan är, liksom för närvarande, betydligt bredare. Allt detta betyder i synnerhet att begreppen konsument, person som kan jämföras med en konsument och konsumenttjänst slopas och att begreppen användare och konsumtionstjänst införs.

Lagen ska gälla sådana tjänster som är avsedda att användas för eller som i väsentlig omfattning används för enskild konsumtion eller därmed jämförbar konsumtion. Avsikten med att konsumtion som är jämförbar med enskild konsumtion tas in i bestämmelsen om tillämpningsområde är att klargöra den i många avseenden etablerade omständigheten att lagens tillämpningsområde omfattar även många sådana tjänster vilkas användning inte nödvändigtvis uppfattas som enskild konsumtion. Detta kan vara fallet på grund av exempelvis något annat

förhållande mellan tjänsteleverantören eller beställaren och användaren eller den omgivning där tjänsten tillhandahålls eller därför att tjänsten har koppling till offentlig konsumtion. Exempelvis skolelever som deltar i lägerskola i ett ungdomscenter och arbetstagare som deltar i forsränning under en må bra-dag använder en i denna lag avsedd konsumtionstjänst och är användare. I lagens begreppsapparat behålls å andra sidan sambandet med begreppet konsument; erhållande av grundläggande undervisning i egenskap av elev, utförande av arbete i egenskap av arbetstagare eller erhållande av vård i egenskap av kund inom hälso- och sjukvården är inte i lagen avsedd enskild eller därmed jämförbar konsumtion, och det är då inte fråga om tillhandahållande av en konsumtionstjänst.

På samma sätt som den gällande lagen ska lagen inte tillämpas på föreningar och andra sammanslutningar till den del de tillhandahåller sina medlemmar konsumtionstjänster i annan verksamhet än näringsverksamhet, och inte på fysiska personer till den del de tillhandahåller tjänster utanför sin närings- eller yrkesverksamhet. Avgränsningen av tillämpningsområdet baserar sig på samma omständigheter som för närvarande. Det redogörs närmare för dessa omständigheter i avsnitt 5.1.1.

4.1.5.3 Tjänsteleverantörens skyldigheter

Genom lagen om konsumtionstjänsters säkerhet åläggs tjänsteleverantören skyldigheter i syfte att skydda hälsan hos dem som använder konsumtionstjänsten och andra som direkt berörs av tjänsten.

Tjänsteleverantören ska se till att konsumtionstjänsten är säker för användarna och andra som direkt berörs av tjänsten. Tjänsteleverantörens övriga skyldigheter preciserar innehållet i denna allmänna omsorgsplikt. För det första är tjänsteleverantören skyldig att inhämta sådana korrekta uppgifter om konsumtionstjänsten som är tillräckliga för att följa lagens bestämmelser och som skäligen kan fås. Tillräckliga och korrekta uppgifter om konsumtionstjänsten är en förutsättning för att tjänsteleverantören ska kunna uppfylla sina övriga förpliktelser.

Tjänsteleverantören ska identifiera farorna, dvs. de riskfaktorer och farliga situationer som anknyter till konsumtionstjänsten och bedöma de risker som är förknippade med dem. Resultatet av denna riskbedömning ska beaktas när konsumtionstjänsten planeras och genomförs. Tjänsteleverantören ska planera och genomföra konsumtionstjänsten, bevaka dess säkerhet, brister i säkerheten och olyckor som orsakas av konsumtionstjänsten, bedöma genomförandet och effekterna av säkerhetsåtgärder samt vid behov vidta korrigerande åtgärder i den utsträckning som resultatet av riskbedömningen förutsätter. Vid bedömningen av å ena sidan huruvida tjänsteleverantörens åtgärder är tillräckliga och å andra sidan vilka slags åtgärder som skäligen kan krävas av tjänsteleverantören ska utöver resultatet av bedömningen beaktas konsumtionstjänstens typ, karaktär och omfattning, de förhållanden under vilka konsumtionstjänsten genomförs samt särdragen hos de persongrupper som använder konsumtionstjänsten och andra persongrupper som direkt berörs av tjänsten. Syftet med denna riskbaserade tillämpning av bestämmelserna är att lagen ska tillämpas proportionerligt på de konsumtionstjänster som hör till dess tillämpningsområde och som sinsemellan är mycket olika. Tjänsteleverantörens verksamhetsförpliktelser enligt lagen är minimiförpliktelser som behövs för att garantera att konsumtionstjänsten är säker, och det får inte vara oskäligt för tjänsteleverantören att följa dem.

Tjänsteleverantören ska planera och genomföra konsumtionstjänsten så att den är säker. Syftet med bestämmelsen om planering och genomförande är att precisera de verksamhetsförpliktelser som tjänsteleverantören har för att garantera konsumtionstjänstens säkerhet. Målet är att bestämmelsen på ett bättre sätt än den nuvarande allmänna omsorgsplikten ska styra

tjänsteleverantörerna att beakta omständigheter som är väsentliga för säkerheten och vidta åtgärder i anslutning till dem. Syftet med bestämmelsen är således också att underlätta tjänsteleverantörens säkerhetsarbete.

Bestämmelsen om kontinuerlig bevakning och förbättring av säkerheten är en slags procedurbestämmelse, vars syfte är att tillföra regleringen element av modernt säkerhetstänkande och säkerställa att det kontinuerligt fästs tillräcklig uppmärksamhet vid konsumenttjänstens säkerhet under hela den tid tjänsten tillhandahålls och att förändringar och brister i säkerheten beaktas tillräckligt och i ett tillräckligt tidigt skede.

Den gällande lagens skyldighet att upprätta säkerhetsdokument slopas. Enligt bedömning är den nuvarande skyldigheten att upprätta säkerhetsdokument ägnad att styra tjänsteleverantören att upprätta ett separat dokument endast för detta ändamål och eventuellt separat från tjänsteleverantörens övriga säkerhetsverksamhet. Dessutom tiger den gällande lagen om sådana tjänsteleverantörers dokumentationsskyldighet som inte behöver upprätta ett egentligt säkerhetsdokument. För sådana aktörer kan detta leda till motsatt slutsats, dvs. att inget skriftligt arbete förutsätts. Dessutom innebär den nuvarande bestämmelsen om säkerhetsdokument i praktiken en skarp indelning i aktörer som omfattas av skyldigheten och sådana som inte omfattas av den. Detta överensstämmer inte helt med det riskbaserade förhållningssätt som omfattas i denna proposition.

I paragraferna om identifiering av faror och bedömning av risker, planering och genomförande samt kontinuerlig bevakning och förbättring av säkerheten intas i var och en skyldighet att föra bok. Strävan med detta är att betona att tanke-, planerings- och annat arbete som gäller säkerheten står i centrum när säkerheten garanteras och att dokumentation är en del av detta arbete. Denna dokumentation ska vara skriftlig, men annars är den formfri. Dokumentationen kan vara t.ex. olika utredningar, anvisningar, avtal, introduktionsmaterial, bilder, tabeller, scheman eller numeriska data. Tjänsteleverantören behöver inte upprätta den dokumentation som behövs för att följa bestämmelsen separat till den del som den dokumentation som avses i bestämmelsen finns även annars i form av t.ex. en räddningsplan enligt räddningslagen (379/2011) eller egenkontrolldokument enligt livsmedelslagen (297/2021). Den kan vara, och vore i idealfallet, bokföring som uppkommit i tjänsteleverantörens säkerhetsarbete, t.ex. personalutbildningsregister, servicebokföring för utrustning och olycksbokföring. Dokumentationen kan finnas helt eller delvis i t.ex. tjänsteleverantörens underhålls-, verksamhets- eller säkerhetshanteringssystem.

Syftet med skyldigheten att föra bok är att säkerställa att tjänsteleverantören har tillgång till sådana verktyg och arbetsmetoder med vilkas hjälp denne kan uppfylla lagens minimikrav. Syftet med skyldigheten är att styra tjänsteleverantören till planmässig och systematisk säkerhetshantering. Syftet med bokföringsskyldigheten är också att effektivisera tillsynsmyndighetens tillsyn så att myndigheten på ett mer heltäckande sätt kan övervaka att tjänsteleverantörens egenkontroll genomförs. På samma sätt som andra skyldigheter som gäller planering och genomförande samt kontinuerlig bevakning och förbättring av säkerheten, omfattas också bokföringsskyldigheten i anslutning till dem av den riskbaserade tillämpningen enligt förslaget till 9 §. Detta betyder att också den kvalitet och omfattning som krävs av bokföringsskyldigheten ska bedömas utifrån resultatet av bedömningen av riskerna med tjänsten och de omständigheter som uppräknas i 9 §. Den bokföringsskyldighet som gäller identifiering av faror och bedömning av risker ska ändå inte omfattas av den riskbaserade tillämpningen enligt 9 §. Denna bokföringsskyldighet blir i själva verket snävare inom sådana tjänster där det finns mindre faror och risker i anslutning till dem än inom farliga högrisktjänster.

Tjänsteleverantören ska dessutom vara skyldig att utan dröjsmål anmäla en allvarlig olycka eller en med hänsyn till resultatet av bedömningen av risker oförutsedd olycka eller nära ögat-situation som inträffat i tjänsteleverantörens tjänst till tillsynsmyndigheten. För att kunna inrikta tillsynen över konsumtionstjänsters säkerhet är det viktigt att tillsynsmyndigheten får information om dylika olyckor och situationer; tillsynsmyndigheten kan på så vis å ena sidan stödja tjänsteleverantörens säkerhetsarbete och å andra sidan rikta sin tillsyn nationellt till sådana tjänster där det på grund av dessa anmälningar kan förekomma motsvarande risker. För att uppmuntra tjänsteleverantörerna att göra dessa anmälningar föreslås i regleringen om påföljdsavgift en bestämmelse om att påföljdsavgift inte behöver påföras om tillsynsmyndigheten har fått uppgift om överträdelsen genom en anmälan som avses i 10 §, förutsatt att anmälan görs utan dröjsmål på det sätt som föreskrivs i den paragrafen och uppfyller de krav som nämns i den paragrafen och det inte är fråga om en allvarlig eller återkommande överträdelse.

4.1.5.4 Tillsynsmyndighetens befogenheter

Tillsynsmyndighetens befogenheter enligt lagen om konsumtionstjänsters säkerhet motsvarar i flera avseenden befogenheterna enligt den gällande lagen. Säkerhets- och kemikalieverket är tillsynsmyndighet enligt lagen. Styrningen av tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i lagen hör till arbets- och näringsministeriets uppgifter. Tillsynsmyndigheten ska i sin tillsyn på nuvarande sätt ha rätt att utföra inspektioner, provtagningsrätt, rätt att använda tjänsten och rätt att anlita utomstående experter. Bestämmelserna om rätt att få och lämna ut information uppdateras.

Genom lagändring 1510/2015 koncentrerades tillsynen över konsumenttjänsters säkerhet från kommunernas och regionförvaltningens dåvarande konsumentssäkerhetstillsynsmyndigheter till Säkerhets- och kemikalieverket. Avsikten var att utveckla tillsynen över konsumenttjänsters säkerhet i en modernare riktning så att tyngdpunkten i tillsynen förskjuts från enskilda objekt, anordningar och tekniska detaljer till en mer övergripande granskning av säkerhetsledningssystemet. Tyngdpunkten i tillsynen försköts från punktvisa inspektioner till att förbättra anvisningarna för verksamhetsutövare och påverka säkerhetskulturen och säkerhetsprocesserna samt förebygga problemsituationer. Bestämmelserna om tillsynsmyndigheternas uppgifter ändrades något då. I denna proposition föreslås en ny slags reglering om myndigheternas befogenheter, varmed strävan är att fylla detta syfte på ett mer övergripande sätt. Även tjänsteleverantörernas allmänna bokföringsskyldighet tjänar detta syfte. Målet är särskilt att utveckla tillsynsbestämmelserna så att tillsynsmyndigheten vid behov kan ingripa effektivt och förebyggande i brister i garanterandet av konsumtionstjänsters säkerhet även utan att en konkret fara yppat sig.

Tillsynsmyndigheten ska genom sitt tillsynsbeslut kunna ålägga tjänsteleverantören att åtgärda det lagstridiga i den konsumtionstjänst som leverantören tillhandahåller eller i leverantörens verksamhet inom en av myndigheten utsatt tid och på det sätt som myndigheten bestämmer. Om konsumtionstjänsten medför fara för liv eller hälsa för användaren av tjänsten eller för någon som berörs av tjänsten och faran inte kan avvärjas på något annat sätt, kan tillsynsmyndigheten förbjuda att konsumtionstjänsten tillhandahålls. Tillsynsmyndigheten kan förplikta tjänsteleverantören att informera om ett beslut eller förbud som myndigheten meddelat. Tillsynsmyndigheten kan förena beslut som är förpliktande för tjänsteleverantören med vite eller hot om tvångsutförande eller avbrytande. I lagen om konsumtionstjänsters säkerhet föreskrivs det dessutom om rätt för tillsynsmyndigheten att i syfte att avvärja omedelbar fara för liv eller hälsa på tjänsteleverantörens bekostnad låta utföra de åtgärder som är nödvändiga för att avlägsna faran eller att avbryta verksamheten om faran inte kan avvärjas på något annat sätt. För tillsynsmyndigheten föreslås dessutom en ny befogenhet med stöd av vilken

myndigheten kan utreda en olycka som den fått uppgift om, om den bedömer att det behövs med tanke på utredningen av orsaken till olyckan eller förebyggandet av olyckor.

Innan tillsynsmyndigheten tyr sig till de metoder som avses ovan ska myndigheten i enlighet med de allmänna förvaltningsrättsliga principerna försöka få tjänsteleverantören att åtgärda det lagstridiga i den konsumtionstjänst som leverantören tillhandahåller eller i leverantörens verksamhet genom åtgärder som ingriper mindre i leverantörens verksamhet. Tillsynsmyndigheten har inom gränserna för de effektivitets- och ändamålsenlighetskrav som åläggs den omfattande frihet att besluta hur den utför denna uppgift; det kan ske genom att ge en uppmaning att åtgärda det lagstridiga inom en utsatt tid men också t.ex. genom att anvisa tjänsteleverantören att bekanta sig med tillsynsmyndighetens anvisningar och riktlinjer eller genom att ge tjänsteleverantören individuell handledning.

Påföljder behandlas i avsnitt 4.1.3.

4.1.6 Övriga lagändringar med anknytning till saken

Bestämmelser om konsumentprodukters säkerhet ingår i fortsättningen i huvudsak i förordningen om allmän produktsäkerhet, och dessutom föreslås det i propositionen att bestämmelser om vissa omständigheter ska ingå i lagen om konsumentprodukters säkerhet. Bestämmelser om konsumtionstjänsters säkerhet ska enligt propositionen i fortsättningen ingå i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet. Hänvisningar till konsumentssäkerhetslagen och föregående författningar bör därför ersättas med hänvisningar till de nya relevanta författningarna. I denna proposition föreslås dessutom att skyldigheten att upprätta säkerhetsdokument slopas och att alla tjänsteleverantörer ska omfattas av allmän dokumentationsskyldighet.

Det föreslås att hänvisningen till konsumentssäkerhetslagen i 19 § i miljöskyddslagen stryks. Det föreslås att 24 § i miljöskyddslagen ändras så att där föreskrivs om tillsynsmyndigheterna enligt statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008) i stället för om de tillsynsmyndigheter som avses i konsumentssäkerhetslagen till den del det är fråga om tillsyn över statsrådets förordning om buller från utrustning som är avsedd att användas utomhus (621/2001). Till den del det är fråga om tillsyn över statsrådets förordning om kompetenskrav för den som hanterar anordningar som innehåller fluorerade växthusgaser eller ämnen som bryter ned ozonskiktet (766/2016), stryks tillsynsbestämmelsen om de tillsynsmyndigheter som avses i konsumentssäkerhetslagen som onödig.

Det föreslås att hänvisningen till konsumentssäkerhetslagen i 3 § i hälsoskyddslagen ersätts med en hänvisning till lagen om konsumtionstjänsters säkerhet.

Det föreslås att bestämmelsen i 5 kap. 16 a § 2 mom. 2 punkten i konsumentskyddslagen om köparens rätt att åberopa fel i varan ändras så att i stället för de krav som ställts på varan och som utgör grund för felet hänvisas allmänt till bestämmelser och föreskrifter som har meddelats till skydd för hälsan eller egendom. Det föreslås att bestämmelsen i 9 kap. 16 § 2 mom. i konsumentskyddslagen om beställarens rätt att åberopa fel ändras så att i stället för de krav som ställts på prestationen och som utgör grund för felet hänvisas allmänt till bestämmelser och föreskrifter som har meddelats till skydd för hälsan eller egendom.

Det föreslås att hänvisningen till konsumentssäkerhetslagen i 2 § i lagen om kosmetiska produkter ersätts med en hänvisning till lagen om konsumtionstjänsters säkerhet. Samtidigt föreslås det att begreppet konsumenttjänst ändras till begreppet konsumtionstjänst i bestämmelsen.

Det föreslås att 74 § 1 mom. 4 punkten i tobakslagen ändras så att tobaksrökning är förbjuden på allmänna utomhuslekplatser och på andra lekplatser som till storleken, funktionerna och användningsgraden är jämförbara med dem. Dessutom föreslås det att förbudet mot att använda rökfria tobaksprodukter på lekplatser preciseras.

Det föreslås att hänvisningen till konsument säkerhetslagen i 34 a § 3 mom. i jaktlagen ersätts med en hänvisning till lagen om konsumtionstjänsters säkerhet. Dessutom stryks skyldigheten enligt 34 a § 4 mom. i jaktlagen att meddela var det i konsument säkerhetslagen avsedda säkerhetsdokumentet finns till påseende.

Det föreslås att hänvisningen till konsument säkerhetslagen i 5 § 2 mom. i kemikalielagen ersätts med en hänvisning till lagen om konsumtionstjänsters säkerhet som fogas till 1 mom. och med en ändring av 2 mom. Det föreslås att bestämmelsen i 2 mom. om kemikalielagens förhållande till den allmänna produktsäkerhetsregleringen stryks.

Det föreslås att hänvisningen till konsument säkerhetslagen i 5 § 7 mom. i hiss säkerhetslagen ersätts med en hänvisning till lagen om konsumentprodukters säkerhet.

I 44 kap. 1 § i strafflagen föreskrivs det om hälsobrott. Det föreslås att hänvisningen till konsument säkerhetslagen i 1 mom. 2 punkten ersätts med en hänvisning till lagen om konsumentprodukters säkerhet och EU:s förordning om allmän produktsäkerhet. Det föreslås att 2 mom. ändras så att där hänvisas till lagen om konsumtionstjänsters säkerhet i stället för konsument säkerhetslagen. Dessutom föreslås det att begreppet konsumenttjänst ersätts med begreppet konsumtionstjänst enligt den ovannämnda lagen. Det föreslås att villkoret att konsumenttjänsten ska utföras, hållas till salu eller annars överlåtas i samband med näringsverksamhet överlåter stryks i rekvisitet.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Förordningen om allmän produktsäkerhet

Till kommissionens förslag till förordning om allmän produktsäkerhet hör ett följedokument, sammanfattning av konsekvensbedömningsrapporten (SWD(2021) 169 slutlig, 30.6.2021). Där bedöms konsekvenserna av kommissionens förslag på unionsnivå.

Enligt den bedömningen antas förlusterna för konsumenterna minska med cirka 1,0 miljard euro under det första genomförandeåret och med cirka 5,5 miljarder euro under det kommande årtiondet. Förslaget bör också minska förlusterna för konsumenterna till följd av ineffektiva återkallelser med mer än 400 miljoner euro per år. De beräknade kostnadsbesparingarna till följd av minskade skillnader i det nationella genomförandet och en minskad rättslig fragmentering uppskattas till 59 miljoner euro per år för företagen och till 0,7 miljoner euro per år för marknadskontrollmyndigheterna. De totala kostnaderna för företagen i EU-27 under det första genomförandeåret uppskattas till 196,6 miljoner euro (engångskostnader och återkommande kostnader), vilket motsvarar 0,02 procent av EU-företagens omsättning för tillverkning, grossistförsäljning och detaljhandel med icke-harmoniserade produkter. Under de följande åren skulle de återkommande kostnaderna uppgå till 177,8 miljoner euro för företagen i EU.

Medlemsstaternas marknadskontrollmyndigheter skulle till följd av förslaget drabbas av totala återkommande merkostnader på cirka 6,7 miljoner euro per år på grund av sina ökade befogenheter när det gäller marknadskontroll av osäkra produkter, och endast av relativt måttliga engångskostnader för anpassning och genomförande.

Finlands bruttonationalprodukt utgör cirka 1,68 procent av EU:s bruttonationalprodukt. Beräknat enligt denna andel kan företagens totala kostnader antas uppgå till 3,3 miljoner euro det första året och 3,0 miljoner euro under de följande åren. På motsvarande sätt skulle marknadskontrollmyndigheternas kostnader vara cirka 113 000 euro.

De ändringar som föreslås i propositionen bedöms inte påverka informationshanteringen väsentligt. Det Safety Gate-system som avses i propositionen finns redan och används av de nationella marknadskontrollmyndigheterna med stöd av direktivet om allmän produktsäkerhet 2001/95/EG, och genom förordningen om allmän produktsäkerhet regleras underhållet och användningen av systemet samt dataskyddet till väsentliga delar på samma sätt som i direktivet. Förordningen om allmän produktsäkerhet eller de lagar som föreslås för att genomföra förordningen bedöms inte heller medföra några betydande ändringar i marknadskontrollmyndigheternas informationshantering i fråga om den information som fås från leverantörer av onlinemarknadsplatser. Den bedöms i stor utsträckning vara jämförbar med de sedvanliga tillsynsuppgifter som i nuläget fås från ekonomiska aktörer och som även nu kan innehålla information om onlinegränssnitt och deras ägare.

4.2.2 Lagen om konsumentprodukters säkerhet

Konsekvenserna för tjänsteleverantörerna av bestämmelserna om påföljdsavgift i lagen om konsumentprodukters säkerhet är som helhet små, eftersom påföljdsavgifter i princip påförs sällan. Påföljdsavgift är den metod som kommer i sista hand i förhållande till andra metoder som tillsynsmyndigheten förfogar över. Konsekvenserna drabbar endast de näringsidkare som inte följer bestämmelserna om allmän produktsäkerhet.

Av ovannämnda orsaker uppskattas även konsekvenserna för tillsynsmyndigheterna och den verkställande myndigheten vara små. Tillsynsmyndigheterna har i princip med stöd av de andra författningar som de övervakar möjlighet att påföra påföljdsavgifter, så de har redan befintliga förfaranden för att påföra påföljdsavgifter.

Eftersom antalet påföljdsavgifter ändå baserar sig på uppskattningar och det kan komma flera påföljdsavgifter inom olika förvaltningsområden under ett år, syns den sammantagna effekten på Rättsregistercentrala totala arbetsmängd med fördröjning och ett eventuellt behov av tilläggsresurser kan preciseras först senare. Verkställigheten av olika förvaltningsområdens påföljdsavgifter är en uppgift av permanent natur. Propositionen har inga konsekvenser för dataombudsmannens behörighet, men den kan ha permanenta konsekvenser för mängden tillsynsuppgifter som gäller skyddet för personuppgifter. Rättsregistercentralens och dataombudsmannens eventuella behov av tilläggsresurser behandlas i anslutning till planerna för de offentliga finanserna och statens budgetproposition.

4.2.3 Lagen om konsumtionstjänsters säkerhet

4.2.3.1 Allmänt om konsekvenserna för tjänsteleverantörer

De kostnader som orsakas av lagförslaget om konsumtionstjänsters säkerhet utreddes genom skriftligt samråd och en förfrågan. Det redogörs för det skriftliga samrådet samt innehållet i och genomförandet av förfrågan i avsnitt 1.1.2.3.

Lagförslaget bedöms som helhet minska kostnaderna för efterlevnaden av den allmänna lagen om konsumtionstjänsters säkerhet för de tjänsteleverantörers del som tillhandahåller tjänster som omfattas av den gällande lagens tillämpningsområde.

Genom propositionen ändras inte den grundläggande utgångspunkten i den gällande lagen, enligt vilken tjänsteleverantören ska se till att den konsumtionstjänst som leverantören tillhandahåller är säker. På samma sätt som den gällande lagen innehåller regleringen enligt propositionen förutom det allmänna säkerhetskravet dessutom skyldighet att hålla sig informerad, skyldighet att bedöma de risker som hänför sig till konsumtionstjänsten, skyldighet att informera dem som använder tjänsten och skyldighet att anmäla olyckor och nära ögat-situationer som inträffat i tjänsten.

Skyldigheten att föra bok medför kostnader för sådana tjänsteleverantörer som inte har producerat eller sammanställt skriftligt material när de uppfyllt sina förpliktelser enligt den gällande lagen. Slopandet av skyldigheten att upprätta säkerhetsdokument minskar åter kostnaderna för de tjänsteleverantörer som berörs av den skyldigheten.

Genom propositionen ställs egendom utanför de skyddade objekten. Genom den gällande lagens bestämmelser om verksamhetsutövarens skyldigheter skyddas såväl egendom som hälsa. Att verksamhetsutövarens förpliktelser som gäller skyddande av egendom stryks i lagen minskar tjänsteleverantörernas administrativa börda. Dessutom leder det till att sådana konsumtionstjänster som riktar sig endast till egendom, såsom reparations-, rengörings- eller djurskötseltjänster, till stor del eller rentav helt och hållet ställs utanför det sakliga tillämpningsområdet för förpliktelserna enligt lagen, så den administrativa bördan för dem som tillhandahåller sådana tjänster kan minska betydligt.

Bestämmelserna om påföljdsavgift har som helhet små konsekvenser för tjänsteleverantörerna, eftersom påföljdsavgifter i princip påförs sällan. Påföljdsavgift är den metod som kommer i sista hand i förhållande till andra metoder som tillsynsmyndigheten förfogar över. Konsekvenserna drabbar endast de tjänsteleverantörer som inte följer bestämmelserna om konsumtionstjänsters allmänna säkerhet.

Propositionen bedöms inte ha några betydande konsekvenser för andra kostnader som orsakas av efterlevnaden av regleringen.

4.2.3.2 Konsekvenser för företag

Det huvudsakliga tillämpningsområdet för lagen om konsumtionstjänsters säkerhet beräknas omfatta 51 147 finländska företag, varav 45 691 har en årlig omsättning på högst 100 000 euro (nedan *små företag*) och 5 456 över 100 000 euro (nedan *stora företag*). Lagen om konsumtionstjänsters säkerhet är sekundär och kompletterande i förhållande till speciallagstiftningen, dvs. den tillämpas i själva verket på en större grupp företag. På säkerheten hos tjänster som tillhandahålls av företag utanför den grupp som ligger till grund för bedömningen tillämpas dock i huvudsak någon annan lag.

För att genomföra åtgärderna krävs i ett litet företag sammanlagt 42 timmar per år och i ett stort företag sammanlagt 114,5 timmar per år. Härav är den normala affärsverksamhetens andel, dvs. den andel som företaget skulle utföra även utan den lagstadgade förpliktelsen, i ett litet företag i medeltal 77 procent och i ett stort företag i medeltal 71 procent. Den administrativa bördan till följd av åtgärderna, dvs. den andel av arbetet som tjänsteleverantören inte skulle utföra utan den lagstadgade förpliktelsen, är i ett litet företag sammanlagt 9,7 timmar per år och i ett stort företag sammanlagt 32,7 timmar per år.

En del av förpliktelserna enligt lagen om konsumtionstjänsters säkerhet överlappar förpliktelserna i annan lagstiftning som går före den. Uppskattningsvis 33 procent av det arbete som går åt till åtgärder för att garantera säkerheten grundar sig på dylika andra förpliktelser.

Uppskattningsvis 22 procent av den administrativa börda som orsakas av den gällande konsumentssäkerhetslagen består av preventivt skydd av egendom.

	Små företag	Stora företag	Sammanlagt
Den administrativa bördan enligt den gällande lagen sammanlagt i målgruppen (euro)	4 467 986	2 242 932	6 710 918
Den administrativa börda som orsakas av säkerhetsdokument sammanlagt i målgruppen (euro)	-86 058	-69 467	-155 525
Den administrativa börda som orsakas av skyddande av egendom sammanlagt i målgruppen (euro)	-952 376	-472 385	-1 424 761
Den administrativa börda som orsakas av den allmänna skyldigheten att föra bok sammanlagt i målgruppen (euro)	227 170	155 736	382 906
Den administrativa bördan enligt den föreslagna lagen sammanlagt i målgruppen (euro)	3 656 722	1 856 817	5 513 539
Förändring (euro)	-811 263	-386 116	-1 197 379

Lagförslaget som gäller konsumtionstjänsters säkerhet beräknas minska företagens administrativa börda med 1 197 379 euro.

4.2.3.3 Konsekvenser för föreningar

Den 31 december 2023 fanns det i Finland sammanlagt 108 292 registrerade föreningar och 507 religiösa samfund. Till handelsregistret ska anmälas endast sådana ideella föreningar som har ett fast verksamhetsställe för bedrivande av näringsverksamhet eller minst en anställd. Det fanns 728 sådana ideella föreningar.

Av de registrerade föreningarna är 16 078 idrotts- och motionsföreningar, 20 221 föreningar inom kulturbranschen och 11 517 fritidsföreningar. Andra klasser är politiska föreningar (5 997), föreningar med anknytning till yrke och näring (11 680), föreningar inom social- och hälsovårdsbranschen (8 043), föreningar med anknytning till religion och världsåskådning (1 542) samt föreningar med anknytning till försvar och internationella relationer (2 489). Dessutom finns det övriga föreningar (6 872) och oklassificerade föreningar (23 855).

Bedömningen av konsekvenserna för föreningar är förenad med osäkerheter. Det är svårt att uppskatta hur stor del av de tjänster som föreningar tillhandahåller som omfattas av regleringen. Man kan dock anta att det huvudsakliga tillämpningsområdet för lagen om konsumtionstjänsters säkerhet omfattar registrerade idrotts- och motionsföreningar, föreningar inom kulturbranschen och fritidsföreningar. Antalet sådana föreningar är 47 816.

Om man i övrigt använder de tal som använts för att beräkna den administrativa bördan för små företag och iakttar samma räknesätt kan man beräkna den relativa förändringen i den administrativa bördan för föreningar. Den administrativa bördan enligt den gällande lagen beskrivs med talet 100 i kalkylen.

Den administrativa bördan enligt den gällande lagen sammanlagt i målgruppen	100
Den administrativa börda som orsakas av säkerhetsdokument sammanlagt i målgruppen	-2
Den administrativa börda som orsakas av skyddande av egendom sammanlagt i målgruppen	-21
Den administrativa börda som orsakas av den allmänna skyldigheten att föra bok sammanlagt i målgruppen	5
Den administrativa bördan enligt den föreslagna lagen sammanlagt i målgruppen	82
Förändring	-18

Lagförslaget som gäller konsumtionstjänsters säkerhet beräknas minska föreningarnas administrativa börda med 18,0 procent jämfört med den administrativa börda som orsakas av den gällande lagen.

4.2.3.4 Konsekvenser för kommunerna

Det finns 309 kommuner i Finland. Kommunerna är stora tjänsteleverantörer, som tillhandahåller ett brett sortiment av olika tjänster som hör till tillämpningsområdet för lagen om konsumtionstjänsters säkerhet. Propositionens konsekvenser för kommunerna bedömdes på tjänstehelhetsnivå. Siffrorna nedan beskriver alltså den administrativa börda som propositionen medför för kommunerna i fråga om en tjänst eller tjänstehelhet, t.ex. motions- eller simhallstjänstehelheten.

I kommunerna används sammanlagt 131,3 timmar per år för att genomföra åtgärderna. Den normala affärsverksamhetens andel är i medeltal 84 procent i en kommun. Den administrativa börda som åtgärderna orsakar, dvs. den del av arbetet som tjänsteleverantören inte skulle utföra utan lagstadgad förpliktelse, är sammanlagt 21,5 timmar i en kommun.

Den administrativa bördan enligt den gällande lagen sammanlagt i målgruppen (euro)	76 900
Den administrativa börda som orsakas av säkerhetsdokument sammanlagt i målgruppen (euro)	-2 791
Den administrativa börda som orsakas av skyddande av egendom sammanlagt i målgruppen (euro)	-16 107
Den administrativa börda som orsakas av den allmänna skyldigheten att föra bok sammanlagt i målgruppen (euro)	3 932
Den administrativa bördan enligt den föreslagna lagen sammanlagt i målgruppen (euro)	61 934
Förändring (euro)	-14 966

Lagförslaget som gäller konsumtionstjänsternas säkerhet beräknas minska kommunernas administrativa börda med 19,5 procent jämfört med den administrativa börda som orsakas av den gällande lagen.

4.2.3.5 Konsekvenser för användarna och andra som direkt berörs av tjänsten

Konsumenttjänsternas allmänna säkerhet bedöms bli bättre. Tjänsteleverantörens skyldigheter blir tydligare än tidigare, och det läggs större vikt än tidigare vid identifiering av faror samt kontinuerlig bevakning och förbättring av säkerheten. Tjänsteleverantörernas egenkontroll bedöms bli mer systematisk och planmässig, vilket bedöms förbättra säkerheten för användarna och andra som direkt berörs av tjänsterna.

Olycksfall i hemmen och på fritiden orsakar kostnader för samhället. År 2017 orsakade olycksfall i hemmen och på fritiden direkta kostnader på 586—845 miljoner euro. Största delen härav bestod av kostnader för vård på vårdavdelning inom hälso- och sjukvården. Genom att förebygga t.ex. ett olycksfall inom konsumtionstjänster, såsom ett fall, kan man spara cirka 3 400—3 650 euro i kostnader för vård på vårdavdelning inom hälso- och sjukvården. (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2020:33)

Att egendom undantas från de skyddade objekten bedöms inte ha några betydande konsekvenser för säkerheten.

4.2.3.6 Konsekvenser för myndigheterna

Lagförslaget medför kostnader för tillsynsmyndigheten, eftersom myndigheten måste uppdatera sina anvisningar, riktlinjer och annan rådgivning. Särskilt när lagen träder i kraft riktas sannolikt begäranden om handledning, utbildning och rådgivning till tillsynsmyndigheten.

Jämfört med nuläget orsakar dokumenttillsynen en aning extra arbete för tillsynsmyndigheten med att ta emot och gå igenom informationen, när nuvarande praxis med säkerhetsdokument ersätts med den föreslagna allmänna skyldigheten att föra bok, som innebär att tjänsteleverantörerna kan ta in omständigheter som gäller konsumentssäkerhet i sina egna system och mer omfattande säkerhetsplaner.

Tillsynen enligt förslaget bedöms kunna genomföras med tillsynsmyndighetens nuvarande resurser genom att utveckla tillsynen på det sätt som avses i förslaget i en mer förberedande riktning och genom att rikta resurser riskbaserat till tillsynen över sådana konsumtionstjänster som det är mest ändamålsenligt att övervaka.

Eftersom påföljdsavgifter sannolikt kommer att påföras endast sällan på grund av att de kommer i sista hand, har påföljdavgiften sannolikt små konsekvenser för tillsynsmyndigheten och den verkställande myndigheten. Tillsynsmyndigheten Säkerhets- och kemikalieverket har med stöd av andra författningar som den övervakar möjlighet att påföra påföljdsavgifter, så myndigheten har redan förfaranden för att påföra påföljdsavgifter.

Eftersom antalet påföljdsavgifter ändå baserar sig på uppskattningar och det kan komma flera påföljdsavgifter inom olika förvaltningsområden under ett år, syns den sammantagna effekten på Rättsregistercentrala totala arbetsmängd med fördröjning och ett eventuellt behov av tilläggsresurser kan preciseras först senare. Verkställigheten av olika förvaltningsområdens påföljdsavgifter är en uppgift av permanent natur. Propositionen har inga konsekvenser för dataombudsmannens behörighet, men den kan ha permanenta konsekvenser för mängden tillsynsuppgifter som gäller skyddet för personuppgifter. Rättsregistercentralens och dataombudsmannens eventuella behov av tilläggsresurser behandlas i anslutning till planerna för de offentliga finanserna och statens budgetproposition.

Bestämmelserna om konsumtionstjänsters säkerhet bedöms knappast föranleda några ändringar i informationshanteringen, eftersom förslagets bestämmelser om erhållande och utlämnande av information i första hand handlar om en omformulering av den gällande lagens bestämmelser så att förutsättningarna för att erhålla och lämna ut information preciseras utan att informationshanteringen riktas till nya uppgifter eller uppgifter från nya aktörer.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Tillämpning av lagen om konsumtionstjänsters säkerhet på föreningar och andra sammanslutningar

Ett led i arbetsgruppens beredningsuppgift var att bedöma omfattningen av den föreslagna beredningens tillämpningsområde. I detta syfte föreslogs som ett alternativ att den gällande lagens undantag från tillämpningsområdet i fråga om föreningar och andra sammanslutningar skulle slopas, så att konsumtionstjänster som dessa sammanslutningar tillhandahåller sina medlemmar i annan verksamhet än näringsverksamhet skulle börja omfattas av tillämpningsområdet för den allmänna regleringen om konsumtionstjänsters säkerhet. Utvidgningen av tillämpningsområdet enligt alternativet skulle inte gälla föreningarnas hela verksamhet utan endast verksamhet som betraktas som tillhandahållande av konsumtionstjänster.

5.1.1.1 Bakgrund

Regeringen föreslog på motsvarande sätt i samband med reformen av konsument säkerhetsregleringen 2003 för riksdagen att tillämpningsområdet skulle utvidgas till att omfatta även föreningar till den del de tillhandahåller sina medlemmar tjänster i annan verksamhet än näringsverksamhet (RP 127/2003 rd). Ekonomiutskottet tillfogade i samband med behandlingen av propositionen en avgränsning som gällde föreningar till bestämmelsen om tillämpningsområde. Den gäller fortfarande och genom den ställs tjänster som föreningar tillhandahåller sina medlemmar i annan verksamhet än näringsverksamhet utanför regleringen. Utskottet har motiverat avgränsningen som följer (EkUB 10/2003 rd): ”Särskilt för sådana föreningar inom idrott och annan hobbyverksamhet vars verksamhet huvudsakligen baserar sig på frivilligarbete kunde skyldigheterna i fråga om säkerhetsdokument och riskbedömning för de tjänster som omfattas av denna lag de facto bli tunga. I föreningar inom idrott och annan hobbyverksamhet fäster man enligt branschorganisationerna på eget initiativ uppmärksamhet vid säkerhetsfrågor och praktiska anvisningar och regler om säkerhet har utfärdats i förhållandevis stor omfattning.”

Regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering innehåller avsnitt om motion och idrott (s. 99–100): Man ser till att möjligheterna att utöva motion och idrott är jämställda och främjar jämställdheten i stödet till motion och idrott. Man utvecklar en ansvarsfull medborgarorganisationsverksamhet som är öppen för alla. Det säkerställs att hobbyverksamheten är trygg för var och en. Osakligt bemötande förebyggs och åtgärdas. Du är inte ensam-verksamheten görs bestående och utvidgas. Frivilligarbete och talkoarbete är hörnstenar för utövandet av motion och idrott. Idrottsföreningarna stärker samhörigheten och känslan av gemenskap. Motion och idrott har en viktig roll också som en del av integrationen av invandrare. Regeringen tryggar frivilligarbetet inom motion och idrott genom att säkerställa att onödigt byråkrati inte utgör ett hinder för föreningarnas och organisationernas verksamhet eller för ordnandet av evenemang.

Regeringsprogrammet innehåller också avsnitt om civilsamhället (s. 204): En viktig del av en fungerande demokrati är ett aktivt och livskraftigt civilsamhälle. Regeringen utarbetar en strategi för civilsamhällesorganisationer och en plan för genomförandet av strategin. Inom ramen för strategin luckras överflödigt reglering om organisations- och frivilligverksamhet upp. Möjligheterna att utveckla civilsamhällesorganisationernas egen medelanskaffning utreds, och växelverkan mellan förvaltningen och civilsamhället förbättras.

Föreningsverksamhet spelar en viktig roll för hur människor, särskilt barn och unga, använder sin fritid. Enligt Statistikcentralens fritidsundersökning från 2017 hade över hälften (54 procent) av befolkningen som fyllt tio år deltagit i verksamhet som ordnats av föreningar, klubb, distrikt eller motsvarande under de senaste 12 månaderna. Deltagande var vanligast bland 10–14-åringar (över 80 procent). Populärast var idrottsföreningars och motionsklubbars verksamhet (24 procent), och av 10–14-åringarna hade största delen deltagit i verksamheten inom en idrottsförening eller motionsklubb (ca 65 procent). I undersökningen om barns och ungdomars fritid 2020 utreddes de ungas organisationsengagemang. Enligt den deltog 43 procent av 10–29-åringarna i verksamheten inom något sällskap eller någon klubb, förening eller organisation. Av de barn och ungdomar som deltog var 91 procent medlem i något sällskap eller någon klubb, förening eller organisation och cirka 9 procent deltog i verksamheten utan att vara medlem. Det var klart vanligast att höra till någon idrotts- och motionsorganisation (29 procent).

Det går inte att upptäcka några särskilda förändringar i säkerheten hos de konsumtionstjänster som föreningar tillhandahåller sina medlemmar. Enligt den information som erhållits under samrådet ser föreningarna för närvarande till att verksamheten är säker och t.ex. olika centralorganisationer erbjuder sina distrikts- och medlemsföreningar stöd för säkerhetsplaneringen.

5.1.1.2 Konsekvenser

Bedömningen av konsekvenserna för föreningar är förenad med osäkerheter. Den gällande konsument säkerhetslagen krav gäller redan föreningar till den del de tillhandahåller tjänster i näringsverksamhet eller till andra än sina medlemmar. Detta är fallet t.ex. när en förening ordnar öppna evenemang eller erbjuder icke-medlemmar möjlighet att delta i föreningens verksamhet för att bekanta sig med den. Det är svårt att uppskatta hur stor del av de tjänster som föreningarna tillhandahåller som är dylika tjänster som omfattas av den gällande regleringen. Det är också osäkert hur stor del av föreningarna som över huvud taget tillhandahåller sina medlemmar sådana tjänster som hör till den föreslagna lagens tillämpningsområde. Man kan dock anta att det huvudsakliga tillämpningsområdet för lagen om konsumtionstjänsters säkerhet skulle omfatta registrerade idrotts- och motionsföreningar, föreningar inom kulturbranschen och fritidsföreningar. Det finns 47 816 sådana föreningar.

Den administrativa bördan för föreningar skulle delvis att bestå av samma börda som orsakas av efterlevnaden av den gällande konsument säkerhetslagen och delvis av den ökning som orsakas av en utvidgning av tillämpningsområdet enligt propositionen. När man använder de tal som använts för att beräkna den administrativa bördan för små företag och iaktar samma räknasätt skulle denna totala administrativa börda för föreningarna utgöra sammanlagt 3 674 713 euro per år, vilket innebär i medeltal 77 euro per förening och år. För sådana föreningar vars tjänster redan nu i sin helhet hör till konsument säkerhetslagens tillämpningsområde skulle den administrativa bördan minska med 18,0 procent.

De faktiska kostnader som skulle orsakas föreningarna av en utvidgning av tillämpningsområdet minskas av att föreningarna redan nu i någon mån iaktar de föreslagna förpliktelse i sin verksamhet. Detta antas vara fallet särskilt i större föreningar, och dessutom utarbetar

organisationer och förbund på högre nivå, t.ex. centralorganisationer och grenförbund, säkerhetsanvisningar och erbjuder sina medlemsföreningar stöd med säkerhetsplanering.

Lagförslaget som gäller konsumtionstjänsters säkerhet beräknas öka föreningarnas administrativa börda med sammanlagt högst 3 674 713 euro.

Förutom den administrativa bördan kan efterlevnaden av regleringen orsaka kostnader för anskaffning av redskap, utrustning och andra motsvarande produkter för att garantera säkerheten för användarna och andra som direkt berörs av tjänsten. De som svarade rapporterade att de i små företag använder 350 euro per år för sådana anskaffningar. När man beaktar den normala affärsverksamhetens genomsnittliga andel av bördan (77 procent) som de som svarande rapporterade och andelen enligt lagen om konsumtionstjänsters säkerhet (67 procent), uppskattas den övriga regleringsbörda som propositionen skulle orsaka föreningarna till sammanlagt högst 2 578 956 euro per år.

De kostnader som lagförslaget orsakar skulle kunna äventyra föreningarnas, särskilt små förenings-, verksamhetsförutsättningar. Detta skulle kunna leda till att föreningarna blir tvungna att begränsa den verksamhet som de ordnar för sina medlemmar. Föreningarna verkar ofta med frivilliga och talkokrafter, och det är redan nu svårt att få med folk i denna verksamhet. Nya administrativa ansvar är ägnade att försvåra detta ytterligare. Som helhet skulle lagförslaget kunna leda till att mångsidigheten och tillgängligheten försämras inom motions-, idrotts-, konst- och annan hobbyverksamhet.

Förebyggandet av olycksfall minskar kostnaderna för samhället. Genom att förebygga t.ex. ett olycksfall inom konsumtionstjänster, såsom ett fall, kan man spara cirka 3 400–3 650 euro i kostnader för vård på vårdavdelning inom hälso- och sjukvården.

En utvidgning av tillämpningsområdet skulle också ge tillsynsmyndigheten en mängd nya tjänsteleverantörer att övervaka, vilket skulle öka myndighetskostnaderna.

5.1.1.3 Slutledningar

De tjänster som föreningar tillhandahåller sina medlemmar utgör en viktig grupp tjänster med tanke på säkerheten under fritiden. Till denna del kan det anses motiverat att inkludera dem i tillämpningsområdet för den allmänna säkerhetsregleringen som gäller konsumtionstjänster. Att ta in de tjänster som föreningar tillhandahåller sina medlemmar i annan verksamhet än näringsverksamhet i tillämpningsområdet för den allmänna säkerhetsregleringen som gäller konsumtionstjänster skulle dock medföra sådana kostnader för föreningarna som skulle kunna äventyra deras verksamhetsförutsättningar och på så viss försämra civilsamhällets verksamhetsmöjligheter. Det går inte att upptäcka någon sådan negativ utveckling i säkerheten i föreningars verksamhet som skulle motivera lagstiftningsåtgärder för att trygga säkerheten.

Med beaktande av kostnaderna för föreningarna och deras eventuella konsekvenser, nuläget när det gäller att ombesörja säkerheten, skillnaden mellan föreningarnas medlemsverksamhet och annan tjänsteverksamhet samt behovet av att trygga civilsamhällets verksamhetsförutsättningar, innehåller denna proposition inget förslag om att utvidga tillämpningsområdet till konsumtionstjänster som föreningar tillhandahåller sina medlemmar i annan verksamhet än näringsverksamhet.

5.2 Lagstiftningen i utlandet

5.2.1 Bestämmelser om konsumtionstjänsters säkerhet

5.2.1.1 Sverige

Den svenska produktsäkerhetslagen (*produktsäkerhetslag*, 2004:451) trädde i kraft den 1 juli 2004. Till den hänförs också en produktsäkerhetsförordning som utfärdades samtidigt (*produktsäkerhetsförordning*, 2004:469).

Produktsäkerhetslagen innehåller bestämmelser om såväl produkters som tjänsters säkerhet för konsumenterna. När det gäller konsumenttjänsters säkerhet syftar produktsäkerhetslagen enligt 1 § till att säkerställa att tjänster som tillhandahålls konsumenterna inte orsakar skada på person. Skador på egendom och miljö stannar utanför produktsäkerhetslagens tillämpningsområde. Enligt 2 § i produktsäkerhetslagen tillämpas lagen i fråga om tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet och i offentlig verksamhet. En förutsättning är att tjänsten är avsedd för konsumenter eller kan antas komma att användas av konsumenter. Produktsäkerhetslagen är en allmän lag som inte tillämpas på tjänster som regleras i speciallagstiftning, om samma säkerhetsnivå uppnås med speciallagstiftningen.

5.2.1.2 Norge

Lagen om kontroll av produkter och konsumenttjänster, produktkontrollagen, (*Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester, produktkontrolloven*, 11 juni 1976 nr. 79) antogs 1976. Lagen har ändrats upprepade gånger efter att den stiftades.

Produktkontrollagens syfte och tillämpningsområde är mer omfattande än motsvarande författningar i de andra nordiska länderna. Förutom att trygga konsumenttjänsters säkerhet är lagens syfte att förebygga skador som orsakas av konsumtionsprodukter och produkter som stör miljön. När det gäller miljöstörningar är lagens syfte att förebygga bl.a. störningar av ekosystem samt miljöstörningar i anslutning till avfall och buller. Dessutom är lagens syfte att förebygga miljöstörningar genom att främja en effektiv energianvändning i produkter.

När det gäller konsumenttjänsters säkerhet är produktkontrollagens syfte att förebygga hälsofaror som orsakas av konsumenttjänster och att de till att konsumenttjänster är säkra. Lagen omfattar inte faror för egendom.

Enligt lagens 2 § tillämpas den på produktion, inklusive testning, import, användning och annan behandling av konsumenttjänster. Enligt 2 a § avses med konsument en fysisk person som inte huvudsakligen agerar som ett led i näringsverksamhet. Med konsumenttjänster avses tjänster som tillhandahålls fysiska personer huvudsakligen utanför näringsverksamhet. Med säker konsumenttjänst avses en tjänst som med utgångspunkt i normala villkor för genomförande eller villkor för genomförande som med rimlighet kan förväntas inte medföra en sådan oacceptabel risk för hälsoskada som inte är förenlig med en hög skyddsnivå för människors hälsa och säkerhet.

5.2.1.3 Danmark

I Danmark har det tidigare föreskrivits om konsumenttjänsters säkerhet genom lagen om produktsäkerhet (*lov om produktsikkerhed*), som är från 1994. Genom en lagändring 2009 ställdes dock produktrelaterade tjänster utanför lagens tillämpningsområde. Danmark har

lagstiftning om vissa enskilda tjänstesektorer, såsom speciallagar om tatueringsverksamhet och solarietjänster.

5.2.1.4 Estland

Estlands produktsäkerhetslag (*toote ohutuse seadus*) trädde i kraft 2004 i samband med landets EU-medlemskap. I början av 2006 utökades lagen med bestämmelser om tjänsters säkerhet och samtidigt ändrades lagens namn till produkt- och tjänstesäkerhetslagen (*toote ja teenuse ohutuse seadus*).

Lagen tillämpas på produkter och tjänster som är avsedda för konsumentmarknaden och som tillhandahålls i näringsverksamhet. I lagens 1 § om syfte och tillämpningsområde definieras inte vilka delområden av säkerhet som lagen omfattar. I definitionerna i lagens 2 § konstateras dock i fråga om marknadskontroll att med marknadskontroll avses tillsynsverksamhet vars syfte är att förebygga och minska de risker som tjänster orsakar människors hälsa och egendom. Produkt- och tjänstesäkerhetslagen är en allmän lag som inte tillämpas på sådana varor och tjänster beträffande vilka det finns speciallagstiftning, om samma säkerhetsnivå uppnås genom speciallagstiftningen. Med tjänst avses i lagen servicearbete som utförs åt eller en förmån som erbjuds en konsument, och av vilken en betydande del används eller av vilken konsumenten får en betydande del personligen. En tjänsteleverantör är åter en fysisk eller juridisk person som i ekonomisk eller yrkesmässig verksamhet tillhandahåller kunden en tjänst eller annars gör en tjänst tillgänglig för kunden avgiftsfritt eller mot avgift.

6 Remissvar

6.1 Skriftligt samråd med föreningsaktörer

Under den grundläggande beredningen bad arbets- och näringsministeriet föreningsaktörer yttra sig skriftligt. Begäran om utlåtande gällde det förslag som utarbetats under beredningen om att slopa den gällande lagstiftningens begränsning av tillämpningsområdet, genom vilken tjänster som föreningar och andra sammanslutningar tillhandahåller sina medlemmar i annan verksamhet än näringsverksamhet ställs utanför konsument säkerhetslagens tillämpningsområde. Remissinstanserna ombads särskilt fästa uppmärksamhet vid de kostnader och den administrativa börda som efterlevnaden av den gällande konsument säkerhetslagens orsakar föreningarna samt hur den föreslagna utvidgningen av tillämpningsområdet skulle påverka å ena sidan användarnas säkerhet och å andra sidan föreningarnas kostnader och administrativa börda. Remisstiden var 28 februari–13 mars 2024.

Utlåtande begärdes av Finlands Olympiska Kommitté rf, Ungdomssektorns takorganisation i Finland Allians rf, Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry, Kyrkostyrelsen, Suomen Latu ry och Forststyrelsen. Alla tillfrågade gav utlåtande och dessutom gavs utlåtande av Diabetesförbundet i Finland rf. Utlåtandet från Suomen Latu ry lämnades tillsammans med Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry, Nätverket för naturföretagande i Finland rf, Finlands Paddling och Roddförbund rf och Finlands Fritidsfiskares Centralförbund rf.

Remissinstanserna förhöll sig i huvudsak negativt till en utvidgning av tillämpningsområdet enligt förslaget. Överlag ansågs ändringen orsaka eller kunna orsaka föreningarna sådana kostnader som kan äventyra föreningarnas, särskilt små förenings, verksamhetsförutsättningar. Ändringen ansågs vara omotiverad och strida mot de grundläggande utgångspunkterna för åtskillnaden mellan näringsverksamhet och förenings allmännyttiga verksamhet. Förslaget ansågs också strida mot flera punkter i regeringsprogrammet. En del av remissinstanserna ansåg att lagstadgade

säkerhetsförpliktelserna inte är ett nödvändigt eller effektivt sätt att utveckla föreningsverksamhetens säkerhet. Fler som yttrade sig påpekade att man redan nu fäster uppmärksamhet vid att garantera säkerheten i föreningsverksamhet. En remissinstans understödde förslaget och ansåg att det tjänar användarnas säkerhet utan att orsaka oskälig ekonomisk eller administrativ börda. Den remissinstansen ansåg det viktigt att säkerhetsrelaterade omständigheter enligt konsument säkerhetslagen beaktas och genomförs även i fritidsverksamhet som produceras av föreningar. En annan remissinstans ansåg att det är bra att ansvarsfrågorna klargörs på förslaget sätt.

Den börda som förslaget medför för föreningar har utretts och det förslag till utvidgning av tillämpningsområdet som var aktuellt under den grundläggande beredningsfasen har inte tagits med i denna proposition. Saken behandlas mer ingående i avsnitt 5.1.1.

6.2 Offentlig remissbehandling

Det utkast till regeringsproposition som beretts i arbets- och näringsministeriets arbetsgrupp sändes på remiss den 11 juli 2024. Utlåtande begärdes av 60 aktörer i tjänsten Utlåtande.fi, och utlåtande skulle lämnas senast den 5 september. Det kom 27 begärda utlåtanden, och dessutom yttrade sig fem andra aktörer. Tre aktörer meddelade att de inte har något att yttra.

De föreslagna bestämmelserna om konsumentprodukters säkerhet understöddes överlag. Vissa remissinstanser ansåg att tillsyns- och påföljdsbestämmelsernas uppbyggnad och innehåll var motiverad, men man lyfte också fram grundläggande brister hos bestämmelserna och motiveringen till dem som till stor del hade att göra med bestämmelserna grundlagsenlighet. Bestämmelserna om marknadskontrollmyndigheternas befogenhetsfördelning fick tudelad respons: de betraktades å ena sidan som lyckade och ändamålsenliga, och å andra sidan ansågs de kräva precisering. I utlåtandena framfördes också detaljerade ändringsförslag.

Inställningen till de föreslagna bestämmelserna om konsumtionstjänsters säkerhet var till stor del positiv. I flera utlåtanden framfördes ingående motivering till varför begränsningen av tillämpningsområdet i fråga om föreningar borde behållas och hänvisades till tidigare samråd om saken. Vissa remissinstanser ansåg att tillsyns- och påföljdsbestämmelsernas uppbyggnad och innehåll var motiverad, men man lyfte också fram grundläggande brister hos bestämmelserna och motiveringen till dem som till stor del hade att göra med bestämmelsernas grundlagsenlighet. Bestämmelserna om myndigheternas uppgifter och befogenheter ansågs i vissa utlåtanden också överlappa de allmänna förvaltningslagarna. Några remissinstanser önskade att bestämmelsernas innehåll skulle preciseras med exempel i motiveringen. I utlåtandena framfördes också detaljerade ändringsförslag.

Säkerhets- och kemikalieverket ansåg det vara mycket motiverat att inskränka den nationella konsumentproduktlagstiftningen så att den överensstämmer med tillämpningsområdet för förordningen om allmän produktsäkerhet. Verket föreslog dock att åtminstone förordningens skyldigheter för distributörer skulle utsträckas till även sådana juridiska personer som överlåter konsumtionsvaror i samband med annan verksamhet än affärsverksamhet. Verket föreslog att motiveringen skulle utökas med ett separat kort textavsnitt om hur förordningen om allmän produktsäkerhet och i fortsättningen alltså bestämmelserna om allmän produktsäkerhet ska tillämpas på harmoniserade produkter. *Säkerhets- och kemikalieverket* föreslog detaljerade korrigeringar i bestämmelserna. *Flera marknadskontrollmyndigheter* föreslog att det vore skäl

att förtydliga 4 § i lagen om konsumentprodukters säkerhet och befogenhetsfördelningen enligt den och att komplettera motiveringen. *Justitieministeriet* fäste uppmärksamhet vid grundlagsenheten hos bestämmelserna om befogenheter, påföljder och bemyndigande att utfärda förordning och vid brister i motiveringen till dem. *Justitieministeriet* ansåg även mer allmänt att motiveringen till vissa bestämmelser var bristfällig. Dessutom fäste ministeriet uppmärksamhet vid förhållandet mellan specialbestämmelserna om myndigheter och de allmänna förvaltningsrättsliga bestämmelserna. Ministeriet framförde också anmärkningar som gällde språkkrav och konsumentssäkerhetsdelegationen. *Justitieministeriet* ansåg det inte motiverat att ställa faror avseende egendom utanför tillämpningsområdet. *Finansministeriet* fäste uppmärksamhet vid skyldigheterna enligt informationshanteringslagen och konstaterade att om inga konsekvenser bedöms uppstå, vore det bra att nämna även detta i propositionen.

På grund av responsen i remissvaren ändrades påföljdsbestämmelserna i lagförslag nr 1 särskilt i fråga om de gärningar som ska beröras av sanktioner och deras imputabilitet, och dessutom krymptes kretsen av gärningar som kriminaliseras så att även överlappningarna med administrativa sanktioner slopades. Bestämmelserna om marknadskontrollmyndigheternas befogenheter kompletterades med beaktande av att administrativa sanktioner kommer i sista hand. Även bestämmelserna om ändringssökande och verkställighet preciserades på grund av responsen. Särskild uppmärksamhet fästes vid tillsyns- och påföljdsbestämmelsernas grundlagsenlighet och specialmotiveringen, och motiveringen till lagstiftningsordningen kompletterades till denna del. Dessutom kompletterades bestämmelserna om befogenhetsfördelningen mellan marknadskontrollmyndigheterna såväl på bestämmelsenivå som i specialmotiveringen. Motiveringen som gäller tillämpningsområdet kompletterades men tillämpningsområdet ändrades inte; det föreslagna tillämpningsområdet motsvarar tillämpningsområdet för EU:s förordning. Specialmotiveringen och motiveringen till lagstiftningsordningen kompletterades även i övrigt. Bestämmelserna i lagförslag nr 3 i propositionen och deras förhållande till bestämmelserna i lagförslag nr 1 preciserades utifrån de detaljerade ändringsförslagen i remissvaren. Propositionen utökades med lagförslag nr 14.

På grund av responsen i remissvaren ändrades påföljdsbestämmelserna i lagförslag nr 2 särskilt i fråga om de gärningar som ska beröras av sanktioner och deras imputabilitet, och dessutom krymptes kretsen av gärningar som kriminaliseras och berörs av sanktioner överlag, så att även överlappningar med administrativa sanktioner och kriminaliseringar slopades. Bestämmelserna om tillsynsmyndigheternas befogenheter omformulerades med beaktande av responsen som gällde den allmänna förvaltningsrättsliga lagstiftningen, inklusive offentlighet- och dataskyddsbestämmelserna. Även bestämmelserna om ändringssökande och verkställighet kompletterades på grund av remissvaren. Särskild uppmärksamhet fästes vid tillsyns- och påföljdsbestämmelserna grundlagsenlighet, och specialmotiveringen och motiveringen till lagstiftningsordningen kompletterades till denna del. Tillämpningsområdet ändrades inte men motiveringen som gäller det kompletterades. Specialmotiveringen och motiveringen till lagstiftningsordningen kompletterades även i övrigt. Dessutom ändrades bestämmelsen som gäller riskbedömning i fråga om konsumtionstjänster på grund av responsen i remissvaren. Propositionen utökades med lagförslag nr 14.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om konsumentprodukters säkerhet

1 §. Tillämpningsområde. I paragrafen föreslås bestämmelser om lagens tillämpningsområde. I 1 mom. föreskrivs att lagen tillämpas på konsumentprodukter. Begreppet konsumentprodukt definieras i 2 mom. Med konsumentprodukter avses produkter som omfattas av det faktiska tillämpningsområdet för förordningen om allmän produktsäkerhet. Lagen ska alltså tillämpas när förordningen om allmän produktsäkerhet tillämpas. Begreppet konsumentprodukt avviker från begreppet produkt enligt artikel 3.1 i förordningen om allmän produktsäkerhet, men tillämpningsområdet för den nationella lagen och förordningen om allmän produktsäkerhet sammanfaller ändå när man beaktar avgränsningarna av tillämpningsområdet i artikel 2 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

Genom förordningen om allmän produktsäkerhet förenhetligas tillsynsramen för konsumentprodukter så att tillsynen är sådan marknadskontroll som avses i marknadskontrollförordningen oberoende av nivån på harmoniseringen av produkten. I enlighet med artikel 2.1 tredje stycket i förordningen om allmän produktsäkerhet är bestämmelserna i kapitel I, kapitel III avsnitt 2 samt kapitlen IV, VI och VIII tillämpliga på produkter som omfattas av harmoniseringslagstiftningen också när det är fråga om de risker eller riskkategorier som omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning, i den mån det inte finns särskilda bestämmelser med samma syfte i harmoniseringslagstiftningen. I dessa situationer tillämpas också den föreslagna lagens bestämmelser, t.ex. de språkrav som gäller distansförsäljning och de befogenheter som gäller leverantörer av onlinemarknadsplatser, till den del som genom dem genomförs eller de annars gäller ovannämnda bestämmelser i förordningen om allmän produktsäkerhet. När det gäller produkter som omfattas av särskilda krav som införts genom unionens harmoniseringslagstiftning är kapitel III avsnitt 1, kapitlen V och VII samt kapitlen IX–XI inte tillämpliga. I dessa situationer är kapitel II i förordningen tillämpligt i fråga om andra risker eller riskkategorier än de som omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning.

Den gällande lagen innehåller inga produktspecifika avgränsningar av tillämpningsområdet, och den har inga särskilda bestämmelser om tillämpningsområde. Den föreslagna bestämmelsen om tillämpningsområde, vars innehåll i sak de facto överensstämmer med bestämmelserna om tillämpningsområde i förordningen om allmän produktsäkerhet, krymper tillämpningsområdet för de allmänna säkerhetskraven på konsumentprodukter. Utanför begreppet konsumentprodukt ställs i enlighet med artikel 2.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet läkemedel, livsmedel och foder, levande växter och djur, genetiskt modifierade organismer och genetiskt modifierade mikroorganismer i innesluten användning, samt produkter av växter och djur med koppling till deras framtida fortplantning, animaliska biprodukter och framställda produkter, växtskyddsmedel, utrustning som konsumenterna använder för att förflytta sig eller resa, om den utrustningen manövreras direkt av en tjänsteleverantör i samband med en transporttjänst som tillhandahålls till konsumenterna och inte manövreras av konsumenterna själva, vissa luftfartyg, antikviteter samt under vissa förutsättningar produkter som ska repareras eller renoveras innan de tas i bruk.

Enligt 3 mom. ska maskiner som är avsedda att användas av konsumenterna omfattas av lagens tillämpningsområde. Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG om maskiner och om ändring av direktiv 2006/42/EG, nedan *maskindirektivet*, omfattas av marknadskontrollförordningens tillämpningsområde. Som stöd för tillämpningen av marknadskontrollförordningen behövs nationella, kompletterande bestämmelser om marknadskontrollmyndigheternas befogenheter. Maskindirektivet har genomförts i den gällande lagstiftningen genom statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008), som

har utfärdats med stöd av lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav (1016/2004) och lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (75/2004) och sedan förblivit i kraft med stöd av konsumenttjänsternas säkerhetslagen när lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet upphävdes. På marknadskontrollen av maskiner tillämpas nationellt två lagar: på marknadskontrollen av maskiner som är avsedda för yrkesmässig användning tillämpas lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav och på marknadskontrollen av maskiner som är avsedda att användas av konsumenter tillämpas konsumenttjänsternas säkerhetslagen. De ändringar som marknadskontrollförordningen förutsätter i fråga om maskiner som används yrkesmässigt har genomförts redan tidigare, och behövliga nationella kompletterande bestämmelser har tagits in i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav.

Marknadskontrollförordningen förutsätter att marknadskontrollmyndighetens befogenheter kan utövas vid kontrollen av alla produkter som omfattas av maskindirektivets tillämpningsområde. I den föreslagna lagen föreskrivs det därför om den myndighet som svarar för marknadskontrollen av maskiner som är avsedda att användas av konsumenter (4 §). På marknadskontrollen av dessa produkter ska marknadskontrolllagen tillämpas. Bestämmelser om myndighetens rätt att utföra inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur och om påföljder ingår inte i marknadskontrolllagen utan i sektorlagstiftning. I den föreslagna lagen ingår bestämmelser om rätt att utföra inspektioner i 6 §, och den ska tillämpas även på marknadskontroll av maskiner som omfattas av maskindirektivet och som är avsedda att användas av konsumenter. Bestämmelser om de straffpåföljder som ska tillämpas i fråga om dessa maskiner ingår i lagens 22 §, som tillämpas endast på dessa maskiner.

Enligt 4 mom. föreskrivs i lagen också om konsumenttjänsternas säkerhetsdelegationen. Bestämmelser om delegationen ingår i 23 och 24 §.

2 §. Allmänna krav på konsumentprodukter. I 1 mom. föreskrivs att bestämmelser om allmänna krav på konsumentprodukter och om skyldigheten att uppfylla dessa krav finns i förordningen om allmän produktsäkerhet. Bestämmelsen är informativ. De allmänna kraven på konsumentprodukters säkerhet och skyldigheterna för ekonomiska aktörer har förenhetligats genom förordningen om allmän produktsäkerhet, som är direkt tillämplig rätt. I fortsättningen föreskrivs det alltså inte om dessa krav och skyldigheter i den nationella lagstiftningen. Saken behandlas i den allmänna motiveringen. Lagen om konsumentprodukters säkerhet innehåller endast en bestämmelse som är direkt förpliktande för aktörer som omfattas av tillämpningsområdet för förordningen om allmän produktsäkerhet, 3 §, som gäller det språk på vilken viss information ska ges.

I 2 mom. ingår ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning, med stöd av vilket närmare bestämmelser om de krav som ställs på konsumentprodukter för att skydda hälsan får utfärdas. Dessa bestämmelser kan gälla hälso- och säkerhetskrav på en viss produktgrupp, t.ex. i fråga om någon viss risk eller riskkategori när det inte finns några sådana europeiska standarder om saken som avses i artikel 7.1 a i förordningen om allmän produktsäkerhet. Det kan bli aktuellt att utfärda en förordning särskilt i fråga om sådana produkter beträffande vilkas säkerhet unionen inte har någon harmoniseringslagstiftning. Dessa krav som det utfärdas bestämmelser om genom förordning av statsrådet ska vara förenliga med Europeiska unionens lagstiftning.

3 §. Språkkrav som gäller konsumentprodukter. I paragrafen föreslås bestämmelser om det språk på vilket viss information som anges i förordningen om allmän produktsäkerhet ska lämnas. I förordningen om allmän produktsäkerhet åläggs medlemsstaterna skyldighet att bestämma på vilket språk denna information ska ges. I bestämmelsen hänvisas till 34 § i språklagen (423/2003), där det föreskrivs om det språk på vilket information om

konsumtionsvaror ska ges. Så är fallet också i den gällande lagstiftningen (9 § i statsrådets förordning om uppgifter som skall lämnas om konsumtionsvaror och konsumenttjänster (613/2004)).

Enligt 1 mom. ska vissa bruksanvisningar och säkerhetsinformation som avses i förordningen om allmän produktsäkerhet ges på finska, svenska eller båda språken på det sätt som föreskrivs i 34 § i språklagen, om inte informationen getts genom allmänt kända anvisnings- och varningsanteckningar. När denna information ska ges föreskrivs i förordningen om allmän produktsäkerhet: enligt artiklarna 9.7 och 11.4 i förordningen ska kraven enligt dem inte gälla om produkten kan användas på ett säkert sätt och på det sätt som tillverkaren avsett utan sådana bruksanvisningar och sådan säkerhetsinformation.

Tillämpningen av artiklarna 19 d och 22.9 d är beroende av om förutsättningarna för tillämpning av de bestämmelser om information som avses i dem, till vilka artiklarna 9.7 och 11.4 hör, uppfylls. Artikel 19.7 i förordningen gäller information som lämnas vid online- och annan distansförsäljning och artikel 22.9 gäller information som lämnas i onlinegränssnitt. Eftersom marknadsområdet för distansförsäljning i princip är hela landet, ska informationen lämnas på både finska och svenska.

Enligt artikel 9.7 i förordningen om allmän produktsäkerhet ska tillverkare säkerställa att produkten åtföljs av tydliga bruksanvisningar och säkerhetsinformation på ett språk som lätt kan förstås av konsumenterna och som bestämts av den medlemsstat där produkten tillhandahålls på marknaden. Detta krav ska inte gälla om produkten kan användas på ett säkert sätt och på det sätt som tillverkaren avsett utan sådana bruksanvisningar och sådan säkerhetsinformation. En motsvarande bestämmelse som gäller importörer ingår i artikel 11.4.

Enligt artikel 19 d i förordningen om allmän produktsäkerhet, som gäller ekonomiska aktörers skyldigheter vid distansförsäljning, bestämmer den medlemsstat där produkten tillhandahålls på marknaden språket för varnings- eller säkerhetsinformation.

Artikel 22.9 d i förordningen om allmän produktsäkerhet gäller varnings- eller säkerhetsinformation som ska anbringas på produkten eller åtfölja den. Dessa varningar och denna information ska vara på ett språk som lätt kan förstås av konsumenterna och som bestämts av den medlemsstat där produkten tillhandahålls på marknaden.

I 2 mom. föreskrivs om det språk på vilket den information som avses i 1 mom. ska ges när den ges i ett digitalt format genom elektroniska tekniska lösningar på det sätt som avses i artikel 21 i förordningen om allmän produktsäkerhet. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att de bruksanvisningar och den säkerhetsinformation som avses i 1 mom. ges på finska, svenska eller båda språken på det sätt som föreskrivs i 34 § i språklagen oberoende av i vilket format denna information ges.

Enligt artikel 21 om information i elektroniskt format bestämmer den medlemsstat där produkten tillhandahålls på marknaden språket för information i elektroniskt format. I bestämmelsen uppräknas de bestämmelser som handlar om information som kan ges i ett digitalt format genom elektroniska tekniska lösningar. Dessa bestämmelser är inte desamma som de bestämmelser som avses i paragrafens 1 mom.

I 3 mom. föreskrivs om det språk på vilken annan information än den som avses i 1 mom. ska ges när den ges på det sätt som avses i artikel 21 i förordningen om allmän produktsäkerhet i ett digitalt format genom elektroniska tekniska lösningar. Den information som avses i bestämmelsen är bl.a. produktens typ-, tillverknings- och serienummer, tillverkarens namn,

registrerade firmanamn och registrerade varumärke samt tillverkarens postadress och elektroniska adress. Sådan information ska i enlighet med 34 § i språklagen ges på finska, svenska eller båda språken endast till den del det behövs för att identifiera och förstå informationen. Det är klart att t.ex. tillverkarens namn på ett främmande språk inte behöver översättas till finska eller svenska. Även t.ex. e-postadressen och adressen kan innehålla egennamn eller sådana element på ett främmande språk som inte ska översättas. Däremot kan det bli aktuellt att i enlighet med kraven i 34 § i språklagen uppge t.ex. att e-postadressen tillhör uttryckligen tillverkaren. Informationen kan också specificeras med hjälp av allmänt kända anteckningar.

4 §. Marknadskontrollmyndigheter. Paragrafen innehåller bestämmelser om den myndighet som ansvarar för marknadskontrollen av produkter som omfattas av lagens tillämpningsområde. Bestämmelsen behövs för att genomföra artikel 23 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

Enligt 1 mom. är Säkerhets- och kemikalieverket marknadskontrollmyndighet för det första för sådana konsumentprodukter beträffande vilka tillsynen inte någon annanstans föreskrivs för någon annan myndighet. Typiska sådana produkter är vanliga konsumtionsvaror, beträffande vilkas säkerhet det inte finns produkt- eller sektorspecifika specialbestämmelser, t.ex. många föremål i hemmet. Säkerhets- och kemikalieverkets befogenheter omfattar dessutom marknadskontrollen av andra konsumentprodukter i den mån de inte övervakas av någon annan myndighet på det sätt som avses i 3 mom. Bestämmelserna motsvarar nuläget.

I 2 mom. föreskrivs det om Tullens uppgifter som marknadskontrollmyndighet enligt denna lag och förordningen om allmän produktsäkerhet. Bestämmelsens innehåll motsvarar nuläget så att Tullen vid sidan av Säkerhets- och kemikalieverket övervakar vanliga konsumentprodukters säkerhet endast i de situationer som avses i bestämmelsen. Arbetsfördelningen mellan Tullen och Säkerhets- och kemikalieverket är etablerad till denna del.

I 3 mom. ingår bestämmelser om andra myndigheters roll som marknadskontrollmyndigheter enligt förordningen om allmän produktsäkerhet och den föreslagna lagen.

Lagens tillämpningsområde och förenhetligandet av tillsynsramen som gäller konsumentprodukter behandlas i specialmotiveringen till 1 §. Att bestämmelser om marknadskontrollmyndigheternas uppgifter och befogenheter när det gäller konsumentprodukters säkerhet ingår i förordningen om allmän produktsäkerhet och den föreslagna lagen utöver i harmoniseringslagstiftningen och marknadskontrollförordningen inverkar inte på den sektorspecifika befogenhetsfördelningen mellan Säkerhets- och kemikalieverket och andra myndigheter, eftersom den på nuvarande sätt ska basera sig på bestämmelser i den sektorspecifika speciallagstiftningen. Detta betyder emellertid att andra myndigheter ska inom sina sektorer t.ex. göra anmälningar genom systemet för snabb varning Safety Gate i enlighet med artikel 26 i förordningen om allmän produktsäkerhet samt övervaka att ekonomiska aktörer enligt kapitel III avsnitt 2 och kapitel VIII och leverantörer av onlinemarknadsaktörer enligt kapitel IV fullgör sina skyldigheter. Andra aktörer förfogar inom sina sektorer även över befogenheter som kan riktas mot t.ex. leverantörer av onlinemarknadsplatser när det gäller tillsynen över konsumentprodukters säkerhet. Detta betyder också att när en annan myndighet tillämpar förordningen om allmän produktsäkerhet är den i fortsättningen den marknadskontrollmyndighet som avses i förordningen. Sådana andra myndigheter och de författningar som omfattas av deras tillsynsbefogenheter uppräknas t.ex. i 4 § 3–8 mom. i marknadskontrollagen.

Genom bestämmelsen ändras inte heller i övrigt befogenhetsfördelningen mellan myndigheterna jämfört med nuläget. Bestämmelsen motsvarar 18 § i den gällande konsument säkerhetslagen så att skyldigheten att tillämpa lagstiftningen om allmän produktsäkerhet som gäller verksamhetsutövarnas – i detta fall ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser – skyldigheter ska på nuvarande sätt gälla även andra myndigheter som övervakar konsumentprodukters säkerhet inom de egna produktsektorerna när annan lagstiftning inte innehåller bestämmelser genom vilka minst samma säkerhetsnivå uppnås med beaktande av omständigheter som hänför sig till de aktuella konsumentprodukternas säkerhet. Till denna del är det skäl att beakta att av bestämmelserna i artikel 2.1 tredje stycket b i förordningen om allmän produktsäkerhet följer att en stor del av de ekonomiska aktörernas skyldigheter, dvs. bestämmelserna i kapitel III avsnitt 1 i förordningen tillämpas inte alls på produkter som omfattas av harmoniseringslagstiftningen och tillsynen över att de iakttas hör alltså inte till marknadskontrollmyndigheten enligt harmoniseringslagstiftningen. Detta är också fallet i fråga om kapitlen V, VII och IX–XI i förordningen. Kapitel II i förordningen är tillämpligt på produkter som omfattas av harmoniseringslagstiftningen i den mån det är fråga om andra risker eller riskkategorier än de som omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning. Eftersom bestämmelser om att bestämmelserna om allmän produktsäkerhet är av sekundär och kompletterande karaktär och om deras förhållande till sektorspecifik speciallagstiftning ingår i artikel 2 i förordningen om allmän produktsäkerhet, behöver det inte föreskrivas om detta i nationell lagstiftning i detta sammanhang.

Befogenhetsfördelningen som gäller konsumentprodukters säkerhet är i huvudsak etablerad men förutsätter ibland fallspecifik bedömning särskilt när samma konsumentprodukt övervakas av flera myndigheter med stöd av sektorlagstiftning. Marknadskontrollmyndigheterna ska till denna del samarbeta på ändamålsenligt sätt. Det centrala samordningskontor för marknadskontroll som avses i 4 a § i marknadskontrollagen samordnar myndigheternas samarbete i anslutning till marknadskontrollen och hjälper marknadskontrollmyndigheterna med det nationella samarbetet. För att underlätta detta samarbete vore det skäl att föreskriva på motsvarande sätt som i nuläget att den andra myndighetens marknadskontrolluppgifter inte omfattar övervakning av efterlevnaden av säkerhetskraven i kapitel II i förordningen om allmän produktsäkerhet när myndighetens marknadskontrollroll enligt den föreslagna lagen baserar sig på övervakning av enstaka säkerhetsaspekter som den utför med stöd av annan lagstiftning. I dessa situationer är det fråga om att marknadskontrollen av en konsumentprodukt inte har anvisats den myndigheten i annan lagstiftning utom i fråga om t.ex. cybersäkerhet, halterna av vissa kemikalier, AI-egenskaper eller någon annan alldeles specifik säkerhetsegenskap eller fara. Utmärkande för sådan reglering är att den är horisontell så att den täcker flera produktgrupper men bara i fråga om en viss omständighet. Om tillsynen över en konsumentprodukts säkerhet åter har föreskrivits produktgruppspecifikt för någon sektormyndighet, vilket måste avgöras med stöd av sektorlagstiftning, omfattar denna marknadskontrollbefogenhet också tillsyn över efterlevnaden av kapitel II i förordningen om allmän produktsäkerhet. Befogenheten bestäms i enlighet med paragrafens 1 och 2 mom., om den andra myndigheten inte har befogenhet med stöd av 3 mom. att övervaka efterlevnaden av bestämmelserna i kapitel II.

Enligt 4 mom. är Säkerhets- och kemikalieverket marknadskontrollmyndighet när det gäller maskiner som är avsedda att användas av konsumenter. I den gällande konsument säkerhetslagen finns bestämmelser om detta i 26 § 2 mom., och den föreslagna bestämmelsen motsvarar nuläget. Eftersom maskindirektivet nämns i bilaga I till marknadskontrollförordningen, tillämpas den förordningen redan på produkter som omfattas av maskinförordningens tillämpningsområde. Marknadskontrollförordningen tillämpas på produkter som omfattas av

maskinförordningens tillämpningsområde i den mån det inte finns särskilda bestämmelser med samma syfte som noggrannare reglerar särskilda aspekter som hänför sig till marknadskontroll och tillsyn över genomförandet. Säkerhets- och kemikalieverket är således med stöd av den föreslagna bestämmelsen även marknadskontrollmyndighet enligt maskinförordningen när det gäller produkter som är avsedda att användas och som i väsentlig grad också används för privat konsumtion.

I 5 mom. föreskrivs det att bestämmelser om marknadskontrollmyndighetens uppgifter och befogenheter finns förutom i denna lag även i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter och i förordningen om allmän produktsäkerhet. Bestämmelsen är informativ.

I 6 mom. föreskrivs det att bestämmelser om den myndighet som svarar för de yttre gränskontrollerna finns i 4 § 2 mom. i marknadskontrollagen. Bestämmelsen är informativ. Tullen är den myndighet som svarar för de yttre gränskontrollerna enligt artikel 25.1 i marknadskontrollförordningen och som övervakar att exportförbudet enligt 23 § i marknadskontrollagen och föreläggandet om förstöring enligt 25 § i den lagen iakttas vid den yttre gränsen.

5 §. Marknadskontroll. Paragrafen innehåller bestämmelser om marknadskontrollen av de konsumentprodukter som omfattas av lagens tillämpningsområde. Enligt paragrafen övervakar marknadskontrollmyndigheten att de ekonomiska aktörerna och leverantörerna av onlinemarknadsplatser iakttar sina skyldigheter enligt denna lag och förordningen om allmän produktsäkerhet i fråga om konsumentprodukter. Med ekonomisk aktör avses i enlighet med artikel 3.13 i förordningen om allmän produktsäkerhet tillverkaren, tillverkarens representant, importören, distributören, leverantören av distributionstjänster eller en annan fysisk eller juridisk person som omfattas av skyldigheter avseende tillverkning av produkter eller tillhandahållande av dem på marknaden i enlighet med denna förordning. Leverantörer av onlinemarknadsplatser är inte ekonomiska aktörer.

6 §. Rätt att utföra inspektioner. I paragrafen föreslås bestämmelser om myndighetens rätt att utföra inspektioner.

På tillsynen över konsumentprodukters säkerhet tillämpas marknadskontrollagens bestämmelser om inspektioner, och därför föreslås i 1 mom. en informativ hänvisning till marknadskontrollagen.

Marknadskontrollagen innehåller dock inga bestämmelser om inspektion av utrymmen som används för boende av permanent natur. Dylika inspektioner har ställts utanför inspektionsrätten enligt 9 § i marknadskontrollagen och det bestäms om dylika inspektioner i produkt- eller sektorspecifika speciallagar. Detta är också fallet i fråga om konsumentprodukter och maskiner som är avsedda att användas av konsumenter i den föreslagna lagen.

Därför föreslås det i 2 mom. bestämmelser om rätt för marknadskontrollmyndigheten att utsträcka en inspektion till utrymmen som används för boende av permanent natur. Enligt 10 § i grundlagen kan genom lag föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden endast om de är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas. Sålunda kan en sådan inspektion utföras endast om det finns orsak att misstänka ett hälsobrott, och endast i den utsträckning som är nödvändig för att utreda omständigheter i anslutning till den misstanken. Bestämmelsen behövs för att genomföra artikel 14.4 e i marknadskontrollförordningen. Enligt den bestämmelsen ska

marknadskontrollmyndigheten tilldelas befogenheter att få tillträde till lokaler, mark eller transportmedel som den berörda ekonomiska aktören använder för ändamål som har samband med den ekonomiska aktörens näringsverksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke, i syfte att identifiera bristande överensstämmelse och erhålla bevis. Inspektionsrätten kan gälla t.ex. dokumentation om försäljningen av en konsumentprodukt eller produktens egenskaper, som förvaras i ett utrymme som den ekonomiska aktören också används för boende av permanent natur. Bestämmelser om inspektionsrätt behövs också med tanke på situationer där en ekonomisk aktör som arbetar hemifrån inte har någon fysisk affär utan produkten tillhandahålls endast via distansförsäljning.

7 §. Rätt att få information av leverantörer av onlinemarknadsplatser. I paragrafen föreslås bestämmelser om rätt för myndigheten att av leverantörer av onlinemarknadsplatser få sådan information som är nödvändig med tanke på tillsynen över dem.

Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i stor utsträckning bestämmelsen enligt marknadskontrollagen om information som fås av ekonomiska aktörer. Rätten att få information spelar en central roll i marknadskontrollmyndighetens verksamhet, och en effektiv tillsyn förutsätter att rätten att få sådan information som är nödvändig med tanke på tillsynen är tryggad i lag. Marknadskontrollmyndighetens behov att få information kan gälla t.ex. dokumentation om de produktsäkerhetsrutiner som leverantören av onlinemarknadsplatsen tillämpar, mängden produkter som leverantören sålt via onlinegränssnittet samt identiteten hos parterna i leveranskedjan.

8 §. Föreläggande som gäller leverantörer av onlinemarknadsplatser. I paragrafen föreslås bestämmelser om förelägganden som gäller leverantörer av onlinemarknadsplatser. Bestämmelsen är nödvändig för att genomföra artikel 22.4 första stycket i förordningen om allmän produktsäkerhet. Bestämmelsen behövs också för att genomföra artikel 14.1 i marknadskontrollförordningen och artikel 23 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

I 1 mom. föreskrivs det om befogenhet för marknadskontrollmyndigheten att ålägga en leverantör av en onlinemarknadsplats att fullgöra sina skyldigheter enligt förordningen om allmän produktsäkerhet. Leverantörer av onlinemarknadsplatser åläggs i artikel 22 i förordningen om allmän produktsäkerhet skyldigheter vilkas efterlevnad övervakas av marknadskontrollmyndigheterna och de behöriga myndigheterna enligt förordningen om digitala tjänster. För att genomföra effektiv tillsyn över leverantörer av onlinemarknadsplatser bör marknadskontrollmyndigheterna ha befogenhet att utfärda förelägganden som är förpliktande för leverantörer av onlinemarknadsplatser till den del som myndighetens befogenheter omfattar tillsyn över dem. I enlighet med bestämmelsen har marknadskontrollmyndigheten ingen befogenhet i ärenden som hör till befogenheterna för myndigheterna enligt förordningen om digitala tjänster.

I 2 mom. föreskrivs det om marknadskontrollmyndighetens befogenheter när det gäller onlinegränssnitt. Bestämmelsen motsvarar i många avseenden befogenheten enligt 22 a § i marknadskontrollagen, och genom den genomförs artikel 22.4 i förordningen om allmän produktsäkerhet. Föreläggandet kan utöver innehåll som avses i 1 mom. gälla även annat liknande innehåll. Bestämmelser om detta ingår i artikel 22.5 i förordningen om allmän produktsäkerhet, som preciserar och kompletterar bestämmelsen om föreläggande i artikel 22.4. Ett föreläggande som avses i 2 mom. ska i enlighet med bestämmelsens ordalydelse utfärdas för den tid som anges i föreläggandet.

När ett föreläggande utfärdas ska det som i artikel 22.4 första stycket och artikel 22.5 i förordningen om allmän produktsäkerhet föreskrivs om utfärdande av föreläggandet och innehållet i det iakttas. Föreläggandet ska för det första utfärdas i enlighet med de minimivillkor som anges i artikel 9.2 i förordning (EU) 2022/2065. Eftersom det föreskrivs om detta villkor i artikel 22.4 första stycket i förordningen om allmän produktsäkerhet, finns det inget skäl att föreskriva om det nationellt. Det är inte heller skäl att föreskriva nationellt om den omständigheten enligt artikel 22.5 i förordningen om allmän produktsäkerhet att förelägganden som utfärdats med stöd av den föreslagna bestämmelsen kan utöver det innehåll som avses i bestämmelsen gälla även annat identiskt innehåll, förutsatt att sökningen efter det berörda innehållet är begränsad till den information som anges i föreläggandet och inte kräver att leverantören av en onlinemarknadsplats gör en oberoende bedömning av innehållet, samt att sökningen och avlägsnandet kan utföras på ett proportionellt sätt med hjälp av tillförlitliga automatiserade verktyg.

Enligt 3 mom. kan marknadskontrollmyndigheten även interimistiskt utfärda ett föreläggande enligt 1 och 2 mom. Det interimistiska föreläggandet gäller till marknadskontrollmyndigheten avgör saken slutgiltigt. Marknadskontrollmyndigheten ska avgöra saken skyndsamt.

Enligt 4 mom. får marknadskontrollmyndigheten förena ett föreläggande som den utfärdar med stöd av denna paragraf med vite eller hot om att den försummade åtgärder utförs på den försumliges bekostnad. Bestämmelser om dessa administrativa tvångsmedel finns i viteslagen (1113/1990). Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att leverantören av onlinemarknadsplatsen vidtar de åtgärder som myndigheten förelagt. Om det är fråga om en produkt med hög risk kan skadorna vara betydande. Marknadskontrollmyndigheten ska i sista hand säkerställa att alla nödvändiga åtgärder vidtas för att undanröja risken. Kostnaderna för en åtgärd som myndigheten låter utföra betalas i förskott av statens medel, men de kan återkrävas av den försumlige utan dom eller beslut. Det ska alltid fattas ett separat beslut om en åtgärd som myndigheten låter utföra, men det behöver inte fattas något beslut om återkrav av kostnaderna för utförandet av åtgärden.

9 §. Information till Europeiska kommissionen. I paragrafen föreslås bestämmelser om uppgifter enligt artikel 26 i förordningen om allmän produktsäkerhet som ankommer på marknadskontrollmyndigheterna. Till den del som dessa uppgifter åläggs medlemsstaterna i förordningen om allmän produktsäkerhet föreskrivs det i den föreslagna bestämmelsen att de ankommer på den marknadskontrollmyndighet som i respektive fall tillämpar den föreslagna lagen.

10 §. Påföljdsavgift för brott mot tillverkares skyldigheter. I paragrafen föreslås bestämmelser om de skyldigheter för tillverkare enligt förordningen om allmän produktsäkerhet beträffande vilka en administrativ påföljdsavgift kan påföras för överträdelser. Med tillverkare avses en fysisk eller juridisk person enligt artikel 3.8 i förordningen om allmän produktsäkerhet som tillverkar en produkt eller som låter utforma eller tillverka en produkt och saluför den produkten i eget namn eller under eget varumärke, och dessutom anses som tillverkare i enlighet med artikel 13.1 en fysisk eller juridisk person som släpper ut en produkt på marknaden i eget namn. I enlighet med artikel 13.2 i förordningen ska en annan fysisk eller juridisk person än tillverkaren, som väsentligt ändrar produkten anses vara tillverkare för den del av produkten som påverkas av ändringen, eller för hela produkten om den väsentliga ändringen påverkar dess säkerhet.

Syftet med sanktioner är att förebygga överträdelse av tillverkarens skyldigheter och således att garantera konsumenternas säkerhet. Trots att man kan ingripa i förekomsten av en produkt som

strider mot kraven på marknaden och en ekonomisk aktörs förfarande med andra administrativa metoder, kan dessa metoder oftast användas endast i efterhand, och med deras hjälp kan man inte säkerställa att alla produkter som strider mot kraven och som redan förekommer på marknaden bringas i överensstämmelse med kraven eller dras bort från marknaden. Effekten av dessa metoder kan försvagas av att tillverkaren har försummat sådana märknings- och informationsskyldigheter som säkerställer marknadskontrollsystemets effektivitet. Användningen eller valet av andra administrativa metoder påverkas inte av marknadskontrollmyndigheten har fått kännedom om en produkt som strider mot kraven av den ekonomiska aktören, en konsument eller någon annanstans ifrån, så bestämmelserna om de metoderna fungerar varken som avskräckning eller som incitament, så att de ekonomiska aktörerna lättare skulle anmäla produkter som strider mot kraven eller olyckor. Det är vanligtvis inte möjligt att ingripa i försummelser av anmälningsskyldigheter med andra administrativa metoder, eftersom fullgörande av skyldigheterna förutsätter att den ekonomiska aktörer agerar omedelbart eller utan dröjsmål på eget initiativ, medan marknadskontrollmyndighetens befogenheter är inriktade på framtiden. Myndigheten kan alltså inte i praktiken ålägga en ekonomisk aktör att göra anmälan vid rätt tidpunkt, eftersom den tidpunkten redan är förbi när saken kommer till myndighetens kännedom.

Den ekonomiska aktören ansvarar för att säkerställa att produkten är säker och i övrigt överensstämmer med kraven. Eftersom det är fråga om tillverkarens produkt har denne också bäst information om produkten och möjligheter att i föregripande syfte påverka produktens säkerhet och övrig överensstämmelse med kraven. Överträdelser av tillverkarens skyldigheter äventyrar marknadskontrollsystemets funktion, och kan hindra andra ekonomiska aktörer från att fullgöra sina skyldigheter och orsaka även allvarlig skada för konsumenternas hälsa. Av dessa orsaker omfattar imputabilitet enligt bestämmelsen uppsåtlighet och oaktsamhet. Strävan har varit att sätta skyldigheterna enligt förordningen om allmän produktsäkerhet i relation till den ekonomiska aktörens roll i produktens leveranskedja.

I *1 punkten* föreslås sanktioner för överträdelse av skyldigheterna enligt artikel 9.2 och 9.3 i förordningen om allmän produktsäkerhet till den del det är fråga om att göra en intern riskanalys samt säkerställa att teknisk dokumentation utarbetas och att den är aktuell. I artikel 9.2 i förordningen ingår närmare bestämmelser om de krav som den tekniska dokumentationen ska uppfylla. Enligt artikel 9.3 ska tillverkare säkerställa att den tekniska dokumentationen som avses i punkt 2 är aktuell, hålla denna dokumentation tillgänglig för marknadskontrollmyndigheterna under en period av tio år efter det att produkten har släppts ut på marknaden och på begäran göra dokumentationen tillgänglig för dessa myndigheter. En riskanalys som görs innan produkten släpps ut på marknaden är en förutsättning för att tillverkaren ska kunna försäkra sig om att dennes produkter är säkra. Aktuell teknisk dokumentation är i sin tur en förutsättning för att importören ska kunna fullgöra sina skyldigheter i syfte att garantera att produkten är säker.

I *2 och 3 punkten* föreslås att en tillverkare som uppsåtligt eller av oaktsamhet inte fullgör sina skyldigheter enligt artikel 9.5 eller 9.6 i förordningen om allmän produktsäkerhet ska kunna påföras en administrativ påföljdsavgift. I artikel 9.5 i förordningen om allmän produktsäkerhet föreskrivs om skyldighet för tillverkare att säkerställa att deras produkter bär ett typ-, tillverknings- eller serienummer eller en annan beteckning som gör det möjligt att identifiera produkten och som är väl synlig och lättläst för konsumenterna, eller, om produktens storlek eller beskaffenhet inte tillåter detta, att de erforderliga uppgifterna tillhandahålls på förpackningen eller i ett dokument som åtföljer produkten. Enligt artikel 9.6 ska tillverkare ange namn, registrerat firmanamn eller registrerat varumärke samt postadress och elektronisk adress och,

om de inte är desamma, postadress eller elektronisk adress till den gemensamma kontaktpunkt där tillverkarna kan kontaktas. Denna information ska placeras på produkten eller, om detta inte är möjligt, på förpackningen eller i ett dokument som åtföljer produkten. Marknadskontrollsystemet skyddar konsumenternas säkerhet, och för att det ska fungera effektivt förutsätts också sådan förpliktande reglering för ekonomiska aktörer beträffande vilken överträdelser inte kan anses äventyra konsumenternas hälsa eller liv omedelbart och konkret utan snarare försämra marknadskontrollsystemets effektivitet och därigenom konsumentens säkerhet. Detta kan anses vara fallet när det gäller t.ex. skyldigheterna att lämna identifieringsuppgifter i samband med produkten och kontaktuppgifter till den ekonomiska aktören. För tillverkarens del finns bestämmelser om dessa i artikel 9.5 och 9.6 i förordningen om allmän produktsäkerhet. Det är emellertid så att vissa åtgärder som är av största vikt med tanke på konsumenternas säkerhet, såsom säkerhetsvarning enligt artikel 35 i förordningen om allmän produktsäkerhet eller återkallelse enligt artiklarna 36 och 37, kan bli ineffektiva om vissa informationsskyldigheter inte har fullgjorts. Om konsumenten t.ex. inte har fått identifieringsuppgifter som gäller tillverkaren och produkten, förstår konsumenten inte nödvändigtvis att korrigerande åtgärder riktas mot en produkt som konsumenten själv har. I skäl 42 i förordningen om allmän produktsäkerhet sägs att genom att säkerställa produktidentifikation och tillhandahållande av information om tillverkaren och andra relevanta ekonomiska aktörer genom hela leveranskedjan blir det lättare att identifiera ekonomiska aktörer och, i tillämpliga fall, att vidta effektiva och proportionella korrigerande åtgärder för farliga produkter, såsom riktade återkallelser. Produktidentifikation och tillhandahållande av information om tillverkaren och andra relevanta ekonomiska aktörer säkerställer således att konsumenterna, inbegripet personer med funktionsnedsättning, och marknadskontrollmyndigheterna erhåller korrekta uppgifter om farliga produkter, vilket ger ökat förtroende för marknaden och gör att onödiga avbrott i handeln undviks. Produkterna bör därför bära information som gör det möjligt att identifiera produkten och tillverkaren samt, i tillämpliga fall, importören och andra relevanta ekonomiska aktörer.

I 4 punkten föreslås att den administrativa påföljdsavgiften ska omfatta tillverkarens skyldighet enligt artikel 9.7 i förordningen om allmän produktsäkerhet att säkerställa att produkten åtföljs av tydliga bruksanvisningar och säkerhetsinformation. Denna information ska ges på de språk som anges i 3 §. Detta krav ska inte gälla om produkten kan användas på ett säkert sätt och på det sätt som tillverkaren avsett utan sådana bruksanvisningar och sådan säkerhetsinformation. Enligt skäl 22 i förordningen om allmän produktsäkerhet bör en hög säkerhetsnivå i första hand uppnås genom produktens utformning och särdrag med beaktande av den avsedda och förutsebara användningen av och användarvillkoren för produkten. Eventuella kvarstående risker bör begränsas genom vissa skyddsåtgärder, såsom varningar och bruksanvisningar. De anvisningar och den säkerhetsinformation som avses i bestämmelsen kan beroende på produkten ha väsentlig inverkan på dess säkerhet, och försummelser av skyldigheten som gäller dem äventyrar i enlighet med vad som konstateras ovan konsumenternas säkerhet på ett omedelbart och konkret sätt.

I 5 punkten föreslås bestämmelser om administrativ påföljdsavgift som påförs för försummelse av vissa anmälningsskyldigheter för tillverkare enligt artikel 9.8 i förordningen om allmän produktsäkerhet. I de situationer där en tillverkare, på grundval av den information som den tillverkaren förfogar över, anser eller har skäl att tro att en produkt som tillverkaren har släppt ut på marknaden är en farlig produkt, ska tillverkaren omedelbart vidta de korrigerande åtgärder

som krävs för att på ett verkningsfullt sätt få produkten att överensstämma med kraven, inbegripet tillbakadragande eller återkallelse, beroende på vad som är lämpligt, informera konsumenterna om detta, i enlighet med artikel 35 eller 36, eller båda, och via Safety Business Gateway informera marknadskontrollmyndigheterna i de medlemsstater där produkten har tillhandahållits på marknaden om detta. Tillverkaren ska lämna närmare uppgifter, särskilt om risken för konsumenters hälsa och säkerhet och om eventuella korrigerande åtgärder som redan har vidtagits samt, om sådana uppgifter finns tillgängliga, om den mängd produkter som fortfarande finns på marknaden, per medlemsstat. I artiklarna 35 och 36 finns bestämmelser om bl.a. på vilket sätt och i vilken form informationen ska lämnas.

I 6 punkten föreslås bestämmelser om sanktioner för överträdelse av tillverkares skyldighet att anmäla olyckor enligt artikel 20 i förordningen om allmän produktsäkerhet. Enligt artikel 20.1 i förordningen om allmän produktsäkerhet ska tillverkaren vid en olycka orsakad av en produkt som släpps ut eller tillhandahålls på marknaden säkerställa att olyckan, utan onödigt dröjsmål från det att tillverkaren får kännedom om olyckan, via Safety Business Gateway anmäls till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där olyckan inträffade. Anmälan ska innehålla produktens typ och identifikationsnummer samt omständigheterna kring olyckan, om dessa är kända. Enligt artikel 20.2 ska tillverkaren vid tillämpning av punkt 1 underrätta de behöriga myndigheterna om händelser i samband med användningen av en produkt som lett till en persons död eller till allvarliga negativa effekter – permanenta eller övergående – för den personens hälsa och säkerhet, inbegripet skador, annan kroppsskada, sjukdomar och kroniska hälsoeffekter. Enligt artikel 20.3 ska importörer och distributörer som känner till en olycka orsakad av en produkt som de släppt ut eller tillhandahållit på marknaden utan onödigt dröjsmål informera tillverkaren om detta. Tillverkaren ska göra anmälan i enlighet med punkt 1 eller instruera importören eller en av distributörerna att göra anmälan.

11 §. Påföljdsavgift för brott mot importörers skyldigheter. I paragrafen föreslås bestämmelser om de skyldigheter för importörer enligt förordningen om allmän produktsäkerhet beträffande vilka en administrativ påföljdsavgift kan påföras för överträdelser. De skyldigheter som föreslås beröras av sanktioner gäller samma omständigheter som tillverkares skyldigheter enligt 10 §, och därför hänvisas det för motiveringsens del till motiveringen till den bestämmelsen om påföljdsavgift som påförs för brott mot tillverkares skyldigheter.

När det gäller graden av imputabilitet kan det påpekas att redan i förordningen om allmän produktsäkerhet har strävan varit att sätta skyldigheterna enligt den förordningen i relation till den ekonomiska aktörens roll i produktens leveranskedja så att den ekonomiska aktör som ansvarar för att skyldigheterna enligt förordningen om allmän produktsäkerhet fullgörs har också möjligheter att i den fasen i leveranskedjan påverka produktens säkerhet eller annan överensstämmelse med kraven eller avhålla sig från att släppa ut produkten på marknaden. Importörens föregripande skyldighet är sålunda i vissa fall endast att säkerställa eller kontrollera att tillverkaren har fullgjort sina skyldigheter. Tillverkaren och importören ska antas ha bästa kunskaper om produkten. Med hänvisning till motiveringen till 10 § föreslås således att imputabiliteten omfattar uppsåt och oaktsamhet.

Enligt 1 punkten ska påföljdsavgift kunna påföras för överträdelse av kraven enligt artikel 11.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet. Enligt den bestämmelsen ska importören innan en produkt släpps ut på marknaden säkerställa att tillverkaren har uppfyllt kraven i artikel 9.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet, dvs. sin skyldighet att göra en intern riskanalys och

utarbete teknisk dokumentation. Dessutom är importören enligt artikel 11.1 i förordningen om allmän produktsäkerhet skyldig att innan produkten släpps ut på marknaden säkerställa att tillverkaren har uppfyllt kraven i artikel 9.5 och 9.6 i förordningen. Skyldigheten gäller samma omständigheter som 10 § 1–3 punkten.

I 2 *punkten* föreslås sanktioner för överträdelse av kravet i artikel 11.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet. Bestämmelsen gäller skyldighet för importören att informera tillverkaren om en farlig produkt och säkerställa att marknadskontrollmyndigheten informeras om saken. Skyldigheten är i någon mån jämförbar med tillverkarens skyldighet enligt artikel 9.8.

Sanktionerna enligt 3 *punkten* gäller skyldighet för importören att meddela uppgifter om sig själv i enlighet med artikel 11.3 i förordningen om allmän produktsäkerhet. Skyldigheten motsvarar tillverkarens skyldighet enligt artikel 9.6, och dessutom ska importören säkerställa att dennes tilläggsmärkning inte skymmer tillverkarens märkning.

Sanktionerna enligt 4 *punkten* gäller skyldighet för importören att säkerställa att produkten åtföljs av tydliga bruksanvisningar och säkerhetsinformation. Bestämmelser om detta finns i artikel 11.4 i förordningen om allmän produktsäkerhet, som har samma innehåll som artikel 9.7 om tillverkare.

I 5 *punkten* föreslås sanktioner i fråga om importörens skyldigheter att säkerställa att lagrings- eller transportförhållandena inte äventyrar produktens överensstämmelse med det allmänna säkerhetskravet i artikel 9.5 eller 9.6. Bestämmelser om skyldigheten finns i artikel 11.5 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

I 6 *punkten* föreslås bestämmelser om påföljdsavgift för att importören har brutit mot skyldigheten i artikel 11.8 första stycket c att underrätta tillverkaren och marknadskontrollmyndigheten om en farlig produkt när importen själv har släppt ut den på marknaden. Bestämmelser om innehållet i underrättelsen finns dessutom i artikel 11.8 andra stycket. Skyldigheten jämföras med tillverkarens skyldighet enligt artikel 9.8.

I 7 *punkten* föreslås sanktioner för överträdelse av kraven i artikel 20.3 i förordningen om allmän produktsäkerhet. Det kravet på att informera tillverkaren om en olycka eller göra en anmälan utifrån tillverkarens instruktioner jämföras med tillverkarens skyldighet enligt 10 § 6 punkten, men har satts i relation till importörens roll i produktens leveranskedja enligt förordningen om allmän produktsäkerhet.

12 §. Påföljdsavgift för brott mot distributörers skyldigheter. I paragrafen föreslås bestämmelser om de skyldigheter för distributörer beträffande vilka en administrativ påföljdsavgift kan påföras för överträdelser. De skyldigheter som föreslås berörs av sanktioner gäller samma omständigheter som tillverkarens och importörens skyldigheter enligt 10 och 11 §, och därför hänvisas det för motiveringens del till motiveringen till de bestämmelserna.

På samma sätt som i fråga om andra ekonomiska aktörers skyldigheter har strävan i förordningen om allmän produktsäkerhet varit att sätta distributörers skyldigheter i relation till deras roll i produktens leveranskedja. Även överträdelse av distributörers skyldigheter kan orsaka allvarlig skada för konsumenters hälsa, och distributören spelar en viktig roll för konsumenternas säkerhet när distributören levererar en produkt för konsumtion eller

användning. Distributören kan dock inte antas ha motsvarande information om produkten och omständigheter som påverkar dess säkerhet som tillverkaren och importören, och distributören har inte heller direkta möjligheter att påverka produktens säkerhet på annat sätt än genom att säkerställa att leveranskedjans tidigare steg har fullgjort sina skyldigheter och att distributörens egen verksamhet inte gör att produkten blir farlig eller annars inte överensstämmer med kraven. Därför föreslås imputabiliteten till skillnad från tillverkare och importörer omfatta uppsåt och grov oaktsamhet.

I *1 punkten* föreslås sanktioner för överträdelse av skyldigheten för distributörer att säkerställa att lagrings- eller transportförhållandena inte äventyrar produktens överensstämmelse med kraven i artiklarna 9.5, 9.6, 9.7, 11.3 och 11.4 i förordningen om allmän produktsäkerhet. Det är fråga om identifierings- och kontaktuppgifter för produkten och den ekonomiska aktören samt om bruksanvisningar och säkerhetsinformation.

Enligt *2 punkten* ska en administrativ påföljdsavgift kunna påföras en distributör som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot förbudet i artikel 12.3 i förordningen om allmän produktsäkerhet att tillhandahålla produkten på marknaden om distributören, om distributören, på grundval av den information som distributören förfogar över, anser eller har skäl att tro att en produkt inte överensstämmer med ovannämnda krav som gäller identifierings- och kontaktuppgifter samt bruksanvisningar och säkerhetsinformation.

I *3 punkten* föreslås bestämmelser om påföljder för den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot artikel 12.4 i förordningen om allmän produktsäkerhet. Skyldigheten kan i stor utsträckning jämföras med tillverkarens skyldighet enligt artikel 9.8 och importörens skyldighet enligt artikel 11.8.

Enligt *4 punkten* ska en administrativ påföljdsavgift kunna påföras en distributör som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet inte iakttar kravet i artikel 20.3 i förordningen om allmän produktsäkerhet att informera tillverkaren om en olycka eller göra en anmälan utifrån tillverkarens instruktioner enligt artikel 20.1. Skyldigheten motsvarar importörens skyldighet enligt 11 § 7 punkten.

13 §. Påföljdsavgift för brott mot tillverkarens representanters skyldigheter. I paragrafen föreslås bestämmelser om påföljdsavgift som påförs en tillverkarens representant. En tillverkare får genom skriftlig fullmakt utse en representant, och tillverkarens representant ska utföra de uppgifter som anges i fullmakten från tillverkaren. I artikel 10.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet finns bestämmelser om fullmaktens minimiinnehåll.

Påföljdsavgift enligt *1 mom.* får påföras när en tillverkarens representant som utsetts genom skriftlig fullmakt inte fullgör sin skyldighet enligt artikel 10.2 b i förordningen om allmän produktsäkerhet att informera tillverkaren om att en produkt är farlig, om tillverkarens representant anser eller har skäl att tro detta. Skyldigheten kan i stor utsträckning jämföras med importörens anmälningsskyldighet enligt artikel 11.2.

I *2 mom.* föreslås bestämmelser om den påföljdsavgift som ska påföras en tillverkarens representant när denna ansvarar för tillverkarens skyldigheter enligt 10 §. En tillverkarens representant är en fysisk eller juridisk person som är etablerad i unionen och som enligt skriftlig fullmakt från en tillverkare har rätt att i tillverkarens ställe utföra särskilda uppgifter med

avseende på tillverkarens skyldigheter. En tillverkare får således utse en representant genom skriftlig fullmakt, och tillverkarens representant ska utföra de uppgifter som anges i fullmakten från tillverkaren. I artikel 10.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet finns bestämmelser om fullmaktens minimiinnehåll, men tillverkaren kan också ha representanten att utföra uppgifter som omfattas av tillverkarens ansvar. Tillverkarens representant ska då jämföras med tillverkaren i fråga om de uppgifter som har anförtrotts representanten.

14 §. Påföljdsavgift för brott mot ekonomiska aktörers vissa skyldigheter. I förordningen om allmän produktsäkerhet finns vissa skyldigheter och förbud som allmänt berör den ekonomiska aktör som har en viss ställning eller utför vissa åtgärder. Bestämmelserna om påföljdsavgift för överträdelse av dessa skyldigheter föreslås ingå i en separat paragraf.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om sådana skyldigheter för ekonomiska aktörer beträffande vilka administrativ påföljdsavgift kan påföras för överträdelser som begåtts uppsåtligt eller av oaktsamhet. Enligt artikel 16.1 i förordningen om allmän produktsäkerhet får en produkt som omfattas av förordningen inte släppas ut på marknaden såvida inte en ekonomisk aktör som är etablerad i unionen är ansvarig för de uppgifter som anges i artikel 4.3 i marknadskontrollförordningen med avseende på den produkten. Artikel 4.2 och 4.3 i den förordningen ska vara tillämplig på produkter som omfattas av den här förordningen. Med ansvarig person avses enligt artikel 4.2 i marknadskontrollförordningen en tillverkare som är etablerad i unionen, en importör, om tillverkaren inte är etablerad i unionen, en tillverkarens representant med skriftlig fullmakt från den tillverkare som utser representanten att utföra de uppgifter som anges i punkt 3 för tillverkarens räkning, eller en leverantör av distributionstjänster som är etablerad i unionen med avseende på produkter som hanteras av denne, om ingen annan ovannämnd ekonomisk aktör är etablerad i unionen. Denna ansvariga person åläggs dessutom skyldigheter i artikel 16 i förordningen om allmän produktsäkerhet. Dessa skyldigheter gäller delvis omständigheter enligt artikel 9.2, 9.7 och 9.8 i förordningen om allmän produktsäkerhet, dvs. omständigheter som direkt berör en produkts säkerhet, och delvis omständigheter som mer indirekt berör en produkts säkerhet i den mån de gäller t.ex. sådant som anges i artikel 9.5 och 9.6 i förordningen om allmän produktsäkerhet. För motiveringens del hänvisas till specialmotiveringen till 10 §.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om de skyldigheter beträffande vilka en ekonomisk aktör kan påföras påföljdsavgift för uppsåtlig överträdelse. Artikel 19 i förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller bestämmelser om ekonomiska aktörers skyldigheter vid distansförsäljning. Dessa skyldigheter gäller de minimiuppgifter som erbjudandet om produkten ska innehålla och gäller den ekonomiska aktör som tillhandahåller produkten på marknaden online eller genom andra former av distansförsäljning. Dessa skyldigheter kan i stor utsträckning jämföras med motsvarande skyldigheter i artiklarna 9, 10 och 12 och därför bör påföljderna för försummelse av dem i princip vara likadana. För motiveringens del hänvisas till motiveringen till de påföljder som ska tillämpas på brott mot ovannämnda bestämmelser. Det bör dock påpekas att i artikel 19 är det inte fråga om information som ska anbringas på produkten eller åtfölja den, utan om förhandsinformation om produkten som ska lämnas innan avtal ingås. Dessutom bör det konstateras att dessa skyldigheter torde oftast gälla den ekonomiska aktör som har rollen som distributör. Dessa omständigheter måste beaktas i graden av imputabilitet så att den är snävare i fråga om skyldigheter enligt artikel 19 än motsvarande skyldigheter enligt artiklarna 9, 10 och 12.

15 §. Påföljdsavgift för brott mot skyldigheter som gäller leverantörer av onlinemarknadsplatser. Förhållandet mellan förordningen om allmän produktsäkerhet och förordningen om digitala tjänster behandlas i den allmänna motiveringen. Denna lag innehåller inga bestämmelser om påföljder för sådana överträdelser som det föreskrivs om i lagen om tillsyn över förmedlingstjänster på nätet (18/2024). Leverantörer av onlinemarknadsplatser spelar en central roll i leveranskedjan och således också i produktsäkerhetssystemet, för via dem kan ekonomiska aktörer nå ett större antal konsumenter. I förordningen om allmän produktsäkerhet åläggs de proportionerliga skyldigheter som kan jämföras med ekonomiska aktörers skyldigheter, dock så att skyldigheterna gäller endast information om produkter och ekonomiska aktörer, inte själva produkterna. Leverantörer av onlinemarknadsplatser kan inte förväntas ha information om produkten och omständigheter som gäller dess säkerhet på samma sätt som de ekonomiska aktörerna, vilket måste beaktas i graden av imputabilitet.

I paragrafen föreslås bestämmelser om de skyldigheter för leverantörer av onlinemarknadsplatser beträffande vilka administrativ påföljdsavgift kan påföras för överträdelser som begåtts uppsåtligt eller av grov oaktsamhet. Dessa skyldigheter gäller information om farliga produkter och olyckor, som det är väsentligt att lämnas för konsumenternas säkerhet och om den inte lämnas kan det bidra till att orsaka allvarlig skada.

I 1–3 punkten föreslås bestämmelser om anmälningsskyldigheter för leverantörer av onlinemarknadsplatser som gäller farliga produkter samt olyckor och säkerhetsproblem. Skyldigheterna gäller information som eventuellt endast leverantörer av onlinemarknadsplatser har. I situationer där en leverantör av en onlinemarknadsplatser försummar sin anmälningsskyldighet och information om en farlig produkt inte når de ekonomiska aktörerna och marknadskontrollmyndigheterna, äventyras konsumenternas säkerhet. Marknadskontrollmyndigheten kan inte i efterhand ålägga en leverantör av en onlinemarknadsplats att göra anmälan eller vidta åtgärder vid rätt tidpunkt, eftersom den tidpunkten redan är förbi. För att garantera konsumenternas säkerhet är det viktigt att anmälan görs och åtgärderna vidtas genast, så att den risk som den farliga produkten orsakar kan minimeras.

I 4 punkten föreslås bestämmelser om den påföljdsavgift som ska påföras för försummelse att iakttä skyldigheter som gäller leverantörer av onlinemarknadsplatser. Enligt artikel 22.12 andra stycket c i förordningen om allmän produktsäkerhet ska leverantörer av onlinemarknadsplatser avstå från att hindra produktåterkallelser. Den ansvariga ekonomiska aktören ansvarar för återkallelse. Återkallelse är en åtgärd av största vikt med tanke på konsumenternas säkerhet och hinder för att hindra den kan inte tillåtas.

16 §. Påföljdsavgiftens storlek. Paragrafen innehåller bestämmelser om påföljdsavgiftens storlek. Påföljdsavgiftens storlek baseras alltid på en samlad bedömning, där hänsyn tas till överträdelsens art, omfattning och varaktighet samt hur allvarlig överträdelsen är, den vinning som erhållits genom överträdelsen, de åtgärder som den som berörs av påföljdsavgiften har vidtagit för att avhjälpa överträdelsen, påföljder som påförts i en annan medlemsstat för samma gränsöverskridande överträdelse samt eventuellt andra faktorer som kan ha påverkat omständigheterna.

Vid bedömningen av överträdelsens art kan uppmärksamhet åtminstone fästas vid vilken skyldighet som har överträtts och hur väsentlig betydelse har efterlevnaden av den skyldigheten

för konsumenternas säkerhet. Med omfattning avses särskilt antalet människor men t.ex. också gruppen av ekonomiska aktörer som överträdelsen kan påverka. Med allvarlighet hänvisas till överträdelsens negativa följder, som förutom konkreta olägenheter också kan vara äventyrande av säkerheten och störande av produktsäkerhetssystemet. Varaktigheten ska också beaktas i bedömningen så att en långvarig överträdelse leder till en större påföljdsavgift. En kortvarig överträdelse av engångsnatur kan emellertid leda till en större påföljdsavgift, om detta är motiverat t.ex. på grund av överträdelsens omfattning eller allvarlighet. Den erhållna vinningen är i första hand ekonomisk vinning, som också är förlust som undvikits genom överträdelsen. Det är inte en förutsättning för påförande av påföljdsavgift att utreda vinningen, men om denna omständighet är känd kan den påverka storleken på den påföljdsavgift som påförs. De åtgärder som den aktör som påföljdsavgiften gäller har vidtagit för att lindra eller avhjälpa skadan samt andra påföljder som påförts denne, om de är kända, ska beaktas som omständigheter som minskar påföljdsavgiften. Andra överträdelser av bestämmelser i förordningen om allmän produktsäkerhet eller lagen om konsumentprodukters säkerhet som samma aktör begått kan åter leda till en större påföljdsavgift.

Den påföljdsavgift som påförs en juridisk person får utgöra högst en procent av den juridiska personens omsättning, dock högst 100 000 euro. I paragrafen föreskrivs det med avseende på den omsättning som ska beaktas också om situationer där affärsverksamheten har inletts nyligen. Den påföljdsavgift som påförs en fysisk person får vara högst en procent av dennes inkomster enligt den verkställda beskattningen, dock högst 10 000 euro. Om inkomsterna inte kan utredas på ett tillförlitligt sätt, kan de uppskattas utifrån annan tillgänglig utredning.

Påföljdsavgiftens storlek behandlas i den allmänna motiveringen.

17 §. Påförande av påföljdsavgift. I 1 mom. föreskrivs det om den myndighet som påför påföljdsavgiften. Påföljdsavgiften är en administrativ påföljd av straffkaraktär, och enligt propositionen ska den påföras av marknadskontrollmyndigheten. Efterlevnaden av bestämmelser i förordningen om allmän produktsäkerhet övervakas av flera olika myndigheter, var och en inom sin egen sektor. I ett påföljdsavgiftsärende är det fråga om att tillämpa samma materialrättsliga bestämmelser som i ärenden som gäller förelägganden som utfärdas med stöd av marknadskontrolllagen. De mest centrala marknadskontrollmyndigheterna för förordningen om allmän produktsäkerhet, Säkerhets- och kemikalieverket och Tullen, använder sig redan av möjligheten att påföra påföljdsavgifter med stöd av annan lagstiftning. Även Transport- och kommunikationsverket, som i någon mån kan betraktas som en central marknadskontrollmyndighet, har med stöd av annan lagstiftning möjlighet att påföra påföljdsavgifter. Denna befogenhet är alltså inte ny för dessa myndigheter.

Enligt 2 mom. får påföljdsavgift inte påföras, om det har förflutit mer än två år sedan handlingen.

Enligt 3 mom. får det i ett ärende som gäller påföljdsavgift i syfte att påföra en fysisk person en påföljdsavgift inte användas uppgifter som personen har lämnat med stöd av skyldigheten att lämna uppgifter enligt 8 § i marknadskontrolllagen och som har fåtts genom att personen med stöd av 28 § i den lagen har förelagts vite för att fullgöra skyldigheten. Bestämmelsen genomför skyddet mot självinkriminering.

18 §. Avstående från att påföra påföljdsavgift. Paragrafen innehåller bestämmelser om de grunder på vilka påföljdsavgift inte påförs eller inte behöver påföras.

1 mom. innehåller bestämmelser om de grunder som ska föreligga för att ingen påföljdsavgift alls ska påföras. Enligt momentet påförs påföljdsavgift inte om överträdelsen är ringa. En överträdelse av bestämmelserna kan vara ringa, om det är fråga om en överträdelse av engångsnatur, även om den berör flera konsumenter. Det är fråga om huruvida det konkreta enskilda fallet är ringa. Påföljdsavgift påförs inte heller, om påförande av påföljdsavgift ska anses uppenbart oskäligt. Det är fråga om en samlad bedömning, där det är möjligt att beakta exempelvis orsakerna till och följderna av ett felaktigt förfarande samt gärningsmannens individuella förhållanden.

Enligt *2 mom.* påförs påföljdsavgift inte om personen för samma handling har ett ärende som gäller påföljdsavgift anhängigt eller om ärendet är avgjort och har vunnit laga kraft. Bestämmelsens syfte är att genomföra förbudet mot dubbel straffbarhet.

Enligt *3 mom.* behöver påföljdsavgift inte påföras om tillverkaren, tillverkarens representant, importören, distributören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen har vidtagit tillräckliga korrigerande åtgärder omedelbart efter att överträdelsen upptäcktes. Dessutom förutsätts att det inte är fråga om en allvarlig eller återkommande överträdelse. Även om överträdelsen alltså är större än ringa, är det möjligt att låta bli att påföra påföljdsavgift, om de förutsättningar som anges i momentet uppfylls.

Enligt *4 mom.* behöver påföljdsavgift inte påföras om ett vite har dömts ut på grund av samma överträdelse.

19 §. Påföljdsavgiftens förhållande till straffrättsliga bestämmelser. I paragrafen föreskrivs om påföljdsavgiftens förhållande till straffrättsliga bestämmelser, och genom bestämmelsen genomförs förbudet mot dubbel straffbarhet (*ne bis in idem*). Enligt det är det förbjudet att åtala och döma någon två gånger för samma handling. Förbudet mot dubbel straffbarhet hindrar inte påförande av en administrativ påföljdsavgift utöver administrativa tvångsmedel.

Enligt det föreslagna *1 mom.* får påföljdsavgift inte påföras någon som är misstänkt för samma handling i en förundersökning, någon i fråga om vilken det pågår en åtalsprövning avseende samma handling eller någon som är svarande i domstol i ett brottmål som gäller samma handling. Påföljdsavgift får inte heller påföras någon som har dömts genom en lagakraftvunnen dom för samma handling i ett brottmål.

I *2 mom.* föreslås bestämmelser om påföljdsavgiftens inverkan på straffprocessen i syfte att genomföra förbudet mot dubbel straffbarhet. Om påföljdsavgift har påförts för samma överträdelse, får åtal inte väckas och straff inte dömas ut för samma handling. Bestämmelsen gäller fysiska personer.

I *3 mom.* hänvisas till strafflagens bestämmelse om hälsobrott, där det föreskrivs om den straffrättsliga påföljd som är tillämplig på brott mot förordningen om allmän produktsäkerhet.

20 §. Ändringssökande. I *1 mom.* föreskrivs det om sökande av ändring i marknadskontrollmyndighetens beslut. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

I *2 mom.* föreskrivs det om sökande av ändring i beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite samt föreläggande och verkställighet av hot om tvångsutförande. Med avvikelse från *1 mom.* finns bestämmelser om detta i viteslagen (1113/1990).

Enligt 3 mom. kan ett beslut av marknadskontrollmyndigheten verkställas även om besvär anförs. Eftersom strävan med marknadskontrollmyndighetens beslut är att trygga säkerheten och allmänintresset, är det nödvändigt att föreskriva att marknadskontrollmyndighetens beslut ska iakttas även om besvär anförs, om besvärsmyndigheten inte bestämmer något annat. Ett beslut om påförande av påföljdsavgift ska dock inte få verkställas innan det har vunnit laga kraft.

Enligt 4 mom. får ändring inte separat sökas genom besvär i ett interimistiskt förordnande som marknadskontrollmyndigheten med stöd av 8 § i denna lag. Besvärsförbud är vanligt i tillsynssituationer av typen interimistiskt förbud, och det är motiverat att bevilja besvärsförbud först när myndigheten fattat sitt slutliga beslut i ärendet i enlighet med 1 mom. i denna paragraf. Marknadskontrollmyndigheten ska i enlighet med vad som sägs i 8 § 3 mom. avgöra ett interimistiskt föreläggande slutgiltigt utan obefogat dröjsmål.

21 §. Verkställighet av påföljdsavgift. En påföljdsavgift ska verkställas i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av böter. Den föreslagna paragrafen innehåller en informativ hänvisning till detta. För verkställigheten av påföljdsavgift svarar Rättsregistercentralen, som har motsvarande verkställighetsuppdrag. Ingen ränta tas ut på påföljdsavgiften. I paragrafen föreslås dessutom bestämmelser om preskription av påföljdsavgift, eftersom varken lagen om verkställighet av böter eller lagen om preskription av skulder (728/2003) innehåller bestämmelser som lämpar sig för ändamålet. Preskriptionstiden är enligt förslaget fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om påföljdsavgiften meddelades, vilket motsvarar den föreskrivna preskriptionstiden för bötesstraff. Påföljdsavgiften avskrivs när den avgiftsskyldiga fysiska personen avlider.

22 §. Straffbestämmelser som gäller maskiner som är avsedda att användas av konsumenter. Paragrafen innehåller straffbestämmelser som gäller maskiner som är avsedda att användas av konsumenter. Bestämmelsens huvudsakliga innehåll liknar bestämmelsen i den gällande konsument säkerhetslagen.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om konsument säkerhetsförseelse. Enligt det ska den som uppsåtligt eller av grov oaksamhet bryter mot ett förbud eller ett föreläggande som utfärdats med stöd av marknadskontrolllagen, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för konsument säkerhetsförseelse dömas till böter.

I 2 mom. sägs att om ett förbud eller föreläggande som avses i 1 mom. är förenat med vite, kan den som brutit mot förbudet eller föreläggandet lämnas obestraftad för samma gärning.

Genomförandet av EU:s maskinförordning förutsätter nationella bestämmelser om påföljder för överträdelse av förordningen. På det sätt som konstateras i den allmänna motiveringen är det ändamålsenligt att revidera påföljdssystemet som gäller maskiners säkerhet inom ramen för projektet STM094:00/2024, som syftar till att genomföra EU:s förordning, i stället för i detta förslag.

23 §. Konsument säkerhetsdelegationen. I paragrafen föreslås bestämmelser om konsument säkerhetsdelegationen. I 53 § 1 mom. i den gällande konsument säkerhetslagen föreskrivs att i anslutning till arbets- och näringsministeriet finns en konsument säkerhetsdelegation. För att tillföra delegationsstrukturen större flexibilitet föreslås det att det ska vara valfritt att tillsätta en konsument säkerhetsdelegation. Delegationen tillsätts på nuvarande sätt av statsrådet på föredragning av arbets- och näringsministeriet och den finns i anslutning till arbets- och näringsministeriet. Dessutom ändras delegationens finska namn i

modern form. Bestämmelsen motsvarar i övrigt regleringen enligt den gällande konsumentssäkerhetslagen.

24 §. Konsumentssäkerhetsdelegationens sammansättning. I paragrafen föreslås bestämmelser om konsumentssäkerhetsdelegationens sammansättning och om ändringar i sammansättningen om en medlem eller en suppleant avgår eller avlider. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak regleringen i den gällande konsumentssäkerhetslagen.

25 §. Ikraftträdande. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om tidpunkten för lagens ikraftträdande.

I 2 mom. sägs att genom lagen upphävs konsumentssäkerhetslagen och lagen om underrättelser till Europeiska gemenskapernas kommission om marknadskontrollen av vissa produkter som medför risk.

I 3 mom. anges de förordningar och beslut som förblir i kraft trots att konsumentssäkerhetslagen upphävs. Andra författningar och föreskrifter som utfärdats med stöd av konsumentssäkerhetslagen upphävs. Enligt momentet ska handels- och industriministeriets beslut om tungmetaller som övergår från förnödenheter som kommer i beröring med livsmedel (268/1992), handels- och industriministeriets beslut om utlösning av N-nitrosamier och N-nitroserbara ämnen från dinappar och tröstnappar av elastomer eller gummi (930/1994), statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008) och statsrådets förordning om förbud mot utsläppande på marknaden (683/2013) förbli i kraft.

I 4 mom. föreskrivs det att den konsumentssäkerhetsdelegation som tillsatts med stöd av konsumentssäkerhetslagen fortsätter med sin verksamhet till mandatperiodens utgång, dvs. den 31 mars 2025 som den konsumentssäkerhetsdelegation som avses i 23 §.

7.2 Lagen om konsumtionstjänsters säkerhet

1 §. Tillämpningsområde. I paragrafen föreslås bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Paragrafen innehåller också definitioner av de viktigaste begreppen som används i lagen samt undantag från tillämpningsområdet.

Enligt 1 mom. tillämpas lagen på konsumtionstjänster. Med konsumtionstjänster avses enligt bestämmelsen sådana tjänster som är avsedda att användas för eller som i väsentlig omfattning används för enskild konsumtion eller därmed jämförbar konsumtion. Sådan konsumtion som avses i lagbestämmelsen är t.ex. att köpa av en ridlektion, en tatueringstjänst, en motionskurs på webben eller en tur med hundspann, att använda en friluftsled, en lekplats eller en simhall samt att följa en konsert eller ett rallyevenemang i publiken. Det är dessutom fråga om sådan konsumtion t.ex. när en skolelev deltar i eftermiddagsverksamheten i en hobbyklubb utanför undervisningen. I enlighet med den gällande lagens tillämpningsområde är frivilligarbete inom en sådan tjänstesektor där samma eller liknande arbete utförs av arbetstagare vid sidan av frivilligarbetaren inte sådan konsumtion som avses i lagbestämmelsen. Frivilligarbete kan dock vara konsumtion som är jämförbar med enskild konsumtion när det utförs inom en sådan tjänst där frivilligarbetaren inte jämföras med arbetstagarna och där frivilligarbetaren deltar i tjänsten.

Avsikten är att begreppet konsumtionstjänst ska uttrycka att lagen inte tillämpas endast på konsumenternas säkerhet och tjänster som tillhandahålls dem, utan på en bredare grupp tjänster som används av människor. Begreppet framhäver tjänstens användningsändamål i stället för den persons roll som använder eller tillhandahåller tjänsten. Samtidigt fastställs på begreppsnivå den omständigheten att de tjänster som omfattas av lagens tillämpningsområde tillhandahålls även i andra relationer än relationen konsument–näringsidkare, liksom även för närvarande. Å

andra sidan behåller begreppet det språkliga sambandet med begreppet konsument, vilket uttrycker att lagen inte tillämpas på t.ex. arbetstagares, skolelevers eller studerandes eller patienters eller social- och hälsovårdsklienters säkerhet när dessa använder en tjänst i enlighet med sin roll. Detta är fallet t.ex. till den del en patient får specialiserad sjukvård eller en elev får grundläggande undervisning.

I 2 mom. definieras begreppet tjänsteleverantör, som samtidigt definierar lagens personella tillämpningsområde. Med tjänsteleverantör avses en fysisk person eller enskild eller offentlig juridisk person som tillhandahåller konsumtionstjänster.

Den gällande lagen tillämpas enligt dess ordalydelse på konsumenttjänster som tillhandahålls, utförs, saluförs, säljs eller på annat sätt överläts. I denna proposition ska begreppet tillhandahållande förstås i vid bemärkelse så att det täcker den gällande lagens utförande, saluförande, säljande och annan överlåtelse. En sådan aktör som ger en fysisk person möjlighet att förvärva en konsumtionstjänst för att använda den eller att använda en tjänst ska vara en i propositionen avsedd tjänsteleverantör. Tjänsteleverantör kan vara t.ex. en skidanläggning, ett företag som upprätthåller en inomhuslekplats, en företagare i skönhetsbranschen, en lokal förening som ordnar paddlingstjänster, en kommun när den tillhandahåller simhallstjänster eller en fysisk person som ordnar skotersafarier.

I 3 mom. föreslås ett undantag från lagens personella tillämpningsområde. Enligt det tillämpas lagens bestämmelser inte på en tjänsteleverantör som är en fysisk person till den del personen tillhandahåller konsumtionstjänster i annan verksamhet än näringsverksamhet. Som typiska exempel på sådan verksamhet som stannar utanför lagens tillämpningsområde kan nämnas att en boende i ett husbolag utför talkoarbete för de andra boende, att låta barnen i närområdet använda lekredskap på gården, att erbjuda bekanta flytthjälp, att göra konstnaglar åt en vän och att hjälpa släktingar med sysslor i hemmet. Det är inte skäl att utsträcka tjänsteleverantörens skyldigheter och tillsynen enligt lagen till dylik verksamhet, och avgränsningen motsvarar avgränsningen enligt den gällande lagen.

I 4 mom. föreslås ett undantag från lagens personella tillämpningsområde. Enligt det tillämpas lagens bestämmelser inte på en tjänsteleverantör som är en förening eller annan sammanslutning till den del den tillhandahåller sina medlemmar konsumtionstjänster i annan verksamhet än näringsverksamhet. Typiska exempel på sådan verksamhet som stannar utanför lagens tillämpningsområde är en idrottsförenings träningar och en scoutkårs sammankomster. Det är inte skäl att utsträcka tjänsteleverantörernas skyldigheter och tillsynen enligt lagen till dylik verksamhet, och avgränsningen motsvarar avgränsningen enligt den gällande lagen.

2 §. Förhållande till annan lagstiftning. I paragrafen föreslås en bestämmelse om lagens subsidiaritet och komplementaritet. Paragrafen motsvarar den gällande regleringen.

Lagen ska tillämpas endast till den del som speciallagstiftning om en konsumenttjänsts säkerhet inte innehåller bestämmelser som innebär att om man följer dem uppnås samma säkerhetsnivå som genom att följa den aktuella lagen. Bestämmelserna i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet ger typiskt vika till den del som speciallagstiftning innehåller noggrannare bestämmelser om en konsumtionstjänsts säkerhet eller något visst delområde av säkerheten.

Lagen ska också kunna tillämpas i situationer där en tjänsts säkerhet bedöms och övervakas även med stöd av annan allmän lagstiftning. Exempelvis vid publikevenemang blir ofta allmän lagstiftning om sammankomster, räddning och konstruktioner tillämplig samtidigt som den aktuella lagen. I sådana författningar är det på samma sätt som i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet fråga om reglering av allmän natur som reglerar en viss säkerhetsaspekt. Därför är det

motiverat att dessa lagar kan tillämpas parallellt; på så vis kan säkerheten för personer som deltar i tjänsten och andra som berörs av den tryggas på ett övergripande sätt. Genom samarbete mellan myndigheterna kan man undvika oändamålsenliga överlappningar inom tillsynen. Ett centralt syfte med lagen om konsumtionstjänsters säkerhet är att säkerställa att det inte blir sådana luckor i lagstiftningen som gör att det inte är möjligt att ingripa i upptäckta säkerhetsbrister.

3 §. Säker konsumtionstjänst och bedömning av säkerheten. I paragrafen föreslås bestämmelser om när en konsumtionstjänst betraktas som säker. Dessutom föreskrivs det om de aspekter som ska beaktas vid bedömningen av en konsumtionstjänsts säkerhet.

I 1 mom. anges de villkor som ska vara uppfyllda för att en konsumtionstjänst ska betraktas som säker.

För att en konsumtionstjänst ska vara säker förutsätts för det första att konsumtionstjänsten inte medför oacceptabel risk för en hälsoskada hos den som använder konsumtionstjänsten eller för dem som direkt berörs av tjänsten. För att en konsumtionstjänst ska vara säker förutsätts för det andra att tjänsteleverantören har säkerställt ovannämnda omständighet genom att planera och genomföra konsumtionstjänsten i enlighet med kraven i den föreslagna lagen. För att en konsumtionstjänst ska vara säker förutsätts alltså att leverantören av konsumtionstjänsten har försäkrat sig om att de risker som hänför sig till konsumtionstjänsten är på acceptabel nivå och under kontroll.

En hälsoskada kan vara en fysisk eller psykisk sjukdom, en skada eller någon annan olägenhet för hälsan som uppstår i en farlig situation. Det kan vara fråga om t.ex. en fraktur, en allergisk reaktion eller ett psykiskt trauma. Till skillnad från den gällande lagen är den föreslagna lagens syfte inte att skydda egendom. Detta betyder att tjänsteleverantörens skyldigheter enligt denna lag inte gäller förebyggande och bekämpning av skador på egendom.

I 2 mom. föreskrivs det om de aspekter som ska beaktas vid bedömningen av en konsumtionstjänsts säkerhet. Bestämmelsens syfte är å ena sidan att visa tjänsteleverantören på väsentliga regler om konsumtionstjänsters säkerhet och å andra sidan att förbättra förutsägbarheten i säkerhetsbedömningen. Tillsynsmyndigheten ska beakta de aspekter som uppräknas i momentet vid bedömningen av konsumtionstjänsters säkerhet.

4 §. Omsorgsplikt. I paragrafen föreslås bestämmelser om tjänsteleverantörens allmänna skyldighet att se till att dennes konsumtionstjänst är säker för användarna och andra som direkt berörs av tjänsten. Denna skyldighet preciseras av tjänsteleverantörens skyldigheter enligt 5—8 §, som måste följas för att omsorgsplikten ska uppfyllas. Bestämmelser om förutsättningarna för att en konsumtionstjänst ska vara säker ingår i 3 §.

Omsorgsplikten avser säkerheten för dem som använder konsumtionstjänsten och andra som direkt berörs av tjänsten. En konsumtionstjänst kan orsaka en hälsoskada hos användare och andra som direkt berörs av tjänsten. Användare är de som deltar i konsumtionstjänsten. Andra som direkt berörs av tjänsten är sådana personer som inte deltar i den egentliga konsumtionstjänsten men som t.ex. rör sig eller vistas på det område där konsumtionstjänsten påverkar säkerheten. En person som berörs av tjänsten kan vara t.ex. en person som utan att delta i konsumtionstjänsten följer utförandet av den eller som rör sig eller vistas i närheten av den plats där tjänsten utförs så att tjänsten kan skada hans eller hennes hälsa. Sådana personer kan vara t.ex. personer som rör sig under en linebaneprogramtjänsts linbana, personer som bor i närheten av en tjänst för fotografering av stora rovdjur på åtel eller fotgängare som passerar ingången till ett området för ett publikevenemang.

Eftersom omsorgsplikten får sitt detaljerade innehåll ur bestämmelserna enligt 3 § och 5—8 § bedöms uppfyllandet av omsorgsplikten i stor utsträckning i enlighet med dessa bestämmelser och med beaktande av vad som i 9 § föreskrivs om riskbaserade tillämpning av 7 och 8 §. Omsorgspliktens innehåll varierar alltså hos olika tjänsteleverantörer, eftersom vid bedömningen beaktas de aspekter som avses i 3 § 2 mom., resultatet av riskbedömningen enligt 6 § och andra aspekter enligt 9 §, dvs. konsumtionstjänstens typ, karaktär och omfattning och de förhållanden under vilka konsumtionstjänsten genomförs samt särdragen hos de persongrupper som använder konsumtionstjänsten och andra persongrupper som direkt berörs av tjänsten. Uppfyllande av omsorgsplikten förutsätter alltså tillräckliga åtgärder som skäligen kan krävas av tjänsteleverantören för att garantera säkerheten hos den konsumtionstjänst som är föremål för granskning.

5 §. Uppgifter om konsumtionstjänsten. I paragrafen föreslås att tjänsteleverantören ska ha sådana korrekta uppgifter om konsumtionstjänsten som är tillräckliga för att följa bestämmelserna i lagen.

I skyldigheten att inhämta information ingår att tjänsteleverantören inhämtar tillräcklig information och tillräckliga kunskaper om den tjänst som tillhandahålls samt om den lagstiftning och de myndighetsanvisningar som gäller tjänsten för att det ska vara möjligt att tillhandahålla tjänsten tryggt och att följa lagbestämmelserna. Informationen kan gälla t.ex. tjänstens funktionella innehåll, tekniska krav som hänför sig till tjänsten, särskilda säkerhetsbehov hos kunderna eller den kompetens som krävs av tjänsteleverantören. Tillräcklig information ska kunna fås skäligen. Skälighet betyder ändå inte att informationen ska finnas i offentliga källor, utan för att sätta sig in i väsentlig säkerhetsinformation om vissa tjänster kan det förutsätta t.ex. att man skaffar avgiftsbelagda standarder eller genomgår avgiftsbelagd utbildning.

6 §. Identifiering av faror och bedömning av risker. I paragrafen föreslås bestämmelser om tjänsteleverantörens skyldighet att identifiera faror hos den tjänst denne tillhandahåller och bedöma de risker som är förknippade med dem. I paragrafen föreskrivs dessutom om skyldighet att föra bok över de omständigheter som anges i paragrafen.

Paragrafens syfte är att bidra till att modernisera tjänsteleverantörens skyldigheter genom att skapa legislativa ramar för säkerhetsledning. Med säkerhetsledning avses i detta sammanhang systematisk och målinriktad verksamhet som syftar till att förebygga olyckor och fortlöpande förbättra säkerheten utifrån en planmässig och heltäckande identifiering av faror och bedömning av risker. Tjänsteleverantören ska identifiera de faror och risker som är förknippade med verksamheten, agera för att förebygga risker och fortlöpande sträva efter att förbättra säkerheten hos sin tjänst. Resultatet av riskbedömningen ska styra fullgörandet av de skyldigheter enligt 7 och 8 § som gäller tjänsteleverantörer. Det är fråga om ett minimikrav i lagstiftningen, och för att följa bestämmelsen förutsätts i princip inte att tjänsteleverantörerna inför säkerhetsledningssystem eller följer säkerhetsledningsstandarder.

Enligt 1 mom. ska tjänsteleverantören identifiera de riskfaktorer och farliga situationer som anknyter till konsumtionstjänsten. Med fara avses en sådan omständighet som kan orsaka en hälsoskada hos dem som använder konsumtionstjänsten eller dem som direkt berörs av tjänsten. Riskfaktorer är sådana konkreta saker i en konsumtionstjänst som kan orsaka följder som är skadliga för hälsan. En riskfaktor kan vara t.ex. en fysikalisk eller kemisk riskfaktor, en fysisk eller psykosocial belastningsfaktor eller en risk för olycksfall. En riskfaktor kan vara t.ex. en isbelagd gårdsplan, en för grund skumgrop eller en skrämd häst. En i lagen avsedd farlig situation uppstår när en person utsätts för en riskfaktor, dvs. hamnar inom riskzonen och är utsatt för faran. En farlig situation kan uppstå t.ex. när en kund på en husdjursgård går över en

osandad isig gårdsplan, ett barn hoppar från en trampolin ner i en för grund skumgrop eller en nybörjarryttare hänvisas att rida en skrämmd häst. En riskfaktor leder inte nödvändigtvis till att en farlig situation uppstår, men i en farlig situation är alltid en eller flera riskfaktorer närvarande.

Tjänsteleverantören ska utifrån identifieringen av farorna bedöma de risker som är förknippade med farorna. Det är fråga om en fas i beslutsfattandet där man går från de identifierade riskerna till behövliga åtgärder. Med riskbedömning avses i denna lag bedömning av huruvida riskerna vid bedömningstidpunkten och med de då vidtagna säkerhetsåtgärderna är på acceptabel nivå. Om riskerna inte är på acceptabel nivå ska tjänsteleverantören vidta nya eller korrigeringar åtgärder enligt 7 §. Om riskerna enligt riskbedömningen är på acceptabel nivå, behöver inga ytterligare åtgärder vidtas. Det är alltså viktigt att tjänsteleverantören som ett led i riskbedömningen också identifierar tidigare säkerhetsåtgärder och bedömer om de är tillräckliga för att garantera att tjänsten är säker.

Särskild uppmärksamhet ska fästas vid allvarliga faror. Typiska allvarliga faror som hänför sig till konsumtionstjänster är drunkningsfara, fara för att falla från hög höjd samt faror som orsakas av stora djur, invasiv förmåga hos en åtgärd eller behandling som riktas mot kroppen, stor rörelseenergi, tjänstemiljöns avlägsna läge och en stor mängd människor. Eftersom marknaden är stadd i snabb förändring och förändringarna är svåröversägliga, är det inte motiverat att utarbeta en uttömmande förteckning, utan en tjänst kan också vara förenad med andra sådana faror som ska beaktas som allvarliga faror vid riskbedömningen.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om skyldighet att dokumentera identifiering av faror och bedömning av risker. Det föreslås inget egentligt formkrav för dokumentationen, utan den kan vara t.ex. beskrivande eller numerisk. Dokumentationen kan också bestå av sådant material som tjänsteleverantören har, men som inte utarbetats eller sammanställts särskilt för efterlevnaden av bestämmelsen. Det väsentliga är att identifieringen av faror och bedömningen av risker framgår av materialet. Avsikten är att det skriftliga materialet ska fungera som ett verktyg som gagnar tjänsteleverantören.

7 §. Planering och genomförande. I paragrafen föreslås bestämmelser om skyldighet för tjänsteleverantören att planera och genomföra konsumtionstjänsten så att den är säker. I 2 mom. föreskrivs också om skyldighet för tjänsteleverantören att dokumentera efterlevnaden av sina skyldigheter enligt 1 mom. Bestämmelser om förutsättningarna för att en konsumtionstjänst ska vara säker ingår i 3 §. 7 § om planering och genomförande ska tillämpas riskbaserat på det sätt som avses i 9 §. Detta betyder att samma åtgärder för planering och genomförande inte kan vidtas i fråga om alla konsumtionstjänster som omfattas av lagens tillämpningsområde, utan de åtgärder som uppräknas i 7 § 1 mom. ska vidtas i den utsträckning som är behövlig och skäligen med beaktande av regleringen enligt 3 och 9 §.

I 1 mom. nämns de åtgärder som tjänsteleverantören åtminstone ska vidta när denne planerar och genomför en konsumtionstjänst. För att följa bestämmelsen förutsätts inte i princip att tjänsteleverantören inför ett säkerhetsledningssystem eller följer säkerhetsledningsstandarder.

Enligt 1 punkten är en sådan åtgärd att se till att den personal som deltar i genomförandet av tjänsten är kunnig, är tillräckligt stor till antalet och har en tydlig ansvarsfördelning. När det gäller personalen bör man lägga märke till att begreppet personal täcker både tjänsteleverantörens egna arbetstagare och personer som annars deltar i genomförandet av tjänsten, såsom en underleverantörs personal samt frivilligarbetare.

Enligt 2 punkten ska tjänsteleverantören använda metoder, produkter och en miljö som är lämpliga för att konsumtionstjänsten ska kunna genomföras säkert. Konsumtionstjänsten ska

med andra ord genomföras på ett säkert sätt och med användning av ämnen, utrustning, redskap och andra produkter som lämpar sig för den. Ombesörjande av lämpliga produkter kan i många fall också betyda t.ex. periodisk besiktning och återkommande underhåll av dem. Man ska välja en miljö som är lämplig för att konsumtionstjänsten ska kunna genomföras säkert, vilket kan förutsätta t.ex. att en gymnastiksal har en viss minimihöjd, att en backe har en viss maximal lutning eller att skicket hos ett träd som används i tjänsten kontrolleras.

Enligt 3 punkten ska tjänsteleverantören förbereda sig för exceptionella situationer, olyckor och nödsituationer. Tjänsteleverantören ska t.ex. planera arbetsfördelningen och fastställa ledningsansvaret i exceptionella situationer och nödsituationer samt vid olyckor: vem larmar hjälp, hur fås hjälpen till platsen, vem ger första hjälpen, vem återupplivar och vem instruerar personerna på platsen. Det ska finnas tillräcklig med första hjälpen- och räddningsutrustning med beaktande av tjänsten, och tjänsteleverantören ska ha behövlig evakueringsberedskap och sökberedskap i händelse av att någon går vilse. Tjänsteleverantören ska också planera vem som efter situationen gör anmälan enligt 10 § till tillsynsmyndigheten, och hur det inträffade beaktas i den kontinuerliga bevakningen och förbättringen av säkerheten enligt 8 §. Bestämmelser om exceptionella situationer, olyckor och nödsituationer finns även i räddningslagen (379/2011), som ska tillämpas parallellt med denna lag, liksom för närvarande.

I 4 punkten föreskrivs om tjänsteleverantörens skyldighet att ge information. Tjänsteleverantören ska på förhand ge användare av konsumtionstjänsten information om tjänstens kravnivå och vid behov om krav och begränsningar som gäller användarens personliga egenskaper. Användarna ska ges information om nödvändiga förberedelser, förhandskunskaper, skicklighetsnivå samt dokument och tillstånd som förutsätts för deltagande. Användarna ska ges information om permanenta och andra väsentliga verkningar som tjänsten eventuellt orsakar. Det ska också ges information om sådan utrustning som användaren antas ha med sig till tjänsten, och om eventuella begränsningar som gäller användningen av egen utrustning. Användarna ska ges nödvändiga anvisningar om hur de ska agera och bete sig, som ska följas medan tjänstens genomförs, handledning i korrekt användning av nödvändig personlig skyddsutrustning samt anvisningar i händelse av att verksamheten avbryts, inklusive anvisningar för nödsituationer och olyckor. Dessutom ska användarna informeras om vem som ansvarar för tjänstens säkerhet, t.ex. ledaren, övervakaren eller tränaren. Tjänsteleverantören ska dessutom ge de personer som direkt berörs av tjänsten sådan information att de utifrån den kan agera på ett korrekt och säkert sätt. Den förhandsinformation som ges ska vara tydlig och förståelig.

Enligt 5 punkten ska tjänsteleverantören försäkra sig om tillräcklig tillsyn under den tid konsumtionstjänsten används. Tillsynen under den tid tjänsten används kan beroende på fallet vara t.ex. att användarnas tillgång till tjänsten övervakas, att personalen rör sig på det område där tjänsten tillhandahålls i övervakningssyfte eller stickprovsliknande kontroll under den tid tjänsten används.

I 6 punkten föreskrivs det om skyldighet för tjänsteleverantören att när tillhandahållet av konsumtionstjänsten upphör avlägsna de faror som anknyter till konsumtionstjänsten. Det kan vara fråga om att tillhandahållandet av hela eller en del av konsumtionstjänsten upphör. Att tjänsten upphör på ett säkert sätt kan innebära t.ex. att användningen av tjänsten förhindras, information om att tillhandahållandet av tjänsten upphör och avlägsnande av utrustningen i miljön. Tjänsteleverantörens skyldighet enligt punkten gäller naturligtvis inte sådana faror som t.ex. beror på miljön och som finns oberoende av om konsumtionstjänsten tillhandahålls, trots att tjänsteleverantören har varit skyldig att beakta sådana faror vid identifieringen av faror och bedömningen av risker.

I 2 mom. föreskrivs det på samma sätt som i 6 § 2 mom. om skyldighet för tjänsteleverantören att föra bok, varav framgår genomförandet av åtgärderna enligt 1 mom. Det finns inget formkrav för bokföringen, och det behöver inte utarbetas särskilt material för att uppfylla skyldigheten, om omständigheterna enligt 1 mom. framgår av annat material som tjänsteleverantören har, såsom kompetensintyg, varudeklarationer, evakueringsplanen eller introduktionsmaterial.

I 3 mom. ingår bemyndigande för statsrådet att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om de krav som ska ställas på konsumtionstjänster för att skydda hälsan. Innehållet i bestämmelsen motsvarar 52 § i den gällande konsument säkerhetslagen, dock så att bemyndigandet gäller endast sådana krav på konsumtionstjänster som kan ställas för att skydda hälsan, inte egendom. Det kan i synnerhet vara fråga om särskilda säkerhetskrav som gäller en viss konsumtionstjänst och där det ställs sådana, eventuellt mycket tekniska, krav på tjänsteleverantören som preciserar den allmänna lagen i syfte att garantera att en sådan konsumtionstjänst är säker.

8 §. Kontinuerlig bevakning och förbättring av säkerheten. I paragrafen föreslås bestämmelser om skyldighet för tjänsteleverantören att kontinuerligt bevaka konsumtionstjänstens säkerhet, brister i säkerheten och olyckor som orsakas av konsumtionstjänsten, bedöma genomförandet och effekterna av säkerhetsåtgärder samt vid behov vidta korrigerande åtgärder. I paragrafen föreskrivs dessutom om skyldighet att föra bok över dessa omständigheter. 8 § om kontinuerlig bevakning och förbättring av säkerheten ska tillämpas riskbaserat på det sätt som avses i 9 §.

Syftet med bestämmelsen är att styra tjänsteleverantörerna i riktning mot modernt säkerhetstänkande och säkerställa att tjänsteleverantören genomför tillräcklig egenkontroll. Som utmärkande drag för modernt säkerhetstänkande kan betraktas en planmässig och systematisk kontroll över säkerheten samt principen om kontinuerlig förbättring. Detta innebär att utvecklingen av konsumtionstjänstens säkerhet är på det sätt som avses i denna lag en planmässig och systematisk process, där tjänsteleverantören utifrån identifieringen av faror och bedömningen av risker enligt 6 § bevakar tjänstens säkerhet, vidtar åtgärder för att undanröja eller reducera identifierade risker och vid behov vidtar korrigerande åtgärder. Tjänsteleverantören ska följa säkerhetssituationen beträffande den tjänst som tillhandahålls och de faktorer som påverkar säkerheten och försöka förutse och förebygga farliga situationer. I detta syfte ska tjänsteleverantören föra bok över olyckor som orsakas av konsumtionstjänsten.

Kontinuerlig bevakning och förbättring av säkerheten betyder inte att det skulle vara skäl att kontinuerligt skärpa säkerhetsmålen. Den föreslagna 8 § är i huvudsak en bestämmelse som reglerar tillvägagångssätten för att trygga säkerheten, vars syfte är att säkerställa att identifieringen av faror, bedömningen av risker och genomförandet av säkerhetsåtgärder inte är engångsåtgärder separata från det övriga tillhandahållandet av tjänsten.

I 2 mom. föreskrivs det på samma sätt som i 6 § 2 mom. och 7 § 2 mom. om skyldighet att föra bok, varav de omständigheter som avses i 1 mom. framgår. Det finns inget formkrav för bokföringen, och det behöver inte utarbetas särskilt material för att uppfylla skyldigheten, om omständigheterna enligt 1 mom. framgår av annat material som tjänsteleverantören har, inklusive den dokumentation som förutsätts för att följa andra bestämmelser.

9 §. Riskbaserad tillämpning av vissa skyldigheter för tjänsteleverantörer. I paragrafen föreskrivs att skyldigheterna enligt 7 och 8 § ska sättas i relation till bedömningen av risker enligt 6 §. I paragrafen anges att tjänsteleverantör ska fullgöra sina skyldigheter enligt 7 och 8 § så att denne sätter sina åtgärder i relation till å ena sidan resultatet av bedömningen av risker enligt 6 § 1 mom. och å andra sidan till de omständigheter som uppräknas i 9 §. Även

bokföringsskyldigheterna enligt 7 och 8 § hör till de skyldigheten som ska sättas i relation till bedömningen av risker.

Bestämmelsen syfte är å ena sidan att styra tjänsteleverantörerna att vidta sådana åtgärder som är ändamålsenliga och tillräckliga för att försäkra sig om att den konsumtionstjänst just denna tjänsteleverantör tillhandahåller är säker. Å andra sidan är bestämmelsens syfte också att sätta en gräns för hur långt gående åtgärder som skäligen kan förväntas att tjänsteleverantören ska vidta för att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag. Strävan med bestämmelsen är att lagens krav ska riktas proportionerligt till de tjänsteleverantörer som omfattas av lagens tillämpningsområde och som sinsemellan är mycket olika och tillhandahåller mycket olika tjänster till olika slags användare. Bestämmelsen styr såväl tjänsteleverantörens egen verksamhet som tillsynsmyndighetens eller domstolens bedömning.

I 1 *punkten* nämns konsumtionstjänstens typ och karaktär. Med konsumtionstjänstens typ avses dess egentliga innehåll: en konsumtionstjänst kan till sin typ vara t.ex. hudvård, yoga eller paintball-skjutning. En konsumtionstjänst kan på grund av typen vara oskiljaktigt förknippad med betydande faror, t.ex. fara för drunkning eller fall. Då kan det förutsättas mer långtgående åtgärder av tjänsteleverantören för att trygga säkerheten än i en sådan konsumtionstjänst där det inte finns dylika faror.

Med konsumtionstjänstens karaktär avses särskilt sättet att tillhandahålla konsumtionstjänsten. En tjänst kan till sin karaktär vara t.ex. ett vårdbesök, en kurs, en träning, en tävling eller ett publikevenemang. I tjänster av olika karaktär kan det ställas olika stränga krav på riskernas godtagbarhet. Tjänstens karaktär kan inverka på t.ex. vilket sätt användaren deltar i utförandet av tjänsten. Exempelvis under ett vårdbesök kan användaren vara ett ganska passivt objekt för utförandet av tjänsten, medan under en tävling eller träning kan användaren själv stå för en betydande del av utförandet av tjänsten och t.ex. testa gränserna för sitt kunnande. Å ena sidan kan användarens eget deltagande i tjänsten öka de risker som hänför sig till den, och å andra sidan kan sådana risker i vissa fall just därför betraktas som mer godtagbara. Å andra sidan inverkar tjänstens karaktär också på förväntningarna hos dem som använder tjänsten. Den som använder en tjänst kan vanligtvis förvänta sig att på en kurs få handledning och instruktion på en annan nivå än t.ex. under en tävling. Under ett vårdbesök kan den som använder tjänsten vanligtvis lita på att det inte krävs att han eller hon besitter något särskilt kunnande om utförandet av tjänsten utan att tjänsteleverantören har det kunnande som krävs.

Med konsumtionstjänstens omfattning enligt 2 *punkten* avses särskilt antalet användare och personer som direkt berörs av tjänsten. I vissa tjänster kan också omfattning av det område som används eller tjänstens omgivning beaktas. Detta kan bli aktuellt t.ex. i stora skidanläggningar eller när tjänsteleverantören ordnar en hundspanssafari som räcker flera dagar och omfattar en lång körsträcka.

Enligt 3 *punkten* ska de förhållanden under vilka konsumtionstjänsten genomförs beaktas. De förhållanden under vilka konsumtionstjänsten genomförs täcker den fysiska, sociala och psykiska miljö där konsumtionstjänsten tillhandahålls. I bedömningen ska alltså beroende på fallet beaktas t.ex. väderförhållanden, terrängformer och utrymmets lämplighet för tjänstens behov. Beroende på fallet kan också sociala och psykiska omständigheter beaktas, såsom brådska, stress, grupptryck och rädsla, om sådana omständigheter kan påverka konsumtionstjänstens säkerhet.

I 4 *punkten* nämns särdragen hos de persongrupper som använder konsumtionstjänsten och andra persongrupper som direkt påverkas av tjänsten. Sådana särdrag kan vara t.ex. låg eller hög ålder, psykisk eller fysisk funktionsnedsättning eller bristande språkkunskaper.

Bestämmelsens syfte är å ena sidan att säkerställa att t.ex. sårbara persongrupper beaktas tillräckligt. Å andra sidan kan bestämmelsens syfte också vara att säkerställa att lagens krav inte är oskäligen när användarna har särskilt goda förhandskunskaper eller hög kompetensnivå t.ex. för att de är experter på området, utövare av grenen på hög nivå eller erfarna tävlande.

10 §. Anmälan av olyckor till tillsynsmyndigheten. I paragrafen föreslås bestämmelser om skyldighet för tjänsteleverantören att anmäla allvarliga olyckor eller en med hänsyn till resultatet av bedömningen oförutsedd olycka eller nära ögat-situation till tillsynsmyndigheten. Tjänsteleverantören ska göra anmälan utan dröjsmål och samtidigt uppge vilka åtgärder denne har vidtagit på grund av det skedda.

Tjänsteleverantören ska vara skyldig att anmäla olyckor och nära ögat-situationer, dvs. situationer som skulle ha kunnat leda till en olycka men som eventuellt bara på grund av slumpen inte gjorde det, som orsakats av tjänsten till tillsynsmyndigheten. Situationer som kommer i fråga är i första hand sådana där tjänsten har orsakat eller skulle ha kunnat orsaka ett dödsfall eller en allvarlig skada. För det andra ska anmälningsskyldigheten gälla med hänsyn till resultatet av bedömningen av risker oförutsedda olyckor och nära ögat-situationer. Härmed avses situationer som med hänsyn till tjänsteleverantörens bedömning av risker av en eller annan orsak är atypiska, oväntade eller oförutsägbara. Det kan t.ex. handla om en situation där det har förekommit en riskfaktor eller en farlig situation som är ny eller exceptionell för tjänstetypen i fråga. Anmälan ska göras i den omfattning som är skälig och ändamålsenlig med hänsyn till situationen som helhet.

Som ett led i anmälningsskyldigheten ska tjänsteleverantören meddela tillsynsmyndigheten vilka åtgärder tjänsteleverantören har vidtagit på grund av det skedda. Härmed avses de åtgärder som tjänsteleverantören med anledning av det skedda har vidtagit för att förbättra tjänstens säkerhet och undanröja riskfaktorn eller den farliga situationen. Åtgärderna kan t.ex. handla om att förtydliga anvisningar, reparera en produkt som används i tjänsten eller utöka övervakningen under den tid tjänsten används. Det väsentliga är att av anmälan framgår tillräckliga uppgifter så att tillsynsmyndigheten kan bedöma om tjänsten är säker till följd av de åtgärder som tjänsteleverantören vidtagit eller förutsätts åtgärder från tillsynsmyndighetens sida för att garantera säkerheten.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att tillsynsmyndigheten ska få information om olyckor och nära ögat-situationer som är väsentliga med tanke på tillsynen över tjänsters säkerhet. Det är viktigt att tillsynsmyndigheten får information om sådana händelser utan dröjsmål efter att de inträffat för att vid behov kunna vidta tillsynsåtgärder för att garantera tjänstens säkerhet. I vissa situationer kan tillsynsmyndigheten bli tvungen att rikta tillsynsåtgärder även till andra liknande tjänster för att försäkra sig om att de är säkra. Med hjälp av den information som fås på grund av anmälningsskyldigheten kan man dessutom försöka förebygga liknande olyckor och nära ögat-situationer i fortsättningen.

Enligt den gällande lagen ska tjänsteleverantören göra anmälan till tillsynsmyndigheten omedelbart. I paragrafen föreslås att anmälan ska göras utan dröjsmål. Ändringen är språklig.

I 2 mom. ingår bemyndigande för statsrådet att utfärda närmare bestämmelser om innehållet i och formen av den anmälan som avses i 1 mom. genom förordning.

11 §. Tillsyn. Enligt paragrafen utövas tillsynen över efterlevnaden av lagen av Säkerhets- och kemikalieverket, som också är tillsynsmyndighet enligt den gällande lagen.

I 1 mom. föreskrivs det om tillsynsmyndighetens, dvs. Säkerhets- och kemikalieverkets huvudsakliga uppgift, som är att övervaka att lagen och de bestämmelser och beslut som utfärdats med stöd av den iakttas.

Tillsynsmyndigheten ska sköta sina uppgifter effektivt och på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt med tanke på riskerna. Om omständigheterna fordrar det ska en prioritering av uppgifterna göras. Tillsynsmyndigheten ska eftersträva bästa genomslag hos tillsynen så att den å ena sidan styr sina resurser till tillsyn över objekt som utifrån granskningen av konsumtionstjänsters risker identifierats orsaka den sannolikaste och allvarligaste faran, och å andra sidan så att den väljer att använda sådana tillsynsmetoder med vilkas hjälp man kan uppnå en omfattande och heltäckande effekt.

I 2 mom. föreskrivs det om tillsynsmyndighetens skyldighet att utarbeta en tillsynsplan för sin tillsyn enligt denna lag. Planen ska utgå från riskerna samt beakta de olika formerna för utövning av tillsynen, så att tillsynen är så verkningsfull som möjligt. Tillsynsplanen ska ses över årligen och fullföljandet av planen ska utvärderas. Avsikten är att tillsynen ska fokuseras på övergripande granskning av säkerhetsledningssystemet i stället för inspektion av enskilda objekt och särskilt enskilda anordningar och tekniska detaljer. Utöver traditionell inspektionsbetonad tillsyn kan även andra påverkansmetoder komma i fråga, dock med beaktande av att det är fråga om myndighetstillsyn och t.ex. myndighetens skyldighet att i princip behandla anmälningar som gjorts till den om potentiella lagstridigheter.

I 3 mom. föreskrivs det om bemyndigande för statsrådet att utfärda närmare bestämmelser om tillsynsplanen och om dess innehåll genom förordning.

12 §. Styrning av tillsynen. I paragrafen föreslås bestämmelser om arbets- och näringsministeriets styrande uppgift. Den allmänna regleringen om konsumentssäkerhet hör till arbets- och näringsministeriets ansvarsområde.

13 §. Rätt att utföra inspektioner. I paragrafen ingår bestämmelser om tillsynsmyndighetens rätt att företa inspektioner samt att få tillträde till platser som det är behövligt att få tillträde till med tanke på tillsynen över efterlevnaden av lagen.

I 1 mom. sägs att tillsynsmyndigheten har rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen och att där utföra inspektioner. Förutsättningen är att åtgärderna behövs med tanke på tillsynen. Myndigheten ska få tillträde till de områden och lokaler där konsumtionstjänsten tillhandahållas, så att den kan övervaka att de lagstadgade skyldigheterna iakttas.

I 2 mom. föreslås rätt att få göra inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur. Enligt 10 § i grundlagen kan det föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden bara om de är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas. Sålunda föreslås det att tillsynsmyndigheten ska få utföra inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur om det finns skäl att misstänka att ett hälsobrott som avses i 44 kap. 1 § i strafflagen har begåtts i konsumtionstjänsten. En sådan inspektion ska få utföras bara om det finns skäl att misstänka ett hälsobrott, och endast i den omfattning som är nödvändig för att utreda de omständigheter som hänför sig till den misstanken. Bestämmelser om inspektionsrätten behövs särskilt med tanke på situationer där tjänsteleverantören inte har något annat verksamhetsställe utan tjänsten tillhandahålls endast hemma hos leverantören.

Enligt 3 mom. ska bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen iakttas vid inspektionerna. Förvaltningslagens 39 § gäller enligt paragrafens förarbeten endast sådan inspektion som hör till myndighetens behörighet och som behövs för att ett visst förvaltningsärende ska kunna utredas eller förutsättningarna för ett beslut ska kunna konstateras. Däremot ska inspektioner som har karaktären av tillsyn som faller inom myndighetens behörighet stanna utanför paragrafens tillämpningsområde (RP 72/2002 rd, s. 100). Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att det i reglering som gäller inspektioner av tillsynskaraktär för klarhets skull bör hänvisas till den allmänna bestämmelsen om inspektioner i 39 § i förvaltningslagen (t.ex. GrUU 35/2014 rd).

14 §. Utredning av olyckor. Enligt paragrafen ska tillsynsmyndigheten kunna utreda en olycka som den fått uppgift om och som orsakats av en konsumtionstjänst, om tillsynsmyndigheten bedömer att det behövs med tanke på utredningen av orsaken till olyckan eller förebyggandet av olyckor. När tillsynsmyndigheten utreder en olycka har den rätt enligt 17 § i denna lag att få information från andra myndigheter och tjänsteleverantörer.

På det sätt som beskrivs närmare i de viktigaste förslagen är lagens huvudsakliga syfte att förebygga hälsoskador som orsakas av konsumtionstjänster. Sålunda ska även myndighetstillsynen inriktas på framtiden och på att förebygga olägenheter för hälsan som eventuellt orsakas av tjänsterna. Trots detta är det ändamålsenligt att föreskriva om rätt för tillsynsmyndigheten att utreda olyckor i efterhand, eftersom utredande av orsakssambanden i fråga om inträffande olyckor främjar på ett väsentligt sätt förebyggandet av risken för hälsoskador. Syftet med utredning av olyckor är att identifiera och analysera bl.a. de faktorer som lett till olyckan, säkerhetsåtgärdernas tillräcklighet och verksamheten hos olika parter som medverkat till olyckan. Tillsynsmyndigheten ska informera om resultaten av utredningar av olyckor. Dessutom kan tillsynsmyndigheten utifrån den information som erhållits från utredningar av olyckor meddela rekommendationer och anvisningar för att förbättra tjänsters säkerhet samt dela information om olyckor till tjänsteleverantörer, myndigheter och andra intressentgrupper. Med informationen från utredningarna om olyckor kan tillsynsmyndigheten stödja utvecklingen av konsumtionstjänsters säkerhet landsomfattande, enligt tjänstesektor samt på enskilda tillsynsobjekt.

15 §. Prover och användning av tjänsten. I paragrafen föreslås bestämmelser om rätt för myndigheten att ta prov på produkter som används i samband med en konsumtionstjänst och att använda konsumtionstjänsten för tillsynen. Dessutom ingår bestämmelser om skyldighet att ersätta provet och användningen av tjänsten enligt gängse pris.

I 1 mom. föreslås rätt för tillsynsmyndigheten att ta prov och använda en konsumtionstjänst för tillsynen. Myndigheten ska kunna ta prov eller använda tjänsten bara om det behövs för tillsynen över efterlevnaden av denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Att ta prov och använda en tjänst ska ses som en sekundär metod att övervaka efterlevnaden av lagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Tillsynen ska i första hand genomföras med hjälp av information från tjänsteleverantören samt inspektioner. Prov och användning av en tjänst ska komma i fråga som tillsynsmetod först om den information och de dokument som fås från tjänsteleverantören samt inspektionerna inte är tillräckliga med tanke på tillsynen över efterlevnaden av lagen.

Vid provtagning kan det vara fråga om att ta prov på de material som används vid genomförandet av tjänsten. Med användning av tjänsten avses åter att myndigheten i tillsynssyfte faktiskt använder tjänsten på samma sätt som användarna. Användning av tjänsten är t.ex. inte att tillsynsmyndigheten under inspektionen rör sig i tjänstens omgivning för att iakta den.

För provtagning och användning av en tjänst ska gälla samma begränsningar som vid en inspektion enligt 13 § när provtagningen eller användningen av tjänsten förutsätter att tillsynsmyndigheten får tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som det med tanke på den tillsyn som avses i denna lag är nödvändigt att få tillträde till. Tillträde till utrymmen som används för boende av permanent natur för att ta prov eller använda en tjänst ska fås endast om det finns skäl att misstänka att ett hälsobrott som avses i 44 kap. 1 § i strafflagen har begåtts.

I 2 mom. föreskrivs det om ersättningar som betalas för prov och användning av konsumtionstjänster. Förutsättningen för ersättning är för det första att provtagningen eller användningen av tjänsten har orsakat tjänsteleverantören ekonomisk skada och att tjänsteleverantören kräver ersättning. Om provet kan återlämnas till tjänsteleverantören i oskadat skick eller om det är fråga om en avgiftsfri tjänst, uppstår ingen fråga om ersättning. Ersättning ska betalas enligt gängse pris, vilket i praktiken betyder det försäljningspris som tjänsteleverantören tar ut. Ersättning ska dock inte betalas om tillsynsmyndigheten upptäcker att konsumtionstjänsten inte uppfyller kraven i denna lag eller i bestämmelser som har utfärdats med stöd av den.

I 3 mom. föreskrivs det att tillsynsmyndigheten kan ålägga tjänsteleverantören att ersätta kostnaderna för anskaffning, testning och undersökning av konsumtionstjänsten, om tjänsten inte uppfyller kraven i denna lag eller i bestämmelser som har utfärdats med stöd av den.

16 §. Utomstående experter. I paragrafen föreslås bestämmelser om möjlighet för tillsynsmyndigheten att anlita utomstående experter som hjälp.

Enligt 1 mom. ska utomstående experter ska på begäran av tillsynsmyndigheten kunna bistå denna vid inspektioner, undersökningar och utredningar som utförs för tillsynen, och för vilka de har den sakkunskap och kompetens som behövs. En utomstående experts uppgift ska vara att hjälpa myndigheten, och experten ska t.ex. inte självständigt kunna utföra tillsynsinspektioner utan endast bistå den myndighet som utför tillsynsinspektionen. Genom regleringen utökas den kompetens som tillsynsmyndigheten har tillgång till. Den föreslagna lagen har ett brett tillämpningsområde, vilket också innebär stor brokighet hos de tjänster som ska övervakas och hos tjänsteleverantörerna. Man kan behöva anlita en utomstående expert, om tillsynen över konsumtionstjänsten förutsätter sådan kompetens eller utrustning som tillsynsmyndigheten inte har. Man kan behöva anlita experthjälp även av andra resursskäl.

Enligt 2 mom. ska på en utomstående expert tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när experten utför uppgifter som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974). På en utomstående expert tillämpas de allmänna förvaltningslagarna direkt med stöd av deras bestämmelser om tillämpningsområde.

17 §. Rätt till information. I paragrafen föreslås bestämmelser om rätt för tillsynsmyndigheten att trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar som gäller rätten att få information av tjänsteleverantörer samt av andra myndigheter få sådan information som är nödvändig för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten ska trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar som gäller rätten att få information ha rätt att få information av andra myndigheter, såsom polisen, räddningsväsendet och hälsoskyddsmyndigheten. Myndigheternas inbördes tillgång till information bör tryggas också när det gäller sekretessbelagda uppgifter. Tillsynsmyndigheten ska trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar som gäller rätten att få information ha rätt att få information även av tjänsteleverantörer.

Tillsynsmyndighetens rätt att få information trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar som gäller rätten att få information ska vara begränsad endast till information som är nödvändig för tillsynen. Sådan sekretessbelagd information som det kan vara nödvändigt för tillsynsmyndigheten att få för dessa syften är sannolikt i praktiken oftast företagshemligheter eller information som gäller hälsotillståndet eller privatlivet, men i enskilda fall kan även annan slags sekretessbelagd information vara nödvändig. Situationer där bl.a. information om hälsotillståndet kan vara nödvändig för behandlingen av ett ärende är t.ex. druckningsfall, problemfall i samband med skönhetsvårdstjänster samt olyckor som inträffat i programtjänster. Det kan vara nödvändigt för tillsynsmyndigheten att få information som innehåller företagshemligheter t.ex. för att den ska kunna bedöma till vilken slags kundkrets eller i vilken utsträckning konsumtionstjänsten tillhandahålls. När det gäller information om privatlivet kan det vara nödvändigt för tillsynsmyndigheten att få information som gäller t.ex. en persons medlemskap i en förening. Detta kan bli aktuellt t.ex. när tillsynsmyndigheten riktar tillsynsåtgärder mot en konsumtionstjänst som tillhandahålls av en förening eller om det har inträffat en olycka i konsumtionstjänsten, beträffande vilken det är nödvändigt för tillsynsmyndigheten att även få veta om den som drabbats av olyckan tidigare har utövat grenen för att kunna inrikta tillsynsåtgärderna och utreda olyckan. Tillsynsmyndighetens rätt till information ska inte vara mer omfattande än vad som är nödvändigt med tanke på tillsynen för att skydda människors hälsa och säkerhet.

18 §. *Rätt att lämna ut information på eget initiativ.* I paragrafen föreslås rätt för tillsynsmyndigheten att trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar som gäller rätten att lämna ut information på eget initiativ lämna ut information som tillsynsmyndigheten erhållit då den utfört tillsynsuppgifter till förundersökningsmyndigheter samt till andra säkerhetsmyndigheter.

I 47 § i den gällande konsument säkerhetslagen föreskrivs det om rätt för tillsynsmyndigheten att lämna ut uppgifter till en tillsynsmyndighet för fullgörande av en övervakningsuppgift och till åklagar- och polismyndigheterna för förebyggande eller utredning av brott. Utgångspunkten för sådant utlämnande av information är en begäran om information som framställs av en myndighet som har rätt att få den information som den begär. Det behöver inte föreskrivas särskilt om sådant utlämnande av information, eftersom rätten att lämna ut information i en sådan situation grundar sig på mottagarens rätt att få denna information.

Däremot är det skäl att föreskriva särskilt om utlämnande av information på eget initiativ, som alltså inte grundar sig på en begäran om information. Strävan med bestämmelsen är att säkerställa att en myndighet som övervakar konsumtionstjänsters säkerhet kan informera en behörig myndighet om missförhållanden och försummelser som den upptäckt i sitt tillsynsarbete. I den mån det är skäl att misstänka ett brott, vanligtvis hälsobrott, ska tillsynsmyndigheten kunna lämna behövlig information till förundersökningsmyndigheterna på eget initiativ. Situationen ska vara densamma när tillsynsmyndigheten misstänker brott mot annan lagstiftning som införts för att skydda hälsa och liv. Sådan lagstiftning är t.ex. räddningslagen, hälsoskyddslagen och produktsäkerhetslagstiftningen. Regleringen syftar till att effektivisera det föregripande skyddet för människors liv och hälsa särskilt genom att underlätta samarbetet mellan de myndigheter som övervakar detta.

Det ska vara möjligt att lämna ut information på eget initiativ endast till den del det är nödvändigt för de syften som nämns i paragrafen. Med stöd av bestämmelsen ska på eget initiativ alltså inte utlämnas t.ex. sådan information som bedöms vara nödvändig för en annan säkerhetsmyndighet för dennas bedömning av en misstänkt överträdelse, utan endast sådan information som är nödvändig för att myndigheten ska få kännedom om misstanken. Den myndighet som tar emot informationen ska med stöd av sin egen rätt till information begära

annan information som den behöver av myndigheten enligt lagen om konsumtionstjänsters säkerhet.

19 §. Tillsynsbeslut. I paragrafen föreslås bestämmelser om förpliktande tillsynsbeslut, som tillsynsmyndigheten kan meddela om tjänsteleverantören inte har fullgjort sina lagstadgade skyldigheter. Tillsynsmyndigheten kan ålägga tjänsteleverantören att åtgärda det lagstridiga inom en av myndigheten utsatt tid och på det sätt som myndigheten bestämmer. Ett tillsynsbeslut kan meddelas i alla sådana situationer där tjänsteleverantören inte fullgör sina skyldigheter som föreskrivs i den föreslagna lagen.

På samma sätt som i fråga om andra metoder i förslaget till 4 kap. ska också ett tillsynsbeslut kunna och ska i princip föregås av lindrigare tillsynsmetoder. Tjänsteleverantören ska kunna anvisas att fullgöra sina lagstadgade skyldigheter på flera olika sätt, t.ex. genom att tjänsteleverantören anvisas att bekanta sig med tillsynsmyndighetens anvisningar, ges individuell skriftlig handledning, en rekommendation eller en uppmaning eller genom att det ordnas en diskussion med en företrädare för tjänsteleverantören.

20 §. Beslut om förbud. I paragrafen föreslås bestämmelser om förpliktande beslut om förbud som kan meddelas av tillsynsmyndigheten.

I 1 mom. föreskrivs det om förutsättningarna för att meddela beslut om förbud. Ett beslut får meddelas, om konsumtionstjänsten medför fara för liv eller hälsa för användaren av tjänsten eller för någon som direkt berörs av tjänsten och faran inte kan avvärras på något annat sätt. För att garantera konsumenternas säkerhet är det viktigt att tillhandahållandet av en konsumtionstjänst som medför fara vid behov kan förbjudas i sådana situationer där säkerhetsbristerna är så väsentliga att tillhandahållande av tjänsten inte alls kan tillåtas innan bristerna har avhjälpits. Meddelande av beslut om förbud är således en sekundär metod i förhållande till ett tillsynsbeslut enligt 19 §.

I 2 mom. föreskrivs det att beslut om förbud meddelas så att det gäller tills den lagstridighet som orsakar fara för liv eller hälsa har avlägsnats. Syftet med ett beslut om förbud är att säkerställa att en konsumtionstjänst som medför fara inte tillhandahålls. För att förbudet ska uppfylla sitt syfte men inte gå längre än vad som behövs, är det skäl att utsträcka förbudets varaktighet endast till den tid då säkerhetsbristerna förekommer. Tillsynsmyndigheten får också bestämma på vilket sätt lagstridigheten ska avlägsnas.

21 §. Avbrytande av verksamhet. I paragrafen föreskrivs det om rätt för tillsynsmyndigheten att avbryta verksamheten, om det är uppenbart att konsumtionstjänsten medför omedelbar fara för liv eller hälsa och faran inte kan avvärras på något annat sätt. Verksamheten får avbrytas endast till den del det är nödvändigt för att avvärra risken.

Det ska vara möjligt att avbryta verksamheten med stöd av 21 § endast när faran inte kan avvärras på något annat sätt. Faran ska vara uppenbar och omedelbar. Också i sådana situationer där en konsumtionstjänst medför omedelbar fara för liv eller hälsa ska tillsynsmyndigheten i första hand ingripa i situationen med ett tillsynsbeslut eller ett beslut om förbud och vid behov förena beslutet med hot om avbrytande av verksamheten. Det är fråga om en mycket kraftig administrativ metod som ska kunna komma i fråga endast i helt exceptionella och synnerligen brådskande situationer, där inte heller ett tillsynsbeslut eller beslut om förbud med hot om avbrytande kan betraktas som tillräckligt. Verksamheten ska kunna avbrytas endast i den utsträckning som är nödvändig med beaktande av de andra metoder som tillsynsmyndigheten förfogar över.

Ett beslut om avbrytande av verksamheten är ett förvaltningsbeslut, på vilket tillämpas den allmänna förvaltningslagstiftningen och som alltså får överklagas hos förvaltningsdomstolen.

22 §. Tvångsutförande. I paragrafen föreskrivs det om rätt för tillsynsmyndigheten att låta utföra en åtgärd på tjänsteleverantörens bekostnad, om det är uppenbart att en konsumtionstjänst medför omedelbar fara för liv eller hälsa och faran inte kan avväjas på något annat sätt. Tillsynsmyndigheten kan låta utföra en åtgärd endast till den del som det är nödvändigt för att avväja faran med beaktande av de övriga metoder som tillsynsmyndigheten förfogar över.

Tillsynsmyndigheten kan låta utföra en åtgärd med stöd av 22 § bara om faran inte kan avväjas på något annat sätt. Faran ska vara uppenbar och omedelbar. Också i sådana situationer där en konsumtionstjänst medför omedelbar fara för liv eller hälsa ska tillsynsmyndigheten i första hand ingripa i situationen genom ett tillsynsbeslut eller ett beslut om förbud och vid behov förena beslutet med hot om tvångsutförande. Det är fråga om en mycket kraftig administrativ metod som ska kunna komma i fråga endast i helt exceptionella och synnerligen brådskande situationer, där inte heller ett tillsynsbeslut eller ett beslut om förbud med hot om tvångsutförande kan anses tillräckligt. Tillsynsmyndigheten ska kunna låta utföra endast sådana åtgärder som är nödvändiga med beaktande av de andra metoder som tillsynsmyndigheten förfogar över.

Ett beslut om tvångsutförande är ett förvaltningsbeslut, på vilket tillämpas den allmänna förvaltningslagstiftningen och som alltså får överklagas hos förvaltningsdomstolen.

23 §. Åläggande att lämna information. I 1 mom. föreslås att tillsynsmyndigheten kan ålägga tjänsteleverantören att inom en utsatt tid och på det sätt som myndigheten bestämmer informera om det beslut eller förbud som myndigheten meddelat.

Enligt 2 mom. ska tillsynsmyndigheten på tjänsteleverantörens bekostnad kunna informera om de omständigheter som avses i 1 mom., om tjänsteleverantören inte har fullgjort det åläggande som myndigheten meddelat eller om det på grund av ärendets brådskande natur finns vägande skäl att informera på detta sätt.

Regleringens innehåll motsvarar regleringen enligt 44 § i den gällande konsument säkerhetslagen.

24 §. Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande. I paragrafen föreslås det bestämmelser om tillsynsmyndighetens befogenhet att förena tjänsteleverantörens skyldighet att lämna information enligt 17 § samt tillsynsmyndighetens tillsynsbeslut eller beslut om förbud eller åläggande att lämna information med hot om tvångsutförande och avbrytande. Till denna del iakttas viteslagens bestämmelser. Enligt den gällande konsument säkerhetslagen döms vite ut av förvaltningsdomstolen. Det föreslås att regleringen förenhetligas med annan motsvarande reglering så att vitet döms ut av tillsynsmyndigheten. Ändring i ett beslut om att vite ska dömas ut söks på samma sätt som i beslutet om huvudförpliktelsen, dvs. genom besvär hos förvaltningsdomstol och högsta förvaltningsdomstolen. Bestämmelser om detta finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

25 §. Påföljdsavgift. I paragrafen föreslås bestämmelser om administrativ påföljdsavgift som ska påföras en tjänsteleverantör.

De skyldigheter som åläggs tjänsteleverantören bildar en helhet som styr tjänsteleverantörens verksamhet och som syftar till att såväl på förhand som under användningen garantera att

konsumtionstjänsten är säker för den som använder konsumtionstjänsten och för dem som direkt berörs av tjänsten. Tillsynspraxis har visat att man i merparten av fallen på ett effektivt sätt kan uppnå ett lagenligt tillstånd med andra administrativa metoder än sådana som är av straffrättslig karaktär i de situationer där brister i en konsumtionstjänst kommer till tillsynsmyndighetens kännedom. Huruvida brister i en konsumtionstjänst kommer till tillsynsmyndighetens kännedom kan dock i någon mån vara beroende av slumpen, och det vilar på tjänsteleverantörens ansvar att på eget initiativ säkerställa att tjänsten är säker. Man bör också lägga märke till att tillsynen över säkerheten hos en tjänst nästan alltid sker i efterhand så att när säkerhetsbrister uppdagas genomförs tjänsten redan eller så har tillhandahållandet av den upphört. Med tillsynsmetoder kan tillsynsmyndigheten ingripa endast i framtida tillhandahållande av tjänsten. Möjligheten att påföra påföljdsavgift ska fungera som avskräckning, vars syfte är att förebygga brott mot lagen.

I paragrafen föreslås bestämmelser om de skyldigheter beträffande vilka en påföljdsavgift kan påföras den tjänsteleverantör som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot den. Graden av imputabilitet bör vara heltäckande eftersom tjänsteleverantören måste kunna antas ha den information och kunskap som behövs för att fullgöra dessa skyldigheter och eftersom överträdelse av dessa skyldigheter ska anses ge uttryck åt likgiltighet gentemot säkerheten för dem som använder tjänsten och dem som direkt berörs av tjänsten.

Enligt *1 punkten* ska en påföljdsavgift kunna påföras för försummelse av skyldighet enligt 6 § 1 och 2 mom. att identifiera faror och bedöma risker. Identifiering av risker och bedömning av risker som anknyter till konsumtionstjänsten måste betraktas som en åtgärd av största vikt med tanke på tjänstens säkerhet, och fullgörandet av lagens övriga skyldigheter baserar sig i stor utsträckning på resultatet av denna riskbedömning. Försummelse av skyldigheten innebär att tjänstens säkerhet överlämnas åt slumpen, något som inte kan godkännas.

I *2 punkten* föreslås en bestämmelse om sanktioner som gäller anmälningsskyldigheten enligt 10 §. På det sätt som konstateras i specialmotiveringen till 10 § är det viktigt att tillsynsmyndigheten efter en händelse utan dröjsmål får information om sådana händelser, så att den vid behov kan vidta tillsynsåtgärder för att säkerställa att tjänsten är säker. I vissa situationer kan tillsynsmyndigheten bli tvungen att rikta tillsynsåtgärder även till andra tjänster av samma typ för att försäkra sig om att de är säkra. Utifrån den information som erhålls med stöd av anmälningsskyldigheten kan man dessutom försöka förebygga liknande olyckor och nära ögat-situationer i fortsättningen. När tillsynsmyndigheten har information om en olycka eller en nära ögat-situation, kan tillsynsmyndigheten vid behov ingripa i tjänstens säkerhet med de administrativa metoder som den förfogar över. Användningen eller valet av dessa metoder påverkas inte av om tillsynsmyndigheten har fått informationen om säkerhetsbristen från tjänsteleverantören, en konsument eller någon annanstans ifrån, så bestämmelserna om dessa metoder fungerar varken som avskräckning eller som incitament, så att tjänsteleverantörerna lättare skulle göra anmälningar. Eftersom man inte kan ingripa i försummelser med andra administrativa metoder och möjlighet att använda dessa metoder inte kan anses ha avskräckande effekt och försummelse av skyldigheterna kan äventyra konsumenters säkerhet direkt och konkret, är det för att garantera konsumenters säkerheten nödvändigt att föreskriva om sanktioner för sådana försummelser.

26 §. Påföljdsavgiftens storlek. I paragrafen föreslås bestämmelser om påföljdsavgiftens storlek.

Enligt *1 mom.* ska påföljdsavgiftens storlek alltid baseras på en helhetsbedömning, där hänsyn ska tas till de omständigheter som uppräknas i bestämmelsen.

Vid bedömningen av överträdelsens art kan uppmärksamhet åtminstone fästas vid vilken skyldighet som har överträtts och hur väsentlig betydelse har efterlevnaden av den skyldigheten för människors säkerhet. Med omfattning avses särskilt antalet människor som överträdelsen kan påverka. Med allvarlighet hänvisas till överträdelsens negativa följder, särskilt äventyrande av säkerheten. Varaktigheten ska också beaktas i bedömningen så att en långvarig överträdelse i princip leder till en större påföljdsavgift. En kortvarig överträdelse av engångsnatur kan emellertid leda till en större påföljdsavgift, om detta är motiverat t.ex. på grund av överträdelsens omfattning eller allvarlighet. Den erhållna vinningen är i första hand ekonomisk vinning, som också är förlust som undvikits genom överträdelsen. Det är inte en förutsättning för påförande av påföljdsavgift att utreda vinningen, men om denna omständighet är känd kan den påverka storleken på den påföljdsavgift som påförs. De åtgärder som den tjänsteleverantör som påföljdsavgiften gäller har vidtagit för att avhjälpa överträdelsen ska beaktas som omständigheter som minskar påföljdsavgiften. Andra överträdelser av lagen om konsumtionstjänsters säkerhet som samma tjänsteleverantör begått kan åter leda till en större påföljdsavgift. Eftersom det är fråga om en helhetsbedömning kan också andra faktorer som påverkat händelsen beaktas.

I *2 mom.* föreslås bestämmelser om den högsta påföljdsavgift som får påföras en juridisk person. Den påföljdsavgift som påförs en juridisk person får utgöra högst en procent av den juridiska personens omsättning, dock högst 100 000 euro. I paragrafen föreskrivs det med avseende på den omsättning som ska beaktas också om situationer där affärsverksamheten har inletts nyligen.

I *3 mom.* föreslås bestämmelser om den högsta påföljdsavgift som får påföras en fysisk person. Den påföljdsavgift som påförs en fysisk person får vara högst en procent av dennes inkomster enligt den verkställda beskattningen, dock högst 10 000 euro. Om inkomsterna inte kan utredas på ett tillförlitligt sätt, kan de uppskattas utifrån annan tillgänglig utredning.

Påföljdsavgiftens storlek behandlas i den allmänna motiveringen.

27 §. Påförande av påföljdsavgift. I *1 mom.* föreslås bestämmelser om den myndighet som påför påföljdsavgiften. Påföljdsavgift är en administrativ påföljd av straffkaraktär och den ska enligt propositionen påföras av tillsynsmyndigheten enligt lagen, som är Säkerhets- och kemikalieverket. I ett påföljdsavgiftsärende är det fråga om att tillämpa samma materialrättsliga bestämmelser som i ärenden som gäller förelägganden som utfärdas med stöd av lagen om konsumtionstjänsters säkerhet. Säkerhets- och kemikalieverket har redan med stöd av annan lagstiftning möjlighet att påföra påföljdsavgifter. Denna befogenhet är alltså inte ny för denna myndighet.

I *2 mom.* föreslås att påföljdsavgift inte får påföras, om det har förflutit mer än två år sedan handlingen.

I *3 mom.* föreskrivs det att i ett ärende som gäller påföljdsavgift får det i syfte att påföra en fysisk person en påföljdsavgift inte användas sådana uppgifter som personen har lämnat med stöd av skyldigheten att lämna information enligt 17 § och som har erhållits genom att personen med stöd av 24 § har förelagts vite för att fullgöra skyldigheten att lämna information. Genom bestämmelsen genomförs skyddet mot självinkriminering.

28 §. *Avstående från att påföra påföljdsavgift.* I paragrafen föreslås bestämmelser om grunderna för att inte påföra påföljdsavgift.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om de grunder som ska föreligga för att ingen påföljdsavgift alls ska påföras. Enligt momentet påförs påföljdsavgift inte om överträdelsen är ringa. En överträdelse av bestämmelserna kan vara ringa, om det är fråga om en överträdelse av engångsnatur, även om den berör en tämligen stor grupp människor. Det är fråga om huruvida det konkreta enskilda fallet är ringa. Påföljdsavgift påförs inte heller, om påförande av påföljdsavgift ska anses uppenbart oskäligt. Det är fråga om en samlad bedömning, där det är möjligt att beakta exempelvis orsakerna till och följderna av ett felaktigt förfarande samt gärningsmannens individuella förhållanden.

I 2 mom. föreskrivs det att påföljdsavgift inte påförs om personen för samma handling har ett ärende som gäller påförande av påföljdsavgift anhängigt eller om ärendet är avgjort och har vunnit laga kraft. Bestämmelsens syfte är att genomföra förbudet mot dubbel straffbarhet.

Enligt 3 mom. behöver påföljdsavgift inte påföras, om tjänsteleverantören har vidtagit tillräckliga korrigerande åtgärder omedelbart efter att överträdelsen upptäcktes och det inte är fråga om en allvarlig eller återkommande överträdelse.

I 4 mom. sägs det att påföljdsavgift inte behöver påföras om tillsynsmyndigheten har fått uppgift om överträdelsen genom en anmälan som avses i 10 §, förutsatt att anmälan görs utan dröjsmål på det sätt som föreskrivs i den bestämmelsen och uppfyller de krav som nämns i den bestämmelsen och det inte är fråga om en allvarlig eller återkommande överträdelse. Bestämmelsens syfte är att uppmuntra tjänsteleverantörer att göra sådana anmälningar som avses i 10 §.

I 5 mom. föreskrivs det att påföljdsavgift inte heller behöver påföras om ett vite har dömts ut på grund av samma överträdelse.

29 §. *Påföljdsavgiftens förhållande till straffrättsliga bestämmelser.* I paragrafen föreslås bestämmelser om påföljdsavgiftens förhållande till straffrättsliga bestämmelser, och genom bestämmelsen genomförs förbudet mot dubbel straffbarhet (*ne bis in idem*). Enligt det är det förbjudet att åtala och döma någon två gånger för samma handling. Förbudet mot dubbel straffbarhet hindrar inte påförande av en administrativ påföljdsavgift utöver administrativa tvångsmedel.

Enligt 1 mom. får påföljdsavgift inte påföras någon som är misstänkt för samma handling i en förundersökning, någon i fråga om vilken det pågår åtalsprövning avseende samma handling eller någon som är svarande i domstol i ett brottmål som gäller samma handling. Påföljdsavgift får inte heller påföras någon som har dömts genom en lagakraftvunnen dom för samma handling i ett brottmål.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om påföljdsavgiften inverkan på straffprocessen i syfte att genomföra förbudet mot dubbel straffbarhet. Om påföljdsavgift har påförts för samma överträdelse, får åtal inte väckas och straff inte dömas ut för samma handling. Bestämmelsen gäller fysiska personer.

I 3 mom. hänvisas till strafflagens bestämmelse om hälsobrott, där det föreskrivs om de straffrättsliga påföljder som är tillämpliga på brott mot lagen om konsumtionstjänsters säkerhet.

30 §. Verkställighet av påföljdsavgift. En påföljdsavgift ska verkställas i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av böter. Den föreslagna paragrafen innehåller en informativ hänvisning till detta. För verkställigheten av påföljdsavgift svarar Rättsregistercentralen, som har motsvarande verkställighetsuppdrag. Ingen ränta tas ut på påföljdsavgiften. I paragrafen föreskrivs det dessutom om preskription av påföljdsavgift, eftersom varken lagen om verkställighet av böter eller lagen om preskription av skulder (728/2003) innehåller bestämmelser som lämpar sig för ändamålet. Preskriptionstiden är enligt förslaget fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om påföljdsavgiften meddelades, vilket motsvarar den föreskrivna preskriptionstiden för bötesstraff. Påföljdsavgiften avskrivs när den avgiftsskyldiga fysiska personen avlider.

31 §. Ändringssökande. Enligt paragrafen finns bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

32 §. Verkställighet. Enligt paragrafen ska där avsedda beslut som tillsynsmyndigheten meddelat iakttas trots ändringssökande, om inte den myndighet där ändring söks bestämmer något annat. Eftersom tillsynsmyndigheten genom sitt beslut försöker säkerställa att tjänsterna är säkra, är det nödvändigt att föreskriva att tillsynsmyndighetens beslut ska iakttas trots ändringssökande, om inte den myndighet där ändring söks bestämmer något annat. Ett beslut som gäller påförande av påföljdsavgift ska dock inte kunna verkställas innan det har vunnit laga kraft.

33 §. Ikraftträdandebestämmelser. I 1 mom. bestäms om lagens ikraftträdande.

I 2 mom. föreslås det att bestämmelserna om skyldighet att föra bok dock i princip ska börja tillämpas först sex månader efter lagens ikraftträdande. Det är fråga om nya skyldigheter, så tjänsteleverantörerna behöver ges tillräckligt med tid att förbereda sig på att iakta dem. För tjänsteleverantörer som omfattas av den gällande lagens skyldighet att upprätta säkerhetsdokument är skyldigheten att föra bok emellertid inte ny på det sättet att denna övergångstid behöver tillämpas på dem.

7.3 Lagen om marknadskontrollen av vissa produkter

1 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att paragrafens 1 mom. utökas med ett omnämnande av lagen om konsumentprodukters säkerhet. I bestämmelsen anges de författningar vilkas tillämpningsområde omfattar produkter på vilka lagen om marknadskontroll av vissa produkter ska tillämpas. Lagen ska i fortsättningen tillämpas på produkter som omfattas av tillämpningsområde för lagen om konsumentprodukters säkerhet. Ändringen behövs för att genomföra artikel 23 i förordningen om allmän produktsäkerhet. De bestämmelser i marknadskontrollförordningen som avses i artikel 23.1 i förordningen om allmän produktsäkerhet tillämpas på marknadskontrollen av konsumentprodukter på det sätt som föreskrivs i artikel 23.2, vilket också måste beaktas när lagen om marknadskontrollen av vissa produkter, t.ex. dess 6 §, tillämpas.

Det föreslås att paragrafens 3 mom. utökas med ett omnämnande av att lagen innehåller bestämmelser om den gemensamma nationella kontaktpunkt som avses i 25.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet. Tillägget är på samma sätt som momentets övriga innehåll informativt, och egentliga bestämmelser om den gemensamma nationella kontaktpunkten ingår i 4 d §. För närvarande anges i såväl 2 som 3 mom. att för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 används senare i lagen kortformen ”marknadskontrollförordningen”. Detta behöver anges

endast en gång och i den bestämmelse där rättsakten nämns första gången. På andra ställen i lagen är det skäl att använda rättsaktens kortform, och ordalydelsen i 3 mom. korrigeras i enlighet med detta.

4 d §. *Gemensam nationell kontaktpunkt.* Paragrafen är ny. I paragrafen föreslås det att Säkerhets- och kemikalieverket ska vara den gemensamma nationella kontaktpunkt som avses i förordningen om allmän produktsäkerhet. Bestämmelsen behövs för att genomföra artikel 25.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

Enligt kapitel 5.1 i del II i bilagan till kommissionens genomförandebeslut om Safety Gate-systemet (EU) ska varje medlemsstat ska inrätta en enda Safety Gate-kontaktpunkt (tidigare Rapexkontaktpunkt) som ska sköta Safety Gate (tidigare Rapex) på nationell nivå. Till denna uppgift som nu försvinner och som i stor utsträckning motsvarar den gemensamma nationella kontaktpunktens uppgift enligt förordningen om allmän produktsäkerhet, utses i den gällande lagstiftningen Säkerhets- och kemikalieverket (3 § i lagen om underrättelser till Europeiska kommissionen om marknadskontrollen av vissa produkter som medför risk (1197/2009)). Enligt 1 mom. ska Säkerhets- och kemikalieverket sköta den uppgift enligt förordningen om allmän produktsäkerhet som ersätter den uppgift som försvinner.

I 2 mom. sägs att bestämmelser om den gemensamma nationella kontaktpunkten uppgifter finns i artikel 25.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet. Bestämmelsen är informativ.

7 §. *Kontrollplan.* Paragrafen utökas med en hänvisning till artikel 23 i förordningen om allmän produktsäkerhet. Tillägget behövs för att i kontrollplanen ska beaktas de omständigheter som berör förordningen om allmän produktsäkerhet och som för närvarande beaktas i fråga om unionens harmoniseringslagstiftning. Enligt den gällande bestämmelsen ska bestämmelserna i artikel 13 i marknadskontrollförordningen beaktas i kontrollplanen. Den bestämmelsen tillämpas på produkter som omfattas av tillämpningsområdet för förordningen om allmän produktsäkerhet med stöd av artikel 23.1 i förordningen om allmän produktsäkerhet och på det sätt som anges i punkt 2 i den artikeln.

19 §. *Föreläggande om återkallelse.* I paragrafen ingår bestämmelser om rätt för marknadskontrollmyndigheten att förelägga en ekonomisk aktör att från marknaden återta en produkt som medför risk. Innehållet i 1 och 2 mom. motsvarar regleringen enligt gällande 19 § 1 och 2 mom. till den del den gäller förutsättningarna för att meddela föreläggande om återkallelse. Dessa förutsättningar är desamma för konsumentprodukter och andra produkter än konsumentprodukter. Eftersom det föreskrivs om förfarandet vid återkallelse av konsumentprodukter i förordningen om allmän produktsäkerhet och om förfarandet vid återkallelse av andra produkter än konsumentprodukter nationellt, är det skäl att föreskriva om förutsättningarna för föreläggande om återkallelse i en separat bestämmelse.

19 a §. *Återkallelse av konsumentprodukter.* Paragrafen är ny. Enligt den finns bestämmelser om förfarandet vid återkallelse av konsumentprodukter i artiklarna 36 och 37 i förordningen om allmän produktsäkerhet. Bestämmelsen är informativ.

19 b §. *Återkallelse av andra produkter än konsumentprodukter.* Paragrafen är ny. I paragrafen föreslås bestämmelser om förfarandet vid återkallelse av andra produkter än konsumentprodukter. Bestämmelsens innehåll motsvarar regleringen enligt gällande 19 § 1 och 3 mom. till den del den gäller innehållet i förfarandet vid återkallelse.

22 a §. *Befogenheter i samband med onlinegränssnitt och domännamn.* Det föreslås att paragrafen utökas med ett nytt 6 mom., där det föreskrivs att bestämmelser om förelägganden

som gäller leverantörer av onlinemarknadsplatser finns dessutom i lagen om konsumentprodukters säkerhet. Tillägget är informativt. Bestämmelser enligt förordningen om allmän produktsäkerhet som gäller föreläggande som riktas till leverantörer av onlinemarknadsplatser avser endast konsumentprodukter, och dessutom skiljer sig begreppet onlinegränssnitt enligt förordningen om allmän produktsäkerhet något från marknadskontrollförordningens begrepp onlinegränssnitt. Av denna orsak föreskrivs det om dylika förelägganden i lagen om konsumentprodukters säkerhet.

Till leverantörer av onlinemarknadsplatser kan således riktas förelägganden som avses i såväl 22 a § i marknadskontrollagen som i lagen om konsumentprodukters säkerhet till den del leverantörerna av onlinemarknadsplatser är sådana tjänsteleverantörer som avses i 22 a § i marknadskontrollagen. Det är inte möjligt att rikta ett föreläggande som avses i lagen om konsumentprodukters säkerhet till andra tjänsteleverantörer än leverantörer av onlinemarknadsplatser, och föreläggande kan inte meddelas i andra ärenden än sådana som gäller konsumentprodukter.

27 §. Skyddsklausulanmälan. I bestämmelsen stryks den informativa hänvisningen i 2 mom. till artikel 20 i marknadskontrollförordningen, som inte gäller skyddsklausulanmälningar utan anmälningar inom systemet för snabb varning Safety Gate. Marknadskontrollagens bestämmelse ska i fortsättningen gälla endast anmälningar enligt förfarandet med skyddsklausul. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras så att den börjar motsvara det föreslagna ändrade innehållet.

Bestämmelser om de anmälningar som avses i bestämmelsen finns i unionens harmoniseringslagstiftning, och anmälningsförfarandet tillämpas på sådana produkter som omfattas av harmoniseringslagstiftningen. Marknadskontrollagen tillämpas emellertid också på produkter som inte omfattas av harmoniseringslagstiftningen, och på dem är anmälningsförfarandet inte tillämpligt. I den mån det inte föreskrivs om förfarandet i unionens direkt tillämpliga harmoniseringslagstiftning utan genom direktiv i enlighet med referensbestämmelserna i det NLF-beslut som avses i bestämmelsen, behöver det på nuvarande sätt föreskrivas nationellt om anmälningsskyldigheten. Anmälningsskyldigheten ska dock begränsas till endast sådana produkter beträffande vilka det föreskrivs om anmälningsförfarandet i enlighet med referensbestämmelsen i NLF-beslutet.

Enligt den gällande bestämmelsens ordalydelse ska anmälningsförfarandet tillämpas även på produkter som inte omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning. Trots att bestämmelsen i första hand på grund av inflytande från tolkningen av EU-rätten inte skulle utgöra något praktiskt problem, är det ändå ändamålsenligt att ändra bestämmelsens ordalydelse så att den börjar motsvara det faktiska innehållet. Den föreslagna ändringen inverkar inte på myndigheternas skyldighet att göra de anmälningar som avses i bestämmelsen.

7.4 Hälsoskyddslagen

3 §. Förhållande till vissa författningar. Det föreslås att hänvisningen till konsument säkerhetslagen i den gällande paragrafen ersätts med en hänvisning till lagen om konsumtionstjänsters säkerhet.

7.5 Miljöskyddslagen

19 §. Särskilda skyldigheter vid användning av kemikalier. I den gällande paragrafens 3 mom. finns en hänvisning till konsument säkerhetslagen. I denna proposition föreslås det att konsument säkerhetslagen upphävs, och i fortsättningen ingår allmänna bestämmelser om konsumentprodukters säkerhet i huvudsak i EU:s förordning om allmän produktsäkerhet. Hänvisningen enligt bestämmelsen är även i nuläget endast informativ, och det föreslås att den slopas helt och hållet särskilt därför att EU:s s förordning om allmän produktsäkerhet innehåller allmänna krav som gäller konsumentprodukters säkerhet. Det är mycket svårt att uppfatta dessa krav som särskilda skyldigheter som gäller uttryckligen användning av kemikalier.

24 §. Övriga tillsynsmyndigheter. Enligt den gällande paragrafens 2 mom. övervakar de tillsynsmyndigheter som avses i konsument säkerhetslagen och arbetarskyddsmyndigheten var och en inom sitt behörighetsområde efterlevnaden av statsrådsförfordningar som utfärdats med stöd av 217 § 2 mom. Enligt samma moment övervakar de kommunala hälsoskyddsmyndigheterna, de i konsument säkerhetslagen avsedda tillsynsmyndigheterna och livsmedelstillsynsmyndigheterna var och en inom sitt behörighetsområde efterlevnaden av statsrådsförfordningar som utfärdats med stöd av bestämmelserna i 17 kap.

I 217 § i miljöskyddslagen bestäms det om miljöskyddskrav som användning av gäller motordrivna fordon, arbetsmaskiner och anordningar. I 17 kap. i miljöskyddslagen bestäms det om ämnen som bryter ned ozonskiktet samt fluorerade växthusgaser.

Med stöd av den bestämmelse som föregick 217 § 2 mom. i miljöskyddslagen har det utfärdats statsrådets förordning om buller från utrustning som är avsedd att användas utomhus (621/2001). Enligt dess 8 § 1 mom. handhas tillsynen över att förordningen iakttas av de tillsynsmyndigheter som avses i lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (75/2004) då utrustningen är avsedd att användas som konsumtionsvara. Enligt samma bestämmelse handhas tillsynen över att förordningen iakttas av arbetarskyddsmyndigheterna då utrustningen är avsedd att användas som arbetsredskap.

Tillämpningsområdet för statsrådets förordning om buller från förordning som är avsedd att användas utomhus (621/2001) kan omfatta endast sådana anordningar som också omfattas av tillämpningsområdet för statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008). Förordning 400/2008 har utfärdats med stöd av lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (74/2004, upphävd), som hör till arbets- och ministeriets förvaltningsområde och som föregick konsument säkerhetslagen, och lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav (1016/2004), som hör till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde.

Tillsynsbefogenhetsfördelningen motsvarar i sak arbetsfördelningen mellan arbetarskyddsmyndigheterna och Säkerhets- och kemikalieverket i fråga om efterlevnaden av statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008). I sin uppgift som gäller marknadskontroll av maskiner är Säkerhets- och kemikalieverket inte en tillsynsmyndighet som övervakar den allmänna konsument säkerheten utan snarare en sektormyndighet som övervakar maskiners överensstämmelse. Så bör fallet anses vara också när Säkerhets- och kemikalieverket övervakar efterlevnaden av förordning 621/2001.

På ovannämnda grunder föreslås det att den tillsynsuppgift som avses i bestämmelsen ska föreskrivas för den myndighet som övervakar efterlevnaden av statsrådets förordning om maskinernas säkerhet. Tillsynsmyndigheternas arbetsfördelning, uppgift och behörighet förändras inte jämfört med nuläget.

Med stöd av miljöskyddslagen har utfärdats statsrådets förordning om kompetenskrav för den som hanterar anordningar som innehåller fluorerade växthusgaser eller ämnen som bryter ned ozonskiktet (766/2016). Förordningen gäller omständigheter enligt 17 kap. i miljöskyddslagen.

Enligt förarbetena till den gällande bestämmelsen (RP 214/2013 rd, s. 104) kan den kommunala tillsynsmyndigheten under en och samma kontroll granska alla omständigheter som hänför sig till dessa anordningar. Omständigheterna enligt förordning 766/2016 hör dock inte egentligen till behörighetsområdet för tillsynsmyndigheten enligt konsument säkerhetslagen. Dessutom har tillsynsuppgifterna enligt konsument säkerhetslagen genom lagändring 1510/2015 överförts från kommunerna till Säkerhets- och kemikalieverket. Bestämmelser om Säkerhets- och kemikalieverkets uppgifter enligt 17 kap. i miljöskyddslagen ingår i det kapitlet, och då är Säkerhets- och kemikalieverket inte tillsynsmyndighet enligt konsument säkerhetslagen.

I vilket fall som helst tillämpas författningarna om konsumentprodukters och konsumtionstjänsters allmänna säkerhetskrav sekundärt och som komplement på tillsynen över de förnödenheter som hör till deras tillämpningsområde. Det behöver inte föreskrivas separat i sektorlagstiftning om behörigheten för myndighetens enligt dessa författningar, utan behörigheten grundar sig på lagen om konsumentprodukters säkerhet och lagen om konsumtionstjänsters säkerhet. Detta skyddsnät för tillsynen över konsument säkerheten existerar oberoende av regleringen enligt 24 § i miljöskyddslagen, och ändringar i denna bestämmelse inverkar inte på säkerhetsnivån hos konsumentprodukter eller konsumtionstjänster.

På ovannämnda grunder föreslås det att omnämmandet av konsument säkerhetslagen i bestämmelsen om tillsynen över efterlevnaden av den statsrådsförordning som utfärdats med stöd av 17 kap. i miljöskyddslagen, dvs. den andra meningen i 24 § 2 mom., stryks i bestämmelsen.

7.6 Konsument skyddslagen

5 kap. Köp av varor

16 a §. Reklamation. Det föreslås att hänvisningen till konsument säkerhetslagen i 2 mom. 2 punkten i den gällande paragrafen stryks. Det föreslås att bestämmelsen förenhetligas med 8 kap. 16 § 2 mom. 2 punkten i konsument skyddslagen, så att det hänvisas allmänt till bestämmelser och föreskrifter som har meddelats till skydd för hälsan eller egendom. Flera olika författningar gäller konsumentprodukters säkerhet. Den nuvarande konsument säkerhetslagen och i fortsättningen EU:s förordning om allmän produktsäkerhet är sekundära och kompletterande i förhållande till dessa andra författningar om konsumentprodukters säkerhet.

9 kap. Köp av huselement samt byggnadsentreprenader

16 §. Reklamation. Det föreslås att hänvisningen till produktsäkerhetslagen i 2 mom. 2 punkten i den gällande paragrafen stryks. Produktsäkerhetslagen (914/1986) har tidigare upphävts genom lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (75/2004), som sedermera har upphävts genom den nuvarande konsument säkerhetslagen. Det föreslås att bestämmelsen förenhetligas med 8 kap. 16 § 2 mom. 2 punkten i konsument skyddslagen, så att det hänvisas allmänt till bestämmelser och föreskrifter som har meddelats till skydd för hälsan eller egendom. Flera olika författningar gäller konsumentprodukters säkerhet. Den nuvarande konsument säkerhetslagen och i fortsättningen EU:s förordning om allmän produktsäkerhet är sekundära och kompletterande i förhållande till dessa andra författningar om konsumentprodukters säkerhet. Bestämmelser om konsumtionstjänsters allmänna säkerhet

finns i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet, som även den är sekundär och kompletterande i förhållande till annan lagstiftning.

7.7 Lagen om kosmetiska produkter

2 §. Förhållande till andra författningar. Det föreslås att hänvisningen till konsument säkerhetslagen i 3 mom. i den gällande lagen ersätts med en hänvisning till lagen om konsumtionstjänsters säkerhet. Det föreslås att begreppet konsumenttjänst ersätts med begreppet konsumtionstjänst.

7.8 Tobakslagen

74 §. Allmänna rökförbud. På grund av att konsument säkerhetslagen upphävs föreslås det att 1 mom. 4 punkten i paragrafen ändras så att där inte längre hänvisas till konsument säkerhetslagen. Däremot förbjuds tobaksrökning på allmänna utomhuslekplatser och på andra lekplatser som till storleken, funktionerna och användningsgraden är jämförbara med dem. I praktiken motsvarar dessa lekplatser de lekplatser för vilka det för närvarande ska upprättas säkerhetsdokument enligt 7 § i konsument säkerhetslagen. Saken har behandlats mer ingående i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av tobakslagen (RP 141/2021 rd, s. 36–37).

Dessutom föreslås det att paragrafens 3 mom., som gäller förbud mot användning av rökfria tobaksprodukter i vissa lokaler och på vissa utomhusområden preciseras. Enligt det gällande 3 mom. får rökfria tobaksprodukter inte användas i lokaler eller på utomhusområden som används av daghem eller läroanstalter som ger förskoleundervisning, grundläggande utbildning, yrkesutbildning eller gymnasieutbildning och inte heller på utomhuslekplatser. Det föreslås att bestämmelsen preciseras så att där avses uttryckligen sådana utomhuslekplatser eller andra lekplatser som avses i 1 mom. 4 punkten i paragrafen, dvs. samma lekplatser där man inte får röka.

7.9 Jaktlagen

34 a §. Lockbeten som har samband med föda. Det föreslås att hänvisningen till konsument säkerhetslagen i den gällande paragrafens 3 mom. ersätts med en hänvisning till lagen om konsumtionstjänsters säkerhet.

Det föreslås att bestämmelsen om att på den plats där ett lockbete som har samband med föda ska det finnas uppgifter om var det i konsument säkerhetslagen avsedda säkerhetsdokumentet finns till påseende i den gällande paragrafens 4 mom. stryks. I denna proposition föreslås det att skyldigheten att upprätta säkerhetsdokument slopas. I vilket fall som helst är säkerhetsdokumentet även i enlighet med den gällande lagen ett verktyg som är avsett för tjänsteleverantörens egen användning. Säkerhetsdokumentet behöver inte finnas tillgängligt för kunderna. Dessutom kan säkerhetsdokumentet innehålla material som det inte är ändamålsenligt att utlämna till utomstående kännedom. Sådan information kan vara t.ex. information om möjligheter att missbruka tjänsten eller objekt som är känsliga för skadegörelse. Bestämmelser om information som ska lämnas dem som använder konsumtionstjänsten och dem som direkt berörs av tjänsten finns i den allmänna lagstiftningen om konsumtionstjänsters säkerhet.

7.10 Kemikalielagen

5 §. Förhållande till annan lagstiftning. Det föreslås att paragrafens 1 mom. utökas med en ny 16 punkt, där det hänvisas till lagen om konsumtionstjänsters säkerhet. Lagen om

konsumtionstjänsters säkerhet kan till stora delar jämföras med de författningar som nämns i 1, 5 och 6 punkten, och som var och en granskar säkerheten ur sitt eget perspektiv. Lagen om konsumtionstjänsters säkerhet är sekundär och kompletterande i förhållande till kemikalielagens bestämmelser.

Det föreslås att paragrafens 2 mom. ändras så att det gäller endast konsumentprodukter. I momentet föreskrivs att bestämmelser om konsumentprodukters säkerhet finns i förordningen om allmän produktsäkerhet och i lagen om konsumentprodukters säkerhet. Bestämmelser om förhållandet mellan förordningen om allmän produktsäkerhet, och samtidigt lagen om konsumentprodukters säkerhet, och annan lagstiftning finns i förordningen om allmän produktsäkerhet, och det är inte skäl att föreskriva särskilt om det i kemikalielagen. Därför föreslås det att den del av bestämmelsen som gäller förhållandet mellan författningarna stryks.

7.11 Hissäkerhetslagen

5 §. Lagens förhållande till annan lagstiftning. Det föreslås att hänvisningen till konsumentssäkerhetslagen i den gällande paragrafens 8 mom. ersätts med en hänvisning till lagen om konsumentprodukters säkerhet. Enligt denna proposition tillämpas på marknadskontrollen av maskiner som är avsedda att användas av konsumenter, som omfattas av maskindirektivets tillämpningsområde, i huvudsak bestämmelserna i lagen om marknadskontroll av vissa produkter men också vissa bestämmelser i lagen om konsumentprodukters säkerhet. I den mån som maskiner som är avsedda att användas av konsumenter är sådana konsumentprodukter som avses i lagen om konsumentprodukters säkerhet, tillämpas på dem även bestämmelser i förordningen om allmän produktsäkerhet på det sätt som anges närmare i förordningen. Eftersom det hänvisas till förordningen om allmän produktsäkerhet i förslaget till 2 § i lagen om konsumentprodukters säkerhet och lagens 4 och 5 § innehåller bestämmelser om marknadskontroll, behöver inte motsvarande hänvisningar ingå i hissäkerhetslagen. Regleringen motsvarar till denna del det regleringssätt som omfattats i momentet när det gäller lagen om vissa tekniska anordningars överstämmelse med gällande krav (1016/2004) och maskiner som är avsedda att användas i arbete.

7.12 Strafflagen

44 kap. Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

1 §. Hälsobrott. Det föreslås att hänvisningen till konsumentssäkerhetslagen i 1 mom. 2 punkten i paragrafen ersätts med en hänvisning till vissa skyldigheter som berör ekonomiska aktörer enligt EU:s förordning om allmän produktsäkerhet.

En sådan skyldighet är tillverkarens skyldighet enligt artikel 9.1 att när de släpper ut sina produkter på marknaden, säkerställa att de har utformats och tillverkats i enlighet med det allmänna säkerhetskravet i artikel 5, dvs. att de är säkra. Också importörer ska enligt artikel 11.1 innan en produkt släpps ut på marknaden säkerställa att produkten uppfyller det allmänna säkerhetskravet i artikel 5, och importören får inte släppa ut produkten på marknaden om denne anser eller har skäl att tro att produkten inte överensstämmer med kraven i artikel 5. Enligt artikel 11.5 i förordningen ska importörer och enligt artikel 12.2 distributörer, så länge de har ansvar för en produkt, säkerställa att lagrings- eller transportförhållandena inte äventyrar produktens överensstämmelse med det allmänna säkerhetskravet i artikel 5. I artikel 12.3 sägs att om en distributör, på grundval av den information som den distributören förfogar över, anser eller har skäl att tro att en produkt inte överensstämmer med kraven i artikel 5, får distributören

inte tillhandahålla produkten på marknaden om inte produkten har bringats i överensstämmelse med kraven.

Skyldigheterna handlar om förbud mot att tillhandahålla farliga produkter på marknaden samt om krav på att säkerställa att inte heller lagring eller transport av produkten innan den når kunden äventyrar produktens säkerhet. Med tillhandahållande av en produkt på marknaden avses leverans av en produkt för distribution, förbrukning eller användning på unionsmarknaden i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller gratis, dvs. i bestämmelsen om hälsobrott avsedd införsel, hållande till salu, förmedling eller överlåtelse. Importören och distributören ska vid lagring och transport av en produkt även efter det att produkten har börjat tillhandahållas på marknaden t.ex. genom distansförsäljning säkerställa att lagrings- och transportförhållandena inte äventyra produktens säkerhet före den egentliga vidareöverlåtelsen.

Säker produkt definieras i artikel 3.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet, och detaljerade bestämmelser om bedömning av produktsäkerhet finns i artiklarna 6–8. Med säker produkt avses en produkt som vid normala eller rimligen förutsebara användningsförhållanden, inbegripet den faktiska användningstiden, inte medför någon risk eller endast en minimal risk som är förenlig med produktens användning och som anses godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå för konsumenters hälsa och säkerhet.

Att uppsåtligen eller av grov oaksamhet tillhandahålla en farlig produkt på marknaden måste betraktas som särskilt klandervärt. En farlig produkt som tillhandahålls på marknaden och hamnar hos konsumenter äventyrar konsumenternas hälsa eller liv på ett omedelbart och konkret sätt. Trots att man kan ingripa i förekomsten av en produkt som strider mot kraven på marknaden med administrativa metoder, kan dessa metoder oftast användas endast i efterhand, och med deras hjälp kan man inte säkerställa att alla produkter som strider mot kraven och som redan förekommer på marknaden bringas i överensstämmelse med kraven eller dras bort från marknaden. För att effektivt förebygga att farliga produkter kommer ut på marknaden, är det nödvändigt att kriminalisera överträdelse av denna skyldighet. Strävan med kriminaliseringen är alltså att förebygga verksamhet som är skadlig med tanke på konsumentskyddet.

Området för handlande som omfattas av 1 mom. 2 punkten i paragrafen om hälsobrott och området för påföljdsavgift enligt lagen om konsumentprodukters säkerhet är i princip åtskilda. De skyldigheter som hör till området för administrativ påföljdsavgift gäller i huvudsak tiden innan produkten tillhandahålls på marknaden, information som ska lämnas i samband med tillhandahållandet eller sådana åtgärder som den ekonomiska aktören ska vidta när produkten redan finns på marknaden. Exempelvis det att tillverkaren inte på det sätt som förordningen om allmän produktsäkerhet förutsätter har säkerställt att produkten har utformats och tillverkats i enlighet med det allmänna säkerhetskravet i artikel 5, kan inte i sig bli straffbart som hälsobrott, utan den straffbara gärningen ska vara själva tillhandahållandet av en farlig produkt på marknaden. Skyldigheten enligt artikel 5 har trots avsaknaden av föregripande skyddsåtgärder inte överträtts på det sätt som rekvisitet för hälsobrott förutsätter, om produkten är säker, dvs. vid normala eller rimligen förutsebara användningsförhållanden inte medför någon risk eller endast en minimal risk som är förenlig med produktens användning och som anses godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå för konsumenters hälsa och säkerhet. Det kan dock vara möjligt att någon enskild handling betraktas som ett straffbart hälsobrott och anses höra även till området för administrativ påföljdsavgift, t.ex. när produktens farlighet beror på avsaknaden av säkerhetsinformation. För att genomföra förbudet mot dubbel straffbarhet i dessa situationer

ingår bestämmelser om förhållandet mellan administrativ påföljdsavgift och straffrättsligt straff i 19 § i lagen om konsumentprodukters säkerhet.

Ändringen bedöms minska mängden kriminaliserade gärningar något, när kriminaliseringen knyts till överträdelse av vissa skyldigheter enligt förordningen om allmän produktsäkerhet. Dessutom innebär ändringen att överträdelse av de bestämmelser om säkerheten hos maskiner som är avsedda att användas av konsumenter som förblir i kraft genom 25 § i lagen om konsumentprodukters säkerhet inte är kriminaliserade i strafflagen utan på dessa överträdelser tillämpas straffregleringen i 22 § i lagen om konsumentprodukters säkerhet.

Det föreslås att till 44 kap. 1 § 1 mom. i strafflagen fogas en *ny 11 punkt*, där det hänvisas till statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008). Förslaget ändrar inte nuläget. Förordningen har utfärdats med stöd av konsument säkerhetslagen, som nämns i den gällande 1 § 1 mom. 2 punkten, och handlingar som strider mot den och som även i övrigt uppfyller rekvisitet för hälsobrott har kriminaliserats i strafflagen.

Genomförandet av EU:s maskinförordning förutsätter nationella bestämmelser om påföljder som är tillämpliga på brott mot den. På det sätt som konstateras i den allmänna motiveringen är det ändamålsenligt att revidera påföljdssystemet som gäller maskiners säkerhet inom ramen för projektet STM094:00/2024, som syftar till att genomföra EU:s förordning, i stället för i detta förslag.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att det blir straffbart som hälsobrott att tillhandahålla en konsumtionstjänst som strider mot 7 § 1 mom. i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet eller mot bestämmelser som utfärdats med stöd av 7 § 3 mom. i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa. Jämfört med den gällande lagen föreslås det att villkoret att konsumtionstjänsten ska tillhandahållas i samband med näringsverksamhet stryks i rekvisitet. Kravet i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet, liksom i den gällande konsument säkerhetslagen, gäller även annat tillhandahållande av konsumtionstjänster än sådant som äger rum i samband med näringsverksamhet.

Tillsynspraxis har visat att man i merparten av fallen på ett effektivt sätt kan uppnå ett lagenligt tillstånd med andra administrativa metoder än sådana som är av straffrättslig karaktär i de situationer där brister i en konsumtionstjänst kommer till tillsynsmyndighetens kännedom. Huruvida brister i en konsumtionstjänst kommer till tillsynsmyndighetens kännedom kan dock i någon mån vara beroende av slumpen, och det vilar på tjänsteleverantörens ansvar att på eget initiativ säkerställa att tjänsten är säker. Man bör också lägga märke till att tillsynen över säkerheten hos en tjänst nästan alltid sker i efterhand så att när säkerhetsbrister uppdagas genomförs tjänsten redan eller så har tillhandahållandet av den upphört. Med tillsynsmetoder kan tillsynsmyndigheten ingripa endast i framtida tillhandahållande av tjänsten, och det är av största vikt att på förhand säkerställa att tjänsten är säker. Därför föreslås det i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet bestämmelser om administrativ påföljdsavgift som ska påföras för överträdelse av vissa skyldigheter.

Man måste emellertid beakta att det som ska skyddas är ett synnerligen vägande intresse, människors hälsa och liv, och därför måste man försäkra sig om att påföljdssystemet utgör en tillräcklig avskräckning som förebygger faror för människors hälsa och liv. Det bör vidare beaktas att överträdelse av skyldigheter som införts för att skydda människors hälsa och liv har

kriminaliserats i konsument- och annan produktsäkerhetslagstiftning samt i hälsoskydds- och räddningslagstiftning, som i hög grad kan jämföras med lagstiftningen om konsumtionstjänster. På dessa grunder föreslås det att tillhandahållandet av en konsumtionstjänst så att den är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa ska kriminaliseras.

De skyldigheter som åläggs tjänsteleverantören i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet utgör en helhet som styr tjänsteleverantörens verksamhet och vars syfte är att såväl på förhand som under användningen säkerställa att konsumtionstjänsten är säker för dem som använder tjänsten och för dem som direkt berörs av tjänsten. Alla skyldigheter som åläggs tjänsteleverantören är av betydelse för att säkerställa att tjänsten är säker. För att säkerställa noggrann avgränsning och avvärja den mest konkreta och omedelbara faran knyts dock rekvisitet för hälsobrott till bestämmelserna om tjänsteleverantörens genomförandeskyldigheter i 7 § 1 mom. i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet. Området för handlande som omfattas av 2 mom. i bestämmelsen om hälsobrott och området för påföljdsavgift enligt lagen om konsumtionstjänsters säkerhet överlappar i princip inte varandra, eftersom området för påföljdsavgift omfattar skyldigheterna enligt 6 § 1 och 2 mom. samt 10 § i lagen om konsumtionstjänsters. För att förbudet mot dubbel straffbarhet säkert ska uppfyllas, ingår bestämmelser om förhållandet mellan administrativ påföljdsavgift och straffrättsligt straff i 29 § i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet.

Ändringen bedöms minska mängden kriminaliserade gärningar något, när kriminaliseringen knyts till överträdelse av vissa skyldigheter enligt lagen om konsumtionstjänsters säkerhet så att t.ex. skyldigheten att identifiera faror och bedöma risker inte är sådana skyldigheter som avses i bestämmelsen.

7.13 Lagen om vissa brandskyddsanordningar

2 §. Förhållande till annan lagstiftning. Lagen om vissa brandskyddsanordningar trädde i kraft den 1 januari 2025. Det föreslås att hänvisningen i lagens 2 § 5 mom. ersätts med en hänvisning till EU:s förordning om allmän produktsäkerhet och lagen om konsumentprodukters säkerhet. För konsumtionstjänsters del hänvisas det till lagen om konsumtionstjänsters säkerhet.

7.14 Lagen om verkställighet av böter

1 §. Lagens tillämpningsområde. Det föreslås att 2 mom. utökas med nya *34 och 35 punkter*. Rättsregistercentralen sköter verkställigheten av försummelse- och påföljdsavgifter som påförs med stöd av olika lagar med iakttagande av förfarande för verkställighet av böter. Det föreslås att 2 mom. utökas med bestämmelser med stöd av vilka även de påföljdsavgifter enligt lagen om konsumentprodukters säkerhet och lagen om konsumtionstjänsters säkerhet som avses i denna proposition verkställs i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av böter.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

8.1 Bestämmelser om upphävs

I denna proposition föreslås det att konsument säkerhetslagen (920/2011) upphävs.

Med stöd av 7 § i konsument säkerhetslagen har utfärdats statsrådets förordning om säkerhetsdokument för vissa konsumenttjänster (1110/2011), som i enlighet med denna proposition upphävs när konsument säkerhetslagen upphävs.

Med stöd av 52 § i konsumentsäkerhetslagen har utfärdats statsrådets förordning om de högsta tillåtna mängderna formaldehyd i vissa textilprodukter (233/2012), som i enlighet med denna proposition upphävs när konsumentsäkerhetslagen upphävs.

Med stöd av 5 och 16 § i lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (75/2004, upphävd) har utfärdats statsrådets förordning om uppgifter som skall lämnas om konsumtionsvaror och konsumenttjänster (613/2004), som har förblivit i kraft med stöd av 55 § 5 mom. i konsumentsäkerhetslagen. Förordningen upphävs i enlighet med denna proposition när konsumentsäkerhetslagen upphävs.

Med stöd av 24 § 1 mom. i produktsäkerhetslagen (913/1986, upphävd) har utfärdats förordningen om provtagning i vissa fall (98/1987), och med stöd av 24 § 2 och 3 mom. i produktsäkerhetslagen har utfärdats förordningen om brandsäkerhetskrav för stoppade sittmöbler (743/1990) och förordningen om brandsäkerhetskrav för madrasser (57/1991). Förordningarna har förblivit i kraft med stöd av 41 § 5 mom. i lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet och senare 55 § 5 mom. i konsumentsäkerhetslagen. Förordningarna upphävs i enlighet med denna proposition när konsumentsäkerhetslagen upphävs.

Med stöd av 24 § 2 och 3 mom. i produktsäkerhetslagen har utfärdats förordningen om farliga livsmedelsimitationer. Förordningen har förblivit i kraft med stöd av 41 § 5 mom. i lagen om konsumtionsvaror och konsumenttjänsters säkerhet och senare med stöd av 55 § 5 mom. i konsumentsäkerhetslagen. Genom förordningen har genomförts direktiv 87/357/EEG, som upphävs genom förordningen om allmän produktsäkerhet. Förordningen upphävs i enlighet med denna proposition när konsumentsäkerhetslagen upphävs.

8.2 Bestämmelser som förblir i kraft

I denna proposition föreslås det att konsumentsäkerhetslagen (920/2011) upphävs.

Med stöd av 24 § i produktsäkerhetslagen och 1 och 11 § i livsmedelslagen (526/1941, upphävd) har utfärdats förordningen om förnödenheter som kommer i beröring med livsmedel (539/1991). Med stöd av dess 5 § har utfärdats handels- och industriministeriets beslut om tungmetaller som övergår från förnödenheter som kommer i beröring med livsmedel (268/1992). Med stöd av förordningens 2 och 5 § har utfärdats handels- och industriministeriets beslut om utlösning av N-nitrosaminer och N-nitroserbare ämnen från dinappar och tröstnappar av elastomer eller gummi (903/1994). Förordningen har upphävts genom förordningen om upphävande av förordningen om förnödenheter som kommer i beröring med livsmedel (399/1996). Handels- och industriministeriets beslut har förblivit i kraft med stöd av 2 § 2 mom. i upphävandeförordningen samt senare med stöd av 41 § 5 mom. i lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet och 55 § 5 mom. i konsumentsäkerhetslagen. I denna proposition föreslås det att besluten förblir i kraft.

Med stöd av 4 § 2 mom. och 5 § 2 mom. i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav (1016/2004) samt 40 § i lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet har utfärdats statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008). Förordningen har förblivit i kraft med stöd av 55 § 5 mom. i konsumentsäkerhetslagen, och i denna förordning föreslås det att förordningen förblir i kraft.

Med stöd av 8 § 3 mom. (272/2013) i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav och 52 § i konsumentsäkerhetslagen har utfärdats statsrådets förordning om

förbud mot utsläppande på marknaden av vissa skärverktyg (683/2013), som i denna proposition föreslås förbli i kraft.

9 Ikraftträdande

Förordningen om allmän produktsäkerhet började tillämpas den 13 december 2024, så avsikten är att lagarna enligt denna proposition ska träda i kraft så snabbt som möjligt.

I 6 § 2 mom., 7 § 2 mom. och 8 § 2 mom. i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet föreskrivs det om skyldighet för tjänsteleverantörer att föra bok. Dessa bestämmelser föreslås träda i kraft genast, men det föreslås att de börjar tillämpas först sex månader efter ikraftträdandet av lagen på sådana tjänsteleverantörer som inte har behövt utarbeta ett sådant säkerhetsdokument som avses i konsument säkerhetslagen. På sådana tjänsteleverantörer som har behövt utarbeta ett säkerhetsdokument som avses i 7 § i konsument säkerhetslagen när lagen träder i kraft ska de nya bestämmelserna om skyldighet att föra bok tillämpas genast när de träder i kraft. Bestämmelser om detta ingår i 33 § 2 mom. i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet.

10 Förhållande till andra propositioner

10.1 Tobakslagen

I lagförslag nr 8 i denna proposition föreslås det att 74 § 3 mom. i tobakslagen ändras.

Vid social- och hälsovårdsministeriet bereds en regeringsproposition som gäller ändring av tobakslagen. Även i den är avsikten att föreslå ändringar i 74 § 3 mom. i tobakslagen, vilket bör beaktas i riksdagsbehandlingen av propositionen.

10.2 Lagen om verkställighet av böter

I lagförslag nr 14 i denna proposition föreslås det att 1 § 2 mom. 33 punkten i lagen om verkställighet av böter ändras och att nya 34 och 35 punkter fogas till momentet.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om genomförande av cybersäkerhetsdirektivet (NIS 2-direktivet) RP 57/2024 rd föreslås det att en ny 31 punkt fogas till 1 § 2 mom. i lagen om verkställighet av böter.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om karens i anslutning till uppdraget som medlem av statsrådet och lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter RP 90/2024 rd föreslås det att 1 § 2 mom. 30 punkten i lagen om verkställighet av böter ändras och att en ny 31 punkt fogas till momentet.

Enligt lagstiftningsplanen är avsikten att till riksdagen överlämna en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om verkställighet av böter och av vissa lagar som har samband med den (OM032:00/2021) i februari 2025. Den propositionen innehåller ändringar som behöver samordnas med denna proposition.

Det som sägs ovan bör beaktas i riksdagsbehandlingen av propositionen.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

11.1 Påföljder

11.1.1 Förslag

I såväl 10–21 § i lagen om konsumentprodukters säkerhet enligt lagförslag nr 1 som i 25–30 § i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet enligt lagförslag nr 2 ingår bestämmelser om administrativa påföljdsavgifter som kan påföras för överträdelse av vissa bestämmelser i de lagarna.

I 22 § i lagen om konsumentprodukters säkerhet ingår dessutom straffbestämmelser som gäller maskiner som är avsedda att användas av konsumenter. Enligt 1 mom. ska den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet bryter mot ett förbud eller ett föreläggande som utfärdats med stöd av marknadskontrollagen, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för konsumentssäkerhetsöverträdelse dömas till böter.

I enlighet med lagförslag nr 12 föreskrivs det i 44 kap. i strafflagen att överträdelse av vissa bestämmelser i förordningen om allmän produktsäkerhet och överträdelse av vissa bestämmelser i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet ska vara straffbart som hälsobrott.

11.1.2 Grundlagsutskottets praxis

Bestämmelserna om administrativ påföljdsavgift och straffrättsliga påföljder är av betydelse med avseende på 8 § i grundlagen. Enligt paragrafen får ingen betraktas som skyldig till brott eller döms till straff på grund av en handling som inte enligt lag var straffbar när den utfördes. För brott får inte dömas till strängare straff än vad som var föreskrivet i lag när gärningen begicks.

Enligt utskottets etablerade praxis bör straffbestämmelserna uppfylla allmänna villkor för att begränsa en grundläggande fri- eller rättighet och eventuella särskilda villkor som följer av en gällande bestämmelse om sådana rättigheter. Kravet på proportionalitet förutsätter å sin sida en noggrann avvägning av om det är nödvändigt att kriminalisera en handling för att skydda det bakomliggande rättsojektet. Det gäller på denna punkt att avgöra om samma syfte kan nås på något annat sätt som innebär ett mindre ingrepp i de grundläggande fri- och rättigheterna än kriminalisering (GrUU 48/2017 rd, s. 7, se också GrUU 23/1997 rd, s. 2/II). Straffpåföljdens stränghet måste stå i rätt proportion till gärningens klanderbarhet, och straffsystemet måste genomgående uppfylla proportionalitetskravet (GrUU 26/2014 rd, s. 2/II, se även GrUU 23/1997 rd, s. 2/II).

Enligt grundlagsutskottet måste man kunna påvisa ett sådant vägande samhälleligt behov av en kriminalisering som också är godtagbart med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna (se GrUU 21/2024 rd, s. 4 och de utlåtanden som nämns där). Skydd av befolkningens hälsa är utan tvivel ett mycket vägande skäl med tanke på systemet med grundläggande fri- och rättigheter, menar grundlagsutskottet (GrUU 26/2021 rd, s. 2).

Den straffrättsliga legalitetsprincipen förutsätter således en exakt definition av det straffbara handlandet (GrUU 21/2024 rd, s. 5, se också GrUU 10/2016 rd, s. 8 och de utlåtanden som nämns där).

I sak har grundlagsutskottet jämfört en ekonomisk påföljd av straffkaraktär med en straffrättslig påföljd (GrUU 12/2019 rd, s. 7 och GrUU 9/2018 rd, s. 2). Grundlagsutskottets hävdvunna tolkning är att administrativa påföljder av sanktionskaraktär ska uppfylla proportionalitetskraven i fråga om påföljderna (t.ex. GrUU 39/2017 rd, s. 3, GrUU 2/2017 rd, s. 5, GrUU 15/2016 rd, s. 5 och GrUU 28/2014 rd, s. 2/II). De bestämmelser som är relevanta för proportionaliteten gäller sanktionernas storlek men också de omständigheter som ska beaktas vid fastställandet av påföljdens storlek och avstående från påföljdsavgift (GrUU 12/2019 rd, s. 7). Utskottet har också i sin praxis förutsatt att myndighetens prövning vid beslut om att inte påföra påföljdsavgift ska vara bunden till prövning, dvs. att avgiften inte ska påföras om de villkor som anges i bestämmelsen är uppfyllda (GrUU 46/2021 rd, s. 5 och de utlåtanden som nämns där.) Det ska enligt utskottets praxis lagstiftas exakt och tydligt om betalningsskyldigheten och grunderna för avgiftens storlek, lika väl som om den betalningsskyldiges rättsskydd och grunderna för att verkställa lagen (se t.ex. GrUU 28/2014 rd, s. 2/II och de utlåtanden som nämns där).

Kärnan i den straffrättsliga legalitetsprincipen i grundlagens 8 § är att brottsrekvisitet måste anges tillräckligt exakt så att det utifrån bestämmelsens lydelse går att förutse om en viss åtgärd eller försummelse är straffbar (se GrUU 10/2016 rd, s. 8 och de utlåtanden som nämns där). Grundlagsutskottet har inte i sig ansett att grundlagen förbjuder en lagstiftningsteknik med blancostraffbestämmelser (GrUU 10/2016 rd, s. 8 och de utlåtanden som nämns där). I samband med reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna betonade grundlagsutskottet att målet bör vara att de kedjor av bemyndiganden som blancobestämmelserna kräver är exakt angivna och att de materiella bestämmelser som utgör ett villkor för straffbarhet avfattas med den exakthet som krävs av straffbestämmelser och att det av det normkomplex som bestämmelserna ingår i framgår att brott mot dem är straffbart. Också i den bestämmelse som inbegriper själva kriminaliseringen bör det finnas en saklig beskrivning av den gärning som avses bli kriminaliserad (GrUU 10/2016 rd, s. 8 och GrUB 25/1994 rd). Av orsaker som hänför sig till legalitetsprincipen bör man förhålla sig negativt till blancobestämmelser (GrUU 10/2016 rd, s. 8 och de utlåtanden som nämns där).

11.1.3 Rättslig bedömning av den administrativa påföljdsavgiften enligt lagförslag nr 1 och 2

Artikel 44 i förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller bestämmelser om sanktioner. Enligt bestämmelsen ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelse av de bestämmelser i denna förordning som medför skyldigheter för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser och ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas i enlighet med nationell rätt. De sanktioner som föreskrivs ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. I skäl 97 i förordningen sägs att för att sanktionerna i betydande grad ska avskräcka ekonomiska aktörer och, i tillämpliga fall, leverantörer av onlinemarknadsplatser från att släppa ut farliga produkter på marknaden bör de stå i proportion till överträdelsens karaktär, den eventuella fördelen för den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen och till karaktären på och allvarligheten av den skada som konsumenten lidit. Enligt skäl 98 bör vid påförande av sanktioner hänsyn tas till den berörda överträdelsens karaktär, allvarlighet och varaktighet. Åläggandet av sanktioner bör vara

proportionellt och förenligt med unionsrätt och nationell rätt, inklusive med tillämpliga rättssäkerhetsgarantier och principerna i stadgan.

Artikel 14.3 i marknadskontrollförordningen gäller utövande av befogenheter. Enligt den får medlemsstaterna föreskriva att befogenheterna får utövas direkt av marknadskontrollmyndigheterna inom ramen för deras egen myndighetsutövning, att befogenheterna utövas med hjälp av andra myndigheter, i överensstämmelse med den berörda medlemsstatens fördelning av befogenheter och institutionella och administrativa organisation eller att befogenheterna utövas vid ansökningar till domstolar som är behöriga att fatta det nödvändiga beslutet att godkänna utövandet av den befogenheten, inbegripet, där så är lämpligt, vid överklagande, ifall ansökan om det nödvändiga beslutet avslagits.

Bedömningen är att det nationella handlingsutrymmet när det gäller sanktioner omfattar arten av sanktioner och deras eventuella storlek samt förfarandet för att fastställa dem. Utgångspunkten är att på sanktionerna i enlighet med motsvarighetsprincipen ska vara likadana som påföljderna för kränkning av motsvarande nationell rätt. De ska också kunna påföras i ett liknande förfarande som påföljder för motsvarande kränkning av nationell rätt. Inom ramen för det nationella handlingsutrymmet bedöms vilka skyldigheter som förutsätter påföljder av straffkaraktär.

I förslaget har strävan på det sätt som förklaras i den allmänna motiveringen varit att beakta annan reglering, delvis EU-baserad och delvis nationell, som kan jämföras med regleringen enligt lagförslag nr 1, så att den föreslagna regleringen ska stämma så bra överens med den regleringen som möjligt. Här föreslås dock avvikelser från den allmänna linjen, enligt vilken överträdelser i anslutning till produktsäkerheten är kriminaliserade i stor utsträckning. Dessa avvikelser grundar sig i synnerhet på att det i detta förslag inte anses nödvändigt att kriminalisera överträdelse av alla motsvarande skyldigheter, och därför bör man avhålla sig från det. I detta förslag anses administrativ påföljdsavgift vara ett lämpligare påföljdsslag också därför att den kan riktas till såväl fysiska som juridiska personer; regleringen gäller såväl fysiska som juridiska personer.

Påföljdsbestämmelserna i lagförslag nr 2 hänför sig inte till genomförandet av förordningen om allmän produktsäkerhet utan är helt och hållet nationella bestämmelser. Det föreslås att den allmänna säkerhetsregleringen som gäller konsumtionstjänster och konsumentprodukter följer samma linje, och därför omfattar bestämmelserna om konsumtionstjänsters säkerhet på de grunder som anförs ovan en administrativ påföljdsavgift i stället för den nuvarande straffrättsliga påföljden.

Strävan med de föreslagna bestämmelserna är att skydda konsumenternas säkerhet, alltså deras liv och hälsa. Skyddet för konsumenterna och deras säkerhet har fastställts i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna som en av grundprinciperna i unionens rättsliga ram. Syftet med påföljdsbestämmelserna är att säkerställa att ekonomiska aktörer, leverantörer av onlinemarknadsplatser och tjänsteleverantörer iakttar de skyldigheter som ålagts dem i lag i syfte att garantera konsumenternas säkerhet. Målet med de administrativa påföljdsavgifterna är således att förebygga verksamhet som är skadlig med avseende på skyddet för människors hälsa och säkerhet. Detta är en godtagbar grund för de föreslagna påföljdsbestämmelserna.

Påföljdsbestämmelserna enligt lagförslag nr 1 ska betraktas som nödvändiga på det sätt som anges närmare i specialmotiveringen till 10–15 §. Det föreslås sanktioner i anslutning till sådana förhandsskyldigheter för aktörer som föregår utsläppandet av en produkt på marknaden beträffande vilka överträdelse kan äventyra konsumenternas säkerhet och beträffande vilka det inte är möjligt att i efterhand ingripa effektivt i följderna av överträdelse med andra administrativa metoder, så att man skulle kunna säkerställa säkerheten hos alla farliga produkter som redan finns på marknaden eller få bort dem från marknaden. Det föreslås dessutom sanktioner för sådana efterhandsskyldigheter för aktörer, som aktörerna ska fullgöra på eget initiativ i fråga om farliga produkter som redan finns på marknaden. I situationer där en aktör försummar sin anmälnings- och genomförandeskyldighet och information om en farlig produkt inte når konsumenterna och marknadskontrollmyndigheterna äventyras konsumenternas säkerhet. Marknadskontrollmyndigheten kan inte i efterhand ålägga en aktör att göra anmälan eller vidta en åtgärd vid rätt tidpunkt, eftersom den tidpunkten redan är förbi. Sanktioner föreslås endast för försummelser av tillräckligt exakta skyldigheter.

Påföljdsbestämmelserna enligt lagförslag nr 2 ska anses nödvändiga på det sätt som anges närmare i specialmotiveringen till 25 §. Det föreslås sanktioner för sådana skyldigheter för tjänsteleverantörer beträffande vilka överträdelse äventyrar konsumenternas säkerhet och beträffande vilka det inte är möjligt att i efterhand ingripa effektivt i följderna av överträdelse med andra administrativa metoder. Huruvida brister i en konsumtionstjänst kommer till tillsynsmyndighetens kännedom kan i någon mån vara beroende av slumpen, och det vilar på tjänsteleverantörens ansvar att på eget initiativ säkerställa att tjänsten är säker. Eftersom andra administrativa metoder inte kan fungera som avskräckning i samtliga situationer, är det nödvändigt att föreskriva om sanktioner även för försummelser av skyldigheter.

Graden av imputabilitet behandlas mer ingående i specialmotiveringen till 10–15 § i lagförslag nr 1. Graden av imputabilitet ska dimensioneras med beaktande av allvarligheten hos eventuella följder av försummelsen samt aktörens roll, särskilt de kunskaper och det kunnande som skäligen kan förväntas av aktören.

Den grad av imputabilitet som hänför sig till påföljder enligt lagförslag nr 2 behandlas i specialmotiveringen till 25 §. Graden av imputabilitet bör vara heltäckande eftersom tjänsteleverantören måste kunna antas ha den information och kunskap som behövs för att fullgöra dessa skyldigheter och eftersom överträdelse av dessa skyldigheter ska anses ge uttryck åt likgiltighet gentemot säkerheten för dem som använder tjänsten och dem som direkt berörs av tjänsten.

Det säkerställs att påföljdsavgiften enligt såväl lagförslag nr 1 som lagförslag nr 2 är proportionerlig genom att maximibeloppet av påföljdsavgiften binds till aktörens omsättning eller inkomst, genom att det sätts en absolut övre eurogräns för avgiften samt genom att det föreskrivs om omständigheter som ska beaktas i bedömningen när påföljdsavgiften påförs och om omständigheter som hindrar att avgift påförs (16 § i lagförslag nr 1 och 26 § i lagförslag nr 2). Påföljdsavgiftens maximibelopp ska vara högst en procent av omsättningen eller inkomsterna, dock högst 100 000 euro för en juridisk person och 10 000 euro för en fysisk person. Påföljdsavgiftens maximibelopp behandlas i den allmänna motiveringen. Påföljdsavgiftens storlek ska basera sig på myndighetens helhetsbedömning och när den bestäms ska hänsyn tas till överträdelsens art, omfattning och varaktighet samt hur allvarlig överträdelsen är, den vinning som erhållits genom överträdelsen, de åtgärder som aktören vidtagit för att lindra eller avhjälpa skadan samt aktörens eventuella tidigare överträdelser av

bestämmelser i lagen. Vid bedömningen av påföljdsavgiften enligt lagförslag nr 1 ska hänsyn också tas till påföljder som påförts aktören i en annan medlemsstat för samma gränsöverskridande överträdelse. Påföljdsavgift påförs inte, om det har förflutit mer än två år sedan handlingen (17 § i lagförslag nr 1 och 27 § i lagförslag nr 2). Dessutom påförs påföljdsavgift inte om överträdelsen är ringa eller påförande av påföljdsavgift ska anses uppenbart oskäligt. Påföljdsavgift behöver inte påföras om aktören har vidtagit tillräckliga korrigerande åtgärder omedelbart efter att överträdelsen upptäcktes och det inte är fråga om en allvarlig eller återkommande överträdelse eller om ett vite har dömts ut för samma överträdelse (18 § i lagförslag nr 1 och 28 § i lagförslag nr 2). Påföljdsavgift enligt lagförslag nr 2 behöver dessutom inte påföras om tillsynsmyndigheten har fått uppgift om överträdelsen genom en anmälan som avses i 10 §, förutsatt att anmälan görs utan dröjsmål på det sätt som föreskrivs i den paragrafen och uppfyller de krav som nämns i den paragrafen och det inte är fråga om en allvarlig eller återkommande överträdelse (28 § i lagförslag nr 2).

Påföljdsavgift enligt lagförslag nr 1 och lagförslag nr 2 påförs av den behöriga tillsynsmyndigheten, som alltså har undersökt överträdelsen och även i övrigt är behörig att bestämma om administrativa påföljder (17 § i lagförslag nr 1 och 27 § i lagförslag nr 2). Ändring i ett beslut om påförande av påföljdsavgift får sökas hos förvaltningsdomstolen (20 § i lagförslag nr 1 och 31 § i lagförslag nr 2). Rättsskyddet för en aktör som är föremål för påföljdsavgift garanteras på det sätt som grundlagen förutsätter.

11.1.4 Rättslig bedömning av den straffrättsliga påföljden enligt lagförslag nr 1

22 § i lagförslag nr 1 har drag av en blancobestämmelse, eftersom där föreskrivs att det är straffbart att uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryta mot ett förbud eller föreläggande som utfärdats med stöd av en annan författning, marknadskontrollagen. Det framgår dock exakt av bestämmelsen vilken slags försummelse som är straffbar; rekvisitet innehåller ingen hänvisning till skyldigheter enligt marknadskontrollagen. Det finns alltså ingen egentlig kedja av författningar, utan i bestämmelsen föreskrivs exakt om rekvisit, imputabilitet, brottsrubricering och straff. Bestämmelsens huvudsakliga innehåll motsvarar straffbestämmelsen i den gällande lagen. Straffet bestäms av en allmän domstol, och ändring i domen får sökas hos en fullföljdsdomstol.

På det sätt som konstateras i specialmotiveringen och den allmänna motiveringen förutsätter genomförandet av EU:s maskinförordning (EU) 2023/1230 nationell lagstiftning om bl.a. de påföljder som är tillämpliga på brott mot den. Genomförandet sker inom ramen för lagberedningsprojektet STM094:00/2024, där den lagstiftningshelhet på nationell nivå som gäller maskiners säkerhet förtydligas och revideras i större utsträckning. Påföljdssystemet som gäller maskiners säkerhet granskas och ändras inom ramen för det projektet i stället för i detta förslag. De ändringar som föreslås nu ändrar inte det faktiska nuläget i fråga om straffbestämmelser utanför strafflagen som gäller maskiner.

11.1.5 Rättslig bedömning av den straffrättsliga påföljden enligt lagförslag nr 12

Det nationella handlingsutrymmet behandlas ovan. När det gäller motsvarighetsprincipen kan det konstateras att i strafflagens 44 kap. 1 § om hälsobrott nämns konsumentssäkerhetslagen, kemikalielagen, lagen om kosmetiska produkter och livsmedelslagen samt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/425, som ligger bakom lagen om personlig skyddsutrustning. Bestämmelsen är en blancostraffbestämmelse, och brott mot de författningar som nämns där är

alltså kriminaliserade i stor utsträckning i den mån gärningsformen överensstämmer med bestämmelsen om hälsobrott och ägnad att orsaka fara för en annan persons liv eller hälsa på det sätt som avses där.

I denna proposition föreslås att överträdelser av aktörsspecifika skyldigheter som preciserar artikel 5 i förordningen om allmän produktsäkerhet kriminaliseras. Sådana överträdelser orsakar den mest omedelbara och konkreta faran för konsumenters hälsa och liv, det går inte att effektivt ingripa i dem med administrativa metoder och de är särskilt klandervärda. Enligt artikel 5 i förordningen får ekonomiska aktörer endast släppa ut eller tillhandahålla säkra produkter på marknaden. Överträdelse av artikel 5 på det sätt som avses i bestämmelsen om hälsobrott innebär således att en farlig produkt uppsåtligheten eller av grov oaktsamhet tillhandahålls på marknaden i unionen. Säker produkt definieras i artikel 3.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet och detaljerade bestämmelser om bedömning av produktsäkerhet finns i artiklarna 6–8 i förordningen. Området för straffbart handlande kan anses vara exakt fastställt.

Det föreslås också att tillhandahållande av en konsumtionstjänst i strid med skyldigheterna enligt 7 § 1 mom. i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet kriminaliseras. Det kan vara fråga om tillhandahållande av en konsumtionstjänst i strid med den bestämmelsen eller i strid med bestämmelser som utfärdats med stöd av 7 § 3 mom. Tillhandahållandet av en konsumtionstjänst i strid med dessa skyldigheter orsakar omedelbar och konkret fara för säkerheten för dem som använder tjänsten och dem som direkt berörs av tjänsten utan att det går att ingripa effektivt i detta med administrativa metoder. Överträdelse av dessa skyldigheter ska betraktas som särskilt klandervärt. Genomförandeskyldigheterna enligt 7 § 1 mom. i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet är så pass exakta att området för straffbart handlande kan anses vara exakt fastställt.

De föreslagna ändringarna innebär att överträdelse av de bestämmelser om säkerheten hos maskiner som är avsedda att användas av konsumenter som förblir i kraft genom 25 § i lagen om konsumentprodukters säkerhet inte är kriminaliserade i strafflagen utan på dessa överträdelser tillämpas den straffrättsliga straffregleringen i 22 § i lagen om konsumentprodukters säkerhet. Ändringen innebär att den nuvarande blancostraffregleringen slopas och att överlappande kriminaliseringar undanröjs, vilket också krymper mängden kriminaliserade gärningar något. På det sätt som konstateras i specialmotiveringen och den allmänna motiveringen förutsätter genomförandet av EU:s maskinförordning (EU) 2023/1230 nationell lagstiftning om bl.a. de påföljder som är tillämpliga på brott mot den. Genomförandet sker inom ramen för lagberedningsprojektet STM094:00/2024, där den lagstiftningshelhet på nationell nivå som gäller maskiners säkerhet förtydligas och revideras i större utsträckning. Påföljdssystemet som gäller maskiners säkerhet granskas och ändras inom ramen för det projektet i stället för i detta förslag.

Straffet för hälsobrott bestäms av en allmän domstol, och ändring i domen får sökas hos en fullföljdsdomstol.

11.2 Rätt att få och lämna ut information

I 7 § i lagförslag nr 1 föreslås bestämmelser om rätt för marknadskontrollmyndigheten att av leverantörer av onlinemarknadsplatser få sådan information som är nödvändig med tanke på tillsynen.

I 17 § i lagförslag nr 2 föreslås bestämmelser om rätt för tillsynsmyndigheten att av tjänsteleverantörer och av andra myndigheter få sådan information som är nödvändig för tillsynen. I lagförslaget ingår också bestämmelser om rätt för tillsynsmyndigheten att på eget initiativ lämna ut information till vissa myndigheter (18 § i lagförslag nr 2).

Bestämmelserna om rätt att få och lämna ut information är av betydelse med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter, som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och lämna ut information trots sekretessbestämmelserna i förhållande till skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen och då noterat bl.a. vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Grundlagsutskottet har ansett att om den information som rätten att få och lämna ut gäller inte anges i form av en förteckning i lagen, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att informationen är nödvändig för ett visst syfte (se t.ex. GrUU 36/2016 rd s. 4 och GrUU 17/2016 rd, s. 5–6 och de utlåtanden som nämns där). Grundlagsutskottet har dock ansett att grundlagen inte tillåter en mycket vag och ospecificerad rätt att få uppgifter, inte ens om den är knuten till nödvändighetskriteriet (GrUU 48/2018 rd, s. 4–5 och GrUU 19/ 2012 rd, s. 4/I och de utlåtanden som nämns där). Inskränkningar i skyddet för privatlivet måste bedömas utifrån de allmänna villkoren för inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 42/2016 rd, s. 2). Lagstiftaren ska garantera skyddet för privatlivet och personuppgifter på ett sätt som är godtagbart med avseende på de samlade grundläggande fri- och rättigheterna. (GrUU 14/2018 rd, s. 2 och 7).

När det gäller lagförslag nr 1 kan det konstateras att det inte finns andra detaljerade minimibestämmelser om befogenheter som riktas mot leverantörer av onlinemarknadsplatser än artikel 22.4 och 22.5 i förordningen om allmän produktsäkerhet. I artikel 14.1 i marknadskontrollförordningen förutsätts dock att medlemsstaterna ska tilldela sina marknadskontrollmyndigheter de befogenheter för marknadskontroll, utredning och tillsyn som behövs för att tillämpa förordningen om allmän produktsäkerhet. Befogenheter ska tilldelas och utövas i enlighet med unionsrätten och nationell rätt, inbegripet principerna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna samt i enlighet med principerna i nationell rätt i fråga om yttrandefrihet och mediernas frihet och mångfald, med tillämpliga rättssäkerhetsgarantier samt med unionens bestämmelser om dataskydd, särskilt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679.

Leverantörer av onlinemarknadsplatser åläggs i förordningen om allmän produktsäkerhet skyldigheter, vilkas egentliga syfte är att säkerställa att konsumentprodukter som finns på marknaden är säkra och beträffande vissa en administrativ påföljd kan påföras för överträdelse i enlighet med denna proposition. På samma sätt som vid marknadskontroll överlag är rätten till information central för marknadskontrollmyndighetens verksamhet, och effektiv tillsyn förutsätter lagstadgad rätt att få sådan information som är nödvändig för tillsynen. Genom effektiva tillsynsåtgärder upprätthålls säkerheten och förhindras personskador till följd av produkter som inte överensstämmer med kraven eller som annars är farliga. Strävan att endast produkter som överensstämmer med kraven ska finnas på marknaden syftar också till att garantera en hög nivå av konsumentskydd, som tryggas i artikel 38 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (se marknadskontrollagens förarbeten, RP 139/2021 rd, s. 110–111). Tillsyn över skyldigheterna för leverantörer av onlinemarknadsplatser enligt förordningen om allmän produktsäkerhet förutsätter att marknadskontrollmyndigheten har rätt att för denna tillsyn få även sådan information som gäller privat affärs- eller yrkesverksamhet, privatpersoners ekonomiska ställning eller personers hälsotillstånd. Eftersom tillsynssituationerna är mångahanda, är det inte möjligt att i lagen räkna upp det

informationsinnehåll som tillsynen över leverantörer av onlinemarknadsplatser förutsätter. Därför knyts rätten att få information till information som är nödvändig för tillsynen.

Effektiv tillsyn enligt lagförslag nr 2 över konsumtionstjänsters säkerhet förutsätter lagstadgad rätt att trots sekretessbestämmelser få sådan information som är nödvändig för tillsynen. Tillsynsmyndigheten måste få information om planeringen och genomförandet av de tjänster som avses i lagen samt om brister i dem och om olyckor som inträffat i dem, så att den kan övervaka dessa tjänsters säkerhet. Strävan med tillsynen är att trygga rätten till liv och rätten till personlig trygghet enligt 7 § 1 mom. i grundlagen samt att genomföra det allmännas skyldighet enligt 19 § 3 mom. i grundlagen att främja befolkningens hälsa. Eftersom mångfalden av konsumtionstjänster är stor och tillsynssituationerna kan avvika avsevärt från varandra, är det inte möjligt att i lagen räkna upp det informationsinnehåll som tillsynen över en konsumtionstjänsts säkerhet förutsätter. Dessutom kan flera olika myndighetsaktörer antas ha information som är nödvändig för tillsynen och undersökningen av olyckor. Därför knyts rätten att få information i 17 § i lagförslag nr 2 till information som är nödvändig för tillsynen. Denna information kan också innehålla känsliga uppgifter, t.ex. till den del det är fråga om sådan information om orsakerna till och följderna av en olycka som inträffat i en konsumtionstjänst som innehåller uppgifter om en persons hälsa.

I 18 § i lagförslag nr 2 föreslås bestämmelser om rätt för tillsynsmyndigheten att på eget initiativ lämna ut information till förundersökningsmyndigheten till den del det är nödvändigt för att förebygga och utreda brott samt till en behörig myndighet vid misstanke om en försummelse att följa en lag som stiftats för att skydda hälsa och liv, till den del det är nödvändigt för att myndigheten ska få kännedom om misstanken. Dessa myndigheter, dvs. polisen och t.ex. hälsoskydds-, räddnings- och marknadskontrollmyndigheterna, har rätt att få information med stöd av den lagstiftning som gäller dem, som de kan utöva genom att begära information. Tillsynsmyndigheten enligt lagen om konsumtionstjänsters säkerhet kan dock inte med stöd av denna rätt att få information på eget initiativ lämna ut information som den erhållit i sitt tillsynsarbete till behöriga myndigheter, vilket är ägnat att förhindra att försummelse som äventyrar människors liv och hälsa kommer till de behöriga myndigheternas kännedom. Strävan med bestämmelserna om utlämnande av information på eget initiativ är att trygga rätten till liv och rätten till personlig trygghet enligt 7 § 1 mom. i grundlagen samt att genomföra det allmännas skyldighet enligt 19 § 3 mom. i grundlagen att främja befolkningens hälsa. Den information som lämnas ut är i bestämmelsen begränsad till vad som är nödvändigt å ena sidan för att förebygga eller utreda brott och å andra sidan för att en behörig myndighet ska få kännedom om en misstanke om en försummelse av att följa en lag som stiftats för att skydda hälsa och liv. Informationen i det senare fall bedöms vara tämligen snäv så att den i första hand omfattar grundläggande information om försummelsen, såsom identiteten hos den tjänsteleverantör som är föremål för tillsynen och allmän information om försummelsens innehåll så att den behöriga myndighet som får informationen vid behov har möjlighet att framställa en tillräckligt specificerad begäran om information till tillsynsmyndigheten enligt lagen om konsumtionstjänsters säkerhet.

I detta fall är den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter en sådan rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige som avses i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Skyddet för personuppgifter tryggas med stöd av de allmänna författningar som är förpliktande för tillsynsmyndigheten. När personuppgifter som berör en identifierad eller identifierbar fysisk person behandlas i samband med en befogenhet som berör rätt att få information ska behandlingen överensstämma med principerna om behandling av personuppgifter, och det bör ses till att de registrerades rättigheter fullgörs i enlighet med

allmänna dataskyddsförordningen (EU) 2016/679 och dataskyddslagen (1050/2018). På behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter tillämpas sådana särskilda åtgärder för att skydda den registrerades rättigheter som avses i 6 § 2 mom. i dataskyddslagen.

Bestämmelserna om rätt att få och lämna ut information bedöms vara nödvändiga och proportionerliga för att trygga människors liv och hälsa. De bedöms inte ingripa i skyddet för privatlivet och personuppgifter mera än vad som är nödvändigt för att genomföra 7 § 1 mom. och 19 § 3 mom. i grundlagen. Skyddet för personuppgifter anses vara tryggt med stöd av den allmänna lagstiftning som är förpliktande för myndigheterna.

11.3 Myndigheternas övriga befogenheter

I lagarna enligt lagförslag nr 1, lagförslag nr 2 och lagförslag nr 3 i propositionen ingår bestämmelser om tillsynsmyndigheternas befogenheter.

De föreslagna bestämmelserna är av betydelse med avseende på rättsstatsprincipen, som fastställs i 2 § 3 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet har när det bedömt bestämmelserna om myndigheternas befogenheter utgått från att regleringen av myndigheters befogenheter är betydelsefull med tanke på rättsstatsprincipen i grundlagens 2 § 3 mom. (GrUU 21/2024 rd, s. 2 och GrUU 51/2006 rd, s. 2/I). Enligt momentet ska all utövning av offentlig makt bygga på lag, och lag ska noggrant iakttas i all offentlig verksamhet. Utgångspunkten är att all utövning av offentlig makt alltid ska ha en behörighetsgrund som i sista hand återgår på en av riksdagen stiftad lag (GrUU 21/2024 rd, s. 2 och RP 1/1998 rd, s. 75). För lagar gäller det allmänna kravet på att en lag ska vara exakt och noga avgränsad. Regleringen av befogenheterna är enligt utskottets uppfattning i allmänhet av betydelse också med avseende på de grundläggande fri- och rättigheter som tryggas i grundlagen (GrUU 21/2024 rd, s. 2 och GrUU 51/2006 rd, s. 2/I).

Bestämmelserna om inspektioner är av betydelse med avseende på skyddet för privatlivet som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen. Enligt 10 § 3 mom. i grundlagen kan genom lag föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas. Hemfriden omfattar i princip alla slag av lokaler som används för permanent boende (GrUU 6/2019 rd, s. 3 och de utlåtanden som nämns där). Själva kärnan i hemfriden kommer dock inte nödvändigtvis i riskzonen när man inspekterar lokaler där det utövas närings- eller yrkesverksamhet (GrUU 6/2019 rd, s. 3 och de utlåtanden som nämns där). Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att åtgärder som går in på hemfridsskyddade områden är godtagbara "för att utreda brott", om åtgärden hänger samman med en konkret och specificerad anledning att misstänka att en lagöverträdelse har skett eller kommer att ske. Med tanke på principen om regleringens proportionalitet har grundlagsutskottet utgått från att man inte bör ingripa i skyddet för hemfriden för att utreda föga klandervärda förseelser som allra högst bestraffas med böter (se GrUU 6/2019 rd, s. 3 och GrUU 40/2002 rd, s. 2). Grundlagsutskottet har förutsatt att det i befogenhetsbestämmelserna skrivs in att inspektioner i bostäder bara får förrättas om det är nödvändigt för att utreda de omständigheter som inspektionen avser (se t.ex. GrUU 6/2019 rd, s. 3 och GrUU 54/2014 rd, s. 3 och de utlåtanden som nämns där).

11.3.1 Befogenhetsbestämmelserna i lagförslag nr 1 och lagförslag nr 3

Genom propositionen börjar produkter som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om konsumentprodukters säkerhet omfattas av tillämpningsområdet för marknadskontrollagen, vilket innebär att befogenheterna enligt marknadskontrollagen börjar tillämpas på marknadskontrollen av dessa produkter. En bedömning av dessa befogenheter med avseende på yttrandefriheten, som tryggas i 12 § 1 mom. i grundlagen, näringsfriheten, som tryggas i 18 § 1 mom. i grundlagen, samt egendomsskyddet, som tryggas i 15 § 1 mom. i grundlagen, ingår i regeringens proposition RP HE 139/2021 rd, avsnitt 10 (Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning). Befogenheterna har inte bedömts vara problematiska med avseende på grundlagen.

I 8 § i lagen enligt lagförslag nr 1 föreslås bestämmelser om nya befogenheter som kan riktas mot leverantörer av onlinemarknadsplatser. Genom den föreslagna 8 § genomförs artikel 22.4 i förordningen om allmän produktsäkerhet och artikel 14.1 i marknadskontrollförordningen på det sätt som avses i artikel 23 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

I artikel 22.4 i förordningen om allmän produktsäkerhet förutsätts att medlemsstaterna ska tilldela sina marknadskontrollmyndigheter nödvändiga befogenheter att, när det gäller specifikt innehåll som hänvisar till ett erbjudande om en farlig produkt, utfärda ett föreläggande med krav på att leverantörer av onlinemarknadsplatser ska avlägsna sådant innehåll från sitt onlinegränssnitt, blockera tillgången till det eller visa en tydlig varning. Befogenheterna motsvarar i stor utsträckning befogenheterna enligt 22 a § i marknadskontrollagen, dock så att de kan användas även i fråga om andra farliga produkter än sådana som medför allvarlig risk. Det är fråga om minimibefogenheter som förutsätts i EU:s förordning, dvs. det kan också föreskrivas om mer långt gående befogenheter nationellt. Det föreslås att det nationella handlingsutrymmet utnyttjas på det sätt som man gått in för i marknadskontrollagen, vilket innebär att den miniminivå som förutsätts i förordningen inte överskrids till denna del. Strävan med marknadskontrollen är att säkerställa att de produkter som finns på marknaden är säkra och på så vis skydda människors liv och hälsa. Den föreslagna regleringen kan anses vara motiverad med avseende på skyldigheten att främja befolkningens hälsa i 19 § 3 mom. i grundlagen. Förutsättningarna för att utöva befogenheten anges exakt i 8 § i lagen om konsumentprodukters säkerhet, och dessutom ställs villkor för utövandet av dem i artikel 22.4 och 22.5 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

Det finns inga andra detaljerade minimibestämmelser om befogenheter som riktas mot leverantörer av onlinemarknadsplatser. I artikel 14.1 i marknadskontrollförordningen förutsätts dock att medlemsstaterna ska tilldela sina marknadskontrollmyndigheter de befogenheter för marknadskontroll, utredning och tillsyn som behövs för att tillämpa förordningen om allmän produktsäkerhet. Befogenheter ska tilldelas och utövas i enlighet med unionsrätten och nationell rätt, inbegripet principerna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna samt i enlighet med principerna i nationell rätt i fråga om yttrandefrihet och mediernas frihet och mångfald, med tillämpliga rättssäkerhetsgarantier samt med unionens bestämmelser om dataskydd, särskilt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679. Leverantörer av onlinemarknadsplatser åläggs i förordningen om allmän produktsäkerhet skyldigheter, vilkas egentliga syfte är att säkerställa att konsumentprodukter som finns på marknaden är säkra och beträffande vissa en administrativ påföljd kan påföras för överträdelse i enlighet med denna proposition. Särskilt för att man ska kunna ingripa i försummelser av dessa skyldigheter på ett

sätt som är effektivt men ändå tryggar egendomsskyddet för leverantörer av onlinemarknadsplatser behövs också bestämmelser om lindriga administrativa metoder. Till denna del utnyttjas det nationella handlingsutrymmet på det sätt som avses i artikel 14.3 a i marknadskontrollförordningen, som är det sätt som man gått in för även i marknadskontrollagen. I 8 § i lagen om konsumentprodukters säkerhet föreskrivs därför om befogenhet för marknadskontrollmyndigheten att vid behov genom att använda indirekt förvaltningstvång ålägga en leverantör av en onlinemarknadsplats att fullgöra sina skyldigheter enligt förordningen om allmän produktsäkerhet. Den föreslagna regleringen kan anses vara motiverad med avseende på skyldigheten att främja befolkningens hälsa i 19 § 3 mom. i grundlagen, och dessutom behövs den för att trygga egendomsskyddet för leverantörer av onlinemarknadsplatser. Strävan att endast produkter som överensstämmer med kraven ska finnas på marknaden, alltså även på onlinemarknadsplatser, syftar också till att garantera en hög nivå av konsumentskydd, som tryggas i artikel 38 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (se marknadskontrollagens förarbeten, RP 139/2021 rd, s. 110–111). Befogenhetsbestämmelsen är exakt formulerad så att den täcker vissa skyldigheter som regleras närmare i förordningen om allmän produktsäkerhet.

I lagen om konsumentprodukters säkerhet föreslås bestämmelser om rätt för marknadskontrollmyndigheten att utföra inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur (6 §). Bestämmelsen behövs för att genomföra artikel 14.4 e i marknadskontrollförordningen. Enligt den bestämmelsen ska marknadskontrollmyndigheterna tilldelas befogenhet att få tillträde till lokaler, mark eller transportmedel som den berörda ekonomiska aktören använder för ändamål som har samband med den ekonomiska aktörens näringsverksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke, i syfte att identifiera bristande överensstämmelse och erhålla bevis. Regleringen är av betydelse med avseende på skyddet för hemfriden, som tryggas i 10 § 3 mom. i grundlagen.

Bestämmelsen enligt lagen om konsumentprodukters säkerhet om att inspektioner får utsträckas till utrymmen som används för boende av permanent natur är bunden till situationer där ett hälsobrott misstänks. Maximistraffet för hälsobrott är fängelse i sex månader. Inspektion ska i enlighet med den föreslagna bestämmelsen kunna utföras bara för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller. Förutom att utreda brott fullgörs genom regleringen skyldigheten att främja befolkningens hälsa i 19 § 3 mom. i grundlagen.

Befogenhetsbestämmelserna i lagförslag nr 1 och lagförslag nr 3 i propositionen bedöms inte vara problematiska med avseende på grundlagen.

11.3.2 Befogenhetsbestämmelserna i lagförslag nr 2

I lagen om konsumtionstjänsters säkerhet föreslås bestämmelser om tillsynsmyndighetens befogenheter att meddela ålägganden och förbud för att garantera säkerheten för dem som använder tjänsten och dem som direkt berörs av tjänsten samt att i exceptionella situationer avbryta verksamheten eller låta utföra åtgärder på tjänsteleverantörens bekostnad. Ålägganden och förbud ska kunna förenas med indirekt förvaltningstvång.

I 20 § i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet enligt lagförslag nr 2 föreskrivs det om befogenhet för tillsynsmyndigheten att förbjuda att en konsumtionstjänst tillhandahålls, i 21 § om befogenhet för tillsynsmyndigheten att avbryta verksamheten och i 22 § om befogenhet för

tillsynsmyndigheten att låta utföra en åtgärd. Bestämmelserna liknar 36 § om förbud, 37 § om avbrytande av verksamheten och 38 § om att låta utföra en åtgärd enligt 38 § i den gällande konsument säkerhetslagen, och i dessa befogenheter föreslås inga betydande ändringar med avseende på näringsfriheten eller skyddet för egendom. I bestämmelserna om avbrytande av verksamheten och tvångsutförande föreslås ändringar som förbättrar tjänsteleverantörens rättsskydd, så att dessa förvaltningsåtgärder enligt förslaget ska grunda sig på ett överklagbart förvaltningsbeslut.

I 18 § 1 mom. i grundlagen föreskrivs det om näringsfrihet. Enligt bestämmelsen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Enligt 15 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens egendom tryggt.

Förbud mot att tillhandahålla en konsumtionstjänst och avbrytande av verksamheten innebär ingrepp i näringsfriheten, som tryggas i 18 § 1 mom. i grundlagen. Även att låta utföra en åtgärd på tjänsteleverantörens bekostnad kan ingripa i näringsfriheten, och dessutom ingriper det i tjänsteleverantörens egendomsskydd. Förslaget ska således bedömas med avseende på de allmänna villkoren för inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna, särskilt regleringens godtagbarhet och proportionalitet.

Strävan med förbud, avbrytande av verksamheten och tvångsutförande är att förebygga förlust av liv och hälsa. Strävan är alltså att främja befolkningens hälsa och förebygga faror för hälsa och liv. Möjligheten att meddela förbud, avbryta verksamheten och låta utföra en åtgärd behövs för att säkra rätten till liv och rätten till personlig trygghet enligt 7 § 1 mom. i grundlagen samt för att genomföra det allmänna skyldighet enligt 19 § 3 mom. i grundlagen att främja befolkningens hälsa. Det ska anses finnas godtagbara grunder för förbud, avbrytande av verksamheten och att låta utföra en åtgärd om man ser till systemet med de grundläggande fri- och rättigheterna (se på motsvarande sätt GrUU 37/2005, s. 2/II).

Enligt förslaget är det möjligt att meddela förbud, om konsumtionstjänsten medför fara för liv eller hälsa för användaren av tjänsten eller för någon som direkt berörs av tjänsten och faran inte kan avvärjas på något annat sätt. Det är möjligt att avbryta verksamheten och låta utföra en åtgärd, om det är uppenbart att konsumtionstjänsten medför omedelbar fara för liv eller hälsa på det sätt som lagen avser och faran inte kan avvärjas på något annat sätt. I den föreslagna lagen placeras befogenheterna i ordningsföljd så att man i första hand ska ty sig till metoder som ingriper mindre i tjänsteleverantörens näringsfrihet och egendomsskydd, och som är tillsyn, handledning och rådgivning som inte grundar sig på förvaltningsbeslut, samt tillsynsbeslut genom vilket tjänsteleverantören kan åläggas att avhjälpa brister i verksamheten. De föreslagna bestämmelserna kan anses uppfylla proportionalitetskravet (se på motsvarande sätt GrUU 37/2005, s. 2/II).

Åläggande (19 §), förbud (20 §), avbrytande av verksamhet (21 §) och tvångsutförande (22 §) enligt förslaget ska grunda sig på ett förvaltningsbeslut som det får sökas ändring i hos förvaltningsdomstol. Rättsskyddsarrangemangen enligt den föreslagna regleringen ska betraktas som tillräckliga.

I lagen om konsumtionstjänsters säkerhet föreskrivs om rätt för tillsynsmyndigheten att utföra inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur (13 §). Ovan redogörs för grundlagsutskottets utlåtandepraxis. Bestämmelsen i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet om att inspektioner får utsträckas till utrymmen som används för permanent boende är bunden till situationer där ett hälsobrott misstänks. Maximistraffet för hälsobrott är fängelse i sex månader. Inspektion ska i enlighet med den föreslagna bestämmelsen kunna utföras bara för att

utreda de omständigheter som inspektionen gäller. Förutom att utreda brott fullgörs genom regleringen skyldigheten att främja befolkningens hälsa i 19 § 3 mom. i grundlagen.

Befogenhetsbestämmelserna i lagförslag nr 2 bedöms inte vara problematiska med avseende på grundlagen.

11.4 Anlitande av utomstående experter

I lagförslag nr 2 föreslås det att tillsynsmyndigheten kan anlita utomstående experter som hjälp i tillsynen (16 § i lagförslag nr 2). Utomstående experter kan på begäran av tillsynsmyndigheten bistå myndigheten vid inspektioner, undersökningar och utredningar som utförs för tillsynen. En utomstående expert ska ha den sakkunskap och kompetens som inspektionerna, undersökningarna och utredningarna förutsätter. En utomstående expert ska påvisa sin kompetens och att de inspektions- och undersökningsmetoder som denne tillämpar är tillförlitliga för den myndighet som beställer tjänsterna. Regleringen är av betydelse med avseende på 124 § i grundlagen.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. Avsikten med bestämmelsen i 124 § i grundlagen är enligt grundlagens förarbeten att begränsa överföringen av offentliga förvaltningsuppgifter utanför det egentliga myndighetsmaskineriet. Genom bestämmelsens ordalydelse betonas att offentliga förvaltningsuppgifter i regel ska skötas av myndigheter och att uppgifter av detta slag endast i begränsad utsträckning kan anförtros andra än myndigheter (RP 1/1998 rd, s. 178–179).

I vissa fall kan det vara motiverat att inspektioner utförs av utomstående experter på grund av särskilda yrkesmässiga och tekniska aspekter på de omständigheter som tillsynen gäller (GrUU 42/2005 rd, s. 2/II och GrUU 40/2002 rd, s. 3/I).

Det har inte handlat om offentliga förvaltningsuppgifter vid sådan opartisk provning eller certifiering som utförts i kraft av tekniska expertis och den verksamheten har inte påverkat myndighetens befogenhet att bestämma om metoder och personal som används vid återkommande besiktningar av mekaniska anordningar och konstruktioner (GrUU 4/2012 rd, s. 2/II).

För att trygga kraven på rättssäkerhet och god förvaltning på det sätt som avses i 124 § i grundlagen krävs det enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis bland annat att de som handlägger ärenden handlar under straffrättsligt tjänsteansvar (se t.ex. GrUU 49/2022 rd, s. 4, GrUU 17/2021 rd, s. 20 och GrUU 26/2017 rd, s. 50). Enligt grundlagens 124 § är det i allmänhet inte nödvändigt att i lag hänvisa till de allmänna förvaltningslagarna, eftersom dessa med stöd av sina bestämmelser om tillämpningsområde, definition på myndighet eller enskildas skyldighet att ge språklig service också tillämpas på enskilda när de utför ett offentligt förvaltningsuppdrag (GrUU 92/2022 rd, s. 4 och GrUU 42/2005 rd, s. 3/II). Bestämmelser om straffrättsligt tjänsteansvar för personer som utövar offentlig makt finns i 40 kap. 11 § 5 punkten i strafflagen (se GrUU 42/2005 rd, s. 3/II och GrUU 16/2004 rd, s. 7/I).

Befogenhet för en utomstående expert att inspektera en bostad har enligt utskottets uppfattning inneburit rätt att på ett betydande sätt ingripa i det hemfridsskydd som grundlagen garanterar var och en. Däremot har utskottet inte sett något hinder för att ett organ utanför myndighetsapparaten ges rätt att bistå vid inspektionen (GrUU 42/2005 rd, s. 3/I och GrUU 46/2001 rd, s. 5/I).

Genom den föreslagna bestämmelsen anförtros en offentlig förvaltningsuppgift någon annan än en myndighet. Uppgiften innebär enligt bestämmelsens ordalydelse att bistå myndigheten, och den utomstående experten utövar alltså inte självständigt offentlig makt som avses i 124 § i grundlagen. Förslaget äventyrar inte de grundläggande fri- och rättigheterna, rättsskyddet eller andra krav på god förvaltning. De föreslagna bestämmelserna är inte problematiska med avseende på 124 § i grundlagen.

11.5 Bemyndiganden att utfärda förordning

I lagförslag nr 1 som gäller konsumentprodukters säkerhet ingår två bestämmelser med bemyndiganden att utfärda förordning (2 och 23 §). Enligt förslaget till 2 § 2 mom. får närmare bestämmelser om de krav som ställs på konsumentprodukter utfärdas genom förordning av statsrådet. Regleringen motsvarar till denna del den gällande konsument säkerhetslagen när det gäller skyddande av hälsan. Till skillnad från den gällande lagen kan närmare bestämmelser inte utfärdas för att skydda egendom. Enligt förslaget till 23 § 3 mom. får närmare bestämmelser om konsument säkerhetsdelegationen utfärdas genom förordning av statsrådet. Regleringen motsvarar till denna del den gällande konsument säkerhetslagen.

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. När det gäller bemyndiganden att utfärda förordning har det i grundlagsutskottets praxis ställts krav på att bestämmelserna ska vara exakta och noggrant avgränsade (GrUU 106/2022 rd, s. 6, se t.ex. GrUU 38/2013 rd, s. 3/II). Utifrån 80 § i grundlagen är det väsentligt att det finns tillräckligt uttömmande grundläggande bestämmelser i lag om det som ska regleras och att ett bemyndigande i regel bör placeras i samband med den grundläggande bestämmelsen (GrUU 74/2022 rd, s. 2–3 och de utlåtanden som nämns där).

Lagförslag nr 1 om konsumentprodukters säkerhet har ett brett tillämpningsområde så att avsikten är att lagen i princip ska omfatta alla konsumentprodukter. Med stöd av förslaget till 2 § 2 mom. får närmare bestämmelser utfärdas om de krav som ställs på konsumentprodukter, och som vanligtvis är detaljerade och av mycket teknisk karaktär och kan gälla endast en viss produktgrupp. Det kan anses motiverat att sådana omständigheter ingår i förordningar (GrUU 106/2022 rd, s. 6 och de utlåtanden som nämns där). Lagen om konsumentprodukters säkerhet är en allmän lag och det är inte motiverat att den innehåller bestämmelser om krav som gäller en viss produktgrupp.

Lagförslag nr 2 om konsumtionstjänsters säkerhet innehåller tre bestämmelser med bemyndiganden att utfärda förordning (7, 10 och 11 §). Enligt förslaget till 7 § 3 mom. får närmare bestämmelser om de krav som ställs på planeringen och genomförandet av konsumtionstjänster för att skydda hälsan utfärdas genom förordning av statsrådet. Regleringen motsvarar till denna del i stor utsträckning den gällande konsument säkerhetslagen när det gäller skyddande av hälsan. Till skillnad från den gällande lagen kan närmare bestämmelser inte utfärdas för att skydda egendom. Enligt förslaget till 10 § 2 mom. får närmare bestämmelser om innehållet i och formen av den anmälan som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt förslaget till 11 § 3 mom. får närmare bestämmelser om tillsynsplanen och om dess innehåll utfärdas genom förordning av statsrådet. De ovannämnda paragraferna innehåller

grundläggande bestämmelser om planering och genomförande av konsumtionstjänster, om anmälan av olyckor till tillsynsmyndigheten och om tillsynsmyndighetens tillsynsplan, och bestämmelserna om bemyndigande att utfärda förordning placeras i samband med dessa grundläggande bestämmelser.

Lagförslag nr 2 om konsumtionstjänsters säkerhet har ett brett tillämpningsområde så att avsikten är att lagen i princip ska omfatta alla konsumtionstjänster. Med stöd av förslaget till 7 § 3 mom. får närmare bestämmelser utfärdas om de krav som ställs på konsumtionstjänster, och som vanligtvis är detaljerade och av mycket teknisk karaktär och kan gälla endast en viss grupp av tjänster. Det kan anses motiverat att sådana omständigheter ingår i förordningar (GrUU 106/2022 rd, s. 6 och de utlåtanden som nämns där). Lagen om konsumtionstjänsters säkerhet är en allmän lag och det är inte motiverat att den innehåller bestämmelser om krav som gäller en viss grupp av tjänster. Bemyndigandena att utfärda förordning i förslagen till 10 § 2 mom. och 11 § 3 mom. gäller formen av och innehållet i anmälan av olyckor samt tillsynsplanen och dess innehåll, och de bestämmelser som utfärdas med stöd av dessa bemyndiganden är sannolikt detaljerade och delvis tekniska.

Med stöd av vad som anförts ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG innehåller bestämmelser som föreslås bli genomförda genom lag och föreslås bli kompletterade genom lag samt med stöd av vad som i övrigt anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om konsumentprodukters säkerhet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på konsumentprodukter.

Med *konsumentprodukter* avses i denna lag produkter som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG, nedan *förordningen om allmän produktsäkerhet*.

Bestämmelserna i 4, 6 och 22 § i denna lag tillämpas också på marknadskontrollen av produkter som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG om maskiner och om ändring av direktiv 95/16/EG och som är avsedda att användas eller som i väsentlig omfattning används för privat konsumtion (*maskiner som är avsedda att användas av konsument*).

I denna lag föreskrivs också om konsumentssäkerhetsdelegationen.

2 §

Allmänna krav på konsumentprodukter

Bestämmelser om allmänna krav på konsumentprodukter och om skyldigheten att uppfylla dessa krav finns i förordningen om allmän produktsäkerhet.

Närmare bestämmelser om de krav som ställs på konsumentprodukter för att skydda hälsan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Språkrav som gäller konsumentprodukter

Den information som avses i artikel 9.7 och artikel 11.4 i förordningen om allmän produktsäkerhet ska ges på finska eller svenska eller båda språken med iakttagande av vad som föreskrivs i 34 § i språklagen (423/2003), om inte informationen getts genom allmänt kända anvisnings- eller varningsanteckningar. Den information som ges med stöd av artikel 19 d eller artikel 22.9 d i förordningen om allmän produktsäkerhet ska dock ges på finska och svenska, om inte informationen getts genom allmänt kända anvisnings- eller varningsanteckningar.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också när den information som avses i momentet ges i elektroniskt format på det sätt som avses i artikel 21 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

Om inte något annat följer av 2 mom. ska den information som avses i artikel 21 i förordningen om allmän produktsäkerhet ges på finska eller svenska eller båda språken med iakttagande av vad som föreskrivs i 34 § i språklagen till den del det behövs för att identifiera och förstå informationen.

4 §

Marknadskontrollmyndigheter

Säkerhets- och kemikalieverket är den marknadskontrollmyndighet som avses i förordningen om allmän produktsäkerhet och denna lag, om inte något annat följer av 3 mom.

Om inte något annat följer av 3 mom. är Tullen den marknadskontrollmyndighet som avses i förordningen om allmän produktsäkerhet och denna lag, om marknadskontrollen gäller

- 1) import från länder utanför Europeiska unionen,
- 2) export från Finland,
- 3) transitering genom Finland,
- 4) lossning av ett parti konsumentprodukter och tillhörande lagring när konsumentprodukter levereras till Finland från Europeiska unionens medlemsstater.

När en myndighet med stöd av annan lagstiftning övervakar en konsumentprodukts säkerhet är den myndigheten den marknadskontrollmyndighet som avses i förordningen om allmän produktsäkerhet och denna lag. Om den övervakning som sker med stöd av annan lagstiftning endast omfattar enstaka säkerhetsaspekter, övervakar den myndighet som avses i detta moment dock inte efterlevnaden av bestämmelserna i kapitel II i förordningen om allmän produktsäkerhet.

Säkerhets- och kemikalieverket är marknadskontrollmyndighet när det gäller maskiner som är avsedda att användas av konsumenter.

Bestämmelser om marknadskontrollmyndighetens uppgifter och befogenheter finns förutom i denna lag även i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016), nedan *marknadskontrollagen*, och i förordningen om allmän produktsäkerhet.

Bestämmelser om den myndighet som svarar för de yttre gränskontrollerna finns i 4 § 2 mom. i marknadskontrollagen.

5 §

Marknadskontroll

Marknadskontrollmyndigheten övervakar konsumentprodukternas säkerhet och överensstämmelse med kraven samt att de ekonomiska aktörerna och leverantörerna av onlinemarknadsplatser iakttar de skyldigheter i fråga om konsumentprodukter som föreskrivs i denna lag och i förordningen om allmän produktsäkerhet.

6 §

Rätt att utföra inspektioner

Bestämmelser om marknadskontrollmyndighetens rätt att utföra inspektioner finns i marknadskontrollagen.

I utrymmen som används för boende av permanent natur får inspektion vidtas endast om inspektionen är nödvändig för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller och det finns anledning att misstänka att ett hälsobrott som avses i 44 kap. 1 § i strafflagen (39/1889) har begåtts.

7 §

Rätt att få information av leverantörer av onlinemarknadsplatser

Marknadskontrollmyndigheten har rätt att av leverantörer av onlinemarknadsplatser få sådan information som är nödvändig med tanke på tillsynen. Rätten att få information gäller även sådana upplysningar som är nödvändiga för tillsynen och som är sekretessbelagda på grund av att de gäller enskild affärsverksamhet eller yrkesutövning eller en enskild persons ekonomiska ställning eller hälsotillstånd eller annars är sekretessbelagda med stöd av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) när de innehas av en myndighet.

8 §

Förelägganden som gäller leverantörer av onlinemarknadsplatser

Marknadskontrollmyndigheten kan ålägga en leverantör av en onlinemarknadsplats att inom en skälig tid fullgöra sin skyldighet enligt artikel 22.1–4, 22.6, 22.10 eller 22.12 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

Om en leverantör av en onlinemarknadsplats har sådant innehåll på sitt onlinegränssnitt som hänvisar till ett erbjudande om en farlig produkt och det inte finns andra effektiva sätt att avlägsna risker, kan marknadskontrollmyndigheten förelägga leverantören av onlinemarknadsplatsen att avlägsna detta innehåll från sitt onlinegränssnitt, blockera tillgången till det eller visa en uttrycklig varning.

Marknadskontrollmyndigheten kan även interimistiskt utfärda ett föreläggande enligt 1 och 2 mom. Det interimistiska föreläggandet gäller tills marknadskontrollmyndigheten avgör saken slutgiltigt. Marknadskontrollmyndigheten ska avgöra saken skyndsamt.

Marknadskontrollmyndigheten får förena ett föreläggande som den utfärdat med stöd av denna paragraf med vite eller med hot om att den försummade åtgärden utförs på den försumliges bekostnad.

9 §

Information till Europeiska kommissionen

Det är marknadskontrollmyndighetens uppgift att lämna in de anmälningar av medlemsstaten som avses i artikel 26.1–26.3 och 26.6–26.8 i förordningen om allmän produktsäkerhet och utföra medlemsstatens kontroller som avses i artikel 26.8 i den förordningen.

10 §

Påföljdsavgift för brott mot tillverkares skyldigheter

Påföljdsavgift kan påföras en tillverkare som uppsåtligt eller av oaktsamhet försummar att iaktta följande skyldigheter i förordningen om allmän produktsäkerhet:

1) skyldigheten enligt artikel 9.2 att göra en intern riskanalys och utarbeta teknisk dokumentation eller skyldigheten enligt artikel 9.3 att säkerställa att den tekniska dokumentationen är aktuell,

2) märkningsskyldigheten enligt artikel 9.5,

3) informationsskyldigheten enligt artikel 9.6,

4) skyldigheten enligt artikel 9.7 att säkerställa att produkten åtföljs av tydliga bruksanvisningar och säkerhetsinformation,

5) skyldigheten enligt artikel 9.8 första stycket c att via Safety Business Gateway informera marknadskontrollmyndigheterna i de medlemsstater i Europeiska unionen, där det på marknaden har tillhandahållits en farlig produkt som tillverkaren har släppt ut på marknaden, om produkten,

6) skyldigheten enligt artikel 20 att anmäla en olycka eller instruera importören eller en av distributörerna att göra anmälan.

11 §

Påföljdsavgift för brott mot importörers skyldigheter

Påföljdsavgift kan påföras en importör som uppsåtligt eller av oaktsamhet försummar att iaktta följande förbud eller skyldigheter i förordningen om allmän produktsäkerhet:

1) förbudet enligt artikel 11.2 mot att släppa ut en produkt på marknaden om importören, på grundval av den information som denne förfogar över, anser eller har skäl att tro att produkten inte överensstämmer med kraven i artiklarna 9.2, 9.5 och 9.6,

2) skyldigheten enligt artikel 11.2 att informera tillverkaren om en farlig produkt och säkerställa att marknadskontrollmyndigheterna informeras om detta via Safety Business Gateway,

3) märknings- eller informationsskyldigheterna enligt artikel 11.3,

4) skyldigheten enligt artikel 11.4 att säkerställa att produkten åtföljs av tydliga bruksanvisningar och säkerhetsinformation,

5) skyldigheten enligt artikel 11.5 att säkerställa att lagrings- eller transportförhållandena inte äventyrar produktens överensstämmelse med kraven i artikel 9.5 och 9.6,

6) skyldigheten enligt artikel 11.8 första stycket c att via Safety Business Gateway informera marknadskontrollmyndigheterna i de medlemsstater i Europeiska unionen, där det på marknaden har tillhandahållits en farlig produkt som importören har släppt ut på marknaden, om produkten,

7) skyldigheten enligt artikel 20.3 att informera tillverkaren om en olycka eller göra en anmälan utifrån tillverkarens instruktioner.

12 §

Påföljdsavgift för brott mot distributörers skyldigheter

Påföljdsavgift kan påföras en distributör som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet försummar att iaktta följande förbud eller skyldigheter i förordningen om allmän produktsäkerhet:

1) skyldigheten enligt artikel 12.2 att säkerställa att lagrings- eller transportförhållandena inte äventyrar produktens överensstämmelse med kraven i artiklarna 9.5–9.7, 11.3 och 11.4,

2) förbudet enligt artikel 12.3 att tillhandahålla produkten på marknaden om distributören, på grundval av den information som denne förfogar över, anser eller har skäl att tro att en produkt inte överensstämmer med kraven i artiklarna 9.5–9.7, 11.3 och 11.4,

3) skyldigheten enligt artikel 12.4 att säkerställa att marknadskontrollmyndigheterna i de medlemsstater i Europeiska unionen där det på marknaden har tillhandahållits en sådan farlig produkt eller produkt som inte uppfyller kraven i artiklarna 9.5–9.7, 11.3 och 11.4 som distributören har tillhandahållit på marknaden omedelbart informeras om produkten via Safety Business Gateway, samt att tillverkaren eller importören informeras,

4) skyldigheten enligt artikel 20.3 att informera tillverkaren om en olycka eller göra en anmälan utifrån tillverkarens instruktioner.

13 §

Påföljdsavgift för brott mot tillverkares representanters skyldigheter

Påföljdsavgift kan påföras en tillverkares representant som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar att iaktta den i artikel 10.2 b i förordningen om allmän produktsäkerhet föreskrivna skyldigheten att informera tillverkaren om att en produkt är farlig, om tillverkarens representant anser eller har skäl att tro detta.

Vad som i 10 § föreskrivs om tillverkare tillämpas i stället för på tillverkaren på tillverkarens representant till den del tillverkaren genom en skriftlig fullmakt har gett representanten i uppdrag att utföra uppgiften.

14 §

Påföljdsavgift för brott mot ekonomiska aktörers vissa skyldigheter

Påföljdsavgift kan påföras en ekonomisk aktör som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar att iaktta följande skyldigheter:

1) skyldigheten enligt artikel 16.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet att regelbundet kontrollera att produkten överensstämmer med den tekniska dokumentation som avses i artikel 9.2 och uppfyller kraven i artikel 9.5–9.7,

2) skyldigheten enligt artikel 16.3 i förordningen om allmän produktsäkerhet att på produkten eller dess förpackning, paketet eller ett åtföljande dokument ange sina uppgifter,

3) skyldigheten enligt artikel 4.3 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 att informera om att en produkt utgör en risk, om den ekonomiska aktören har skäl att tro detta.

Påföljdsavgift kan dessutom påföras en ekonomisk aktör som uppsåtligen försummar att iaktta följande skyldigheter i förordningen om allmän produktsäkerhet:

1) skyldigheterna enligt artikel 19 a–c att i ett erbjudande om produkten tydligt och synligt ange information om tillverkare eller ansvarig person samt information om produkten,

2) skyldigheten enligt artikel 19 d att i ett erbjudande om produkten tydligt och synligt ange varnings- och säkerhetsinformation.

15 §

Påföljdsavgift för brott mot skyldigheter som gäller leverantörer av onlinemarknadsplatser

Påföljdsavgift kan påföras en leverantör av en onlinemarknadsplats som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummar att iaktta följande skyldigheter i förordningen om allmän produktsäkerhet:

1) skyldigheten enligt artikel 22.12 att via Safety Business Gateway informera om farliga produkter som har erbjudits på leverantörens onlinegränssnitt och som leverantören har faktisk kännedom om,

2) skyldigheten enligt artikel 22.12 att utan dröjsmål informera relevanta näringsidkare och ekonomiska aktörer om den information leverantören har fått om olyckor eller säkerhetsproblem, i de fall denne har kännedom om att produkten i fråga erbjöds av dessa näringsidkare via leverantörens gränssnitt,

3) skyldigheten enligt artikel 22.12 att utan dröjsmål via Safety Business Gateway anmäla eventuella olyckor som leverantören har informerats om och som leder till en allvarlig risk för eller faktisk skada på en konsuments hälsa eller säkerhet orsakad av en produkt som tillhandahålls på leverantörens onlinemarknadsplats samt informera tillverkaren om detta,

4) skyldigheten enligt artikel 22.12 att avstå från att hindra produktåterkallelser.

16 §

Påföljdsavgiftens storlek

Påföljdsavgiftens storlek ska baseras på en samlad bedömning. När avgiftens storlek bestäms ska hänsyn tas till

1) överträdelsens art, omfattning och varaktighet samt hur allvarlig överträdelsen är,
2) den vinning som erhållits genom överträdelsen, om denna uppgift finns att tillgå,
3) de åtgärder som tillverkaren, tillverkarens representant, importören, distributören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen vidtagit för att lindra eller avhjälpa skadan,

4) de eventuella tidigare överträdelser av bestämmelserna i denna lag som tillverkaren, tillverkarens representant, importören, distributören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen begått,

5) påföljder som påförts näringsidkaren i en annan medlemsstat i Europeiska unionen för samma gränsöverskridande överträdelse, om uppgift om sådana påföljder finns att tillgå.

Om påföljdsavgiften påförs en juridisk person får påföljdsavgiften utgöra högst en procent av omsättningen under året före det då överträdelsen upphörde, dock högst 100 000 euro. Om bokslutet ännu inte är klart när påföljdsavgiften påförs eller om affärsverksamheten nyligen inletts och något bokslut inte finns att tillgå, kan omsättningen uppskattas utifrån någon annan tillgänglig utredning.

Den påföljdsavgift som påförs en fysisk person får vara högst en procent av dennes inkomster enligt den verkställda beskattningen för året före det då överträdelsen upphörde, dock högst 10 000 euro. Om inkomsterna inte kan utredas på ett tillförlitligt sätt, kan de uppskattas utifrån annan tillgänglig utredning.

17 §

Påförande av påföljdsavgift

Påföljdsavgiften påförs av marknadskontrollmyndigheten. Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

Påföljdsavgift får inte påföras, om det har förflutit mer än två år sedan handlingen.

I ett ärende som gäller påföljdsavgift får det i syfte att påföra en fysisk person en påföljdsavgift inte användas uppgifter som personen har lämnat med stöd av skyldigheten att lämna uppgifter enligt 8 § i marknadskontrollagen och som har fått genom att personen med stöd av 28 § i den lagen har förelagts vite för att fullgöra skyldigheten.

18 §

Avstående från att påföra påföljdsavgift

Påföljdsavgift påförs inte om överträdelsen är ringa eller påförande av påföljdsavgift ska anses uppenbart oskäligt.

Påföljdsavgift påförs inte om personen för samma handling har ett ärende som gäller påförande av påföljdsavgift anhängigt eller om ärendet är avgjort och har vunnit laga kraft.

Påföljdsavgift behöver inte påföras om tillverkaren, tillverkarens representant, importören, distributören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen har vidtagit tillräckliga korrigerande åtgärder omedelbart efter att överträdelsen upptäcktes och det inte är fråga om en allvarlig eller återkommande överträdelse.

Påföljdsavgift behöver inte heller påföras om ett vite har dömts ut på grund av samma överträdelse.

19 §

Påföljdsavgiftens förhållande till straffrättsliga bestämmelser

Påföljdsavgift får inte påföras någon som är misstänkt för samma handling i en förundersökning, någon i fråga om vilken det pågår åtalsprövning avseende samma handling eller någon som är svarande i domstol i ett brottmål som gäller samma handling. Påföljdsavgift får inte heller påföras någon som har dömts genom en lagakraftvunnen dom för samma handling i ett brottmål.

Om en påföljdsavgift har påförts en fysisk person, får åtal inte väckas mot personen för samma handling och får personen i ett brottmål inte meddelas dom för samma handling.

Bestämmelser om straff för hälsobrott finns i 44 kap. 1 § i strafflagen.

20 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Vid sökande av ändring i beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite samt föreläggande och verkställighet av hot om tvångsutförande tillämpas dock viteslagen (1113/1990).

Ett beslut av marknadskontrollmyndigheten som gäller annat än påförande av påföljdsavgift kan verkställas även om besvär har anförts.

I ett interimistiskt förordnande som marknadskontrollmyndigheten utfärdat med stöd av 8 § får ändring inte separat sökas genom besvär.

21 §

Verkställighet av påföljdsavgift

Bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgifter finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002). En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om påföljdsavgiften meddelades.

Påföljdsavgiften avskrivs om en avgiftsskyldig fysisk person avlider.

22 §

Straffbestämmelser som gäller maskiner som är avsedda att användas av konsumenter

Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet bryter mot ett förbud eller ett föreläggande som gäller maskiner som är avsedda att användas av konsumenter och som utfärdats med stöd av marknadskontrollagen ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *konsumentsäkerhetsförseelse* dömas till böter.

Den som bryter mot ett förbud eller föreläggande som gäller maskiner som är avsedda att användas av konsumenter och som har utfärdats med stöd av marknadskontrollagen och förenats med vite, kan lämnas obestraftad för samma gärning.

23 §

Konsumentensäkerhetsdelegationen

I anslutning till arbets- och näringsministeriet kan det finnas en konsumentensäkerhetsdelegation.

Delegationen ska följa tillämpningen av och tillsynen över lagstiftningen om konsumentensäkerhet, lämna utlåtanden och lägga fram förslag och initiativ till utveckling av lagstiftningen och tillsynen över den samt behandla andra frågor som gäller verkställigheten av denna lag och lagen om konsumtionstjänsters säkerhet (/) samt förbättrandet av konsumentprodukters och konsumtionstjänsters säkerhet. Delegationen ska också planera åtgärder för att skapa behövligt samarbete med dem som handlägger frågor som gäller arbetarskydd, räddningssväende, polisväende, standardisering, forskning och testning samt andra frågor som gäller konsumentprodukters och konsumtionstjänsters säkerhet.

Närmare bestämmelser om konsumentensäkerhetsdelegationen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

24 §

Konsumentensäkerhetsdelegationens sammansättning

Konsumentensäkerhetsdelegationen består av en ordförande och en vice ordförande samt högst 18 andra medlemmar. Samtliga medlemmar förordnas av statsrådet för tre år i sänder. Statsrådet utser en personlig suppleant för vice ordföranden och för varje annan medlem.

Ordföranden samt vice ordföranden, sex andra medlemmar och deras suppleanter ska vara personer som inte kan anses representera verksamhetsutövarnas eller konsumenternas intressen.

Om en medlem eller en suppleant avgår eller avlider under sin mandatperiod, utser arbets- och näringsministeriet, med beaktande av vad som föreskrivs i 2 mom., en ny medlem eller suppleant i dennes ställe för den återstående mandatperioden.

25 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs konsumentsäkerhetslagen (920/2011) och lagen om underrättelser till Europeiska kommissionen om marknadskontrollen av vissa produkter som medför risk (1197/2009).

Handels- och industriministeriets beslut om tungmetaller som övergår från förnödenheter som kommer i beröring med livsmedel (268/1992), handels- och industriministeriets beslut om utlösning av N-nitrosaminer och N-nitroserbare ämnen från dinappar och tröstnappar av elastomer eller gummi (903/1994), statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008) och statsrådets förordning om förbud mot utsläppande på marknaden av vissa skärverktyg (683/2013) förblir i kraft.

Den konsumentsäkerhetsdelegation som är verksam vid ikraftträdande av denna lag fortsätter till utgången av sin mandatperiod som den delegation som avses i denna lag.

2.

Lag

om konsumtionstjänsters säkerhet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på konsumtionstjänster. Med *konsumtionstjänster* avses sådana tjänster som är avsedda att användas för eller som i väsentlig omfattning används för enskild konsumtion eller därmed jämförbar konsumtion.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna lag avses med *tjänsteleverantör* en fysisk person eller enskild eller offentlig juridisk person som tillhandahåller konsumtionstjänster.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas inte på en tjänsteleverantör som är en fysisk person till den del personen tillhandahåller konsumtionstjänster i annan verksamhet än näringsverksamhet.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas inte heller på en tjänsteleverantör som är en förening eller annan sammanslutning till den del den tillhandahåller sina medlemmar konsumtionstjänster i annan verksamhet än näringsverksamhet.

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

Denna lag tillämpas på konsumtionstjänster till den del det inte annanstans i lag finns sådana bestämmelser om deras säkerhet som förutsätter minst samma säkerhetsnivå som denna lag.

3 §

Säker konsumtionstjänst och bedömning av säkerheten

Som säker betraktas en konsumtionstjänst som planeras och genomförs i enlighet med kraven enligt denna lag och som inte medför oacceptabel fara för hälsan för dem som använder konsumtionstjänsten eller för dem som direkt berörs av tjänsten.

Vid bedömningen av en konsumtionstjänsts säkerhet ska följande aspekter beaktas:

- 1) annan lagstiftning som gäller konsumtionstjänstens säkerhet,
- 2) internationella och nationella standarder som gäller konsumtionstjänstens säkerhet,
- 3) tillsynsmyndighetens anvisningar och rekommendationer,
- 4) uppförandekoder som gäller konsumtionstjänstens säkerhet,
- 5) den kunskap och teknik som finns vid tidpunkten för bedömningen,
- 6) rimliga förväntningar hos dem som använder konsumtionstjänsten eller hos dem som direkt berörs av tjänsten.

2 kap.

Tjänsteleverantörens skyldigheter

4 §

Omsorgsplikt

Tjänsteleverantören ska se till att konsumtionstjänsten är säker för användarna och andra som direkt berörs av tjänsten.

5 §

Uppgifter om konsumtionstjänsten

Tjänsteleverantören ska ha sådana korrekta uppgifter om konsumtionstjänsten som är tillräckliga för efterlevnaden av bestämmelserna i denna lag och som skäligen kan fås.

6 §

Identifiering av faror och bedömning av risker

Tjänsteleverantören ska identifiera de riskfaktorer och farliga situationer som anknyter till konsumtionstjänsten. Tjänsteleverantören ska bedöma de risker som är förknippade med dem.

För att fullgöra sina skyldigheter enligt denna paragraf ska tjänsteleverantören föra bok över de omständigheter som avses i 1 mom.

7 §

Planering och genomförande

Tjänsteleverantören ska planera och genomföra konsumtionstjänsten så att den är säker. För detta ändamål ska tjänsteleverantören åtminstone

- 1) se till att den personal som deltar i planeringen och genomförandet av tjänsten är kunnig, är tillräckligt stor till antalet och har en tydlig ansvarsfördelning,
- 2) använda metoder, produkter och en miljö som är lämpliga för att konsumtionstjänsten ska kunna genomföras säkert,
- 3) förbereda sig för exceptionella situationer, olyckor och nödsituationer,
- 4) på ett klart och begripligt sätt ge användare av konsumtionstjänsten och andra som direkt berörs av tjänsten den information de behöver för att deras säkerhet ska tryggas,
- 5) försäkra sig om tillräcklig tillsyn under den tid konsumtionstjänsten används, samt
- 6) när tillhandahållandet av konsumtionstjänsten upphör avlägsna de faror som anknyter till den.

För att fullgöra sina skyldigheter enligt denna paragraf ska tjänsteleverantören föra bok över de omständigheter som avses i 1 mom.

Närmare bestämmelser om de krav som ställs på planeringen och genomförandet av konsumtionstjänster för att skydda hälsan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Kontinuerlig bevakning och förbättring av säkerheten

Tjänsteleverantören ska bevaka konsumtionstjänstens säkerhet, brister i säkerheten och olyckor som orsakas av konsumtionstjänsten, bedöma genomförandet och effekterna av säkerhetsåtgärder samt vid behov vidta korrigerande åtgärder.

För att fullgöra sina skyldigheter enligt denna paragraf ska tjänsteleverantören föra bok över de omständigheter som avses i 1 mom.

9 §

Riskbaserad tillämpning av vissa skyldigheter för tjänsteleverantörer

Tjänsteleverantören ska fullgöra sina skyldigheter enligt 7 och 8 § så att leverantören utifrån resultatet av den bedömning av risker som avses i 6 § 1 mom. vidtar åtminstone sådana tillräckliga åtgärder som skäligen kan krävas av leverantören, när särskilt följande beaktas:

- 1) konsumtionstjänstens typ och karaktär,
- 2) konsumtionstjänstens omfattning,
- 3) de förhållanden under vilka konsumtionstjänsten genomförs, och
- 4) särdragen hos de persongrupper som använder konsumtionstjänsten och andra persongrupper som direkt berörs av tjänsten.

10 §

Anmälan av olyckor till tillsynsmyndigheten

Om en konsumtionstjänst orsakar eller är nära att orsaka en allvarlig olycka eller en med beaktande av resultatet av den i 6 § 1 mom. avsedda bedömningen av risker oförutsedd olycka, ska tjänsteleverantören utan dröjsmål anmäla detta till Säkerhets- och kemikalieverket. Tjänsteleverantören ska samtidigt uppge vilka åtgärder den har vidtagit på grund av det skedda.

Närmare bestämmelser om innehållet i och formen av den anmälan som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 kap.

Tillsyn

11 §

Tillsyn

Tillsyn över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser och beslut som utfärdats med stöd av den utövas av Säkerhets- och kemikalieverket.

Säkerhets- och kemikalieverket ska utarbeta en tillsynsplan för sin tillsyn. Planen ska utgå från riskerna samt beakta de olika formerna för utövning av tillsynen, så att tillsynen är så verkningsfull som möjligt. Tillsynsplanen ska ses över årligen och fullföljandet av planen ska utvärderas.

Närmare bestämmelser om tillsynsplanen och om dess innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Styrning av tillsynen

Styrningen av tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i denna lag hör till arbets- och näringsministeriets uppgifter.

13 §

Rätt att utföra inspektioner

Säkerhets- och kemikalieverket har rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som det med tanke på den tillsyn som avses i denna lag är nödvändigt att få tillträde till och att där utföra inspektioner och vidta andra åtgärder som tillsynen förutsätter.

I utrymmen som används för boende av permanent natur kan inspektion vidtas endast om inspektionen är nödvändig för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller och det finns anledning att misstänka att ett hälsobrott som avses i 44 kap. 1 § i strafflagen (39/1889) har begåtts.

Vid inspektioner ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

14 §

Utredning av olyckor

Om Säkerhets- och kemikalieverket bedömer att det behövs med tanke på utredningen av orsaken till en olycka eller förebyggandet av olyckor, kan verket utreda en olycka som det fått uppgift om och som orsakats av en konsumtionstjänst. Utredningen ska klarlägga

händelseförloppet och orsakerna till olyckan samt möjligheterna att förhindra att liknande olyckor inträffar på nytt.

15 §

Prover och användning av en tjänst

Säkerhets- och kemikalieverket har rätt att ta prov på produkter som används i samband med en konsumtionstjänst och att använda konsumtionstjänsten, om detta behövs för tillsynen över efterlevnaden av denna lag eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den.

Om en tjänsteleverantör kräver det, ska det för prov eller användning av konsumtionstjänsten i enlighet med 1 mom. betalas ersättning enligt gängse pris, om det inte framgår att konsumtionstjänsten står i strid med denna lag eller med bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Om en konsumtionstjänst inte uppfyller kraven i denna lag eller i bestämmelser som har utfärdats med stöd av den, får Säkerhets- och kemikalieverket ålägga tjänsteleverantören att ersätta kostnaderna för anskaffning, testning och undersökning av konsumtionstjänsten.

16 §

Utomstående experter

Säkerhets- och kemikalieverket kan anlita utomstående experter som hjälp i tillsynen. En utomstående expert ska ha sådan sakkunskap och kompetens som uppgiften kräver.

På en utomstående expert tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när experten utför uppgifter som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

17 §

Rätt till information

Säkerhets- och kemikalieverket har trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar som gäller rätten att få information rätt att av tjänsteleverantörer och av andra myndigheter få sådan information som är nödvändig för tillsynen.

18 §

Rätt att lämna ut information på eget initiativ

Säkerhets- och kemikalieverket har trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar som gäller rätten att lämna ut information rätt att på eget initiativ lämna ut information som det erhållit när det utfört i denna lag avsedda uppgifter enligt följande:

1) till förundersökningsmyndigheter till den del det är nödvändigt för att förebygga och utreda brott,

2) till en behörig myndighet vid misstanke om en försummelse av att följa en lag som stiftats för att skydda hälsa och liv eller ett missförhållande, till den del det är nödvändigt för att myndigheten ska få kännedom om misstanken.

4 kap.

Tillsynsmetoder och tvångsmedel i fråga om tjänsteleverantörens verksamhet

19 §

Tillsynsbeslut

Om tjänsteleverantören bryter mot eller försummar sina skyldigheter enligt denna lag, kan Säkerhets- och kemikalieverket ålägga tjänsteleverantören att åtgärda det lagstridiga i konsumtionstjänsten eller verksamheten inom en av Säkerhets- och kemikalieverket utsatt tid och på det sätt som verket bestämmer.

20 §

Beslut om förbud

Om konsumtionstjänsten medför fara för liv eller hälsa för användaren av tjänsten eller för någon som berörs av tjänsten och faran inte kan avvärras på något annat sätt, kan Säkerhets- och kemikalieverket förbjuda att konsumtionstjänsten tillhandahålls tills den lagstridighet som orsakar fara för liv eller hälsa har avlägsnats.

Säkerhets- och kemikalieverket kan i beslutet om förbud bestämma på vilket sätt tjänsteleverantören ska avlägsna lagstridigheten.

21 §

Avbrytande av verksamhet

Om det är uppenbart att en konsumtionstjänst medför omedelbar fara för liv eller hälsa och faran inte kan avvärras på något annat sätt, har Säkerhets- och kemikalieverket rätt att omedelbart avbryta verksamheten till den del det är nödvändigt för att avvärra faran.

22 §

Tvångsutförande

Om det är uppenbart att en konsumtionstjänst medför omedelbar fara för liv eller hälsa och faran inte kan avvärras på något annat sätt, har Säkerhets- och kemikalieverket rätt att på tjänsteleverantörens bekostnad låta utföra de åtgärder som är nödvändiga för att avlägsna faran.

23 §

Åläggande att lämna information

Säkerhets- och kemikalieverket kan ålägga tjänsteleverantören att inom en utsatt tid och på det sätt som verket bestämmer informera om det beslut eller förbud som verket meddelat.

Säkerhets- och kemikalieverket kan på tjänsteleverantörens bekostnad informera om de omständigheter som avses i 1 mom., om tjänsteleverantören inte har fullgjort det åläggande som

verket meddelat eller om det på grund av ärendets brådsående natur finns vägande skäl att informera på detta sätt.

24 §

Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande

Säkerhets- och kemikalieverket kan förena tjänsteleverantörens skyldighet att lämna information enligt 17 § med vite samt förena skyldigheten i beslut som avses i 19 och 20 § och 23 § 1 mom. med vite eller hot om tvångsutförande eller avbrytande.

5 kap.

Påföljder

25 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift kan påföras den tjänsteleverantör som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar att iaktta följande skyldigheter:

- 1) skyldigheten enligt 6 § 1 och 2 mom. att identifiera faror och bedöma risker som anknyter till konsumtionstjänsten,
- 2) skyldigheten enligt 10 § att till tillsynsmyndigheten göra en sådan anmälan som avses i den bestämmelsen.

26 §

Påföljdsavgiftens storlek

Påföljdsavgiftens storlek ska baseras på en helhetsbedömning och vid dess påförande ska hänsyn tas till

- 1) överträdelsens art, omfattning och varaktighet samt hur allvarlig överträdelsen är,
- 2) den vinning som erhållits genom överträdelsen, om denna uppgift finns att tillgå,
- 3) de åtgärder som tjänsteleverantören vidtagit för att korrigera överträdelsen,
- 4) de eventuella tidigare överträdelser av bestämmelserna i denna lag som tjänsteleverantören begått,
- 5) eventuella andra faktorer som kan ha påverkat fallet än de som avses i 1–4 punkten.

Om påföljdsavgiften påförs en juridisk person får påföljdsavgiften utgöra högst en procent av omsättningen eller motsvarande avkastning under året före det då överträdelsen upphörde, dock högst 100 000 euro. Om bokslutet ännu inte är klart när påföljdsavgiften påförs eller om verksamheten nyligen inletts och något bokslut inte finns att tillgå, kan omsättningen eller motsvarande avkastning uppskattas utifrån någon annan tillgänglig utredning.

Den påföljdsavgift som påförs en fysisk person får vara högst en procent av dennes inkomster enligt den verkställda beskattningen för året före det då överträdelsen upphörde, dock högst 10 000 euro. Om inkomsterna inte kan utredas på ett tillförlitligt sätt, kan de uppskattas utifrån annan tillgänglig utredning.

27 §

Påförande av påföljdsavgift

Påföljdsavgiften påförs av Säkerhets- och kemikalieverket. Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

Påföljdsavgift får inte påföras, om det har förflutit mer än två år sedan handlingen.

I ett ärende som gäller påföljdsavgift får det i syfte att påföra en fysisk person en påföljdsavgift inte användas sådana uppgifter som personen har lämnat med stöd av skyldigheten att lämna information enligt 17 § och som har erhållits genom att personen med stöd av 24 § har förelagts vite för att fullgöra skyldigheten att lämna information.

28 §

Avstående från att påföra påföljdsavgift

Påföljdsavgift påförs inte om överträdelsen är ringa eller påförande av påföljdsavgift ska anses uppenbart oskäligt.

Påföljdsavgift påförs inte om personen för samma handling har ett ärende som gäller påförande av påföljdsavgift anhängigt eller om ärendet är avgjort och har vunnit laga kraft.

Påföljdsavgift behöver inte påföras, om tjänsteleverantören har vidtagit tillräckliga korrigerande åtgärder omedelbart efter att överträdelsen upptäcktes och det inte är fråga om en allvarlig eller återkommande överträdelse.

Påföljdsavgift behöver inte heller påföras om tillsynsmyndigheten har fått uppgift om överträdelsen genom en anmälan som avses i 10 §, förutsatt att anmälan görs utan dröjsmål på det sätt som föreskrivs i den paragrafen och uppfyller de krav som nämns i den paragrafen och det inte är fråga om en allvarlig eller återkommande överträdelse.

Påföljdsavgift behöver inte heller påföras om ett vite har dömts ut på grund av samma överträdelse.

29 §

Påföljdsavgiftens förhållande till straffrättsliga bestämmelser

Påföljdsavgift får inte påföras någon som är misstänkt för samma handling i en förundersökning, någon i fråga om vilken det pågår åtalsprövning avseende samma handling eller någon som är svarande i domstol i ett brottmål som gäller samma handling. Påföljdsavgift får inte heller påföras någon som har dömts genom en lagakraftvunnen dom för samma handling i ett brottmål.

Om en påföljdsavgift har påförts en fysisk person, får åtal inte väckas mot personen för samma handling och får personen i ett brottmål inte meddelas dom för samma handling.

Bestämmelser om straff för hälsobrott finns i 44 kap. 1 § i strafflagen.

30 §

Verkställighet av påföljdsavgift

Bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgifter finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002). En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om påföljdsavgiften meddelades.

Påföljdsavgiften avskrivs när en avgiftsskyldig fysisk person avlider.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

31 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

32 §

Verkställighet

Ett beslut som Säkerhets- och kemikalieverket meddelat med stöd av 19–22 § eller 23 § 1 mom. ska iakttas trots ändringssökande, om inte den myndighet där ändring söks bestämmer något annat.

33 §

Ikraftträdandebestämmelser

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 6 § 2 mom., 7 § 2 mom. och 8 § 2 mom. börjar sex månader efter ikraftträdandet av denna lag tillämpas på sådana tjänsteleverantörer som vid ikraftträdandet av denna lag inte har behövt utarbeta ett sådant säkerhetsdokument som avses i 7 § i konsument säkerhetslagen (920/2011).

3.

Lag

om ändring av lagen om marknadskontrollen av vissa produkter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016) 1 § 1 och 3 mom. samt 7, 19 och 27 §, av dem 1 § 1 mom. sådant det lyder i lag 192/2024 och 3 mom. sådant det lyder i lag 993/2020, 7 § sådan den lyder i lag 248/2022 samt 27 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 248/2022, och

fogas till lagen nya 4 d, 19 a och 19 b § samt till 22 a §, sådan den lyder i lag 248/2022, ett nytt 6 mom. som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på marknadskontrollen av de produkter som omfattas av tillämpningsområdet för följande lagar, om inte något annat föreskrivs i de lagar som nämns:

- 1) hiss säkerhetslagen (1134/2016),
- 2) lagen om mätinstrument (707/2011),
- 3) lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven (180/2015),
- 4) lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (1139/2016),
- 5) lagen om tryckbärande anordningar (1144/2016),
- 6) elsäkerhetslagen (1135/2016),
- 7) lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven (1140/2016),
- 8) lagen om personlig skyddsutrustning som är avsedd att användas av konsumenter (218/2018),
- 9) gasanordningslagen (502/2018),
- 10) strålsäkerhetslagen (859/2018),
- 11) luftfartslagen (864/2014),
- 12) lagen om överensstämmelse med kraven för aerosoler (794/2020),
- 13) fordonslagen (82/2021),
- 14) avfallslagen (646/2011),
- 15) miljöskyddslagen (527/2014),
- 16) lagen om EU-miljömärke (832/2014),
- 17) lagen om säkerhet och utsläppskrav för fritidsbåtar (1712/2015),
- 18) lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014),
- 19) lagen om marin utrustning (1503/2011),
- 20) lagen om krav på ekodesign för och energimärkning av produkter (1005/2008),
- 21) lagen om begränsning av användning av farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning (387/2013),
- 22) kemikalielagen (599/2013),
- 23) lagen om kosmetiska produkter (492/2013),
- 24) tobakslagen (549/2016),
- 25) lagen om överensstämmelse för skodon och textilprodukter (265/2022),
- 26) lagen om gödselmedel (711/2022),
- 27) hälsoskyddslagen (763/1994),
- 28) lagen om tillgänglighetskrav för vissa produkter (102/2023),
- 29) lagen om leksakers säkerhet (1154/2011),
- 30) lagen om transport av farliga ämnen (541/2023),
- 31) lagen om vissa brandskyddsanordningar (191/2024),
- 32) lagen om konsumentprodukters säkerhet (/).

Denna lag innehåller också bestämmelser om det centrala samordningskontor som avses i artikel 10.3 i marknadskontrollförordningen, om den kontaktpunkt för produkter som avses i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/515 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen saluförda i en annan medlemsstat och om upphävande av förordning (EG) nr 764/2008, nedan *förordningen om ömsesidigt erkännande*, samt om den gemensamma nationella kontaktpunkt som avses i artikel 25.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och

om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG, nedan *förordningen om allmän produktsäkerhet*.

4 d §

Gemensam nationell kontaktpunkt

Säkerhets- och kemikalieverket är den gemensamma nationella kontaktpunkt som avses i artikel 25.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

Bestämmelser om den gemensamma nationella kontaktpunktens uppgifter finns i artikel 25.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

7 §

Kontrollplan

För marknadskontrollen av produkter som omfattas av tillämpningsområdet för de lagar som nämns i 1 § 1 mom. ska marknadskontrollmyndigheten, med undantag av kommunen, göra upp en kontrollplan där bestämmelserna i artikel 13 i marknadskontrollförordningen och artikel 23 i förordningen om allmän produktsäkerhet ska beaktas.

19 §

Föreläggande om återkallelse

Marknadskontrollmyndigheten kan förelägga en ekonomisk aktör att från marknaden och av slutanvändaren återta en produkt som medför risk för människors hälsa, säkerhet och egendom eller för miljön eller för andra allmänna intressen som avses i de lagar som nämns i 1 § 1 mom., om ett sådant föreläggande som avses i 17 § eller ett sådant förbud eller föreläggande som avses i 18 § inte är tillräckligt.

Om ett föreläggande enligt 17 § eller ett förbud eller föreläggande enligt 18 § inte är tillräckligt och den bristande överensstämmelsen fortsätter trots föreläggandet eller förbudet, kan ett föreläggande enligt 1 mom. meddelas också om dokumentationen och informationen om produkten inte överensstämmer med kraven eller inte på begäran ges in till marknadskontrollmyndigheten och bristerna är allvarliga.

19 a §

Återkallelse av konsumentprodukter

Bestämmelser om förfarandet vid återkallelse av konsumentprodukter finns i artikel 36 och artikel 37 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

19 b §

Återkallelse av andra produkter än konsumentprodukter

Marknadskontrollmyndigheten kan vid återkallelse av en annan produkt än en konsumentprodukt med anledning av ett sådant föreläggande som avses i 19 § förelägga den ekonomiska aktören att dra tillbaka produkten från marknaden och återta produkten från slutanvändaren och i stället överlämna en motsvarande eller liknande produkt som överensstämmer med kraven eller häva köpet.

Om det anses tillräckligt för att avvärja en risk som avses i 19 § 1 mom., kan marknadskontrollmyndigheten i stället för att återta en produkt som finns hos slutanvändaren förelägga den ekonomiska aktören att reparera eller låta reparera produkten så att den risk som föranleds av ett fel eller en brist i produktens konstruktion eller sammansättning eller av att osanna, vilseledande eller bristfälliga uppgifter lämnats om produkten avvärjs.

22 a §

Befogenheter i samband med onlinegränssnitt och domännamn

Bestämmelser om förelägganden som gäller leverantörer av onlinemarknadsplatser finns dessutom i lagen om konsumentprodukters säkerhet.

27 §

Skyddsklausulanmälan

Om det i den harmoniserade unionslagstiftning som gäller produkten föreskrivs om förfarande med skyddsklausuler i enlighet med referensbestämmelserna i Europaparlamentets och rådets beslut nr 768/2008/EG om en gemensam ram för saluföring av produkter och upphävande av rådets beslut 93/465/EEG, ska marknadskontrollmyndigheten utan dröjsmål informera Europeiska kommissionen och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen och de övriga staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet om ett beslut som den fattat med stöd av 16–19 samt 19 a och 19 b §, om marknadskontrollmyndigheten anser att en produkts bristande överensstämmelse med kraven inte är begränsad endast till finskt territorium. I fråga om nationella åtgärder tillämpas i övrigt bestämmelserna om skyddsklausulförfaranden och det förfarande för skyddsåtgärder som föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning genom vilken villkoren för saluföring harmoniseras.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 3 § i hälsoskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i hälsoskyddslagen (763/1994) 3 §, sådan den lyder i lag 801/2023, som följer:

3 §

Förhållande till vissa författningar

Bestämmelser om hälsoskyddet finns dessutom i miljöskyddslagen (527/2014), lagen om vattentjänster (119/2001), strålsäkerhetslagen (859/2018), lagen om hälsovården inom försvarsmakten (322/1987), arbetarskyddslagen (738/2002), vattenlagen (587/2011), avfallslagen (646/2011), bygglagen (751/2023), lagen om friluftsliv (606/1973), lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920), livsmedelslagen (297/2021), lagen om konsumtionstjänsters säkerhet (/) och veterinärvårdslagen (765/2009).

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 19 och 24 § i miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i miljöskyddslagen (527/2014) 19 § 3 mom. och 24 § 2 mom., sådana de lyder, 19 § 3 mom. i lag 1166/2018 och 24 § 2 mom. i lag 916/2021, som följer:

19 §

Särskilda skyldigheter vid användning av kemikalier

Bestämmelser om hantering och upplagring av kemikalier finns också i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.

24 §

Övriga tillsynsmyndigheter

De myndigheter som övervakar efterlevnaden av de bestämmelser om maskiners säkerhet som utfärdats med stöd av 4 § 2 mom. och 5 § 2 mom. i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav (1016/2004) och som förblir i kraft med stöd av 25 § i lagen om konsumentprodukters säkerhet (/) övervakar var och en inom sitt behörighetsområde efterlevnaden av de statsrådsförfordningar som avses i 217 § 2 mom. De kommunala hälsoskyddsmyndigheterna och livsmedelstillsynsmyndigheterna övervakar var och en inom sitt

behörighetsområde efterlevnaden av statsrådsförfordningar som utfärdats med stöd av bestämmelserna i 17 kap.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 5 kap. 16 a § och 9 kap. 16 § i konsumentskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konsumentskyddslagen (38/1978) 5 kap. 16 a § 2 mom. 2 punkten och 9 kap. 16 § 2 mom. 2 punkten, sådana de lyder, 5 kap. 16 a § 2 mom. 2 punkten i lag 1242/2021 och 9 kap. 16 § 2 mom. 2 punkten i lag 16/1994, som följer:

5 kap.

Köp av varor

16 a §

Reklamation

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. får köparen åberopa fel i varan om

2) felet består i att varan i fråga om sina egenskaper inte motsvarar de krav som har uppställts i bestämmelser eller föreskrifter som har meddelats till skydd för hälsan eller egendom, eller

9 kap.

Köp av huselement samt byggnadsentreprenader

16 §

Reklamation

Utan hinder av 1 mom. får beställaren åberopa fel om

2) felet består i att prestationen i fråga om sina egenskaper inte motsvarar de krav som har uppställts i bestämmelser eller föreskrifter som har meddelats till skydd för hälsan eller egendom, eller

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om kosmetiska produkter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om kosmetiska produkter (492/2013) 2 § 3 mom. som följer:

2 §

Förhållande till andra författningar

Bestämmelser om konsumtionstjänsters säkerhet finns i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 74 § i tobakslagen

ändras i tobakslagen (549/2016) 74 § 1 mom. 4 punkten och 3 mom., sådana de lyder i lag 283/2022, som följer:

74 §

Allmänna rökförbud

Tobaksrökning är förbjuden

4) på allmänna utomhuslekplatser och på andra lekplatser som till storleken, funktionerna och användningsgraden är jämförbara med dem,

Rökfria tobaksprodukter får inte användas i lokaler eller på utomhusområden som används av daghem eller läroanstalter som ger förskoleundervisning, grundläggande utbildning, yrkesutbildning eller gymnasieutbildning och inte heller på sådana utomhuslekplatser eller andra lekplatser som avses i 1 mom. 4 punkten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 34 a § i jaktlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i jaktlagen (615/1993) 34 a § 3 och 4 mom., sådana de lyder i lag 504/2017, som följer:

34 a §

Lockbeten som har samband med föda

Ett förbud som utfärdas med stöd av 1 mom. gäller inte företag som till handelsregistret uppgett naturfotografering och naturspaning som verksamhetens art eller som verksamhetsområde. På sådana företag tillämpas lagen om konsumtionstjänsters säkerhet (/).

På den plats där ett lockbete som har samband med föda och som avses i 3 mom. placerats ska det finnas uppgifter om vem som svarar för lockbetet, inklusive dennes kontaktuppgifter. Anmälan om lockbetet med uppgifter om dess placering ska lämnas till Finlands viltcentral.

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 5 § i kemikalielagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i kemikalielagen (599/2013) 5 § 1 mom. 15 punkten och 2 mom. och fogas till 5 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 554/2014, 711/2020 och 547/2023, en ny 16 punkt som följer:

5 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om att förebygga och avvärja av kemikalier orsakade faror och olägenheter för hälsa och miljö samt fysikaliska faror och olägenheter av kemikalier finns dessutom i följande lagar:

15) tobakslagen (549/2016),

16) lagen om konsumtionstjänsters säkerhet (/).

Bestämmelser om konsumentprodukters säkerhet finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG samt i lagen om konsumentprodukters säkerhet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av 5 § i hiss säkerhetslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i hiss säkerhetslagen (1134/2016) 5 § 8 mom., sådant det lyder i lag 251/2022, som följer:

5 §

Lagens förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om utsläppande på marknaden av lätthissar, rulltrappor, rullramper och lyftdörrar finns i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav (1016/2004) och i lagen om konsumentprodukters säkerhet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

12.

Lag

om ändring av 44 kap. 1 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 44 kap. 1 § 1 mom. 2 punkten och 2 mom., sådana de lyder i lag 217/2018, som följer:

44 kap.

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

1 §

Hälsobrott

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med

2) vad som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG

a) i artikel 9.1 föreskrivs om tillverkarens skyldighet att när denne släpper ut sina produkter på marknaden, säkerställa att produkterna har utformats och tillverkats så att de är säkra,

b) i artikel 11.2 föreskrivs om det förbud enligt vilket importören inte får släppa ut en produkt på marknaden om importören anser eller har skäl att tro att produkten inte är säker,

c) i artikel 11.5 föreskrivs om importörens skyldighet att säkerställa att lagrings- eller transportförhållandena inte äventyrar produktens säkerhet så länge denne har ansvar för produkten,

d) i artikel 12.2 föreskrivs om distributörens skyldighet att säkerställa att lagrings- eller transportförhållandena inte äventyrar produktens säkerhet så länge denne har ansvar för produkten, eller

e) i artikel 12.3 föreskrivs om det förbud enligt vilket distributören inte får tillhandahålla produkten på marknaden om denne anser eller har skäl att tro att produkten inte är säker,

eller i strid med bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats eller beslut i enskilda fall som meddelats med stöd av nämnda lagar och förordningar tillverkar, behandlar, för eller uppsåtligen försöker föra in i landet, innehar, lagrar, transporterar, håller till salu, förmedlar eller överlåter varor eller ämnen, preparat eller föremål så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *hälsobrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om strängare straff för gärningen inte föreskrivs någon annanstans i lag, ska för hälsobrott dömas också den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med 7 § 1 mom. i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet (/) eller i strid med bestämmelser som utfärdats med stöd av 7 § 3 mom. i den lagen tillhandahåller konsumtionstjänster så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa.

Denna lag träder i kraft den 20 .

13.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om vissa brandskyddsanordningar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vissa brandskyddsanordningar (191/2024) 2 § 5 mom. som följer:

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om konsumentprodukters säkerhet finns dessutom i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG samt i lagen om konsumentprodukters säkerhet (/). Bestämmelser om konsumtionstjänsters säkerhet finns dessutom i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

14.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom. 33 punkten, sådan den lyder i lag 845/2024, och
fogas till 1 § 2 mom., sådant det lyder i lagarna 1183/2023, 23/2024, 36/2024, 545/2024, 651/2024, 845/2024, 952/2024 och 1122/2024, nya 34 och 35 punkter som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också

- 33) påföljdsavgifter enligt 11, 11 a och 11 e § i lagen om främjande av användningen av förnybara drivmedel för transport (446/2007) samt en felavgift enligt 12 § i den lagen,
34) en påföljdsavgift enligt 10–15 § i lagen om konsumentprodukters säkerhet (/),
35) en påföljdsavgift enligt 25 § i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 16 januari 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Arbetsminister Arto Satonen

3.

Lag

om ändring av lagen om marknadskontrollen av vissa produkter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016) 1 § 1 och 3 mom. samt 7, 19 och 27 §, av dem 1 § 1 mom. sådant det lyder i lag 192/2024 och 3 mom. sådant det lyder i lag 993/2020, 7 § sådan den lyder i lag 248/2022 samt 27 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 248/2022, och

fogas till lagen nya 4 d, 19 a och 19 b § samt till 22 a §, sådan den lyder i lag 248/2022, ett nytt 6 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på marknadskontrollen av de produkter som omfattas av tillämpningsområdet för följande lagar, om inte något annat föreskrivs i de lagar som nämns:

- 1) hiss säkerhetslagen (1134/2016),
- 2) lagen om mätinstrument (707/2011),
- 3) lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven (180/2015),
- 4) lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (1139/2016),
- 5) lagen om tryckbärande anordningar (1144/2016),
- 6) elsäkerhetslagen (1135/2016),
- 7) lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven (1140/2016),
- 8) lagen om personlig skyddsutrustning som är avsedd att användas av konsumenter (218/2018),
- 9) gasanordningslagen (502/2018),
- 10) strålsäkerhetslagen (859/2018),
- 11) luftfartslagen (864/2014),
- 12) lagen om överensstämmelse med kraven för aerosoler (794/2020),

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på marknadskontrollen av de produkter som omfattas av tillämpningsområdet för följande lagar, om inte något annat föreskrivs i de lagar som nämns:

- 1) hiss säkerhetslagen (1134/2016),
- 2) lagen om mätinstrument (707/2011),
- 3) lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven (180/2015),
- 4) lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (1139/2016),
- 5) lagen om tryckbärande anordningar (1144/2016),
- 6) elsäkerhetslagen (1135/2016),
- 7) lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven (1140/2016),
- 8) lagen om personlig skyddsutrustning som är avsedd att användas av konsumenter (218/2018),
- 9) gasanordningslagen (502/2018),
- 10) strålsäkerhetslagen (859/2018),
- 11) luftfartslagen (864/2014),
- 12) lagen om överensstämmelse med kraven för aerosoler (794/2020),

Gällande lydelse

13) fordonslagen (82/2021),
14) avfallslagen (646/2011),
15) miljöskyddslagen (527/2014),
16) lagen om EU-miljömärke (832/2014),
17) lagen om säkerhet och utsläppskrav för fritidsbåtar (1712/2015),
18) lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014),
19) lagen om marin utrustning (1503/2011),
20) lagen om krav på ekodesign för och energimärkning av produkter (1005/2008),
21) lagen om begränsning av användning av farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning (387/2013),
22) kemikalielagen (599/2013),
23) lagen om kosmetiska produkter (492/2013),
24) tobakslagen (549/2016),
25) lagen om överensstämmelse för skodon och textilprodukter (265/2022),
26) lagen om gödselmedel (711/2022),
27) hälsoskyddslagen (763/1994),
28) lagen om tillgänglighetskrav för vissa produkter (102/2023),
29) lagen om leksakers säkerhet (1154/2011),
30) lagen om transport av farliga ämnen (541/2023),
31) lagen om vissa brandskyddsanordningar (191/2024).

Föreslagen lydelse

13) fordonslagen (82/2021),
14) avfallslagen (646/2011),
15) miljöskyddslagen (527/2014),
16) lagen om EU-miljömärke (832/2014),
17) lagen om säkerhet och utsläppskrav för fritidsbåtar (1712/2015),
18) lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014),
19) lagen om marin utrustning (1503/2011),
20) lagen om krav på ekodesign för och energimärkning av produkter (1005/2008),
21) lagen om begränsning av användning av farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning (387/2013),
22) kemikalielagen (599/2013),
23) lagen om kosmetiska produkter (492/2013),
24) tobakslagen (549/2016),
25) lagen om överensstämmelse för skodon och textilprodukter (265/2022),
26) lagen om gödselmedel (711/2022),
27) hälsoskyddslagen (763/1994),
28) lagen om tillgänglighetskrav för vissa produkter (102/2023),
29) lagen om leksakers säkerhet (1154/2011),
30) lagen om transport av farliga ämnen (541/2023),
31) lagen om vissa brandskyddsanordningar (191/2024),
32) *lagen om konsumentprodukters säkerhet (/).*

Denna lag innehåller också bestämmelser om det centrala samordningskontor som avses i artikel 10.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011, nedan *marknadskontrollförordningen*, och om den kontaktpunkt för produkter som avses i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/515 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen saluförda i en annan medlemsstat och om upphävande av förordning (EG) nr 764/2008, nedan *förordningen om ömsesidigt erkännande*.

Denna lag innehåller också bestämmelser om det centrala samordningskontor som avses i artikel 10.3 i marknadskontrollförordningen, om den kontaktpunkt för produkter som avses i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/515 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen saluförda i en annan medlemsstat och om upphävande av förordning (EG) nr 764/2008, nedan *förordningen om ömsesidigt erkännande*, samt om den gemensamma nationella kontaktpunkt som avses i artikel 25.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets

Gällande lydelse

ny 4 d §

7 §

Kontrollplan

För marknadskontrollen av produkter som omfattas av tillämpningsområdet för de lagar som nämns i 1 § 1 mom. ska marknadskontrollmyndigheten, med undantag av kommunen, göra upp en kontrollplan där bestämmelserna i artikel 13 i marknadskontrollförordningen ska beaktas.

19 §

Återkallelse

Marknadskontrollmyndigheten kan förelägga en ekonomisk aktör att från marknaden och av slutanvändaren återta en produkt som medför risk för människors hälsa, säkerhet och egendom eller för miljön eller för andra allmänna intressen som avses i de lagar som nämns i 1 § 1 mom. *och i stället överlämna en motsvarande eller liknande*

Föreslagen lydelse

förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG, nedan *förordningen om allmän produktsäkerhet.*

4 d §

Gemensam nationell kontaktpunkt

Säkerhets- och kemikalieverket är den gemensamma nationella kontaktpunkt som avses i artikel 25.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

Bestämmelser om den gemensamma nationella kontaktpunktens uppgifter finns i artikel 25.2 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

7 §

Kontrollplan

För marknadskontrollen av produkter som omfattas av tillämpningsområdet för de lagar som nämns i 1 § 1 mom. ska marknadskontrollmyndigheten, med undantag av kommunen, göra upp en kontrollplan där bestämmelserna i artikel 13 i marknadskontrollförordningen *och artikel 23 i förordningen om allmän produktsäkerhet* ska beaktas.

19 §

Föreläggande om återkallelse

Marknadskontrollmyndigheten kan förelägga en ekonomisk aktör att från marknaden och av slutanvändaren återta en produkt som medför risk för människors hälsa, säkerhet och egendom eller för miljön eller för andra allmänna intressen som avses i de lagar som nämns i 1 § 1 mom., om ett

Gällande lydelse

produkt som överensstämmer med kraven eller att häva köpet, om ett sådant föreläggande som avses i 17 § eller ett sådant förbud eller föreläggande som avses i 18 § inte är tillräckligt.

Om ett föreläggande enligt 17 § eller ett förbud eller föreläggande enligt 18 § inte är tillräckligt och den bristande överensstämmelsen fortsätter trots föreläggandet eller förbudet kan ett föreläggande enligt 1 mom. meddelas också om dokumentationen och informationen om produkten inte överensstämmer med kraven eller inte på begäran ges in till marknadskontrollmyndigheten och bristerna är allvarliga.

Om det anses tillräckligt för att avvärja en risk som föranleds av en produkt som avses i 1 mom., kan marknadskontrollmyndigheten i stället för att återta en produkt som finns hos slutanvändaren förelägga den ekonomiska aktören att reparera eller låta reparera produkten så att den risk som föranleds av ett fel eller en brist i produktens konstruktion eller sammansättning eller av att osanna, vilseledande eller bristfälliga uppgifter lämnats om produkten avvärjs.

ny 19 a §

ny 19 b §

Föreslagen lydelse

sådant föreläggande som avses i 17 § eller ett sådant förbud eller föreläggande som avses i 18 § inte är tillräckligt.

Om ett föreläggande enligt 17 § eller ett förbud eller föreläggande enligt 18 § inte är tillräckligt och den bristande överensstämmelsen fortsätter trots föreläggandet eller förbudet, kan ett föreläggande enligt 1 mom. meddelas också om dokumentationen och informationen om produkten inte överensstämmer med kraven eller inte på begäran ges in till marknadskontrollmyndigheten och bristerna är allvarliga.

19 a §

Återkallelse av konsumentprodukter

Bestämmelser om förfarandet vid återkallelse av konsumentprodukter finns i artikel 36 och artikel 37 i förordningen om allmän produktsäkerhet.

19 b §

Återkallelse av andra produkter än konsumentprodukter

Marknadskontrollmyndigheten kan vid återkallelse av en annan produkt än en konsumentprodukt med anledning av ett sådant föreläggande som avses i 19 § förelägga den ekonomiska aktören att dra tillbaka produkten från marknaden och återta produkten från slutanvändaren och i stället

Gällande lydelse

22 a §

*Befogenheter i samband med
onlinegränssnitt och domännamn*

27 §

Information till Europeiska kommissionen

Marknadskontrollmyndigheten ska utan dröjsmål informera Europeiska kommissionen och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet om ett beslut som den fattat med stöd av 16–19 §, om marknadskontrollmyndigheten anser att en produkts bristande överensstämmelse med kraven inte är begränsad endast till finskt territorium. I fråga om nationella åtgärder tillämpas i övrigt bestämmelserna om skyddsklausulsförfaranden och det förfarande för skyddsåtgärder som föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning genom vilken villkoren för saluföring harmoniseras.

Dessutom ska vad som i artikel 20 i marknadskontrollförordningen föreskrivs om myndighetens skyldighet att informera Europeiska kommissionen beaktas.

Föreslagen lydelse

överlämna en motsvarande eller liknande produkt som överensstämmer med kraven eller häva köpet.

Om det anses tillräckligt för att avvärja en risk som avses i 19 § 1 mom., kan marknadskontrollmyndigheten i stället för att återta en produkt som finns hos slutanvändaren förelägga den ekonomiska aktören att reparera eller låta reparera produkten så att den risk som föranleds av ett fel eller en brist i produktens konstruktion eller sammansättning eller av att osanna, vilseledande eller bristfälliga uppgifter lämnats om produkten avvärjs.

22 a §

*Befogenheter i samband med
onlinegränssnitt och domännamn*

27 §

Skyddsklausulanmälan

Om det i den harmoniserade unionslagstiftning som gäller produkten föreskrivs om förfarande med skyddsklausuler i enlighet med referensbestämmelserna i Europaparlamentets och rådets beslut nr 768/2008/EG om en gemensam ram för saluföring av produkter och upphävande av rådets beslut 93/465/EEG, ska marknadskontrollmyndigheten utan dröjsmål informera Europeiska kommissionen och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen och de övriga staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet om ett beslut som den fattat med stöd av 16–19 samt 19 a och 19 b §, om marknadskontrollmyndigheten anser att en produkts bristande

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

överensstämmelse med kraven inte är begränsad endast till finskt territorium. I fråga om nationella åtgärder tillämpas i övrigt bestämmelserna om skyddsklausulförfaranden och det förfarande för skyddsåtgärder som föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning genom vilken villkoren för saluföring harmoniseras.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 3 § i hälsoskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i hälsoskyddslagen (763/1994) 3 §, sådan den lyder i lag 801/2023, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Förhållande till vissa författningar

Bestämmelser om hälsoskyddet finns dessutom i miljöskyddslagen (527/2014), lagen om vattentjänster (119/2001), strålsäkerhetslagen (859/2018), lagen om hälsovården inom försvarsmakten (322/1987), arbetarskyddslagen (738/2002), vattenlagen (587/2011), avfallslagen (646/2011), bygglagen (751/2023), lagen om friluftsliv (606/1973), lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920), livsmedelslagen (297/2021), konsument säkerhetslagen (920/2011) och veterinärvårdslagen (765/2009).

Föreslagen lydelse

3 §

Förhållande till vissa författningar

Bestämmelser om hälsoskyddet finns dessutom i miljöskyddslagen (527/2014), lagen om vattentjänster (119/2001), strålsäkerhetslagen (859/2018), lagen om hälsovården inom försvarsmakten (322/1987), arbetarskyddslagen (738/2002), vattenlagen (587/2011), avfallslagen (646/2011), bygglagen (751/2023), lagen om friluftsliv (606/1973), lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920), livsmedelslagen (297/2021), *lagen om konsumtionstjänsters säkerhet (/)* och veterinärvårdslagen (765/2009).

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 19 och 24 § i miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i miljöskyddslagen (527/2014) 19 § 3 mom. och 24 § 2 mom., sådana de lyder, 19 § 3 mom. i lag 1166/2018 och 24 § 2 mom. i lag 916/2021, som följer:

Gällande lydelse

19 §

Särskilda skyldigheter vid användning av kemikalier

Bestämmelser om hantering och upplagring av kemikalier finns också i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor, *och bestämmelser om konsumentvarors säkerhet finns i konsument säkerhetslagen (920/2011).*

24 §

Övriga tillsynsmyndigheter

De tillsynsmyndigheter som avses i konsument säkerhetslagen och arbetarskyddsmyndigheten övervakar var och en inom sitt behörighetsområde efterlevnaden av statsrådsförfordningar som utfärdats med stöd av 217 § 2 mom. De kommunala hälsoskyddsmyndigheterna, *de i konsument säkerhetslagen avsedda tillsynsmyndigheterna* och livsmedelstillsynsmyndigheterna övervakar

Föreslagen lydelse

19 §

Särskilda skyldigheter vid användning av kemikalier

Bestämmelser om hantering och upplagring av kemikalier finns också i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.

24 §

Övriga tillsynsmyndigheter

De myndigheter som övervakar efterlevnaden av de bestämmelser om maskiners säkerhet som utfärdats med stöd av 4 § 2 mom. och 5 § 2 mom. i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav (1016/2004) och som förblir i kraft med stöd av 25 § i lagen om konsumentprodukters säkerhet (/) övervakar var och en inom sitt behörighetsområde

Gällande lydelse

var och en inom sitt behörighetsområde efterlevnaden av statsrådsförfordningar som utfärdats med stöd av bestämmelserna i 17 kap.

Föreslagen lydelse

efterlevnaden av *de statsrådsförfordningar som avses i 217 § 2 mom.* De kommunala hälsoskyddsmyndigheterna och livsmedelstillsynsmyndigheterna övervakar var och en inom sitt behörighetsområde efterlevnaden av statsrådsförfordningar som utfärdats med stöd av bestämmelserna i 17 kap.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 5 kap. 16 a § och 9 kap. 16 § i konsumentskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konsumentskyddslagen (38/1978) 5 kap. 16 a § 2 mom. 2 punkten och 9 kap. 16 § 2 mom. 2 punkten, sådana de lyder, 5 kap. 16 a § 2 mom. 2 punkten i lag 1242/2021 och 9 kap. 16 § 2 mom. 2 punkten i lag 16/1994, som följer:

Gällande lydelse

5 kap.
Köp av varor
16 a §
Reklamation

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. får köparen åberopa fel i varan om

2) felet består i att varan i fråga om sina egenskaper inte uppfyller de krav som har uppställts *med stöd av konsument säkerhetslagen (920/2011) eller i andra* bestämmelser eller föreskrifter som har

Föreslagen lydelse

5 kap.
Köp av varor
16 a §
Reklamation

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. får köparen åberopa fel i varan om

2) felet består i att varan i fråga om sina egenskaper inte *motsvarar* de krav som har uppställts i bestämmelser eller föreskrifter som har meddelats till skydd för hälsan eller egendom, eller

Gällande lydelse

meddelats till skydd för hälsan eller egendom,
eller

Föreslagen lydelse

9 kap.

**Köp av huselement samt
byggnadsentreprenader**

16 §

Reklamation

Utan hinder av 1 mom. får beställaren
åberopa fel om

2) felet består i att prestationen i fråga om
sina egenskaper inte uppfyller de krav som har
uppställts *med stöd av produktsäkerhetslagen*
eller i andra stadganden eller bestämmelser
som har meddelats till skydd för hälsan eller
egendom, eller

9 kap.

**Köp av huselement samt
byggnadsentreprenader**

16 §

Reklamation

Utan hinder av 1 mom. får beställaren
åberopa fel om

2) felet består i att prestationen i fråga om
sina egenskaper inte *motsvarar* de krav som
har uppställts i bestämmelser *eller föreskrifter*
som har meddelats till skydd för hälsan eller
egendom, eller

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om kosmetiska produkter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om kosmetiska produkter (492/2013) 2 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

2 §

Förhållande till andra författningar

Föreslagen lydelse

2 §

Förhållande till andra författningar

Gällande lydelse

Bestämmelser om konsumenttjänsters säkerhet finns i konsumenttjänstlagen (920/2011).

Föreslagen lydelse

Bestämmelser om konsumtionstjänsters säkerhet finns i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 74 § i tobakslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tobakslagen (549/2016) 74 § 1 mom. 4 punkten och 3 mom., sådana de lyder i lag 283/2022, som följer:

Gällande lydelse

74 §

Allmänna rökförbud

Tobaksrökning är förbjuden

4) på utomhuslekplatser för vilka det ska upprättas ett säkerhetsdokument enligt 7 § i konsumenttjänstlagen (920/2011),

Rökfria tobaksprodukter får inte användas i lokaler eller på utomhusområden som används av daghem eller läroanstalter som ger förskoleundervisning, grundläggande utbildning, yrkesutbildning eller gymnasieutbildning och inte heller på utomhuslekplatser.

Föreslagen lydelse

74 §

Allmänna rökförbud

Tobaksrökning är förbjuden

4) på allmänna utomhuslekplatser och på andra lekplatser som till storleken, funktionerna och användningsgraden är jämförbara med dem,

Rökfria tobaksprodukter får inte användas i lokaler eller på utomhusområden som används av daghem eller läroanstalter som ger förskoleundervisning, grundläggande utbildning, yrkesutbildning eller gymnasieutbildning och inte heller på sådana utomhuslekplatser eller andra lekplatser som avses i 1 mom. 4 punkten.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 34 a § i jaktlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jaktlagen (615/1993) 34 a § 3 och 4 mom., sådana de lyder i lag 504/2017, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

34 a §

34 a §

Lockbeten som har samband med föda

Lockbeten som har samband med föda

Ett förbud som utfärdas med stöd av 1 mom. gäller inte företag som till handelsregistret uppgett naturfotografering och naturspaning som verksamhetens art eller som verksamhetsområde. På sådana företag tillämpas konsument säkerhetslagen (920/2011).

På den plats där ett lockbete som har samband med föda och som avses i 3 mom. placerats ska det finnas uppgifter om vem som svarar för lockbetet, inklusive dennes kontaktuppgifter, och om var det i konsument säkerhetslagen avsedda säkerhetsdokumentet finns till påseende. Anmälan om lockbetet med uppgifter om dess placering ska lämnas till Finlands viltcentral.

Ett förbud som utfärdas med stöd av 1 mom. gäller inte företag som till handelsregistret uppgett naturfotografering och naturspaning som verksamhetens art eller som verksamhetsområde. På sådana företag tillämpas lagen om konsumtionstjänsters säkerhet (/).

På den plats där ett lockbete som har samband med föda och som avses i 3 mom. placerats ska det finnas uppgifter om vem som svarar för lockbetet, inklusive dennes kontaktuppgifter. Anmälan om lockbetet med uppgifter om dess placering ska lämnas till Finlands viltcentral.

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 5 § i kemikalielagen

I enlighet med riksdagens beslut:
ändras i kemikalielagen (599/2013) 5 § 1 mom. 15 punkten och 2 mom. och
fogas till 5 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 554/2014, 711/2020 och
547/2023, en ny 16 punkt som följer:

Gällande lydelse

5 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om att förebygga och avvärja av kemikalier orsakade faror och olägenheter för hälsa och miljö samt fysikaliska faror och olägenheter av kemikalier finns dessutom i följande lagar:

15) tobakslagen (549/2016).

Bestämmelser om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet finns i konsumenttjänstlagens (920/2011), till den del det inte föreskrivs om detta i denna lag eller i Europeiska unionens kemikalielagstiftning.

Föreslagen lydelse

5 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om att förebygga och avvärja av kemikalier orsakade faror och olägenheter för hälsa och miljö samt fysikaliska faror och olägenheter av kemikalier finns dessutom i följande lagar:

15) tobakslagen (549/2016),

16) lagen om konsumtionstjänsters säkerhet (/).

Bestämmelser om konsumentprodukters säkerhet finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG samt i lagen om konsumentprodukters säkerhet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av 5 § i hiss säkerhetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i hiss säkerhetslagen (1134/2016) 5 § 8 mom., sådant det lyder i lag 251/2022, som följer:

Gällande lydelse

5 §

Lagens förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om utsläppande på marknaden av lätthissar, rulltrappor, rullramper och lyftdörrar finns i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav (1016/2004) och i konsument säkerhetslagen (920/2011).

Föreslagen lydelse

5 §

Lagens förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om utsläppande på marknaden av lätthissar, rulltrappor, rullramper och lyftdörrar finns i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav (1016/2004) och i *lagen om konsumentprodukters säkerhet* (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

12.

Lag

om ändring av 44 kap. 1 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 44 kap. 1 § 1 mom. 2 punkten och 2 mom., sådana de lyder i lag 217/2018, som följer:

Gällande lydelse

44 kap.

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

1 §

Hälsobrott

Föreslagen lydelse

44 kap.

Om brott som äventyrar andras hälsa och säkerhet

1 §

Hälsobrott

Gällande lydelse

Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet i strid med

2) konsumentsäkerhetslagen (920/2011),

eller i strid med bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats eller beslut i enskilda fall som meddelats med stöd av nämnda lagar och förordningar tillverkar, behandlar, för eller uppsåtligt försöker föra in i landet, innehar, lagrar, transporterar, håller till salu, förmedlar eller överlåter varor eller ämnen, preparat eller föremål så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon

Föreslagen lydelse

Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet i strid med

2) vad som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG

a) i artikel 9.1 föreskrivs om tillverkarens skyldighet att när denne släpper ut sina produkter på marknaden, säkerställa att produkterna har utformats och tillverkats så att de är säkra,

b) i artikel 11.2 föreskrivs om det förbud enligt vilket importören inte får släppa ut en produkt på marknaden om importören anser eller har skäl att tro att produkten inte är säker,

c) i artikel 11.5 föreskrivs om importörens skyldighet att säkerställa att lagrings- eller transportförhållandena inte äventyrar produktens säkerhet så länge denne har ansvar för produkten,

d) i artikel 12.2 föreskrivs om distributörens skyldighet att säkerställa att lagrings- eller transportförhållandena inte äventyrar produktens säkerhet så länge denne har ansvar för produkten, eller

e) i artikel 12.3 föreskrivs om det förbud enligt vilket distributören inte får tillhandahålla produkten på marknaden om denne anser eller har skäl att tro att produkten inte är säker,

eller i strid med bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats eller beslut i enskilda fall som meddelats med stöd av nämnda lagar och förordningar tillverkar, behandlar, för eller uppsåtligt försöker föra in i landet, innehar, lagrar, transporterar, håller till salu, förmedlar eller överlåter varor eller ämnen, preparat eller föremål så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon

Gällande lydelse

annanstans i lag, för *hälsobrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om strängare straff för gärningen inte föreskrivs någon annanstans i lag, döms för hälsobrott också den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med konsument säkerhetslagen eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats eller beslut i enskilda fall som meddelats med stöd av den lagen utför, håller till salu eller annars i samband med sin näringsverksamhet överlåter en konsumenttjänst så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa.

Föreslagen lydelse

annanstans i lag, för *hälsobrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om strängare straff för gärningen inte föreskrivs någon annanstans i lag, *ska* för hälsobrott *dömas* också den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med 7 § 1 mom. i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet (/) eller i strid med bestämmelser som utfärdats med stöd av 7 § 3 mom. i den lagen tillhandahåller konsumtionstjänster så att gärningen är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa.

Denna lag träder i kraft den 20 .

13.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om vissa brandskyddsanordningar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om vissa brandskyddsanordningar (191/2024) 2 § 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om säkerheten hos produkter som är avsedda att användas av konsumenter och om konsumenttjänsters säkerhet finns dessutom i konsument säkerhetslagen (920/2011).

Föreslagen lydelse

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

Bestämmelser om konsumentprodukters säkerhet finns dessutom i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG samt i lagen om konsumentprodukters säkerhet (/).

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Bestämmelser om konsumtionstjänsters säkerhet finns dessutom i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

14.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom. 33 punkten, sådan den lyder i lag 845/2024, och
fogas till 1 § 2 mom., sådant det lyder i lagarna 1183/2023, 23/2024, 36/2024, 545/2024, 651/2024, 845/2024, 952/2024 och 1122/2024, nya 34 och 35 punkter som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också

33) påföljdsavgifter enligt 11, 11 a och 11 e § i lagen om främjande av användningen av förnybara drivmedel för transport (446/2007) samt en felavgift enligt 12 § i den lagen.

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också

33) påföljdsavgifter enligt 11, 11 a och 11 e § i lagen om främjande av användningen av förnybara drivmedel för transport (446/2007) samt en felavgift enligt 12 § i den lagen,

34) en påföljdsavgift enligt 10–15 § i lagen om konsumentprodukters säkerhet (/),

35) en påföljdsavgift enligt 25 § i lagen om konsumtionstjänsters säkerhet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .